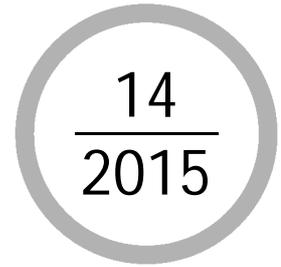


Käräjäoikeusverkoston kehittäminen

MIETINTÖJÄ JA LAUSUNTOJA
BETÄNKANDEN OCH UTLÅTANDEN



Käräjäoikeusverkoston kehittäminen

13.3.2015

| | |
|-----------------------------------|--|
| Julkaisun nimi | Käräjäoikeusverkoston kehittäminen |
| Tekijä | Käräjäoikeusverkoston kehittämistyöryhmä Puheenjohtaja apulaisosastopäällikkö, hallitusneuvos Heikki Liljeroos, sihteeri ylitarkastaja Jennimari Huovinen |
| Oikeusministeriön julkaisu | 14/2015 Mietintöjä ja lausuntoja |
| OSKARI numero | OM 17/31/2014 |
| ISSN-L | 1798-7105 |
| ISSN (PDF) | 1798-7105 |
| ISBN (PDF) | 978-952-259-441-9 |
| URN | URN:ISBN:978-952-259-441-9 |
| Pysyvä osoite | http://urn.fi/URN:ISBN:00978-952-259-441-9 |
| Asia- ja avainsanat | käräjäoikeus, käräjäoikeusverkosto, käräjäoikeuksien toimipaikat, tuomiopiirit |
| Tiivistelmä | <p>Oikeusministeriö asetti 28.10.2014 työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus käräjäoikeusverkoston jatkokehittämiseksi (OM 17/31/2014).</p> <p>Käräjäoikeusverkostoa on arvioitu kokonaisuutena, mistä syystä työryhmä ehdottaa muutoksia lähes kaikkien käräjäoikeuksien tuomiopiireihin tai toimipaikkoihin. Työryhmä on päättänyt ehdottamaan kahta erilaista mallia käräjäoikeusverkoston jatkokehittämiseksi. Työryhmä ei ole asettanut malleja etusijajärjestykseen. Toisen mallin mukaan käräjäoikeuksia olisi 17 ja toisen mallin mukaan 14.</p> <p>Työryhmän tavoitteena on ollut vahvistaa käräjäoikeuksia muodostamalla hallinnollisesti suurempia yksiköitä, jotta työ määrä ja resurssit voidaan jakaa nykyistä tehokkaammin ja tasaisemmin.</p> |

PRESENTATIONSBLAD



13.3.2015

| | |
|---|--|
| Publikation | Utvecklande av tingsrättsnätverket |
| Sammanställt av | Arbetsgruppen för utveckling av tingsrättsnätverket Ordförande biträdande avdelningschef, regeringsrådet Heikki Liljeroos, sekreterare överinspektör Jennimari Huovinen |
| Justitieministeriets publikation | 14/2015 Betänkanden och utlåtanden |
| OSKARI nummer | OM 17/31/2014 |
| ISSN-L | 1798-7105 |
| ISSN (PDF) | 1798-7105 |
| ISBN (PDF) | 978-952-259-441-9 |
| URN | URN:ISBN: |
| Bestående adress | http://urn.fi/URN:ISBN: |
| Ämnes- och nyckelord | tingsrätt, tingsrättsnätverket, tingsrätternas verksamhetsställen, domkretsar |
| Referat | <p>Justitieministeriet tillsatte 28.10.2014 en arbetsgrupp som hade till uppgift att utarbeta ett förslag till det fortsatta utvecklandet av tingsrättsnätverket (OM 17/31/2014).</p> <p>Tingsrättsnätverket har bedömts som en helhet, och därför föreslår arbetsgruppen ändringar i nästan alla tingsrätters domkretsar eller verksamhetsställen. Arbetsgruppen föreslår två olika modeller för det fortsatta utvecklandet av tingsrättsnätverket. Arbetsgruppen har inte ställt modellerna i prioritetsordning. Enligt den ena modellen är antalet tingsrätter 17 och enligt den andra modellen är antalet 14.</p> <p>Arbetsgruppens mål har varit att stärka tingsrätterna genom att bilda större administrativa enheter, för att arbetsmängden och resurserna ska kunna fördelas effektivare och jämnare än idag.</p> |

Oikeusministeriölle

Työryhmän toimeksianto

Oikeusministeriö asetti 28.10.2014 työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus käräjäoikeusverkoston jatkokehittämiseksi (OM 17/31/2014). Mietintö tuli luovuttaa oikeusministeriölle 28.2.2015 mennessä. Työryhmä otti nimekseen *Käräjäoikeusverkoston kehittämistyöryhmä*. Työryhmän työn tarkoituksena oli tuottaa tietoa tuleviin hallitusneuvotteluihin.

Työryhmän tuli toimeksiantonsa mukaan laatia ehdotus käräjäoikeusverkoston uudistamiseksi siten, että lainkäytön laatu ja oikeusturvan taso voidaan säilyttää edelleenkin korkealla tasolla nykyisten taloudellisten reunaehtojen vallitessa. Työryhmän tuli ottaa huomioon lisäksi kielelliset oikeudet, kansalaisnäkökulma ja maantieteelliset näkökohdat.

Työryhmän tuli arvioida käräjäoikeuksien määrää ja sijaintipaikkakuntia monista näkökulmista. Huomioon oli otettava muun muassa muiden oikeudenhoidon toimijoiden sijainti. Toimeksiannon mukaan käräjäoikeuksien sijoittuminen sinne, missä ennestään on muita oikeudenhoidon toimijoita, vahvistaa edellytyksiä laadukkaalle lainkäytölle ja kustannustehokkaalle toiminnalle sekä tekee mahdolliseksi saavuttaa synergiaetuja toimitiloissa, turvallisuudessa, koulutuksessa, erityisosaamisen vahvistamisessa ja eritukitoiminnoissa. Kansalaisten oikeusturva edellyttää kuitenkin riittävää maantieteellistä kattavuutta. Ilman painavia syitä käräjäoikeuksien kansliatoimintoja tai istuntoja ei toimeksiannon mukaan tullut hajauttaa useaan toimipisteeseen.

Käräjäoikeuksien tuomiopiirejä harkittaessa tuli ottaa huomioon suunnitelmat videotallenteiden käytön lisäämisestä hovioikeudessa sekä mahdollisuudet hoitaa asioita sähköisesti, videoneuvotteluin tai muulla nykyaikaisella välineellä.

Valtion viranomaisten hallinnollisten aluejakojen tulee maakuntajakolain mukaan perustua maakuntajakoon. Selvityksessä tuli tarkastella käräjäoikeuksien tuomiopiirejä myös toiminnallisesti tarkoituksenmukaisilta näkökannoilta ottaen huomioon muun muassa syyttäjä- ja poliisihallinnon aluejaotukset. Maakuntajaosta voitiin poiketa perustellusta syystä. Tällaisia seikkoja ovat muun muassa liikenteelliset, kulttuuriset ja kielelliset seikat.

Työryhmän tuli arvioida rakenneuudistuksella saavutettavia kustannussäästöjä sekä henkilöstövaikutuksia. Arvioidessaan käräjäoikeuksien toimitilarampeita työryhmän tuli ottaa huomioon valtion toimitilastrategia sekä oikeusministeriön hallinnonalan toimitilakonsepti.

Työssään työryhmän tuli lisäksi arvioida käräjäoikeuksien kanslioiden ja istuntopaikkojen tarve.

Työryhmän kokoonpano

Työryhmä muodostui oikeusministeriön virkamiehistä. Työryhmän puheenjohtajaksi määrättiin apulaisosastopäällikkö, hallitusneuvos *Heikki Liljeroos*.

Työryhmän jäseninä ovat toimineet hallitusneuvos *Ahti Penttinen*, hallitusneuvos *Anne Hallavainio*, hallitussihteeri *Jarkko Mannerhovi*, suunnittelupäällikkö *Raimo Ahola*, erikoissuunnittelija *Ari Pajuniemi* ja suunnittelija *Sami Pajukangas*.

Työryhmän asiantuntijana on toiminut toimitilajohtaja *Lasse Koponen* ja työryhmän sihteerinä ylitarkastaja *Jennimari Huovinen*.

Työryhmän työskentely

Työryhmä on kokoontunut 13 kertaa. Tämän lisäksi sen jäsenet ovat kokoontuneet pienemmissä ryhmissä useita kertoja.

Työryhmä on työssään kuullut valtiosyyttäjä *Christer Lundströmiä* Valtakunnansyyttäjänvirastosta, valtakunnanvouti *Juhani Toukolaa* Valtakunnanvoudinvirastosta sekä poliisiylitarkastaja *Niina Uskalia* Poliisihallituksesta.

Tämän lisäksi työryhmässä kuultavina ovat olleet eri henkilöstöryhmien edustajina hallituksen jäsen, käräjätuomari *Minna Hällström* Suomen Tuomariliitto ry:stä, viestintäpäällikkö *Juhana Harju* Julkisten ja hyvinvointialojen liitto, JHL ry:stä, puheenjohtaja, käräjäsihteeri *Tuija Heino* Oikeushallinnon Henkilökunta, OHK ry:stä.

Lisäksi työryhmä on kuullut Suomen Asianajajaliittoa, josta kuultavana on ollut valtuuskunnan puheenjohtaja, asianajaja *Antti Vainio*.

Hällström ja Vainio ovat lisäksi toimittaneet kuulemisesta kirjalliset muistiot.

Työryhmä teetti kyselyn, joka osoitettiin kaikille niille käräjäoikeuksille, joilla on tällä hetkellä useampia toimipisteitä. Kyselyssä tiedusteltiin kansliassa tai istuntopaikassa vuosina 2013 ja 2014 käsiteltyjen asioiden, järjestettyjen istuntopäivien ja asiakaskäyntien määrää. Niin ikään toimipaikkaan sijoitetun henkilöstön määrästä, vuokra- ja muista kustannuksista oltiin kiinnostuneita. Käräjäoikeuksilta pyydettiin tietoja myös toimipaikkojen välisistä välimatkoista ja liikenneyhteyksistä. Niin ikään pyydettiin arviomaan, voidaanko toimipaikassa työskentelevä henkilöstö ja siellä järjestettävät istunnot sijoittaa muihin kanslioihin. Myös turvatekniikan tasosta haluttiin tietoja. Työryhmä on käyttänyt vastauksia hyödykseen arvioidessaan käräjäoikeusverkoston laajuutta. Yhteenveto kyselyn vastauksista on mietinnön liitteenä.

Työryhmä on käräjäoikeusverkoston kehittämistä arvioidessaan ensin käynyt läpi eri vaihtoehtoja verkoston kehittämiseksi. Huomiota on verkoston maantieteellisen kattavuuden lisäksi kiinnitetty käräjäoikeuksien tuomiopiirin alueella asuvan väestön määrään sekä käräjäoikeuksien asia- ja henkilöstömääriin. Työryhmä on vuonna 2014 saapuneiden ja ratkaistujen asioiden määrän sekä asiaryhmien vaativuusluokkiin perustuvan painotetun työ määrän perusteella arvioinut ehdotettavien käräjäoikeuksien henkilöstötarpeen. Tämän jälkeen on laskettu ehdotettujen käräjäoikeuksien toimisto- ja salitilojen tarve.

Työryhmän keskeiset ehdotukset

Tuomiopiirit

Työryhmän tavoitteena on ollut käräjäoikeuksien rakenteen vahvistaminen niin, että oikeusturvan saatavuus ja lainkäytön laatu voidaan muuttuvassa toimintaympäristössä tulevaisuudessakin turvata. Tähän on pyritty muodostamalla hallinnollisesti suurempia yksiköitä, joissa työmäärä ja resurssit voidaan jakaa nykyistä tehokkaammin ja tasaisemmin. Työryhmä on pyrkinyt muodostamaan käräjäoikeuksista sellaisia, että niiden tuomiopiirin alueella asuvan väestön määrä ja sitä myötä asiamäärät jakautuvat käräjäoikeuksien kesken nykyistä tasaisemmin. Myös tuomarin erityisosaamista voitaisiin hyödyntää nykyistä laajemmalla maantieteellisellä alueella.

Käräjäoikeusverkostoa on arvioitu kokonaisuutena, mistä syystä työryhmä ehdottaa muutoksia lähes kaikkien käräjäoikeuksien tuomiopiireihin tai toimipaikkoihin. Poikkeuksena tästä olisivat Ahvenanmaan, Helsingin, Keski-Suomen, Pirkanmaan, Satakunnan ja Varsinais-Suomen käräjäoikeudet, joiden tuomiopiirit säilyisivät ennallaan.

Työryhmä on päätenyt ehdottamaan kahta erilaista mallia käräjäoikeusverkoston jatkokehittämiseksi. Työryhmä ei ole asettanut malleja etusijajärjestykseen.

Toisen mallin lähtökohtana on ollut asia- ja henkilöstömääriltään pienimpien käräjäoikeuksien sekä eräiden muiden käräjäoikeuksien yhdistäminen. Mallin mukaan käräjäoikeuksia olisi 17.

Toinen malli taas vastaa pitkälti poliisin ja syyttäjän toimialueita. Joidenkin poliisi- ja syyttäjäpiirien alueilla toimisi kuitenkin edelleen useampia kuin yksi käräjäoikeus. Mallin mukaan käräjäoikeuksia olisi 14.

Molemmat mallit noudattavat maakuntajakoa lukuun ottamatta Pyhtään kuntaa, joka kielellisistä syistä kuuluisi jatkossakin Itä-Uudenmaan käräjäoikeuteen.

Työryhmä ehdottaa tarkistuksia myös tiettyihin käräjäoikeuksiin käsiteltäväksi keskitettyjen asiaryhmien tuomiopiirijakoon. Ehdotusten mukaan myös merioikeus-, maa- ja metsätalouden oikeus-, ulosottovalitus-, yrityssaneeraus-, ryhmäkanne- ja sotilasoikeudenkäyntiasioita, käsittelevien käräjäoikeuksien määrä vähenisi nykyisestä.

Toimipaikat

Työryhmä on pyrkinyt sijoittamaan tuomioistuimet ja niiden toimipisteet tavalla, joka turvaa oikeuden saatavuuden maantieteelliset etäisyydet ja väestön painopistealueet huomioon ottaen. Toimipisteiden sijoittamista arvioitaessa huomioon on otettu henkilökohtaisen asiointitarpeen väheneminen sekä sähköisen asioinnin ja muiden teknisten ratkaisujen mahdollistama etäasiointi. Huomioon on otettu myös se, että tulevaisuudessa kaikki käräjäoikeuksien toimipisteet on varustettava AIPA- ja videotekniikalla,

kuten myös asiakkaiden ja henkilöstön turvallisuuden varmistamiseksi riittävillä turvalaitteilla.

Työryhmä ehdottaa, että käräjäoikeuksien toimipaikkojen määrää vähennetään nykyisestä 57:stä 33:een. Käräjäoikeuksilla olisi 17 tai 14 hallinnollisen kanslian lisäksi 7 tai 10 muuta kansliaa. Istuntopaikkoja olisi lisäksi 9 paikkakunnalla.

Nykyisistä istuntopaikoista lakkautettaisiin valtaosa, koska ne ovat vähäisellä käytöllä, niiden turvallisuudessa on puutteita ja niiden vaatima tekninen varustelutaso edellyttäisi käyttötärpeeseen nähden suuria investointeja. Istuntopaikkoja säilytettäisiin lähinnä Lapin alueella, jossa niiden tarve on pitkistä välimatkoista johtuen suurin. Lisäksi istuntopaikka säilytettäisiin joillakin paikkakunnilla, joilta käräjäoikeuden kanslia lakkautettaisiin.

Jatkovalmistelussa huomioon otettavia seikkoja

Työryhmä on arvioinnissaan ottanut huomioon sen mahdollisuuden, että summaariset asiat siirretään oikeusministeriölle lokakuussa 2014 luovutetun selvitysmiesten raportin (Selvityksiä ja ohjeita 52/2014) ehdottamalla tavalla käräjäoikeuksista ulosottolaitokselle tai keskitetään muutamaaan käräjäoikeuteen. Huomiota on kiinnitetty myös muihin hankkeisiin, joilla tähdätään käräjäoikeuksien asiamäärien vähentämiseen. Työryhmän ehdotus ei kuitenkaan ole riippuvainen siitä, miten summaaristen asioiden tai esimerkiksi liikenneriikosten käsittely tulevaisuudessa järjestetään.

Niin ikään lähtökohtana on pidetty, että sähköistä asiointia tullaan lisäämään syyttäjälaitoksen ja yleisten tuomioistuinten asian- ja dokumentinhallinnan kehittämishankkeen (AIPA) myötä. Lisäksi työryhmä pitää tärkeänä, että videoneuvottelun käyttöä lisätään aiempien ehdotusten mukaisesti niin, että rikos- ja sakonmuuntoasian vastaa-jaa voitaisiin kuulla videoitse nykyistä laajemmin. Käräjäoikeuksien toimipisteiden varustelussa tulee tulevaisuudessa ottaa huomioon myös mahdollisuudet videotallentamiseen. Työryhmä pitää perusteltuna, että tämänkin hankkeen selvittäminen käynnistettäisiin mahdollisimman pian.

Työryhmä on ottanut huomioon, että oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa on ehdotettu, että myös lautamiesjärjestelmän tulevaisuus tulisi ottaa selvitettäväksi. Järjestelmän säilyttäminen ei kuitenkaan ole este ehdotetun käräjäoikeusverkoston toteuttamiselle.

Jatkovalmistelussa on niin ikään kiinnitettävä huomiota muiden viranomaisten rakenteita koskevien hankkeiden etenemiseen ja niissä tehtäviin ratkaisuihin. Tämä koskee erityisesti oikeusaputoimistoja ja ulosottolaitosta.

Mietintöön sisältyy hallitusneuvos Ahti Penttisen eriävä mielipide.

Saatuaan työnsä valmiiksi työryhmä luovuttaa mietintönsä kunnioittaen oikeusministeriölle.

Helsingissä 27 päivänä helmikuuta 2015,

Heikki Liljeroos

Ahti Penttinen

Anne Hallavainio

Jarkko Mannerhovi

Raimo Ahola

Ari Pajuniemi

Sami Pajukangas

Lasse Koponen

Jennimari Huovinen

TIIVISTELMÄ

Työryhmän tehtävät ja tausta

Oikeusministeriö asetti 28.10.2014 työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus käräjäoikeusverkoston jatkokehittämiseksi (OM 17/31/2014). Mietintö tuli luovuttaa oikeusministeriölle 28.2.2015 mennessä. Työryhmä otti nimekseen *Käräjäoikeusverkoston kehittämistyöryhmä*. Työryhmän työn tarkoituksena oli tuottaa tietoa tuleviin hallitusneuvotteluihin.

Työryhmän tuli toimeksiantonsa mukaan laatia ehdotus käräjäoikeusverkoston uudistamiseksi siten, että lainkäytön laatu ja oikeusturvan taso voidaan säilyttää edelleenkin korkealla tasolla nykyisten taloudellisten reunaehtojen vallitessa. Työryhmän tuli ottaa huomioon lisäksi kielelliset oikeudet, kansalaisnäkökulma ja maantieteelliset näkökohdat.

Työryhmän tuli arvioida käräjäoikeuksien määrää ja sijaintipaikkakuntia monista näkökulmista. Huomioon oli otettava muun muassa muiden oikeudenhoidon toimijoiden sijainti. Toimeksiannon mukaan käräjäoikeuksien sijoittuminen sinne, missä ennestään on muita oikeudenhoidon toimijoita, vahvistaa edellytyksiä laadukkaalle lainkäytölle ja kustannustehokkaalle toiminnalle sekä tekee mahdolliseksi saavuttaa synergiaetuja toimitiloissa, turvallisuudessa, koulutuksessa, erityisosaamisen vahvistamisessa ja eritukitoiminnoissa. Kansalaisten oikeusturva edellyttää kuitenkin riittävää maantieteellistä kattavuutta. Ilman painavia syitä käräjäoikeuksien kansliatoimintoja tai istuntoja ei toimeksiannon mukaan tullut hajauttaa useaan toimipisteeseen.

Käräjäoikeuksien tuomiopiirejä harkittaessa tuli ottaa huomioon suunnitelmat videotallenteiden käytön lisäämisestä hovioikeudessa sekä mahdollisuudet hoitaa asioita sähköisesti, videoneuvotteluin tai muulla nykyaikaisella välineellä.

Valtion viranomaisten hallinnollisten aluejakojen tulee maakuntajakolain mukaan perustua maakuntajakoon. Selvityksessä tuli tarkastella käräjäoikeuksien tuomiopiirejä myös toiminnallisesti tarkoituksenmukaisilta näkökannoilta ottaen huomioon muun muassa syyttäjä- ja poliisihallinnon aluejaotukset. Maakuntajaosta voitiin poiketa perustellusta syystä. Tällaisia seikkoja ovat muun muassa liikenteelliset, kulttuuriset ja kielelliset seikat.

Työryhmän tuli arvioida rakenneuudistuksella saavutettavia kustannussäästöjä sekä henkilöstövaikutuksia. Arvioidessaan käräjäoikeuksien toimitilarapeita työryhmän tuli ottaa huomioon valtion toimitilastrategia sekä oikeusministeriön hallinnonalan toimitilakonsepti.

Työryhmän oli lisäksi selvitettävä kanslioiden ja istuntopaikkojen tarve. Tätä varten työryhmä teetti kyselyn, joka osoitettiin kaikille niille käräjäoikeuksille, joilla on useampia toimipisteitä.

Työryhmän ehdotukset käräjäoikeusverkoston kehittämiseksi

Ehdotusten lähtökohdat ja tavoitteet

Ehdotusten lähtökohdat

Työryhmä on arvioinnissaan ottanut huomioon sen mahdollisuuden, että summaariset asiat siirretään oikeusministeriölle 23.10.2014 luovutetun selvitysmiesten raportin (Selvityksiä ja ohjeita 52/2014) ehdottamalla tavalla käräjäoikeuksista ulosottolaitokselle tai keskitetään muutamaan käräjäoikeuteen. Tällä on huomattavan suuri merkitys käräjäoikeuksien asiamääriin ja henkilöstötarpeeseen tulevaisuudessa. Muiden asiamäärien vähentämiseen tähtäävien vireillä olevien hankkeiden vaikutus ei ole yhtä merkittävä. Työryhmän ehdotus ei kuitenkaan ole riippuvainen siitä, miten summaaristen asioiden tai esimerkiksi liikenneerikosten käsittely tulevaisuudessa järjestetään.

Niin ikään lähtökohtana on pidetty, että sähköistä asiointia käräjäoikeuksissa tullaan lisäämään syyttäjälaitoksen ja yleisten tuomioistuinten asian- ja dokumentinhallinnan kehittämishankkeen (AIPA) myötä. Työryhmä pitää tärkeänä, että myös videoneuvottelun käyttöä lisätään videoneuvottelutyöryhmien ehdotusten mukaisesti myös siltä osin kuin niitä ei vielä ole toteutettu. Käräjäoikeuksien toimipisteiden varustelussa tulee tulevaisuudessa ottaa huomioon myös mahdollisuudet videotallentamiseen. Työryhmä pitää perusteltuna, että tämänkin hankkeen selvittäminen käynnistettäisiin mahdollisimman pian.

Työryhmä on arvioinnissaan kiinnittänyt huomiota myös käräjäoikeuksien toimitilojen turvallisuuteen. Lähtökohtana on pidettävä sitä, että kaikki uudistuksessa jäljelle jäävät toimipisteet tulee varustaa riittäväillä turvavarusteilla.

Työryhmä on ottanut huomioon, että oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa on ehdotettu, että myös lautamiesjärjestelmän tulevaisuus tulisi ottaa selvitetäväksi. Järjestelmän säilyttäminen ei kuitenkaan ole este ehdotetun käräjäoikeusverkoston toteuttamiselle.

Ehdotusten tavoitteet

Työryhmän tavoitteena on ollut käräjäoikeuksien rakenteen vahvistaminen niin, että oikeusturvan saatavuus ja lainkäytön laatu voidaan muuttuvassa toimintaympäristössä tulevaisuudessakin turvata. Tämä edellyttää käräjäoikeuksilta riittävän suurta kokoa.

Työryhmän tavoitteena on ollut vahvistaa käräjäoikeuksia muodostamalla hallinnollisesti suurempia yksiköitä, joissa työmäärä ja resurssit voidaan jakaa nykyistä tehokkaammin ja tasaisemmin. Työryhmän käsityksen mukaan toimintojen hajauttaminen useampaan toimipisteeseen ei ole este käräjäoikeuden hyvälle ja tehokkaalle toiminnalle. Se kuitenkin asettaa haasteita sekä johtamiselle että henkilöstölle. Tästä syystä johtamiseen ja henkilöstön hyvinvointiin on kiinnitettävä erityistä huomiota uudistusta toteutettaessa.

Työryhmän tavoitteena on ollut muodostaa nykyistä tasakokoisempia käräjäoikeuksia. Työryhmä on siten pyrkinyt muodostamaan käräjäoikeuksista sellaisia, että niiden tuomiopiirin alueella asuvan väestön määrä ja sitä myötä asiamäärät jakautuvat käräjäoikeuksien kesken nykyistä tasaisemmin. Myös tuomarin erityisosaamista voitaisiin hyödyntää nykyistä laajemmalla maantieteellisellä alueella.

Työryhmä on pyrkinyt sijoittamaan tuomioistuimet ja niiden toimipisteet tavalla, joka turvaa oikeuden saatavuuden maantieteelliset etäisyydet ja väestön painopistealueet huomioon ottaen. Pyrkimyksenä on siten ollut sijoittaa tuomioistuimet sinne, missä niille on suurin tarve ja sinne, missä ne ovat saavutettavissa kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisin kustannuksin. Tuomioistuinpalveluja tarvitaan eniten siellä, missä väestömäärä on suurin. Väestö on keskittynyt ja keskittyy tulevaisuudessakin maan eteläosiin. Tavoitteena on kuitenkin ollut muodostaa käräjäoikeusverkosto maantieteellisesti riittävän kattavaksi. Koska maantieteellisen kattavuuden merkitys on jo vähentynyt henkilökohtaisen asioinnin vähennyttyä ja tulee entisestään vähenemään sähköisen asioinnin ja videoneuvotteluyhteyksien myötä, on toimintoja pyritty entistä enemmän keskittämään. Verkoston maantieteellisestä kattavuudesta on kuitenkin pyritty huolehtimaan riittäväällä määrällä toimipisteitä.

Työryhmän tavoitteena on lisäksi ollut selkiyttää tuomiopiirijakoa ja keskittää osaamista myös niissä asiaryhmissä, jotka on keskitetty eräisiin käräjäoikeuksiin.

Työryhmä on pyrkinyt huolehtimaan myös kielellisten oikeuksien toteutumisesta, vaikka tuomioistuinten yhdistäminen ja tuomiopiirien laajeneminen voivat muuttaa eräiden tuomiopiirien kielisuhteita. Työryhmä katsoo, että sekä suomen- että ruotsinkielisen väestön oikeudet kyetään jatkossakin turvaamaan sijoittamalla käräjäoikeuksiin riittävä määrä kielituomarin virkoja. Myös saamelaisten kielelliset oikeudet turvataan.

Työryhmän ehdotukset käräjäoikeuksien tuomiopiireiksi ja toimipaikoiksi

Tuomiopiirit

Käräjäoikeusverkostoa on arvioitu kokonaisuutena, mistä syystä työryhmä ehdottaa muutoksia lähes kaikkien käräjäoikeuksien tuomiopiireihin tai toimipaikkoihin. Poikkeuksena tästä olisivat Ahvenanmaan, Helsingin, Keski-Suomen, Pirkanmaan, Satakunnan ja Varsinais-Suomen käräjäoikeudet, joiden tuomiopiirit säilyisivät ennallaan.

Työryhmä on päätenyt ehdottamaan kahta erilaista mallia käräjäoikeusverkoston jatkokehittämiseksi. Työryhmä ei ole asettanut malleja etusijajärjestykseen.

Toisen mallin lähtökohtana on ollut asia- ja henkilöstömääriltään pienimpien käräjäoikeuksien sekä eräiden muiden käräjäoikeuksien yhdistäminen. Mallin mukaan käräjäoikeuksia olisi 17.

Toinen malli taas vastaa pitkälti poliisin ja syyttäjän toimialueita. Joidenkin poliisi- ja syyttäjäpiirien alueilla toimisi kuitenkin edelleen useampia kuin yksi käräjäoikeus. Mallin mukaan käräjäoikeuksia olisi 14.

Molemmat mallit noudattavat maakuntajakoa lukuun ottamatta Pyhtään kuntaa, joka kielellisistä syistä kuuluisi jatkossakin Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden tuomiopiiriin.

Työryhmä ehdottaa tarkistuksia myös tiettyihin käräjäoikeuksiin käsiteltäväksi keskitettyjen asiaryhmien tuomiopiirijakoon. Ehdotusten mukaan merioikeus-, maa- ja metsätalouden ulosottovalitus-, yrityssaneeraus-, ryhmäkante- ja sotilasoikeudenkäyntiasioita käsittelevien käräjäoikeuksien määrä vähenisi nykyisestä.

Toimipaikat

Työryhmä ehdottaa, että käräjäoikeuksien toimipaikkojen määrää vähennetään nykyisestä 57:stä 33:een. Käräjäoikeuksilla olisi 17 tai 14 hallinnollisen kanslian lisäksi 7 tai 10 muuta kansliaa. Istuntopaikkoja olisi lisäksi 9 paikkakunnalla.

Käräjäoikeus tai kanslia lakkaisi 12 paikkakunnalta. Näistä kolme on sellaisia, joilla on käräjäoikeuden hallinnollinen kanslia. Muista kanslioista lakkaisivat ne viisi, jotka vuoden 2010 uudistuksessa säilytettiin, ja ne neljä, joille uudistuksessa jäi toimintaa siirtymäkaudeksi. Osalla näistä paikkakunnista säilyisi kuitenkin istuntopaikka.

Vireillä jo olevat lakkautukset toteutettaisiin suunnitelmien mukaisesti.

Nykyisistä istuntopaikoista lakkautettaisiin valtaosa, koska ne ovat vähäisellä käytöllä, niiden turvallisuudessa on puutteita ja niiden vaatima tekninen varustelutaso edellyttäisi käyttötarpeeseen nähden suuria investointeja. Istuntopaikkoja säilytettäisiin lähinnä Lapin alueella, missä niiden tarve on pitkistä välimatkoista johtuen suurin.

SAMMANFATTNING

Arbetsgruppens uppgifter och bakgrund

Justitieministeriet tillsatte 28.10.2014 en arbetsgrupp som hade till uppgift att utarbeta ett förslag till det fortsatta utvecklandet av tingsrättsnätverket (OM 17/31/2014). Betänkandet skulle överlämnas till justitieministeriet senast den 28 februari 2015. Arbetsgruppens namn blev *Arbetsgruppen för utveckling av tingsrättsnätverket*. Syftet med arbetsgruppens arbete var att ta fram information för de kommande regeringsförhandlingarna.

I enlighet med sitt uppdrag skulle arbetsgruppen utarbeta ett förslag till reform av tingsrättsnätverket så att rättskipningens kvalitet och rättssäkerheten också i fortsättningen håller en hög nivå under de aktuella ekonomiska ramvillkoren. Arbetsgruppen skulle också beakta språkliga rättigheter, medborgarperspektivet samt geografiska synpunkter.

Arbetsgruppen hade till uppgift att bedöma antalet tingsrätter och deras placeringar ur flera synvinklar. Bland annat placeringen av andra aktörer inom rättsvården skulle beaktas. Enligt uppdraget stärker placeringen av tingsrätt till områden där det sedan tidigare finns andra aktörer inom rättsvården förutsättningarna för en högklassig rättskipning och kostnadseffektiv verksamhet samt möjliggör synergieffekter när det gäller lokaler, säkerhet, att stärka specialkunnandet och de olika stödfunktionerna. Med tanke på medborgarnas rättsskydd förutsätts dock att tingsrättsnätverket ska vara tillräckligt täckande geografiskt sett. Utan vägande skäl ska tingsrätternas kanslifunktioner eller sammanträden enligt uppdraget inte fördelas mellan olika verksamhetsställen.

Vid bedömningen att tingsrätternas domkretsar skulle beaktas planerna om att öka användningen av videofilmning i hovrätten samt möjligheterna att sköta ärenden elektroniskt, via videokonferenser eller med hjälp av annan modern teknologi.

Enligt lagen om landskapsindelning ska den administrativa områdesfördelningen mellan statliga myndigheter grunda sig på landskapsindelningen. I utredningen skulle tingsrätternas domkretsar också betraktas med tanke på indelningens operativa ändamålsenlighet och beakta bland annat fördelningen av åklagarnas och polisens verksamhetsområden. Av grundad anledning kunde man dock avvika från landskapsgränserna. Med grundad anledning avses bland annat skäl som hänför sig till trafik, kultur eller språk.

Arbetsgruppen skulle bedöma den strukturella reformens kostnadsbesparingar och personalkonsekvenser. Vid bedömningen av tingsrätternas behov av lokaler ska arbetsgruppen iaktta statens lokalstrategi och lokalkonceptet för justitieministeriets förvaltningsområde.

Arbetsgruppen skulle också bedöma tingsrätternas behov av kanslier och sammanträdesplatser. För detta lät arbetsgruppen utföra en enkät hos alla de tingsrätter som har flera verksamhetsställen.

Arbetsgruppens förslag till utveckling av tingsrättsnätverket

Förslagets utgångspunkter och mål

Förslagets utgångspunkter

Arbetsgruppen har i sin bedömning beaktat möjligheten till att summariska ärenden på det sätt som föreslås i utredningsmännens rapport (Utredningar och anvisningar 52/2014) överförs från tingsrätterna till utskökningsväsendet eller centraliseras till några tingsrätter. Detta har en avsevärd betydelse för antalet ärenden i tingsrätterna och tingsrätternas behov av personal i framtiden. Effekten av andra anhängiga projekt som syftar till att minska antalet ärenden är inte lika betydande. Arbetsgruppens förslag är emellertid inte beroende av hur behandlingen av summariska ärenden eller till exempel trafikbrott ordnas i framtiden.

Likaså har en utgångspunkt varit att den elektroniska ärendehantering kommer att öka i och med projektet för att utveckla ärende- och dokumenthanteringen inom åklagarväsendet och vid de allmänna domstolarna (AIPA). Arbetsgruppen anser det vara viktigt att även användningen av videokonferenser ökas i enlighet med videokonferensarbetsgruppens förslag till den del som dessa inte ännu har genomförts. Vid utrustandet av tingsrätternas verksamhetsställen ska man i framtiden även beakta möjligheterna till videoupptagning. Arbetsgruppen anser det vara motiverat att utredningen av även detta projekt startar så snabbt som möjligt.

I sin bedömning har arbetsgruppen även fäst vikt vid säkerheten i tingsrätternas lokaler. En utgångspunkt måste anses vara att samtliga återstående verksamhetsställen i reformen ska förses med tillräcklig säkerhetsutrustning.

Arbetsgruppen har även beaktat förslaget i reformprogrammet för rättsvården om att framtiden för systemet med nämndemän ska utredas. Bevarandet av systemet utgör dock inte ett hinder för att genomföra det föreslagna tingsrättsnätverket.

Förslagets mål

Arbetsgruppens mål har varit att stärka tingsrätternas struktur så att tillgången till rättsskydd och kvaliteten på rättskipning kan tryggas i en föränderlig verksamhetsmiljö även i framtiden. Detta förutsätter att tingsrätterna är tillräckligt stora.

Arbetsgruppens mål har varit att stärka tingsrätterna genom att bilda större administrativa enheter, där arbetsmängden och resurserna kan fördelas effektivare och jämnare än idag. Enligt arbetsgruppens uppfattning utgör en decentralisering av verksamheter mellan flera verksamhetsställen inte ett hinder för en god och effektiv verksamhet i tingsrätten. Detta medför dock utmaningar för både ledningen och personalen. Av denna anledning ska man fästa särskild vikt vid ledningen och vid personalens välbefinnande när reformen genomförs.

Arbetsgruppens mål har varit att bilda tingsrätter av jämnare storlek än idag. Således har arbetsgruppen eftersträvat att bilda sådana tingsrätter att befolkningens mängden i tingsrätternas domkretsar, och därigenom antalet ärenden, ska fördelas jämnare mellan tingsrätterna än idag. Även domarnas specialkunskande kunde utnyttjas på ett större geografiskt område än idag.

Arbetsgruppen har eftersträvat att placera domstolarna och deras verksamhetsställen på ett sätt som tryggar tillgången till rättsskydd med hänsyn till geografiska avstånd och befolkningens tyngdpunktsområden. Syftet har således varit att placera domstolarna inom de områden där det största behovet av dem finns och där de kan nå inom skälig tid och med skäliga kostnader. Domstolstjänster behövs mest där befolkningens mängden är störst. Befolkningen har koncentrerats och kommer i framtiden att koncentreras till landets södra delar. Målet har dock varit att bilda ett tingsrättsnätverk som är tillräckligt täckande geografiskt sett. Eftersom betydelsen av geografisk täckning redan har minskat till följd av att personligt utträttande av ärenden har minskat och kommer att minska ytterligare till följd av möjligheten att uträtta ärenden elektroniskt och videokonferensförbindelser, har man strävat efter att koncentrera funktionerna i allt större utsträckning. Man har försökt se till nätverkets geografiska täckning genom ett tillräckligt antal verksamhetsställen.

Arbetsgruppen har även haft som mål att klargöra domkretsindelningen och koncentrera kunnandet även i de ärendegrupper som har centraliserats till vissa tingsrätter.

Arbetsgruppen har även strävat efter att se till att de språkliga rättigheterna tillgodoses trots att sammanslagningen av domstolar och utvidgningen av domkretsarna kan ändra språkförhållandena inom vissa domkretsar. Arbetsgruppen anser att både den finsk- och svenskspråkiga befolkningens rättigheter i fortsättningen kan tryggas genom att tillsätta ett tillräckligt antal språkdomartjänster i tingsrätterna. Även den samiska befolkningens språkliga rättigheter tryggas.

Arbetsgruppens förslag till tingsrätternas domkretsar och verksamhetsställen

Domkretsar

Tingsrättsnätverket har bedömts som en helhet, och därför föreslår arbetsgruppen ändringar i nästan alla tingsrätters domkretsar eller verksamhetsställen. Undantag till detta utgörs av Ålands, Helsingfors, Mellersta Finlands, Birkalands, Satakunta och Egentliga Finlands tingsrätter, vars domkretsar förblir oförändrade.

Arbetsgruppen föreslår två olika modeller för det fortsatta utvecklandet av tingsrättsnätverket. Arbetsgruppen har inte ställt modellerna i prioritetsordning.

Den ena modellen har utgått från tingsrätter med mindre antal ärenden och mindre personalmängd samt vissa andra tingsrätter ska slås samman. Enligt modellen finns det 17 tingsrätter.

Den andra modellen motsvaras i stor utsträckning av polisens och åklagarväsendets verksamhetsområden. Inom vissa polis- och åklagardistrikt verkar fortfarande fler än en tingsrätt. Enligt modellen finns det 14 tingsrätter.

Båda modellerna följer även landskapsindelningen med undantag för Pyttis kommun, som av språkliga anledningar även i fortsättningen hör till Östra Nylands tingsrätts domkrets.

Arbetsgruppen föreslår även att domkretsindelningen för ärendegrupper som har behandlats av bestämda tingsrätter ska kontrolleras. Enligt förslaget ska antalet tingsrätter som behandlar sjörätts-, jordrätts-, utskökningsbesvärs-, företagssanerings-, grupp-talans- och militära rättegångsärenden minska från det nuvarande.

Verksamhetsställen

Arbetsgruppen föreslår att antalet verksamhetsställen för tingsrätter ska minskas från det nuvarande 57 till 33. Förutom 17 eller 14 administrativa kanslier har tingsrätterna 7 eller 10 övriga kanslier. Därutöver finns sammanträdesplatser på 9 orter.

Självständiga tingsrätter eller kanslier upphör på 12 orter. Tre av dessa orter är sådana som har tingsrättens administrativa kansli. Bland de övriga kanslierna upphör de fem kanslier som bevarades i 2010 års reform och de fyra som har haft verksamhet under övergångsperioden. På en del orter av bevaras emellertid en sammanträdesplats. Redan anhängiga nedläggningar genomförs enligt plan.

Största delen av de nuvarande sammanträdesplatserna läggs ned, eftersom deras användningsgrad är låg, säkerheten är bristfällig och de en krävda tekniska utrustningsnivån kräver stora investeringar i förhållande till användningsbehovet. Sammanträdesplatser bevaras främst i Lappland, där behovet är störst på grund av de långa avstånden.

SISÄLLYS

| | | |
|-------|--|----|
| 1 | JOHDANTO | 26 |
| 1.1 | Tuomioistuinten toimintaympäristö ja sen muutokset | 26 |
| 1.2 | Käräjäoikeuksien rakenneuudistus | 27 |
| 1.3 | Taloudellinen tilanne ja oikeudenhoidon uudistamisohjelma | 28 |
| 1.4 | Muut vireillä olevat hankkeet | 31 |
| 2 | KÄRÄJÄOIKEUSVERKOSTON HISTORIALLINEN KEHITYS JA NYKYTILA | 38 |
| 2.1 | Tuomioistuinlaitoksen rakenteen kehittyminen | 38 |
| 2.2 | Käräjäoikeusverkoston nykytila | 41 |
| 2.2.1 | Käräjäoikeudet | 41 |
| 2.2.2 | Käräjäoikeuksien asiamäärät ja käsittelyajat | 42 |
| 2.2.3 | Tuomiopiirit ja käräjäoikeuksien toimivalta eräissä asioissa | 42 |
| 2.2.4 | Kansliat ja istuntopaikat | 45 |
| 2.2.5 | Käräjäoikeuksien kielellinen jaotus | 46 |
| 2.2.6 | Muutoksenhaku käräjäoikeuden ratkaisuun | 48 |
| 2.3 | Nykytilan arviointia | 49 |
| 3 | MUIDEN VIRANOMAISTEN RAKENTEET JA NIIDEN KEHITTYMINEN | 53 |
| 3.1 | Viranomaisten aluejaon periaatteet ja muutoskehitys | 53 |
| 3.1.1 | Yleistä | 53 |
| 3.1.2 | Valtion hallinnon aluejaon perusteet | 53 |
| 3.1.3 | Käräjäoikeuksien tuomiopiiriin perusteet | 54 |
| 3.1.4 | Paikallishallinnon muutokset | 55 |
| 3.1.5 | Kuntarakenneuudistus | 56 |
| 3.1.6 | Poliisihallinto | 56 |
| 3.2 | Oikeusministeriön hallinnonalan rakenneuudistukset | 58 |
| 3.2.1 | Syyttäjälaitos | 58 |
| 3.2.2 | Ulosottolaitos | 60 |
| 3.2.3 | Oikeusaputoimistot | 62 |
| 3.2.4 | Rikosseuraamuslaitos | 64 |

| | | |
|-------|--|-----------|
| 3.2.5 | Hovioikeudet | 65 |
| 4 | VERKOSTON UUDISTAMISEN HYÖDYT JA HAITAT | 67 |
| 4.1 | Hyötyjä | 67 |
| 4.1.1 | Lainkäytön painopiste ja kansalaisten yhdenvertaisuus | 67 |
| 4.1.2 | Lainkäytön laatu sekä ammattitaidon ja osaamisen kehittäminen | 67 |
| 4.1.3 | Johtaminen ja hallinto | 68 |
| 4.1.4 | Työmäärän tasaaminen, resurssienjako ja pienten yksiköiden haavoittuvuus | 68 |
| 4.1.5 | Sähköinen asiointi | 69 |
| 4.1.6 | Yhteistyö muiden viranomaisten kanssa | 70 |
| 4.1.7 | Toimitilat ja turvallisuus | 70 |
| 4.1.8 | ICT-investoinnit | 71 |
| 4.2 | Haittoja | 71 |
| 4.2.1 | Asiointietäisyyksien kasvaminen | 71 |
| 4.2.2 | Monipaikkaisuuden haasteet johtamiselle ja henkilöstölle | 72 |
| 4.2.3 | Vaikutukset muihin oikeudellisiin palveluihin | 72 |
| 4.3 | Kielellisten oikeuksien toteuttaminen | 73 |
| 5 | TYÖRYHMÄN EHDOTUKSET | 74 |
| 5.1 | Työryhmän ehdotusten lähtökohdat ja tavoitteet | 74 |
| 5.1.1 | Lähtökohdat | 74 |
| 5.1.2 | Tavoitteet | 75 |
| 5.2 | Käräjäoikeuksien tuomiopiirit | 77 |
| 5.2.1 | 17 KÄRÄJÄOIKEUDEN MALLI | 79 |
| 5.2.2 | 14 KÄRÄJÄOIKEUDEN MALLI | 81 |
| 5.3 | Käräjäoikeuksien toimipaikat | 82 |
| 5.4 | Käräjäoikeuksien asiamäärät | 84 |
| 5.5 | Käräjäoikeuksien henkilöstömäärät | 85 |
| 5.6 | Käräjäoikeuksien toimitilat | 87 |
| 5.7 | Kielellisten oikeuksien toteuttaminen | 89 |
| 5.7.1 | Ruotsinkielisten kielelliset oikeudet | 89 |
| 5.7.2 | Saamelaisien kielelliset oikeudet | 91 |
| 5.8 | Tuomiopiirit keskitetyissä asiaryhmissä | 91 |

| | | |
|-------|---|-----|
| 5.8.1 | Maa- ja metsäoikeudet | 91 |
| 5.8.2 | Merioikeudet | 93 |
| 5.8.3 | Ryhmäkanneasiat | 93 |
| 5.8.4 | Yrityssaneerausasiat ja ulosottovalitusasiat | 94 |
| 5.8.5 | Sotilasoikeudenkäyntiasiat | 95 |
| 6 | EHDOTUSTEN VAIKUTUKSET | 98 |
| 6.1 | Oikeusturvan toteutuminen | 98 |
| 6.2 | Taloudelliset vaikutukset | 98 |
| 6.2.1 | Henkilöstö | 98 |
| 6.2.2 | Asianosaisten ja avustajien matkakustannukset | 99 |
| 6.2.3 | Toimitilat | 99 |
| 6.2.4 | AIPA:n edellyttämät investoinnit | 100 |
| 6.2.5 | Turvallisuusjärjestelyt | 101 |
| 6.3 | Henkilöstövaikutukset | 102 |
| 6.4 | Monipaikkaisuuden vaikutukset johtamiseen ja henkilöstöön | 103 |
| 6.5 | Vaikutukset muiden viranomaisten ja sidosryhmien toimintaan | 103 |
| 7 | EHDOTUSTEN TOTEUTTAMISVAIHEISTA | 105 |
| | ERIÄVÄ MIELIPIIDE | 106 |
| | LIITTEET | 108 |

1 Johdanto

1.1 Tuomioistuinten toimintaympäristö ja sen muutokset

Tuomioistuinlaitoksen ja laajemmin koko oikeuslaitoksen tehtävänä on perus- ja ihmisoikeuksiin kuuluvan oikeusturvan toteuttaminen. Oikeusturva perusoikeutena sisältää jokaisen oikeuden saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa sekä saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen ja tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Tuomioistuinten tehtävänä on tuottaa oikeita ja perusteltuja ratkaisuja kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisin kustannuksin. Tuomioistuinten toimintaedellytyksiin vaikuttavat toimintaympäristön muutokset, kuten väestö- ja elinkeinorakenteen muuttuminen ja kansainvälistyminen. Myös tekniikan ja työvälineiden kehittyminen muuttavat tuomioistuinten toimintaa ja työskentelytapoja. Oikeudellisen ympäristön monimutkaistuminen ja globalisaatio edellyttävät tuomioistuinten henkilöstöltä vahvaa yleis- ja erityisosaamista sekä myös kielellistä ja teknistä osaamista. Meneillään oleva tuomioistuinlaitoksen henkilöstön eläköityminen on sekä haaste että mahdollisuus tuomioistuinten toiminnan ja organisaatioiden kehittämiseksi. Tuomioistuinten toiminnalle paineita asettavat myös vallitseva valtiontaloudellinen tilanne ja sen myötä niukkenevat resurssit.

Tuomioistuinten toimintaympäristön muuttuminen edellyttää toimenpiteitä, joilla varmistetaan oikeudenhoidon laadun turvaamisesta jatkossakin. Myös tuomioistuinten resurssien väheneminen edellyttää uusia tehokkaampia keinoja järjestää tuomioistuinten toiminta ja johtaa niitä. Tällaisia toimenpiteitä ehdotetaan myös vuonna 2013 annetussa oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa vuosille 2013–2025. Yhtenä keinona on mainittu tuomioistuinlaitoksen rakenteiden uudistaminen.¹

¹ ks. oikeudenhoidon uudistamisohjelmasta tarkemmin jäljempänä kohta 1.3.

1.2 Käräjäoikeuksien rakenneuudistus

Käräjäoikeuksien viimeisin rakenneuudistus toteutettiin vuoden 2010 alusta lukien. Uudistuksessa käräjäoikeuksien määrä vähennettiin aiemmasta 51 käräjäoikeudesta nykyiseen 27 käräjäoikeuteen. Rakenneuudistuksen yhteydessä kiinteistöjen kirjaimisasiat ja niitä hoitava henkilökunta siirrettiin Maanmittauslaitokselle. Käräjäoikeuksien määrää oli jo tätä ennen vähennetty merkittävästi².

Rakenneuudistuksen tavoitteena oli siirtää lainkäytön painopistettä ensimmäiseen oikeusasteeseen muodostamalla entistä vahvempia käräjäoikeuksia henkilöstön määrän ja osaamisen sekä niiden myötä lainkäytön laadun osalta. Käräjäoikeuksien tuomiopiirit määriteltiin pääosin seuraamaan maakuntarajoja. Tavoitteena oli keskittää toiminnat mahdollisuuksien mukaan yhteen paikkaan. Käräjäoikeuksille jäi kuitenkin viisi muuta kansliaa ja kaksi kokeilukansliaa. Lisäksi toimitilajärjestelyiden edellyttämän ylimenokauden ajaksi jäi toistakymmentä muuta kansliaa sekä istuntopaikkoja. Ylimenokausi on vielä kesken, koska vuokrasopimukset toimitiloista on yleensä tehty pitkäksi aikaa.

Käräjäoikeuksien rakenneuudistuksesta tehtiin keväällä 2013 suppea arviointiraportti, jossa arvioitiin kolmen erilaisen käräjäoikeuden³ osalta rakenneuudistuksen toteutumista ja onnistumista. Raportin mukaan tulokset olivat pääosin myönteisiä. Raportissa todetaan muun muassa, että kokonaisuutena toiminta on tutkimuksen kohteena olleissa käräjäoikeuksissa tehostunut merkittävästi. Arvioiduissa käräjäoikeuksissa näkyi selkeästi aiempaa parempi tehokkuus, mutta kolmen erilaisen käräjäoikeuden perusteella ei tuloksia voida suoraan yleistää. Raportin mukaan uudistuksen suunnitelmallinen läpivienti, hyvä johtaminen ja henkilöstön osallistaminen auttavat myönteisten tulosten aikaansaamista.

Raportin mukaan pitkä siirtymäkausi ja tilapäiset tilajärjestelyt rasittavat kuitenkin henkilöstöä ja tuloksellisuutta. Tästä syystä vastaisuudessa tulisi erityisesti panostaa ylimenokausien toimintamallien selkiinnyttämiseen. Tuloksellisuudessa näyttäisivät olevan avainasemassa toimivat hallinnolliset rakenteet, hyvä johtaminen sekä työn organisoiminen. Raportissa on todettu yksikkökoon suurentumisen korostavan ammattimaisen johtamisen tarvetta. Monipaikkaisuuden johtamiselle asettamat haasteet on myös tunnistettu.

Henkilökohtaisen asioinnin olennainen väheneminen vähentää kanslioiden sijainnin merkitystä kansalaisten näkökulmasta. Tuomioistuinpalvelujen maantieteellinen saavutavuus ei siten ole merkittävästi heikentynyt. Sen sijaan kanslioiden lakkauttamisella

² ks. käräjäoikeusverkoston historiallisesta kehityksestä tarkemmin jäljempänä kohta 2.1.

³ Käräjäoikeudet olivat Pohjois-Savon (muodostettiin Iisalmen, Varkauden ja Kuopion käräjäoikeuksista), Pirkanmaan (muodostettiin Tampereen ja Toijalan käräjäoikeuksista) sekä Pohjanmaan käräjäoikeus (muodostettiin Vaasan ja Mustasaaren käräjäoikeuksista). Ks. tarkemmin HVM PublicPartner Oy:n arviointiraportti 11.6.2013, Käräjäoikeusverkoston rakennemuutoksen arviointi (OM 3/0152/2013).

on ollut jonkin verran vaikutusta kyseisten paikkakuntien muiden oikeudellisten palveluiden saatavuuteen.

Vaikka raportin tulokset eivät ole suoraan yleistettävissä kaikkiin kärjäoikeuksiin, tilastoista on ollut havaittavissa, että vuoden 2010 jälkeen kaikkien kärjäoikeuksien tuotavuus ja tuloksellisuus on kasvanut. Samalla on saatu aikaan säästöjä erityisesti henkilöstö- ja toimitilakustannuksissa. Kärjäoikeuksissa oli hallinnonalan rahoituksella 1915 henkilötyövuotta vuonna 2014. Kärjäoikeusverkoston rakenneuudistusta edeltävänä vuonna oli yhteensä 2 148 henkilötyövuotta. Kirjaamisasioiden siirron yhteydessä Maanmittauslaitokseen siirrettiin määrärahat 208 henkilötyövuoden osalta. Kirjaamisasioiden resursseja huomioon ottamatta henkilöstömäärä oli 25 henkilötyövuotta pienempi vuonna 2014 kuin vuonna 2009. Keskimääräisellä palkkauskustannuksella laskettuna muutos vastaa 1,5 miljoonan euron toimintamenoja. Uudistuksen perusteella on lakkautettu yhteensä 11 kansliaa⁴ sekä 9 istuntopaikkaa. Näiden toimitilojen vuokrakustannuksista saadut nettosäästöt ovat olleet yhteensä noin miljoona euroa vuodessa.

Uudistuksella on kyetty myös helpottamaan tuomareiden erikoistumista sekä vähentämään kaikkien pienimpien yksiköiden haavoittuvuutta ruuhkatilanteissa. Verkoston tiivistämisen ei ole havaittu vaikuttaneen haitallisesti tuomioistuinpalveluiden maantieteelliseen saatavuuteen. Tähän on vaikuttanut se, että asiakkaiden henkilökohtaisen läsnäolon tarve on esimerkiksi oikeudenkäyntimenettelyjen uudistusten, kiinteistöjen kirjaamisasioiden siirron, sähköisen asioinnin ja videoneuvottelun käytön lisääntymisen myötä vähentynyt.

1.3 Taloudellinen tilanne ja oikeudenhoidon uudistamisohjelma

Hallitusohjelman mukaisesti oikeudenkäyntien kokonaiskeston lyhentämiseksi ja oikeusturvan laadun parantamiseksi on laadittu oikeusturvaohjelma aiempien toimenpidesuunnitelmien pohjalta. Valtioneuvoston kehyspääatöksessä vuosille 2013–2016 edellytettiin oikeusministeriön vähentävän hallinnonalan menoja merkittävästi vuodesta 2015 lukien. Osasta säästöjä tuli valmistella sopeuttamisohjelma korkean tason työryhmässä. Oikeusministeriö asetti 1.6.2012 neuvottelukunnan valmistelemaan ehdotukset pitkän aikavälin oikeusturvaohjelmaksi ja kehyspääatöksen edellyttämäksi sopeuttamisohjelmaksi. Ohjelmien yhteisvalmistelulla pyrittiin varmistamaan se, etteivät säästötavoitteet vaaranna oikeusturvatavoitteita.

⁴ Mukaan lukien 2015 keväällä lakkaavat Heinolan ja Salon kansliat.

Neuvottelukunnan valmistelemissa oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa vuosille 2013–2025 (Mietintöjä ja lausuntoja 16/2013) ehdotetaan useita erilaisia toimenpiteitä oikeuslaitoksen toimintakyvyn turvaamiseksi. Ohjelman tavoitteena on luoda edellytykset laadukkaalle, taloudelliselle ja tehokkaalle oikeudenhoidolle yhä vähenevillä resursseilla ja voimakkaasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Ohjelmassa on esitetty oikeudenhoidon tavoitetila vuonna 2025 sekä keinoja sen saavuttamiseksi. Uudistamisohjelma pitää sisällään lähes 60 ehdotusta, joista yli 30 koskee tuomioistuinlaitosta. Hankkeista on toteutettu tai vireillä noin puolet.

Uudistamisohjelman mukaisena tuomioistuinlaitoksen pitkän aikavälin tavoitteena on, että tuomioistuinhallintoa hoitaa oikeusministeriöstä erillinen keskusvirasto⁵. Tavoitetilaan kuuluu myös, että tuomioistuinten työmäärä on laskenut, kun käsiteltäväksi ei tule asioita, jotka voidaan oikeusturvan kärsimättä käsitellä hallinnossa tai vaihtoehtoisissa riidanratkaisumenettelyissä. Myös tuomioistuinten määrää on olennaisesti vähennetty, jotta on voitu turvata osaamisen ja työtapojen kehittäminen sekä vähentää tuomioistuinten haavoittuvuutta. Kokoonpano- ja toimivaltasäännöksiä on uudistettu ja tuomareiden erityisasiantuntemus saadaan joustavasti ja laajalti käyttöön. Tietyissä asiaryhmissä erityisasiantuntemuksen varmistamiseksi tuomioistuimella voi olla valtakunnallinen toimivalta. Alioikeuksien tuomiopiirit määräytyvät tarkoituksenmukaisella tavalla ottaen huomioon väestön sijoittuminen ja asiointialueet sekä oikeudenhoidon yhteistyöviranomaisten (lähinnä poliisin ja syyttäjän) toimialueet. Istuntopaikkoja on riittävä määrä. Tuomareita ja muuta lainkäyttöhenkilöstöä tarvitaan nykyistä vähemmän. Lautamiehiä ei enää ole.

Uudistamisohjelmassa (kohta 11) on esitetty, että käräjäoikeuksien rakenneuudistusta tulee jatkaa ensi vaiheessa luopumalla sivukanslioista ja pidemmällä aikavälillä vähentämällä käräjäoikeuksien määrää edelleen noin puoleen. Tuomiopiirien tulisi mahdollisuuksien mukaan vastata poliisin ja syyttäjän toimialueita. Samalla selvitettäisiin, mikä olisi asianmukainen suhde käräjäoikeuksien määrän selkeän vähentämisen ja siitä aiheutuvan erillisten istuntopaikkojen määrän välillä, ottaen huomioon kehittyvän tekniikan tarjoamat mahdollisuudet videokuulemiselle ja muulle sähköiselle asiointille. Kielellisten oikeuksien toteutumisesta huolehdittaisiin.

Useilla muilla uudistamisohjelman hankkeilla on kiinteä yhteys käräjäoikeusverkoston kehittämiseen. Näistä tärkeimpiä ovat erityisesti summaaristen asioiden käsittelyn kehittämistä ja hallinnollisten sanktioiden käyttöalan laajentamista koskevat ehdotukset, joilla toteutuessaan on huomattava vaikutus käräjäoikeuksissa tulevaisuudessa käsiteltävien asioiden määriin. Niin ikään syyttäjälaitoksen ja yleisten tuomioistuinten asian- ja dokumentinhallinnan kehittämishankkeella (ns. AIPA) on suuri merkitys tuomioistuinlaitoksen työskentelytapoja kehitettäessä. Sillä on vaikutusta myös siihen, millaista tuomioistuinverkostoa tulevaisuudessa tarvitaan.⁶

⁵ Selvitysmiesten raportti (Selvityksiä ja ohjeita 2/2015) julkaistiin 14.1.2015.

⁶ ks. muista vireillä olevista hankkeista tarkemmin jäljempänä kohta 1.4.

Perustuslakivaliokunta on lausunnoissaan hallituksen vuosikertomuksesta 2013 (PeVL 20/2014 vp) ja talousarvioesityksestä vuodelle 2015 (PeVL 29/2014 vp) pitänyt ohjelman sisältämiä hankkeita pääosin perusteltuina ja kiirehtinyt lainsäädäntömuutosten ja muiden toimenpiteiden asianmukaista valmistelua. Se on pitänyt hyvänä uudistamisohjelman tavoitteita oikeudenhoidon sisällöllisestä parantamisesta ja perus- ja ihmisoikeuksien edellyttämän oikeusturvan tuottamisesta nykyistä tehokkaammin ja olennaiseen keskittyen. Valiokunta on korostanut oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja asioiden viivytyksettömään käsittelyyn liittyvien perusoikeuksien merkitystä oikeusvaltion kulmakivinä. Valiokunta on painottanut, että taloudellisesta vaikeussakin olosuhteissa tulee huolehtia myös oikeudenhoidon laadun kehittämistä. Oikeudenhoidon rakenteita, käsittelyketjuja, toimintaprosesseja ja työtapoja tulee kehittää ja pyrkiä löytämään tapoja, joilla oikeuslaitos pystyy tuottamaan oikeita päätöksiä nykyistä joutuisammin ja kustannustehokkaammin. Valiokunnan mukaan on välttämätöntä toteuttaa tarkoituksenmukaiset oikeudenhoidon rakenteelliset, menettelylliset ja muut uudistukset sekä toimenpiteet oikeusturvan kehittämiseksi siten, että oikeusturvan taso vastaa perustuslain ja Suomea velvoittavien ihmisoikeussopimusten vaatimuksia.

Oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa esitetyt toimenpiteet eivät kuitenkaan enää yksin riitä täyttämään syntymässä olevaa rahoitusvajetta, minkä vuoksi on jatkettava uudistamisohjelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteuttamista ja samalla etsittävä uusia keinoja, joilla tuomioistuinten työmäärää voidaan vähentää ja toimintaa tehostaa. Tämä johtuu hallituksen maaliskuussa 2014 tekemästä kehyspäätöksestä vuosille 2015–2018, joka merkitsee oikeusministeriön hallinnonalalla ja siten myös tuomioistuinlaitoksessa uusia mittavia menoleikkauksia aiemmin tehtyjen päätösten lisäksi.

Myös eduskunta on vuoden 2015 talousarviokäsittelyn yhteydessä esittänyt huolensa oikeudenhoidosta ja turvallisuudesta huolehtiviin viranomaisiin kohdistuvien säästöjen vaikutuksista kansalaisten oikeusturvaan ja viranomaisten mahdollisuuksiin selviytyä tehtävistään. Tämän seurauksena sisäministeri Räsänen ja oikeusministeri Henriksson ovat marraskuussa 2014 asettaneet parlamentaarisen työryhmän (SM037:00/2014), jonka tehtävänä on tuottaa tietoa eduskunnalle sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon strategisista resurssitarpeista seuraavalle kehyskaudelle 2016–2019. Työryhmän tavoitteena on helmikuun 2015 loppuun mennessä määritellä pitkän aikavälin tavoitetila ja perusteet turvallisuuden ja oikeudenhoidon resursseille. Riittävien resurssien lisäksi huomiota kiinnitetään eri viranomaisten välisen yhteistyön parantamiseen ja prosessien sujuvoittamiseen oikeusturvaa vaarantamatta. Työryhmän mietintö luovutetaan maaliskuussa 2015.

1.4 Muut vireillä olevat hankkeet

Jo edellä todetulla tavalla oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa on listattu useita kymmeniä hankkeita, joilla on yhteys käräjäoikeusverkoston kehittämiseen. Tässä on esitelty niistä merkittävimmät. Muiden viranomaisten rakenteellisia uudistuksia on puolestaan selvitetty tarkemmin jäljempänä⁷.

SYYTTÄJÄLAITOKSEN JA YLEISTEN TUOMIOISTUINTEN ASIAN- JA DOKUMENTINHALLINNAN KEHITTÄMISHANKE (AIPA)

Yleisten tuomioistuinten ICT-toimintoja kehitetään parhaillaan oikeusministeriön vuonna 2010 asettamassa Syyttäjälaitoksen ja yleisten tuomioistuinten asian- ja dokumentinhallinnan kehittämishankkeessa (ns. aineistopankki- eli AIPA-hanke, OM 15/31/2010). Hankkeen tavoitteena on kehittää syyttäjälaitoksen ja yleisten tuomioistuinten työskentelyä ja toimintatapoja. Hankkeessa luodaan yhtenäinen järjestelmä, jossa syyttäjänvirastot ja yleiset tuomioistuimet käsittelevät sähköisesti kaikki lainkäytösasioita koskevat toimintonsa asian vireille tulosta sen ratkaisemiseen ja arkistointiin saakka. Tavoitteena on tehostaa koko prosessia niin sanotun ketjuajattelun pohjalta syyttäjän ja tuomioistuinten käyttäessä yhteistä järjestelmää asian käsittelyssä. Myös poliisin suorittaman esitutkinnan aineisto tullaan toimittamaan sähköisessä muodossa syyttäjälle. Samalla henkilötöiden tarve vähenee. Järjestelmää tullaan käyttämään myös riita- ja hakemusasioissa. Sillä korvataan tällä hetkellä käytössä olevat useat eri järjestelmät.

Siirtyminen asioiden sähköiseen käsittelyyn merkitsee uusien työmenetelmien ja työtapojen käyttöä, mitä uusi tietojärjestelmä tukee. Sähköistämällä on vaikutusta asioiden käsittelyyn ja sitä kautta henkilöstön työmäärään tuomioistuimissa. AIPA:n myötä työskentelyä pyritään tehostamaan noin 5 % ja saamaan aikaan noin 4,8 miljoonan euron säästöt. AIPA:n ensimmäinen pakkokeinoasioiden käsittelyä koskeva osio on tarkoitus ottaa käyttöön jo vuoden 2015 syksyllä.

AIPA asettaa uusia vaatimuksia myös tuomioistuinten tekniselle varustukselle. Työskentelytapojen muuttumisen ja asian käsittelyn sähköistymisen myötä järjestelmällä on vaikutusta myös tuomioistuinten rakenteisiin tulevaisuudessa. Uudet tekniset ratkaisut tulevat vähentämään kansalaisten henkilökohtaisen asioinnin tarvetta entisestään, kun teknisten välineiden käyttöä asioiden käsittelyssä voidaan lisätä.

⁷ ks. kohta 3.

SUMMAARISTEN ASIOIDEN KÄSITTELYN KEHITTÄMINEN

Oikeudenhoidon uudistamisohjelmaan liittyvänä hankkeena vireillä on myös summaaristen asioiden käsittelyn kehittäminen (ohjelman kohta 14). Oikeusministeriö asetti 6.3.2014 johtavan kihlakunnanvoudin Timo Heikkisen ja laamanni Antti Savelan selvittämään summaaristen riita-asioiden käsittelyn keskittämistä ulosottolaitokseen tai käräjäoikeuksiin. Summaarisilla riita-asioilla tarkoitetaan yleensä rahasaatavia, hallinnan tai rikkoutuneen olosuhteen palauttamista sekä häätöä koskevia asioita. Ne käsitellään niin sanotussa summaarisessa menettelyssä, jossa riidattomina pysyvät ja tietyt vaatimukset täyttävät asiat ratkaistaan kirjallisesti.

Selvitysmiesten tehtävänä oli arvioida mahdollisuudet keskittää summaaristen asioiden käsittely joko siirtämällä ne ulosottoviranomaiselle tai muutamaaan käräjäoikeuteen. Tavoitteena on keskittää käräjäoikeuksien työpanos aidosti riitaisiin asioihin ja päällekkäisten toimintojen poistumisen, menettelyn yksinkertaistumisen ja henkilötyövuosien vähentämisen kautta myös luoda merkittäviä kustannussäästöjä.

Selvitysmiesten 23.10.2014 julkaisemassa raportissa (Selvityksiä ja ohjeita 52/2014) ehdotetaan, että summaariset riita-asiat siirretään ulosottoviranomaiseen, jossa menettelyn yksinkertaistaminen ja kaavamaistaminen on toteutettavissa käräjäoikeudessa tapahtuvaa menettelyä paremmin (saatavan vahvistusmenettely). Summaaristen riita-asioiden käsittelyä automatisoidaan ja sähköistä asiointia kehitetään. Tiedoksiantovastuu summaarisissa asioissa olisi ulosottoviranomaisella. Haastemiehet jäisivät kuitenkin käräjäoikeuksiin. He huolehtisivat haastemiestiedoksiannoista ulosottoviranomaisen pyynnöstä. Uutena tiedoksiantotapana ehdotetaan tavallista postitiedoksiantoa, joka korvaisi pääosan nykyisistä tiedoksiantotavoista (puhelin-, haastemies- ja vastaanottotodistuksella tapahtuva tiedoksianto). Tavallista postitiedoksiantoa voitaisiin käyttää asioissa, joissa saatavan tai saatavien pääoman määrä on enintään 1 000 euroa. Haastemiesten summaarisiin asioihin sitoutuvan työmäärän (103 htv) on tiedoksiantotapojen uudistamisen johdosta arvioitu vähenevän noin 50 henkilötyövuoden verran.

Summaarisia asioita saapui käräjäoikeuksiin vuonna 2013 yhteensä 429 419 ja ratkaistiin yli 430 322. Tämä on noin 75 % kaikista käräjäoikeuksissa ratkaistuista asioista. Vuonna 2014 saapuneiden asioiden määrä on ollut hieman laskussa (349 437 asiaa). Summaaristen asioiden käsittelyyn sitoutui vuonna 2013 noin 241 henkilötyövuotta eli 15 %:a käräjäoikeuksien henkilöstön teholliseen työaikaan (työaika ilman poissaoloja) perustuvasta työpanoksesta. Kokonaismäärästä yli 48 % on kansliahenkilöstön (116) ja 42 % haastemiesten (103) henkilötyövuosia. Lakimiestyövoimaa näiden asioiden käsittelyyn sitoutuu käräjäoikeuksissa siis alle 10 %:a (22 htv:tä).

HALLINNOLLISTEN SANKTIOIDEN KÄYTTÖALAN LAAJENTAMINEN

Liikenne- ja viestintäministeriö on käynnistänyt syksyllä 2013 tieliikennelainsäädännön kokonaisuudistuksen (LVM 417/03/2013). Hankkeeseen kytkeytyvät keskeisellä tavalla tieliikenteen seuraamukset, niiden järjestelmän uudistaminen ja kehittäminen. Seuraamusten arviointia varten on 15.8.2014 asetettu työryhmä, jonka tehtävänä on laatia ehdotuksia uusiksi tieliikennelain liikenne rikkomuksia ja niiden järjestelmää koskeviksi säännöiksi niin, että sanktioidun käyttäytymisen ala ei laajene. Työryhmän keskeisenä tehtävänä on myös selvittää, mitkä tieliikenteen moitittavista teoista tai laiminlyönneistä olisi mahdollista määritellä hallinnollisiksi rikkomuksiksi eli dekriminialisoida. Työryhmän toimikausi on elokuun 2015 loppuun ja koko hankkeen toimikausi vuoden 2015 loppuun.

Hankkeella on yhteys hallitusohjelmaan, jonka mukaan hallituksen tulee selvittää edellytykset hallinnollisten sanktioiden käyttöalan laajentamiselle. Hanke liittyy myös oikeudenhoidon uudistamisohjelmaan (ohjelman kohta 25). Ohjelmassa on todettu Suomen sanktiojärjestelmän perustuvan laajasti rikosoikeudellisten seuraamusten käyttöön. Ohjelmassa on kuitenkin nostettu esiin kysymys siitä, onko rikosoikeusjärjestelmän näin laaja käyttö tarkoituksenmukaista. Hallinnollisten sanktioiden piiriin on ohjelmassa arvioitu voitavan siirtää esimerkiksi tekoja, joilla ei ole asianomistajaa ja jotka selvästi loukkaavat vain julkista etua. Esimerkkeinä tällaisista on mainittu tieliikenne rikkomukset ja verorikkomukset.

Liikenne rikosten määrä on kasvanut 1990-luvun lopusta 2010-luvulle tultaessa selvästi. Tähän on vaikuttanut automaattisen liikennevalvonnan käyttöönotto. Nykyisin tieliikenteessä määrätään yhteensä noin 400 000 seuraamusta. Se on noin puolet kaikista Suomen rikoksista. Käräjäoikeuksiin saapuu vuosittain noin 55 000 varsinaista rikosasiaa. Näistä noin 20 000 asiaa (36 %) liittyy liikenteeseen rattijuopumusasiaina tai liikenneturvallisuuden vaarantamisasiana.

SYYTENEUVOTTELUJÄRJESTELMÄN KÄYTTÖÖNOTTO

Vuoden 2015 alusta tuli voimaan lainsäädäntö (lait 670–675/2014, HE 58/2013 vp), jonka perusteella syytteestä voidaan sopia. Vastaajan tunnustus voidaan ottaa huomioon perusteena rajoittaa esitutkintaa ja samalla tietyissä tapauksissa myös perusteena tulla tuomitukseksi lievennetyn rangaistuksen mukaisesti. Syyttäjä voi vastaavasti tehdä seuraamusluonteisen syyttämättä jättämispäätöksen. Tunnustuksen perusteella syyttäjä voi tehdä rikoksesta epäillyn kanssa tuomioesityksen, joka käsitellään tuomioistuimessa tunnustamisoikeudenkäynnissä, ja jonka perusteella rangaistus tuomitaan lievennetyiltä rangaistusasteikolta. Syyteneuvottelua voidaan käyttää rikoksissa, joista säädetty ankarin rangaistus on enintään kuusi vuotta vankeutta. Syyteneuvottelu ei kuitenkaan sovellu henkeen tai terveyteen kohdistuviin rikoksiin taikka seksuaalirikoksiin, jotka loukkaavat seksuaalista itsemääräämisoikeutta tai kohdistuvat lapsiin.

Uudistuksen tavoitteena on parantaa viranomaisresurssien kohdentamista, tehostaa viranomaisten toimintaa ja nopeuttaa rikosasioiden esitutkintaa, syyteharkintaa ja tuomioistuinkäsittelyä kuitenkin turvaten rikoksesta epäillyn sekä asianomistajan oikeudet. Suurimmat edut uudesta järjestelmästä arvioidaan saatavan vaikeasti selvitetävissä ja laajoissa rikosasioissa ja etenkin silloin, kun tekoja on useita ja osa niistä on selvästi niin sanottuja päärikoksia ja osa näihin liittyviä lievempiä rikoksia. Uudet keinot soveltuvatkin erityisesti rikoksiin, jotka tehdään hyötymistarkoituksessa ja joissa on usein monimutkaisia oikeudellisia ja tosiasiallisia järjestelyjä, käytännössä esimerkiksi talousrikoksiin.

Uudistuksen vaikutuksia tuomioistuinten asiamääriin on tässä vaiheessa vaikea arvioida. Mikäli järjestelmän myötä syyteharkintaan tulevat asiat vähenevät, myöskään oikeudenkäyntiä ei järjestettäisi eikä muutoksenhaku tulisi kysymykseen. Tuomioistuimen käsiteltäviksi eivät myöskään tulisi esitutkinnan ulkopuolelle rajatut asiat. Tuomioesityksessä ja tunnustamisoikeudenkäynnissä käsiteltävien asioiden osalta syyttäjän ja tuomioistuimen työ oikeudenkäyntiin valmistautumisessa ja oikeudenkäynnissä vähenee, koska näytön esittäminen tunnustamisoikeudenkäynnissä olisi huomattavasti vähäisempää kuin normaalissa rikosasiain pääkäsittelyssä. Näin ollen pääkäsittelyyn käytetty aika lyhenisi tunnustamisoikeudenkäynnissä merkittävästi, mikä vapauttaisi sekä syyttäjän että tuomioistuimen resursseja muihin työtehtäviin. Tunnustamisoikeudenkäynneissä annetuista tuomioista haettaisiin todennäköisesti hyvin harvoin muutosta, kuten on nykyisinkin esimerkiksi kirjallisessa menettelyssä käsiteltävien tunnustettujen tekojen osalta.

HOVIOIKEUKSIEN JATKOKÄSITTELYLUPAJÄRJESTELMÄN LAAJENTAMINEN

Hovioikeuksissa on vuoden 2011 alusta lukien ollut voimassa jatkokäsittelylupajärjestelmä. Kaikista käräjäoikeuden päätöksistä voi valittaa edelleen hovioikeuteen, mutta hovioikeus ottaa täystutkintaan vain ne asiat, joille se on myöntänyt jatkokäsittelyluvan. Luparatkaisu tehdään kirjallisen aineiston perusteella. Järjestelmän piiriin ovat kuuluneet velkaa tai muuta rahasaamista koskevat riita-asiat, joissa niin sanottu häviöarvo on korkeintaan 10 000 euroa. Rikosasioissa syytetty tarvitsee jatkokäsittelyluvan, jos hänet on tuomittu enintään 4 kuukauden vankeusrangaistukseen. Syyttäjä ja rikoksen uhri tarvitsevat luvan, jos valitus koskee rikosta, josta rangaistus on sakkoa tai enintään 2 vuotta vankeutta. Hakemusasioita jatkokäsittelylupa ei koske lainkaan.

Vuonna 2013 hovioikeuksissa annettiin noin 9 700 ratkaisua. Jatkokäsittelylupasäänöksiä sovellettiin koko asiaan noin 3 400 asiassa (35 %). Rikosasioista 50 % (noin 3 000 asiaa) kuului jatkokäsittelylupajärjestelmän piiriin. Riita-asioista 20 % (noin 500 asiaa) kuului lupajärjestelmän piiriin.

Uudistus on vähentänyt sekä valitusten että pääkäsittelyiden määrää. Myös käsittelyajat hovioikeuksissa ovat lyhentyneet.

Eduskunnalle marraskuussa annetussa hallituksen esityksessä laeiksi oikeudenkäymiskaaren 25 ja 25 a luvun sekä sotilasoikeudenkäyntilain 3 §:n muuttamisesta (HE 246/2014 vp) esitetään, että kaikissa riita- ja hakemusasioissa sekä suuressa osassa rikosasioita otettaisiin käyttöön jatkokäsittelylupa. Rikosasioissa syytetty tarvitsisi jatkokäsittelyluvan, jos hänet on tuomittu enintään 8 kuukauden vankeusrangaistukseen. Syyttäjä ja rikoksen uhri tarvitsisivat aina jatkokäsittelyluvan hakiessaan muutosta käräjäoikeuden tuomioon.

Uudistus selkeyttäisi lupajärjestelmää. Sillä voitaisiin myös kehittää ja tehostaa oikeudenhoitoa. Jatkokäsittelyluvan piiriin kuuluvien asioiden määrä nousisi nykyisestä 35 %:sta lähes 85 %:iin. Järjestelmän on arvioitu aiheuttavan merkittävää työnsäästöä hovioikeuksissa (noin 35 henkilötyövuotta).

Lakivaliokunta on hallituksen esityksestä antamassaan mietinnössä (LaVM 24/2014 vp) todennut jatkokäsittelylupajärjestelmän laajentamisen ehdotetulla tavalla toteuttavan lainkäyttöjärjestelmän painopisteen keskittämistä käräjäoikeuksiin. Muutoksen myötä käräjäoikeusprosessin merkitys entisestään kasvaa, mikä asettaa aiempaa suurempia vaatimuksia käräjäoikeusprosessin laadulle ja tuomion perusteluille. Lakivaliokunnan mukaan on välttämätöntä huolehtia käräjäoikeuksien toimintaedellytyksistä ja -kyvystä, jotta ne voivat muun muassa nykyistä useammin käyttää vahvennettuja tai kolmen tuomarin kokoonpanoja. Lakivaliokunta onkin painottanut, että uudistuksen mahdollisesti tuomia säästöjä tulee kohdentaa myös käräjäoikeuksien voimavarojen vahvistamiseen. Tämän lisäksi tulee panostaa käräjätuomarien koulutukseen ja käräjäoikeuksien toimintatapojen kehittämiseen.

Myös perustuslakivaliokunta on todennut, että oikeudenkäynnin painopisteen siirtyminen entistä enemmän käräjäoikeuteen ja siihen liittyvät oikeusturvanäkökohdat korostavat käräjäoikeuksien asianmukaisten resurssien turvaamisen tärkeyttä (PeVL 59/2014 vp).

VIDEONEUVOTTELUN KÄYTÖN KEHITTÄMINEN

Voimassa oleva lainsäädäntö mahdollistaa videoneuvottelun käytön riita- ja rikosasian valmisteluistunnossa. Tämän lisäksi todistajaa tai muuta todistelutarkoituksessa kuultavaa sekä asianomistajaa voidaan pääkäsittelyssä kuulla videon välityksellä (oikeudenkäymiskaari 17 luku 34 a §). Säännöksen perusteella rikosasian vastaajaa voidaan pääkäsittelyssä kuulla videon välityksellä vain todistelutarkoituksessa eli esimerkiksi asian selvittämiseksi. *Oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain* (689/1997) mukaan asianosaisen on pääsääntöisesti oltava pääkäsittelyssä henkilökohtaisesti läsnä (8 luku 1 §). Lisäksi vangitun vastaajan on oltava henkilökohtaisesti tuomioistuimessa saapuville käsiteltäessä sitä rikosta koskevaa asiaa, jonka johdosta hänet on vangittu (8 luku 3 §). Vastaajaa ei myöskään voida tuomita vankeusrangaistukseen, ellei häntä ole

henkilökohtaisesti kuultu pääkäsittelyssä. Poikkeuksena tästä ovat laissa tarkemmin säädetty tilanteet, joissa asia voidaan ratkaista vastaajan poissa ollessa (8 luku 13 §)⁸. Rikosasian vastaajan läsnäolovelvollisuutta ei siten voida toteuttaa videoitse siitäkään huolimatta, että vastaaja itse suostuisi siihen. Sama koskee sakonmuuntoasian vastaajaa.

Vuoden 2014 alusta voimaan tulleen uuden pakkokeinolain nojalla vangitsemisvaatimuksen käsittelyssä voidaan käyttää videoneuvottelua tai muuta soveltuvaa teknistä tiedonvälitystapaa, jossa käsittelyyn osallistuvilla on puhe- ja näköyhteys keskenään, jos tuomioistuin katsoo sen soveliaaksi. Sama koskee asian uudelleen käsittelyä.

Vastaava säännös on eduskunnan käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä laeiksi ulkomaalaislain sekä säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain muuttamisesta (HE 172/2014 vp) ehdotettu otettavaksi ulkomaalaislain 125 §:ään. Säännös mahdollistaisi säilöön otetun ulkomaalaisen kuulemisen esimerkiksi videoitse, kun nykyisin säilöön otetun on oltava käsittelyssä henkilökohtaisesti läsnä riippumatta siitä, onko kysymys asian ensimmäisestä käsittelystä vai uudelleen käsittelystä.

Videoneuvottelun käytön kehittämistä pohtinut työryhmä on mietinnössään (Toiminta ja hallinto 10/2013) esittänyt lainsäädäntömuutoksia, joilla videoneuvottelua voitaisiin hyödyntää nykyistä laajemmin. Sama kanta on rikosasian vastaajaa koskien todettu helmikuussa 2015 julkaistussa työryhmämietinnössä Videoneuvottelun käytön kehittäminen (Toiminta ja hallinto 7/2015), jossa on annettu yksityiskohtaisia suosituksia ja käytännön ohjeita videoneuvottelulaitteiden käytön yhdenmukaistamiseksi ja tehostamiseksi.

Myös oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa on otettu kantaa tarpeeseen lisätä videoneuvottelun käyttöä (kohta 34). Näin voidaan tehostaa tuomioistuinten työtä, nopeuttaa asioiden käsittelyä, vähentää oikeudenkäyntien osapuolten matkustusta sekä vähentää oikeudenkäyntien kustannuksia. Videoneuvottelun käytön lisääminen tukee osaltaan kansalaisen oikeusturvan saavutettavuutta alueellisesti ja lyhentää oikeudenkäynnin kestoa. Tuomioistuinlaitoksessa videoneuvottelulaitteita käytetään nykyisin muun muassa asianosaisten, todistajan ja asiantuntijan kuulemiseen oikeudenkäynnissä. Tekniikka on kehittynyt niin, että menettely ei enää juurikaan poikkea normaalista kuulemisesta. Käytön lisääminen edellyttää kuitenkin lainmuutoksia.

Uudistamisohjelmassakin todetulla tavalla rakenneuudistukset tulevat osaltaan lisäämään videoneuvottelun käytön tarvetta. Käräjäoikeuksien toimintoja on mahdollista keskittää, jos oikeudenkäynneissä voidaan entistä enemmän hyödyntää uutta tekniikkaa. Mahdollisena voidaan pitää myös sitä, että tulevaisuudessa videoneuvotteluyhteyden järjestäminen olisi mahdollista myös muualta kuin tuomioistuimen toimipisteestä (oikeusavustajien tilat, etäpalvelupisteet jne.). Tällöin asianosaisten matkusta-

⁸ ks. tarkemmin ns. poissaolokäsittelystä ROL 8 luku 11 ja 12 §.

misesta ja muun muassa vankikuljetuksista aiheutuvia kustannuksia voitaisiin vähentää.

Tarpeelliset muutokset on pakkokeinoasioiden osalta jo toteutettu ja ulkomaalaisten säilöönottoasioiden osalta ne ovat toteutumassa edellä mainituilla uudistuksilla. Hallituksen esityksessä laeiksi sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain 1 §:n sekä rikoslain 2 a luvun muuttamisesta (HE 291/2014 vp) ehdotetaan muutoksia sakonmuuntojärjestelmään. Esitys ei kuitenkaan pidä sisällään videoneuvottelun käytön lisäämistä koskevia ehdotuksia, vaan ne on tarkoitus toteuttaa myöhemmin⁹. Myöskään oikeudenkäymiskaaren säännösten tarkistaminen ei vastaajan videokuulemisen osalta ole vielä valmisteilla. Joitakin täsmennyksiä on eduskunnan helmikuussa 2015 hyväksymässä hallituksen esityksessä (HE 46/2014 vp) esitetty muun muassa asianosaisten kuulemiseen todistelutarkoituksessa videoyhteyttä käyttäen.

Lainkäyttöasioiden lisäksi videoneuvottelua hyödynnetään käräjäoikeuden kanslioiden välisessä yhteydenpidossa hallinnollisissa asioissa.

VIDEOTALLENTEIDEN KÄYTTÖ HOVIOIKEUKSISSA

Oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa on ehdotettu selvitettäväksi, millä edellytyksillä ja aikataululla voitaisiin ottaa käyttöön järjestelmä, jossa suullinen näyttö otetaan muutoksenhakutuomioistuimessa vastaan käräjäoikeudessa tehtyä videotallennetta katsomalla (kohta 33). Ohjelmassa on arvioitu, että järjestelmästä saataisiin merkittävää hyötyä. Prosessinhallinta hovioikeudessa parantuisi, lykkäyksiä poissaolojen vuoksi olisi vähemmän ja todistajille maksettavat palkkiot vähentyisivät. Keskeisin merkitys olisi kuitenkin oikeusturvanäkökohdilla ja järjestelmän käyttöönotosta asianomistajille ja todistajille syntyvästä hyödystä.

Suullisen näytön tallentaminen käräjäoikeudessa ja vastaavasti sen vastaanottaminen hovioikeuden pääkäsittelyssä tallennetta katsomalla edellyttäisi teknisiä uudistuksia. Kaikki käräjäoikeuksien ja hovioikeuksien istuntosalit olisi varustettava kuvan ja äänen tallentavalla järjestelmällä. Tämä edellyttää huomattavia teknisiä investointeja. Hankkeen jatkovalmistelua ei ole vielä toistaiseksi aloitettu. Lakivaliokunta on hovioikeuksien jatkokäsittelylupajärjestelmän laajentamista koskevasta hallituksen esityksestä (HE 246/2014 vp) antamassaan lausunnossaan (LaVM 24/2014 vp) kiirehtinyt videotallenteiden käyttöönottomahdollisuuksien selvittämistä. Se on ehdottanut, että eduskunta hyväksyy lausuman asiasta.

⁹ Edellä mainitun videoneuvottelutyöryhmän lisäksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 30 §:ää on syyteneuvottelua ja syyttämättä jättämistä uudistaneen työryhmän mietinnössä (Mietintöjä ja lausuntoja 26/2012) ehdotettu tarkistettavaksi niin, että asian käsittelyssä voitaisiin hyödyntää videoneuvottelua.

2 Käräjäoikeusverkoston historiallinen kehitys ja nykytila

2.1 Tuomioistuinlaitoksen rakenteen kehittyminen

Suomessa on 27 käräjäoikeutta, viisi hovioikeutta ja kuusi hallinto-oikeutta. Ylintä tuomiovaltaa riita- ja rikosasioissa käyttää korkein oikeus ja hallintolainkäyttöasioissa korkein hallinto-oikeus. Erytystuomioistuimina toimivat markkinaoikeus, työtuomioistuin ja vakuutus-oikeus. Ylimpiä virkamiehiä koskevissa virkarikosasioissa toimivaltainen on valtakunnanoikeus. Erytystuomioistuimina voidaan pitää myös sotaoikeuksia, joita voidaan asettaa sotatilaan julistetulle alueella käsittelemään yleisen alioikeuden sijasta rikosasioita, jos se on oikeudenkäytön tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi välttämätöntä. Maassamme toimii myös maa- ja merioikeuksia, mutta ne eivät ole organisatorisesti erillisiä tuomioistuimia vaan ovat osa yleisiä alioikeuksia. Lisäksi eräitä asiarhmiä on keskitetty tiettyjen alueellisten tuomioistuinten ratkaistavaksi (ks. jäljempänä kohta 2.2.3).

Nykyinen tuomioistuinjärjestelmä on pitkän historiallisen kehityksen tulos. Oikeudenkäyttö Ruotsi-Suomessa oli aina 1600-luvulle saakka heikosti järjestettyä. Riita- ja rikosasioita käsiteltiin maaseudulla käräjillä (kihlakunnan- ja laamanninoikeudet) ja kaupungeissa raadeissa (raastuvanoikeudet). Myös hallintolainkäyttö hoidettiin käräjillä eikä käsittely eronnut siviili- ja rikosasioiden käsittelystä. Ylintä tuomiovaltaa käytti kuningas, jonka puoleen jokaisella oli oikeus kääntyä.

Oikeudenhoidon kehittyessä muutoksenhakuasteeksi perustettiin vuonna 1614 Tukholmaan kuninkaallinen hovioikeus eli Svean hovioikeus. Laamanninoikeuksien ja raastuvanoikeuksien päätöksistä tuli vedota uuteen hovioikeuteen, jonka oli tarkoitus olla myös viimeinen oikeusaste. Kuningas kuitenkin pidätti itselleen oikeuden purkaa kaikki väärät tuomiot ja ottaa asian tarkastettavakseen. Ruotsin valtakunnan itäisten osien oikeudenhoidon helpottamiseksi perustettiin Turun hovioikeus 1623. Vaasan hovioikeus perustettiin 1776. Viipurin hovioikeus perustettiin 1839 ja sen nimi muutettiin vuonna 1945 lukien Itä-Suomen hovioikeudeksi. Helsingin hovioikeus perustettiin vuonna 1952. Kouvolan ja Rovaniemen hovioikeudet perustettiin 1970-luvun lopulla johtuen vanhojen hovioikeuksien ruuhkautumisesta.

Keskus- ja paikallishallinnon kehittyessä myös lainkäyttö ja hallinto erkanivat toisistaan. Tämän seurauksena 1600-luvulla perustettiin ensimmäinen hallintotuomioistuin, kamarioikeus. Myös lääninhallituksille ohjattiin hallintolainkäytöllisiä tehtäviä eli hallinnollisten valitusten ratkaiseminen. Valituksia ei siten enää ohjattu hovioikeuksille, vaan ne keskittyivät yksityisten välisiin riita- ja rikosasioihin.

Autonomian aikana 1809–1917 yleisen lainkäytön puolella siirryttiin neliasteisesta järjestelmästä kolmiasteiseen, jossa alimpana oikeusasteena toimivat kihlakunnanoikeudet ja raastuvanoikeudet, ylioikeutena hovioikeudet ja ylimpänä asteena senaatin oikeusosasto. Senaatti toimi ylimpänä hallintoviranomaisena ja sen talousosastolla oli yleinen toimivalta hallinto- ja hallitusasioissa oikeusosaston käsitellessä riita- ja rikosasioita. Talousosaston käsiteltäväksi ohjautuivat siten myös hallinto-oikeudelliset valitusasiat. Suomen itsenäistyttyä perustettiin vuonna 1918 ylintä tuomiovaltaa riita- ja rikosasioissa käyttävä korkein oikeus ja ylimmäksi oikeusasteeksi hallintolainkäytön puolella korkein hallinto-oikeus.

Alemmanasteista riippumattomiin tuomioistuimiin keskitettyä hallintolainkäyttöä ryhdyttiin kehittämään heti korkeimman hallinto-oikeuden perustamisen jälkeen. Käytännössä valitukset kuitenkin ohjautuivat pitkään lääninhallituksiin, joihin perustettiin vuonna 1955 kollegiaaliset lääninoikeudet käyttämään lääninhallitusten lainkäyttövaltaa. Niiden asema kehittyi itsenäisemmäksi ja vuonna 1989 ne irrotettiin lääninhallituksista. Kaksiasteinen hallintotuomioistuinjärjestelmä oli syntynyt ja sai vahvistuksen vuonna 1999, kun lääninoikeudet lakkautettiin ja niiden tilalle perustettiin alueelliset hallinto-oikeudet.

Merkittäviä muutoksia yleisten tuomioistuinten rakenteeseen tuli vasta 1990-luvun lopulla. Maaseudun ja kaupunkien alioikeuksien oikeudenkäytön erillisuus päättyi vasta vuonna 1993, jolloin kihlakunnanoikeudet ja raastuvanoikeudet lakkautettiin. Kaksijakoisesta järjestelmästä luovuttiin ja perustettiin käräjäoikeudet yleisiksi alioikeuksiksi koko maahan. Jo tuolloin alioikeuksien määrää vähennettiin 97:stä 70 käräjäoikeuteen. Pienimpien käräjäoikeuksien yhdistämistä on 2000-luvulla jatkettu asteittain niin, että vuonna 2000 käräjäoikeuksia oli 66 ja vuonna 2007 enää viitisenkymmentä. Vuoden 2010 alusta toteutetulla käräjäoikeuksien rakenneuudistuksella määrä puolitettiin 51:stä nykyiseen 27 käräjäoikeuteen.

Käräjäoikeusverkoston uudistamisessa on kiinnitetty huomiota erityisesti siihen, että alioikeudet ovat kooltaan sellaisia, että ne kykenevät tuottamaan laadukasta oikeusturvaa. Tämä edellyttää riittävän suurta kokoa niin tuomiopiirin väestön kuin käräjäoikeuden henkilöstön ja asioiden määrät huomioon ottaen. Toisaalta myös toimipaikkojen maantieteellinen kattavuus ja kielelliset oikeudet on pyritty turvaamaan. Tuomioistuimen tulee olla kooltaan sellainen, että riittävä yleis- ja erityisosaaminen voidaan varmistaa. Riittävän suuri koko vähentää myös tuomioistuimen haavoittuvuutta erityis-tilanteissa.¹⁰

Vastaavanlainen kehitys on ollut myös hovioikeuksien ja hallinto-oikeuksien kohdalla. Hovi- ja hallinto-oikeuksien rakenneuudistus tuli voimaan huhtikuun alusta 2014 (HE 105/2014 vp). Uudistuksella pyrittiin vahvistamaan hovi- ja hallinto-oikeuksien rakennetta niin, että oikeusturva voidaan taata muuttuvissa yhteiskunnallisissa oloissa.

¹⁰ Verkoston kehittämisen taustoja ja syitä on selostettu tarkemmin vuoden 2010 rakenneuudistukseen johtaneessa työryhmämietinnössä (Käräjäoikeusverkoston uudistaminen, työryhmämietintö 2007:12).

Rakenneuudistuksen tavoitteet olivat samansuuntaisia kuin edellä on todettu käräjäoikeuksien kohdalla. Niitä on kuvattu tarkemmin jäljempänä (ks. kohta 3.2.5).

Uudistuksessa Kouvolan ja Itä-Suomen hovioikeudet yhdistettiin uudeksi Itä-Suomen hovioikeudeksi, joka sijoitettiin Kuopioon. Vastaavasti Kouvolan ja Kuopion hallinto-oikeudet yhdistettiin niin ikään Kuopioon sijoittuvaksi Itä-Suomen hallinto-oikeudeksi. Oulun ja Rovaniemen hallinto-oikeudet yhdistettiin Oulussa sijaitsevaksi Pohjois-Suomen hallinto-oikeudeksi. Uudistuksen yhteydessä hovioikeuksien asiamääriä tasattiin myös tuomiopiirimuutoksilla. Kainuun käräjäoikeus siirtyi Itä-Suomen hovioikeuden tuomiopiiristä Rovaniemen hovioikeuden tuomiopiiriin. Lisäksi Hyvinkään käräjäoikeus siirtyi Helsingin hovioikeuden tuomiopiiriin, kun se aiemmin kuului Kouvolan hovioikeuden tuomiopiiriin. Vastaavasti hallinto-oikeuksien asiamäärien tasaamiseksi ja saman aluehallintoviranomaisen asioiden ohjautumiseksi samaan hallinto-oikeuteen Kouvolan hallinto-oikeuden tuomiopiiriin aiemmin kuulunut Päijät-Hämeen maakunta siirrettiin Hämeenlinnan hallinto-oikeuden tuomiopiiriin. Myös hovi- ja hallinto-oikeuksien rakenneuudistuksen jatkamista on esitetty oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa (kohta 8).

Myös erityistuomioistuimet ovat olleet lukuisten rakenteellisten uudistusten kohteena niiden synnystä 1600-luvulla lähtien. Ruotsin vallan aikana erityistuomioistuimia oli lukuisia. Suomen tuomioistuinlaitos oli muun Euroopan tapaan Ranskan vallankumoukseen saakka yleisestikin hyvin eriytyneenä sosiaalisesti, alueellisesti ja säätyperäisesti. Vallankumouksen seurauksena eriytyneisyydestä haluttiin päästä eroon ja yhtenäistää lainkäyttöä. Suurin osa Suomen erityistuomioistuimista lakkautettiin autonomian aikana ja niiden tehtävät siirrettiin yleisille tuomioistuimille. Viime vuosisadan alussa oli jäljellä enää yksi erityistuomioistuin, maanjako-oikeus, sittemmin maa-oikeus. 1900-luvulla Suomeen perustettiin kuitenkin jälleen lukuisia erityistuomioistuimia¹¹. Erityistuomioistuinten määrää on jälleen pyritty rajoittamaan viime vuosikymmeninä ja erilliset sota-oikeudet lakkautettiin 1983, virkaylioikeus 1988, liikevaihtovero-oikeus 1994, vesioikeudet 1998 ja maa-oikeus 2001. Erityistuomioistuimia ovat nykyisin markkinaoikeus, työtuomioistuin ja vakuutus-oikeus sekä valtakunnanoikeus.

Myös korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden organisatorisen yhdistämisen hyötyjä ja haittoja on selvitetty hiljattain. Selvitysryhmän mietintö on valmistunut 9.1.2015 (Mietintöjä ja lausuntoja 1/2015).

¹¹ Sota-oikeudet (1920), valtakunnanoikeus (1922), virkaylioikeus (1926), vakuutus-oikeus (1942), työtuomioistuin (1946), vesioikeudet (1962), liikevaihtovero-oikeus (1969) ja markkinatuomioistuin (1978).

2.2 Käräjäoikeusverkoston nykytila

2.2.1 Käräjäoikeudet

Käräjäoikeudet ovat yleisiä alioikeuksia eli käsittelevät ensimmäisenä oikeusasteena rikos-, riita- ja hakemusasioita. Käräjäoikeuden tehtäviä ei ole määritelty tarkemmin laissa vaan ne seuraavat siitä, että käräjäoikeuksien toimivalta on perustuslaissa säädetty yleiseksi ja sen asema on oikeudenkäymiskaassa vahvistettu instanssijärjestyksessä alimmaksi. Käräjäoikeuden ratkaisuun voidaan hakea muutosta hovioikeudelta ja hovioikeuden ratkaisuun korkeimmalta oikeudelta, jos se myöntää valitusluvan. Tiettyjen asioiden käsittely hovioikeudessa edellyttää jatkokäsittelylupaa.

Suomessa on vuoden 2010 alusta lukien ollut 27 käräjäoikeutta, jotka on lueteltu *käräjäoikeuslain* (581/1993) 1 §:ssä. Sen mukaan yleisiä alioikeuksia ovat Ahvenanmaan käräjäoikeus, Espoon käräjäoikeus, Etelä-Karjalan käräjäoikeus, Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeus, Etelä-Savon käräjäoikeus, Helsingin käräjäoikeus, Hyvinkään käräjäoikeus, Itä-Uudenmaan käräjäoikeus, Kainuun käräjäoikeus, Kanta-Hämeen käräjäoikeus, Kemi-Tornion käräjäoikeus, Keski-Pohjanmaan käräjäoikeus, Keski-Suomen käräjäoikeus, Kymenlaakson käräjäoikeus, Lapin käräjäoikeus, Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus, Oulun käräjäoikeus, Pirkanmaan käräjäoikeus, Pohjanmaan käräjäoikeus, Pohjois-Karjalan käräjäoikeus, Pohjois-Savon käräjäoikeus, Päijät-Hämeen käräjäoikeus, Satakunnan käräjäoikeus, Tuusulan käräjäoikeus, Vantaan käräjäoikeus, Varsinais-Suomen käräjäoikeus ja Ylivieska-Raahen käräjäoikeus.

Käräjäoikeudessa on päällikkötuomarina laamanni ja muina jäseninä käräjätuomareita. Eräissä vakavammissa rikosasioissa käsittelyyn voi osallistua lisäksi maallikkojäseniä, lautamiehiä, sen mukaan kuin oikeudenkäymiskaaren 2 luvussa säädetään. Lautamiesten lukumäärän vahvistamista, valintaa, istuntoihin osallistumista ja palkkioita koskevat yksityiskohtaiset säännökset ovat käräjäoikeuslaissa ja -asetuksessa. Käräjäoikeudessa voi lisäksi olla lainoppineita käräjäviskaaleita sekä tuomioistuinharjoittelua suorittavia käräjänotaareita. Näiden toimivalta ja asema poikkeaa käräjätuomarista. Käräjäoikeuksissa on lisäksi kansliahenkilökuntaa ja haastemiehiä. Neljässä suurimmassa käräjäoikeudessa on myös hallintojohtaja tai -päällikkö.

Laamanni johtaa käräjäoikeutta ja vastaa sen tuloksellisuudesta. Käräjäoikeudet voivat toimia osastoihin jakautuneina. Osastoa johtaa laamannin enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan määräämä osaston johtaja. Suuremmissa käräjäoikeuksissa on lisäksi hallinto- ja talousasioiden valmistelua varten johtoryhmä, johon kuuluvat laamannin lisäksi yleensä ainakin osaston johtajat ja hallintopäällikkö, tai jos tällaista ei ole, hallinnollisista asioista vastaava sihteeri. Johtoryhmällä ei ole itsenäistä päätösvaltaa, mutta ainakin merkittävimmät hallinnolliset asiat käsitellään sen kokouksissa. *Yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetussa laissa* (1233/2013) säädetään viraston ja sen henkilöstön yhteistoiminnasta sekä yhteistoimintamenettelyssä käsiteltävistä asioista.

2.2.2 Käräjäoikeuksien asiamäärät ja käsittelyajat

Vuonna 2014 käräjäoikeuksiin saapui yli 490 000 asiaa ja ratkaistiin noin 500 000 asiaa. Saapuneista asioista suppealla haastehakemuksella vireille tulleita riita-asioita (summaariset asiat) oli noin 350 000 asiaa, eli yli 70 prosenttia kaikista asioista. Muista kuin summaarisista asioista suurin asiaryhmä on rikosoikeudelliset asiat. Niitä oli lähes 80 000 asiaa ja niistä varsinaisia rikosasioita noin 54 000 asiaa. Varsinaisia rikosasioita oli 39 prosenttia kaikista muista kuin summaarisista asioista. Laajojen riita-asioiden osalta vastaava prosenttiosuus oli 7 prosenttia. Avioero- ja muita hakemusasioita oli noin 30 prosenttia. Muita asiaryhmiä ovat insolvenssiasiat, turvaamistoimet ja maa-oikeusasiat. Käräjäoikeuksien asiamäärät ovat viime vuosina olleet kasvussa, mutta lähteneet jälleen laskuun summaaristen riita-asioiden määrän vähennyttyä vuonna 2014 vuoteen 2013 verrattuna noin 19 prosenttia. Kokonaisuutena asiamäärät laskivat vuonna 2014 vuoteen 2013 verrattuna noin 14 prosenttia. Laajojen riita-asioiden määrä on kuitenkin kasvanut noin 3 prosenttia.

Keskimääräinen käsittelyaika vuonna 2014 oli rikosasioissa 4,1 kuukautta, laajoissa riita-asioissa 10,1 kuukautta ja summaarisissa asioissa 2,5 kuukautta. Hakemusasioissa käsittelyaika vaihteli asiaryhmästä riippuen 2,4 kuukaudesta 8,3 kuukauteen.

Vuonna 2014 käräjäoikeuksien henkilöstömäärä oli yhteensä 1 915 henkilötyövuotta, joista tuomareita oli 508, käräjänotaareita 136 ja -viskaaleita 7, haastemiehiä 266 ja muuta henkilökuntaa 997 henkilötyövuotta.

Käräjäoikeuksien toimintamenot olivat yhteensä 139,5 miljoonaa euroa, josta noin 75 prosenttia oli henkilöstömenoja.

Tarkemmat käräjäoikeuskohtaiset tilastot ovat liitteenä (Liite 1–3). Kuten tilastoista ilmenee, käsittelyajoissa on alueellisia eroja. Tämä on kansalaisten yhdenvertaisuuden kannalta ongelmallista.

2.2.3 Tuomiopiirit ja käräjäoikeuksien toimivalta eräissä asioissa

Oikeudenkäymiskaaren 3 luvun 1 §:n mukaan käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluu yksi tai useampi kunta. Tuomiopiireistä säädetään käräjäoikeuslain 21 §:n nojalla *valtioneuvoston asetuksella käräjäoikeuksien tuomiopiireistä* (1053/2014). Käräjäoikeuksien tuomiopiirit sekä kanslioiden ja istuntopaikkojen sijainti ilmenevät liitteenä olevasta kartasta (Liite 4).

Lailla on eräitä asioita keskitetty vain tiettyjen käräjäoikeuksien käsiteltäväksi, jolloin myös käräjäoikeuksien alueellinen toimivalta ja tuomiopiirijako on säännönmukaisesta poikkeava. Tällaisia ovat merioikeusasiat ja kiinteistönmuodostamiseen liittyvät asiat, jotka on keskitetty käsiteltäväksi tiettyjen käräjäoikeuksien yhteydessä toimiviin merioikeuksiin ja maa-oikeuksiin. Meri- ja maa-oikeudet eivät ole organisatorisesti erillisiä tuomioistuimia vaan ovat osa yleistä alioikeutta. Lisäksi ulosottovalituksia, yrityksen saneerausta ja ryhmäkannetta koskevia asioita sekä sotilasoikeudenkäyntiasioita käsitellään vain tietyissä käräjäoikeuksissa. Keskittämällä on pyritty varmistamaan riittävästä asiamäärästä erityisasiantuntemuksen säilyttämiseksi.

Merilain (674/1994) mukaisina merioikeuksina toimivia käräjäoikeuksia on kuusi: Varsinais-Suomen käräjäoikeus, Pohjanmaan käräjäoikeus, Etelä-Savon käräjäoikeus, Helsingin käräjäoikeus ja Oulun käräjäoikeus sekä Ahvenanmaan käräjäoikeus. Merioikeuden tuomiopiirinä on hovioikeuspiiri (Liite 5). Ahvenanmaalta tulevat asiat käsitellään kuitenkin Ahvenanmaan käräjäoikeudessa.

Merioikeudessa on meriasiantuntijoita, jotka tarvittaessa avustavat oikeutta selvityksillä merenkulullisissa ja meriteknisissä kysymyksissä. He eivät kuitenkaan kuulu merioikeuden ratkaisukokoonpanoon eivätkä toimi tuomarin vastuulla.

Maa-oikeuksina toimivista käräjäoikeuksista säädetään *kiinteistönmuodostamislaissa* (554/1995). Niitä on kahdeksan: Etelä-Savon, Kanta-Hämeen, Lapin, Oulun, Pohjanmaan, Pohjois-Savon, Vantaan ja Varsinais-Suomen käräjäoikeudet. Niiden tuomiopiireistä säädetään *valtioneuvoston asetuksella käräjäoikeuksien tuomiopiireistä maa-oikeuden käsiteltäviksi säädetyissä asioissa* (1075/2013). Kartta piirijaosta on liitteenä (Liite 6).

Maa-oikeus on toimivaltainen kokoonpanossa, johon kuuluu lainoppineen puheenjohtajan lisäksi yksi maa-oikeusinsinööri ja kaksi lautamiestä. Maa-oikeusinsinööri on toimivaltainen käsittelemään asioita myös muussa maa-oikeudessa kuin siinä, johon hänet on nimitetty. Maa-oikeusinsinöörin yhteistoiminta-alueista on annettu oikeusministeriön määräys¹². Esimerkiksi Oulun, Lapin ja Pohjanmaan käräjäoikeudet muodostavat yhden yhteistoiminta-alueen. Maa-oikeuden lautamiehet kutsutaan yhdestä tai useammasta käräjäoikeudesta, jonka tuomiopiirissä käsiteltävänä olevan toimituksen kohteena oleva alue, raja tai osa siitä on. Erityisestä syystä maa-oikeuden jäseniksi voidaan kutsua myös käräjäoikeuden tuomiopiiriin maa-oikeusasioissa kuuluvan muun käräjäoikeuden lautamiehet.

Yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) mukaiset asiat on keskitetty 14 käräjäoikeuteen: Ahvenanmaan, Espoon, Etelä-Karjalan, Helsingin, Keski-Suomen, Lapin, Oulun, Pirkanmaan, Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon, Päijät-Hämeen, Satakunnan ja Varsinais-Suomen käräjäoikeus. Niin ikään *ulosottoakaaren* (705/2007) mukaisissa ulosottovalitusasioissa toimivaltaisia ovat seuraavat, osittain eri kuin yritys-

¹² OM 21.2.2001 649/31/2001.

saneerausasioissa toimivaltaiset, 14 käräjäoikeutta: Ahvenanmaan, Espoon, Etelä-Karjalan, Helsingin, Keski-Suomen, Lapin, Oulun, Pirkanmaan, Pohjanmaan, Pohjois-Savon, Päijät-Hämeen, Satakunnan, Vantaan ja Varsinais-Suomen käräjäoikeudet. Käräjäoikeuksien tuomiopiireistä näissä asioissa säädetään *valtioneuvoston asetuksilla käräjäoikeuksien tuomiopiireistä yrityksen saneerausta koskevissa asioissa (339/2013)* ja *ulosottovalituksia koskevissa asioissa (340/2013)*. Tuomiopiirijako ilmenee liitteistä (Liite 7–8).

Ryhmäkanneasioissa toimivaltaisia käräjäoikeuksia on yksi kussakin hovioikeuspiirissä (*ryhmäkannelaki 444/2007*) eli yhteensä viisi: Helsingin, Oulun, Pohjanmaan, Pohjois-Savon ja Varsinais-Suomen käräjäoikeudet. Tuomiopiirinä on asianomainen hovioikeuspiiri (Liite 5).

Lisäksi *sotilasoikeudenkäyntilain (326/1983)* mukaisia asioita eli lähinnä varusmiesten rauhan aikana tekemät tai heihin kohdistuneet rikokset käsitellään tietyissä käräjäoikeuksissa, joiden ratkaisuista tehtävät valitukset on keskitetty Helsingin hovioikeuteen. *Sotilasoikeudenkäyntiasioita käsittelevistä käräjäoikeuksista annetun lain (327/1983)* mukaan näitä asioita käsitteleviä käräjäoikeuksia on 15: Etelä-Karjalan, Helsingin, Kainuun, Kanta-Hämeen, Keski-Suomen, Kymenlaakson, Lapin, Länsi-Uudenmaan, Pirkanmaan, Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon, Päijät-Hämeen, Satakunnan ja Varsinais-Suomen käräjäoikeudet. Sotilasoikeudenkäyntiasia käsitellään pääsääntöisesti siinä käräjäoikeudessa, joka on lähinnä sen joukko-osaston, jossa vastaaja palvelee taikka jossa hän on viimeksi palvellut tai ollut velvollinen palvelemaan, sijoituspaikkakuntaa (Liite 9). Sotilasoikeudenkäyntiasian saa käsitellä myös se edellä mainituista käräjäoikeuksista, joka on lähinnä rikoksen tekopaikkakuntaa taikka vastaajan asuin- tai oleskelupaikkakuntaa, jos tämä esitettävään selvitykseen ja kustannuksiin sekä muihin seikkoihin nähden katsotaan soveliaaksi.

Sotilasoikeudenkäyntiasianssa käräjäoikeuden kokoonpanoon kuuluu lainoppineen puheenjohtajan lisäksi kaksi sotilasjäsentä.

Sotilasoikeudenkäyntilaissa on säännökset myös sotaoikeuksista. Ne eivät ole pysyviä tuomioistuimia vaan sotaoikeus voidaan sotatilan aikana perustaa käsittelemään rikosasioita, jotka normaalisti kuuluisivat käräjäoikeuden käsiteltäväksi. Sotaoikeuden asettamisesta ja lakkauttamisesta sekä sen tuomiopiiristä ja siitä, minkä hovioikeuden alaisena sotaoikeus toimii, säädetään asetuksella. Asetuksen antamisesta on kuitenkin viipymättä ilmoitettava eduskunnalle, joka voi päättää, että asetus on kumottava.

2.2.4 Kansliat ja istuntopaikat

Käräjäoikeuslain 18 §:n mukaan käräjäoikeuden kanslian ja istuntopaikan sijainnin määrää oikeusministeriö. Oikeusministeriö voi tarvittaessa määrätä, että käräjäoikeudessa on useampia kanslioita ja istuntopaikkoja. *Oikeusministeriön asetus käräjäoikeuksien kanslioiden ja istuntopaikkojen sijainnista (454/2009)* on annettu vuoden 2010 käräjäoikeusuudistuksen yhteydessä. Sen muutoksilla käytännössä edelleen toteutetaan uudistusta lakkauttamalla lähinnä toimitilajärjestelyistä johtuen siirtymäkauden ajan säilytetyjä tilapäisiä kanslioita tai istuntopaikkoja. Viimeisimmät muutokset ovat tulleet voimaan 2015 alusta.

Käräjäoikeudella voi olla niin sanottu hallinnollinen kanslia ja muita kanslioita sekä istuntopaikkoja. Hallinnollisella kanslialla tarkoitetaan tässä käräjäoikeuden päätoimipaikkaa, jossa on sijoitettuna sekä tuomareita että muuta henkilöstöä. Yleensä myös käräjäoikeuden laamanni työskentelee päätoimipaikassa. Muita kanslioita sijaitsee nykyisin pääosin niillä paikkakunnilla, joista käräjäoikeus on aiemmissa rakenneuudistuksissa lakkautettu. Myös niissä on sijoitettuna henkilöstöä. Kaikissa kanslioissa on asiakaspalvelupiste ja istuntopaikka.

Lisäksi käräjäoikeudella voi tuomiopiirinsä alueella olla istuntopaikkoja. Istuntopaikalla ei yleensä ole asiakaspalvelupistettä tai henkilöstöä vaan niille matkustetaan käräjäoikeuden kansliasta ainoastaan sovittuina istuntopäivinä. Joissakin istuntopaikoissa on kuitenkin sijoitettuna haastemiehiä. Istuntopaikat ovat tuomiopiirien maantieteellisesti laajuudesta johtuen usein välttämättömiä, koska niillä voidaan vähentää asianosaisen tarvetta matkustaa pitkiä välimatkoja käräjäoikeuden kansliapaikkakunnille. Tarvittaessa käräjäoikeudet voivat järjestää istuntoja myös muualla kuin sille nimetyssä toimipaikassa (esimerkiksi sairaalassa tai vankilassa).

Käräjäoikeuksilla on tällä hetkellä hallinnollinen kanslia, kanslia tai istuntopaikka yhteensä 61 paikkakunnalla (Liite 4). Kanslioita on 40 paikkakunnalla, joista 27 on hallinnollisia kanslioita ja 13 muita kanslioita. Lisäksi istuntopaikkoja, joiden yhteydessä ei ole kansliaa, on tällä hetkellä 21. Käräjäoikeuksien 61 toimipisteessä on yhteensä noin 330 istuntosalia, joista pääkäsitelysaleja on yli 210 ja valmistelusaleja lähes 120.

Käräjäoikeuksia, joilla on ainoastaan yksi toimipaikka, on yhdeksän. Näistä valtaosa sijoittuu eteläiseen Suomeen. Muilla 18 käräjäoikeudella on hallinnollisen kanslian lisäksi myös muita kanslioita tai istuntopaikkoja. Muita kanslioita on tällä hetkellä 13 jakautuen 12 käräjäoikeuteen. Pohjois-Savon käräjäoikeus on ainoa käräjäoikeus, jolla on kolme kansliaa. Viidellä niistä käräjäoikeuksista, joilla on useampia kanslioita, on lisäksi istuntopaikkoja. Tämän lisäksi kuudella muulla käräjäoikeudella on hallinnollisen kansliansa lisäksi yksi tai useampi istuntopaikka.

Vaikka vuoden 2010 uudistuksen lähtökohtana oli keskittää toiminnot yhteen toimipisteeseen, viidellä käräjäoikeudella säilytettiin hallinnollisen kanslia lisäksi myös muu

kanslia lähinnä kielellisistä tai asiamääriin liittyvistä syistä (Iisalmi, Kotka, Lohja, Raahen ja Sodankylä). Muut vielä käytössä olevat kansliat ovat paikkakunnilla, joista käräjäoikeus on jo lakkautettu, mutta toimitilaratkaisuista johtuen toiminta on tilapäisesti jatkunut siirtymäkauden ajan. Kahdella käräjäoikeudella säilytettiin lisäksi niin sanottu kokeilukanslia (Kuusamo ja Savonlinna) kahden vuoden ajan, jonka aikana seurattiin niiden istunto- ja asiamääriä. Nämä molemmat ovat vielä käytössä.

Päijät-Hämeen käräjäoikeuden Heinolan kanslia lakkaa 1.3.2015 ja Varsinais-Suomen käräjäoikeuden Salon kanslia 1.4.2015. Saloon jää kuitenkin istuntopaikka. Lisäksi Kemi-Tornion käräjäoikeuden Ylitornion istuntopaikka lakkaa 1.4.2016. Oikeusministeriöön ovat lisäksi saapuneet esitykset Satakunnan käräjäoikeuden Rauman kanslian (istuntopaikka säilyisi) ja Keski-Suomen käräjäoikeuden Äänekosken istuntopaikan lakkauttamisesta. Lisäksi Kanta-Hämeen käräjäoikeuden Forssan kanslia on tarkoitus lakkauttaa 1.1.2016 lukien käräjäoikeuden Hämeenlinnan kanslian toimitilaremontin valmistuttua. Näiden lakkautusten jälkeen käräjäoikeuksilla olisi toimipaikka yhteensä 57 paikkakunnalla (kanslioita olisi 36 ja istuntopaikkoja 21).

2.2.5 Käräjäoikeuksien kielellinen jaotus

RUOTSIN KIELI

Perustuslain (731/1999) 17 §:ssä säädetään kielellisistä oikeuksista. Sen mukaan jokaisen oikeus käyttää tuomioistuimessa asiassaan omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia, sekä saada toimituskirjansa tällä kielellä, turvataan lailla. Perustuslaissa on edelleen säädetty julkiselle vallalle velvollisuus huolehtia suomen- ja ruotsinkielisen väestön oikeuksien toteutumisesta.

Tuomioistuimissa sovelletaan kielellisten oikeuksien turvaamiseksi säädettyä *kielilakia* (423/2005). Kielilain mukaisen kielellisen jaotuksen perusyksikkönä on kunta, joka on joko yksikielinen tai kaksikielinen. Valtioneuvoston asetuksella säädetään joka kymmenes vuosi, mitkä kunnat ovat kaksikielisiä ja mikä on näiden kuntien enemmistön kieli sekä mitkä kunnat ovat suomen- tai ruotsinkielisiä yksikielisiä kuntia. Tällä hetkellä voimassa oleva kielellinen jaotus perustuu *valtioneuvoston asetukseen kuntien kielellisestä asemasta vuosina 2013–2022* (53/2012).

Viranomaiset ovat joko yksi- tai kaksikielisiä. Yksikielisen viranomaisen virka-alueeseen kuuluu ainoastaan samankielisiä kuntia ja kaksikielisen viranomaisen virka-alueeseen erikielisiä kuntia tai vähintään yksi kaksikielinen kunta. Tuomiopiiriasetusten ja kuntien kielellisestä asemasta annetun asetuksen perusteella kaksikielisiä käräjäoikeuksia ovat Espoon, Helsingin, Itä-Uudenmaan, Keski-Pohjanmaan, Länsi-Uudenmaan, Pohjanmaan, Vantaan ja Varsinais-Suomen käräjäoikeudet.

Kielilain 3 luvussa on yksityiskohtaiset säännökset asian käsittelykielen määräytymisestä. Kielilain 12–16 §:ssä säädetään asian käsittelykielestä eri asiaryhmissä. Kielilaissa on lisäksi säännökset valtion viranomaisten työkielestä. Kielilain 26 §:n mukaan valtion viranomaisen käyttää työkielenään virka-alueen väestön enemmistön kieltä, jollei toisen kielen tai molempien kielten taikka erityisestä syystä vieraan kielen käyttäminen ole tarkoituksenmukaisempaa.

Kielellisten oikeuksien toteutumista turvataan kärjäoikeuslain säännöksillä, joiden nojalla kaksikielisessä kärjäoikeudessa voi olla suomen- ja ruotsinkielisen väestön kielellisten oikeuksien turvaamiseksi kärjätuomarin virkoja, joihin edellytetään erityistä kielitaitoa (ns. kielituomarin virka). Kelpoisuusvaatimuksena tällaiseen virkaan on *tuomareiden nimittämisestä annetun lain* (205/2000) yleisten kelpoisuusvaatimusten lisäksi tuomioistuimen tuomiopiirin väestön vähemmistön kielen erinomainen suullinen ja kirjallinen taito sekä enemmistön kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito. *Tuomareiden nimittämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen* (427/2000) mukaan tällaisia virkoja on tällä hetkellä yhteensä 25 sijoitettuna edellä mainittuihin kahdeksaan kaksikieliseen kärjäoikeuteen.

Pohjanmaan kärjäoikeus on ainoa kaksikielinen kärjäoikeus, jonka tuomiopiirin väestön enemmistön kieli on ruotsi. Enemmistö käsiteltävistä asioista on kuitenkin suomenkielisiä. Pohjanmaan kärjäoikeuteen on sijoitettuna kahdeksan kielituomarin virkaa. Pääkielestä johtuen kielituomareilta edellytetään erinomaista suomen kielen taitoa sekä ruotsin kielen tyydyttävää taitoa.

Kielituomarin virkoja on eduskunnan käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä (HE 224/2014 vp) ehdotettu sijoitettavaksi myös eräisiin muihin kaksikielisiin tuomioistuimiin.

Kärjäoikeuslaissa on lisäksi säännökset niin sanottujen kieliosastojen perustamisesta. Niiden mukaan osasto voidaan oikeusministeriön päätöksellä perustaa myös virka-alueen suomen- ja ruotsinkielisen väestön kielellisten oikeuksien turvaamiseksi. Tällaisessa osastossa käytetään kielilain 14–16 §:ssä säädetyn estämättä asian käsittelykielenä kärjäoikeuden virka-alueen väestön vähemmistön kieltä. Tuomioistuin voi tällöinkin asianosaisten oikeutta ja etua silmällä pitäen kuitenkin päättää virka-alueen väestön enemmistön kielen käyttämisestä. Vastaavasti osaston työkielenä käytetään kielilain 26 §:stä poiketen kärjäoikeuden virka-alueen väestön vähemmistön kieltä.

Kieliosasto on perustettu vain Varsinais-Suomen kärjäoikeuteen, jossa ruotsinkieliset asiat käytännössä kuitenkin ratkaistaan asiaryhmittäin jakautuneilla osastoilla, sekä Pohjanmaan kärjäoikeuteen, jossa on perustettu suomenkielinen osasto. Näistä kieliosastoja koskevista säännöksistä on tuomioistuinlakityöryhmän mietinnössä (Mietintöjä ja lausuntoja 26/2014 vp) ehdotettu luovuttavaksi. Kärjäoikeudet voisivat kuitenkin työjärjestyksessään edelleen perustaa myös kieliosaston. Sen työkielenä voitaisiin käyttää tuomiopiirin väestön vähemmistön kieltä. Asian käsittelykieli määräytyisi jatkossakin kielilain 3 luvun säännösten perusteella.

SAAMEN KIELI

Saamelaisten oikeus käyttää omaa kieltään pohjautuu perustuslain 17 §:n 3 momenttiin, jonka mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Perustuslain sääntelyä täydentää *saamen kielilaki* (1086/2003), jonka mukaan lakia sovelletaan muun muassa niihin tuomioistuimiin, joiden virka-alueeseen saamelaisten kotiseutualueen kunnat (Enontekiö, Inari, Sodankylä ja Utsjoki) kuuluvat. Saamelaisella on oikeus omassa asiassa tai asiassa, jossa häntä kuullaan, käyttää saamen kieltä.

Saamelaisten kielelliset oikeudet ja viranomaisten velvollisuudet ovat laajemmat saamelaisten kotiseutualueella, joka käsittää Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kuntien alueiden lisäksi Sodankylän kunnassa sijaitsevan Lapin paliskunnan alueen. Kotiseutualue on määritelty *saamelaiskäräjistä annetussa laissa* (974/1995) ja sen nojalla *saamelaiskäräjistä annetussa asetuksessa* (1727/1995). Voimassa olevan tuomiopiiriasetuksen perusteella saamelaisten kotiseutualue kuuluu kokonaisuudessaan Lapin käräjäoikeuden tuomiopiiriin.

Saamelaisten kotiseutualueella sijaitsevassa viranomaisessa tai muussa toimipaikassa asioidessaan saamelaisella on oikeus aina käyttää valintansa mukaan suomen tai saamen kieltä ja hänellä on oikeus saada pyynnöstä asiakirjoja saamen kielellä niiltä osin kuin asia koskee hänen oikeuttaan, etuaan tai velvollisuuttaan. Tällä alueella viranomaisen on lisäksi huolehdittava henkilöstöä palvelukseen ottaessaan siitä, että henkilöstö pystyy palvelemaan myös saamen kielellä.

2.2.6 Muutoksenhaku käräjäoikeuden ratkaisuun

Käräjäoikeuden ratkaisusta haetaan muutosta hovioikeudelta. Hovioikeuksissa on käytössä jatkokäsittelylupajärjestelmä, mikä tarkoittaa, että asianosainen saa hakea muutosta kaikkiin käräjäoikeuden ratkaisuihin, mutta tietyissä asioissa käräjäoikeuden päätöksestä tehdyn valituksen täysimittainen käsittely edellyttää hovioikeuden myöntämää jatkokäsittelylupaa. Tätä järjestelmää ollaan edellä jaksossa 1.4 selostetulla tavalla laajentamassa kaikkiin riita- ja hakemusasioihin sekä rikosasioihin, joissa vastaaja on tuomittu alle kahdeksan kuukauden vankeusrangaistukseen.

Hovioikeuksia on noin vuosi sitten voimaan tulleen uudistuksen jälkeen viisi: Turun, Vaasan, Helsingin, Itä-Suomen ja Rovaniemen hovioikeudet. Hovioikeuksiin saapuu ja niissä ratkaistaan vuosittain noin 11 000 asiaa. Tämä tarkoittaa, että vain murto-osasta kaikista käräjäoikeuksien ratkaisemista asioista haetaan muutosta.

2.3 Nykytilan arviointia

Käräjäoikeudet ovat edelleen sekä asiamäärällä että väestöpohjalla mitattuna varsin erikokoisia, vaikka niiden lukumäärää on viimeisten lähes kolmenkymmenen vuoden aikana vähennetty 96 tuomioistuimesta (vuonna 1987) nykyiseen 27 käräjäoikeuteen.

Vuoden 2010 käräjäoikeusverkoston tiivistämisellä tavoiteltiin suurempia ja tasakokoisempia tuomioistuinta, joissa olisi hyvät mahdollisuudet tuomioistuintyön laadun parantamiseen niin yleis- kuin erityisosaamista syventämällä. Suurempien yksiköiden katsottiin myös voivan paremmin välttää ruuhkien syntymistä ja taata asioiden viivytykseltä käsittely mahdollisimman yhdenvertaisesti eri puolilla maata. Päällekkäisten toimintojen poistamisella, hallinnon tehostamisella ja toimitilakustannusten vähenemisellä voitiin saavuttaa myös säästöjä.

Kuten jaksossa 1.2 on todettu, uudistuksesta saadut kokemukset ovat pääosin olleet myönteisiä ja sille asetetut tavoitteet on pääosin saavutettu. Käräjäoikeusverkoston rakennemuutoksen arviointiraportissa todetulla tavalla tuomioistuinten toiminnan keskittäminen on helpottanut tuomioistuinten tulosohejausta sekä henkilöstö- ja muiden voimavarojen oikeaa kohdentamista. Lisäksi se on luonut paremmat edellytykset erityisosaamisen syventämiselle ja monipuolisemman asiakannan myötä tuomareiden ammattitaidon ylläpitämiselle ja kehittämiselle. Tilastojen valossa on havaittavissa, että toiminta on tehostunut ja tuloksellisuus parantunut kaikissa käräjäoikeuksissa.

Uudistuksen seurauksena käräjäoikeuksille jäi useita kanslioita, joista osa on jo lakkautettu tai ollaan lakkauttamassa. Monipaikkaisuus on asettanut haasteita erityisesti johtamiselle, mutta myös henkilöstölle. Arviointiraportissakin todetulla tavalla sivukanslian johtaminen on joissakin tapauksissa osoittautunut haasteelliseksi ja uudistuksen tavoitteiden toteuttamisessa ei ole täysin onnistuttu. Jatkossa huomiota onkin entistä enemmän kiinnitettävä johtamiseen sekä johtamisen ja henkilöstön tukemiseen muutostilanteissa.

Arviointiraportin mukaan tuomioistuinpalveluiden maantieteellinen saatavuus ei ole merkittävästi heikentynyt kansalaisen näkökulmasta. Tähän on vaikuttanut erityisesti henkilökohtaisen asiointitarpeen väheneminen esimerkiksi sähköisten asiointimahdollisuuksien lisääntymisen myötä. Myös kansalaisten kielellisten oikeuksien toteutuminen on kyetty turvaamaan.

Uudistuksesta huolimatta käräjäoikeuksien välillä on edelleen eroja tuloksellisuudessa ja tuottavuudessa. Osa käräjäoikeuksista on yhdistämisistä huolimatta varsin pieniä. Erot toiminnan tehokkuudessa vaikuttavat tuomioistuinten käsittelyaikoihin, mikä heikentää kansalaisten alueellista yhdenvertaisuutta. Myös valtiontalouden tilan heikentyminen ja oikeusministeriön hallinnonalan määrärahojen niukkuus edellyttävät keinoja, joilla oikeusturvan saatavuus voidaan taata parhaalla mahdollisella tavalla tiukasta taloudellisesta tilanteesta huolimatta.

Tuomioistuinten yksikkökoon kasvattaminen ja tuomiopiirien laajentaminen luovat pitkällä aikavälillä myös paremmat mahdollisuudet tuomioistuinten yleis- ja erityisosaimisen kehittämiseen yhä vaativammassa oikeusympäristössä. Myös henkilöstöresurssien kohdistamiseen liittyviä rajoitteita on suuremmista tuomioistuinyksiköistä koostuvassa tuomioistuinrakenteessa vähemmän. Tämä puolestaan edistää oikeuden saata- vuutta.

Tuomarin toimivalta on sidottu siihen tuomioistuimeen, johon hänet on nimitetty. Tuomarin alueellinen toimivalta rajoittuu pääsääntöisesti kärjäoikeuden tuomiopiiriin. Perustuslakivaliokunnan hallituksen esityksestä laiksi valitusasioiden siirtämisestä toisessa hovioikeudessa käsiteltäväksi ym. (HE 202/2006 vp) antaman lausunnon (PeVL 55/2006 vp) perusteella asioiden siirtäminen tuomioistuinten välillä ei ole sopusoinnussa perustuslain tai tuomioistuinten lailla säädetyn alueellisen ja asiallisen toimival- lan kanssa. Tämä kanta käytännössä estää asiamäärien tasaamisen tuomioistuinten välillä siirtämällä asioita tuomioistuimesta toiseen. Resurssien kohdentamista tulisi kuitenkin helpottaa nykyisestä ja pyrkiä etsimään muita keinoja, joilla edistetään tuomio- istuinten lainkäyttöhenkilöstön osaamisen hyödyntämistä maantieteellisesti nykyistä laajemmilla alueilla. Tähän voidaan joissain tilanteissa päästä joustavoittamalla tuoma- reiden mahdollisuuksia toimia toisessa tuomioistuimessa¹³. Merkittävämmiin työmää- rän tasaamista ja resurssienjakoa niin tuomareiden kuin muiden henkilöstöryhmien osalta voidaan tehostaa kärjäoikeuksia yhdistämällä eli muodostamalla tuomiois- tuimia, joiden tuomiopiiri on nykyistä suurempi.

Oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa on edellytetty, että tuomioistuinten johtamis- malleja uudistetaan ja hallintoa kevennetään (kohta 37). Toimivat johtamis- ja organi- saatiomallit edesauttavat sitä, että hallintoon ja johtamistyöhön ei kulu kohtuuttomas- ti resursseja lainkäytön kustannuksella. Kärjäoikeusverkostoa edelleen kehittämällä voidaan keventää hallintoa ja tarvittaessa tarkistaa johtamis- ja hallintorakenteita ja vaikuttaa niiden toimivuuteen. Näin säästyviä voimavaroja voidaan kohdentaa varsi- naiseen lainkäyttötoimintaan.

Asiamäärien väheneminen ja sähköiseen asiointiin siirtyminen johtaa myös asiakkaiden henkilökohtaisen asioinnin vähenemiseen. Tämä kehityssuuntaus oli havaittavissa jo vuoden 2010 rakenneuudistusta valmisteltaessa. Tuolloin todetut huomiot asiointitar- peen vähenemisen vaikutuksista tuomioistuinverkoston maantieteelliseen kattavuu- teen pätevät edelleen. Tuolloin kiinnitystä tai lainhuutoa hakeneet muodostivat mer- kittävän osan kärjäoikeuksien asiakaskannasta.

Summaaristen asioiden huomattavan suuri lukumäärä ja niiden käsittelyyn sitoutuva työmäärä huomioon ottaen on selvää, että näiden asioiden mahdollinen siirtäminen

¹³ Tuomioistuinlakityöryhmä on ehdottanut, että tuomari voitaisiin suostumuksellaan määrätä tilapäi- sesti toimimaan toisessa tuomioistuimessa esim. resurssitarpeen niin edellyttäessä (ks. Mietintöjä ja lausuntoja 26/2014, s. 89). Nykyisin tällaisen määräyksen antaminen on mahdollista ainoastaan esteet- tömän kokoonpanon muodostamiseksi.

käräjäoikeuksien ulkopuolelle tai keskittäminen muutamaan käräjäoikeuteen on otettava huomioon käräjäoikeusverkostoa arvioitaessa. Sama koskee rikosasioissa käytönotettua syyteneuvottelujärjestelmää sekä selvitettävänä olevaa liikenne rikosten dekriminointia ja mahdollista siirtämistä hallinnollisen sanktiojärjestelmän piiriin. Kaikki nämä hankkeet toteutuessaan johtavat asiamäärien vähenemiseen, mutta toisaalta myös siihen, että käräjäoikeudet keskittyvät entistä enemmän oikeudellisesti vaikeampien asioiden käsittelyyn. Myös hovioikeuksien jatkokäsittelylupajärjestelmän laajentaminen johtaa siihen, että lainkäytön painopiste on entistä enemmän käräjäoikeuksissa. Tämä edellyttää panostamista lainkäytön laatuun.

Myös videoneuvottelun käytön ja sähköisen asioinnin lisääminen on vähentänyt henkilökohtaista asiointia. Videoneuvottelun käyttöä asian käsittelyssä tulisi kuitenkin edelleen lisätä. Tämä lähtökohta on todettu myös oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa. Vastaajan kuuleminen videon välityksellä läsnäolovelvollisuuden toteuttamiseksi, varsinkin tämän suostumuksella, ei vaikuttaisi olevan Euroopan ihmisoikeussopimuksen tai ihmisoikeustuomioistuimen sitä koskevan oikeuskäytännön vastaista¹⁴. Edellä todettu huomioon ottaen asianhallintajärjestelmien uudistaminen ja videoneuvottelumahdollisuuksien nykyistä laajempiin hyödyntämismahdollisuuksiin on kiinnitettävä erityistä huomiota käräjäoikeuksia kehitettäessä.

Tulevaisuudessa kaikki tuomioistuinten toimipaikat olisi kyettävä varustamaan riittävä turvalaitteilla ja -järjestelyillä tuomioistuimissa työskentelevien ja niissä asioiden turvallisuuden takaamiseksi. AIPA:n käyttöönotto edellyttää myös sitä, että toimipisteissä on oltava sen käytön vaatima tietotekninen varustetaso. Näin ollen myös ICT-investointien tarve on otettava huomioon toimipisteverkon laajuutta arvioitaessa.

Välimatkojen ja käräjäoikeuspaikkakunnille matkustamisesta aiheutuvien kustannusten kannalta vaikutusta on myös sillä, säilytetäänkö lautamiesjärjestelmä. Oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa on todettu, että lautamiesjärjestelmästä tulisi pidemmällä aikavälillä luopua (kohta 24). Järjestelmän säilyttäminen ei kuitenkaan ole este työryhmän ehdotusten toteuttamiselle.

Tuomioistuinlaitoksen henkilöstön eläköityminen edellyttää, että jatkossakin voidaan rekrytoida mahdollisimman asiantuntevaa ja motivoitunutta henkilöstöä. Henkilöstön rekrytoinnin kannalta on tärkeää, että tuomioistuimet ovat riittävän suuria yksiköitä, jotka mahdollistavat monipuolisen ammattitaidon kehittämisen ja ovat siten työpaikkoina houkuttelevia. Tässä yhteydessä on kiinnitettävä huomioita myös niin sanottujen vahvojen oikeudellisten keskusten sijaintiin ja muodostumiseen. Käräjäoikeuksien sijainnilla on merkitystä myös muiden oikeudellisten palveluiden saatavuuteen.

¹⁴ Ks. tarkemmin Videoneuvottelutyöryhmän mietintö 26/2013 s. 31 ss.

Edellä todetulla tavalla tuomioistuinten toimintaympäristössä ja työskentelytavoissa on viime vuosina tapahtunut tai on parhaillaan tapahtumassa muutoksia, jotka edellyttävät käräjäoikeusverkoston kokonaisvaltaista tarkastelua. Myös vallitseva valtiontalouden tilanne ja tulevaisuuden kehitysnäkymät edellyttävät toimenpiteitä, joilla varmistetaan tuomioistuinlaitoksen toimintakyvyn turvaamisesta myös jatkossa. Oikeudenhoidon uudistamisohjelman tavoitteiden mukaisesti tämä tarkoittaa niin tuomioistuimissa käsiteltävien asioiden määrän vähentämistä, käsittelyketjujen lyhentämistä ja työtapojen tehostamista kuin tuomioistuinlaitoksen rakenteiden tarkastelemista. Arviointi on perusteltua tehdä jo nyt, vaikka edellisestä uudistuksesta on kulunut vasta vain noin viisi vuotta. Tavoitteena on luoda käräjäoikeusverkosto, jonka yksiköt ovat riittävän vahvoja säilyttämään lainkäytön laadun ja oikeusturvan tason edelleenkin korkealla siitä huolimatta, että taloudelliset reunaehdot ovat tiukat. Käräjäoikeuksien henkilöstön ammatillista osaamista on voitava hyödyntää nykyistä laajemmalla maantieteellisellä alueella. Verkoston tulee olla maantieteellisesti riittävän kattava huomiioon ottaen sähköisen asioinnin ja videoneuvottelun käytön luomat mahdollisuudet ja vaikutukset. Hallintoa keventämällä ja päällekkäistä työtä poistamalla tulee luoda mahdollisuuksia kehittää ja tehostaa tuomioistuinten toimintaa ja kohdentaa käytössä olevia voimavaroja lainkäyttötoimintaan. Samalla on kuitenkin kiinnitettävä erityistä huomiota tuomioistuinlaitoksen ammattitaitoiseen johtamiseen ja sen kehittämiseen.

3 Muiden viranomaisten rakenteet ja niiden kehittyminen

3.1 Viranomaisten aluejaon periaatteet ja muutoskehitys

3.1.1 Yleistä

Valtion paikallishallinnossa ja kuntien aluejaossa on 2000-luvulla tapahtunut tai parhaillaan tapahtumassa merkittäviä muutoksia.

Tässä on esitelty lyhyesti käräjäoikeusverkoston kannalta keskeisten viranomaisten rakenteita lähinnä alueellisen jakautumisen näkökulmasta. Huomiota on kiinnitetty myös rakenteellisten uudistusten syihin ja toteutukseen. Viranomaisten rakenteita on selvitetty tässä esitettyä laajemmin esimerkiksi oikeusministeriön toukokuussa 2014 julkaisemassa valtion oikeusaputoimistojen rakenneuudistusta koskevassa mietinnössä (Mietintöjä ja lausuntoja 25/2014).

3.1.2 Valtion hallinnon aluejaon perusteet

Perustuslain (731/1999) 122 §:ssä säädetään hallinnollisesta jaotuksesta. Sen mukaan hallintoa järjestettäessä tulee pyrkiä yhteensopiviin aluejaotuksiin, joissa turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan. Kuntajaon perusteista säädetään lailla.

Valtion aluehallintoviranomaisten toimialueiden jaon periaatteista säädetään *maakuntajakolaissa* (1159/97). Sen mukaan maa jaetaan maakuntiin alueiden kehittämistä ja alueiden käytön suunnittelua varten. Maakunnaksi määrätään alue, johon kuuluvat kunnat muodostavat toiminnallisesti ja taloudellisesti sekä alueen suunnittelun kannalta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden. Päätöksen maakuntien määrästä ja alueesta tekee valtioneuvosto. Tällä hetkellä maakuntia on 19 Ahvenanmaan maakunta mukaan lukien (Liite 10).

Maakuntajakolaki edellyttää, että valtion aluehallintoviranomaisten toimialueiden tulee perustua maakuntajakoon, ellei erityisistä syistä muuta johdu. Tällaisia syitä voivat olla viranomaisen tehtävän luonne ja asianomaisen alueen kielelliset olosuhteet. Valtion alueviranomaisten toimialueet muodostuvat näin ollen yhdestä tai useammasta maakunnasta. Ahvenanmaan maakunnan alueesta säädetään *Ahvenanmaan itsehallintolain* (1144/1991) 2 §:ssä.

Maakuntien liitot ovat kunnallisen itsehallinnon periaatteiden mukaan toimivia lakisääteisiä kuntayhtymiä. Liitot toimivat aluekehittämisen ja maakuntakaavoitusviranomaisena ja ovat siten maakunnan johtavia suunnittelu- ja edunvalvontayksiköitä. Tehtäviin kuuluu maakuntaohjelmien, suunnitelmien ja niiden toteuttamissuunnitelmien sekä alueellisten EU-ohjelmien laatiminen sekä maankäytön suunnittelusta vastaaminen. Maakuntien liiton tehtävistä säädetään muun muassa vuoden 2014 alusta voimaan tullessa *alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetussa laissa* (7/2014). Uusi laki korvasi aiemman samannimisen lain ja liittyy Euroopan unionin vuosina 2014–2020 toteutettavan rakennerahastokauden uudistamiseen sekä kansallisiin uudistustarpeisiin. Lakisääteisen toimialan lisäksi maakunnan liitoilla on monia vapaaehtoisia tehtäviä, jotka painottuvat kunkin alueen omiin erikoispiirteisiin.

Maakuntien liittoja on Suomessa 18. Ne muodostavat yhdeksän yhteistoiminta-alueita. Aiemmin aluejaon perusteena ollut seutukuntajako on virallisena aluejaon luokitukseksi lakkautettu vuoden 2014 alusta.

3.1.3 Käräjäoikeuksien tuomiopiirijaon perusteet

Käräjäoikeuden tuomiopiirinä on yksi tai useampi kunta. Käräjäoikeudet eivät ole maakuntajakolaissa tarkoitettuja hallintoviranomaisia, eivätkä niiden tehtävät ole riippuvaisia alueellisista kysymyksistä. Maakunta- tai kihlakuntajaon noudattamista on kuitenkin aiemmin pidetty alueellisena lähtökohtana käräjäoikeuksien tuomiopiirejä muodostettaessa.

Menettelyä ovat puoltaneet muun muassa käytännön syyt. Esimerkiksi yhteistyö poliisin ja syyttäjän kanssa on joustavampaa, jos aluejaot ovat mahdollisimman pitkälle samanlaiset ja toimipaikat ovat samoilla paikkakunnilla. Viranomaisten toimivallanjako näyttäytyy myös kansalaiselle selkeämmin, kun niiden toimialueet ovat yhtenäisiä ja viranomaiset sijaitsevat samoilla paikkakunnilla. Lisäksi kuntien välinen yhteistyö ja alueen asukkaiden luontainen asiointisuunta ovat vaikuttaneet käräjäoikeuksien tuomiopiirijakoon. Niin ikään kielellisten oikeuksien toteuttamisella, henkilökohtaisen asioinnin ja neuvonnan vähentyneellä tarpeella on ollut merkitystä nykyisiä piirejä määrittäessä.

Nykyisin käräjäoikeuksien tuomiopiirit noudattavat varsin pitkälle maakuntajakoja niin, että yhdessä maakunnassa on yksi tai useampi käräjäoikeus. Ne vastaavat pääsääntöisesti myös kihlakuntien rajoja. Käräjäoikeuksien tuomiopiirit eivät nykyisellään vastaa poliisin, syyttäjän, ulosottoviranomaisten tai oikeusaputoimistojen toimialueita, vaan käräjäoikeuksia on enemmän. Poliisi- ja syyttäjäviranomaisissa hallintoa on keskitetty harvempiin yksiköihin. Toimipaikkaverkon kattavuus on säilytetty sijoittamalla toimintoja palvelutoimistoihin ja muihin sivutoimipisteisiin.

Maakuntajako on asetettu yhdeksi tarkastelun lähtökohdaksi myös tämän työryhmän toimeksiannossa. Selvityksessä on tullut tarkastella käräjäoikeuksien tuomiopiirejä myös toiminnallisesti tarkoituksenmukaisilta näkökannoilta ottaen huomioon muun muassa syyttäjä- ja poliisihallinnon aluejaotukset. Maakuntajaosta tulee voida poiketa perustellusta syystä. Tällaisia seikkoja ovat muun muassa liikenteelliset, kulttuuriset ja kielelliset seikat. Myös toiminnalliset, kuten viranomaisyhteistyöhön, liittyvät näkökohdat tulisi ottaa huomioon.

3.1.4 Paikallishallinnon muutokset

Valtion paikallishallintoa on kehitetty vuoden 2010 alusta lukien perustetuilla Aluehallintovirastoilla (AVI) ja Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla (ELY). Uudistuksessa aiempien keskeisten aluehallintoviranomaisten (lääninhallitusten, työ- ja elinkeinokeskusten, alueellisten ympäristökeskusten, ympäristölupavirastojen, tiepiirien ja työsuojelupiirien työsuojelutoimistojen) tehtävät koottiin näille viranomaisille. Manner-Suomi jakautuu kuuteen aluehallintoviraston ja 15 ELY-keskuksen toimialueeseen.

Paikallishallintoon aiemmin kuuluneista kihlakunnanvirastoista on luovuttu vuoden 2008 alusta. Virastojen henkilöstö siirrettiin poliisin, syyttäjän, ulosoton ja maistraattien palvelukseen. Kihlakunnista säädetään kuitenkin edelleen *valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetussa laissa (126/1992)*, jonka mukaan lääni jaetaan kihlakuntiin kuntien rajoja noudattaen. Lain mukaan poliisitoimen, syyttäjän toimen, ulosotto toimen ja maistraattien toimialuejako on edelleen kihlakuntajakoon perustuva. Kihlakuntien rajat ovat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta yhdenmukaiset maakuntarajojen kanssa. Syyttäjien toimialueiden määrittelyssä onkin siirrytty kihlakuntajaosta maakunta- tai kuntaperusteiseen jaotteluun¹⁵.

¹⁵ ks. jäljempänä oikeusministeriön hallinnonalan viranomaisten rakenneuudistuksista kohta 3.2.

3.1.5 Kuntarakenneuudistus

Asukkaiden itsehallintoa, palvelujen järjestämistä ja yleistä hallintoa varten Suomi ja kaantuu kuntiin. Kuntarakenteen uudistumisen edistämiseksi säädetyn uuden *kuntarakennelain* (1698/2009) 2 §:n mukaan kuntajaon kehittämisen tavoitteena on elinvoimainen, alueellisesti eheä ja yhdyskuntarakenteeltaan toimiva kuntarakenne, joka vahvistaa kunnan asukkaiden itsehallinnon edellytyksiä. Tavoitteena on myös, että kunta muodostuu työssäkäyntialueesta tai muusta toiminnallisesta kokonaisuudesta, jolla on taloudelliset ja henkilöstövoimavaroihin perustuvat edellytykset vastata kunnan asukkaiden palvelujen järjestämisestä ja rahoituksesta sekä riittävästä omasta palvelutuotannosta.

Lain mukaan kuntajakoa voidaan muuttaa, jos muutos edistää näitä kuntajaon kehittämisen tavoitteita. Kuntajaon muuttamisesta eli kuntien yhdistymisestä tai kunnan osan siirtämistä toiseen kuntaan päättää yleensä valtioneuvosto.

Hallitusohjelmassa on edellytetty toteutettavaksi koko maan laajuinen kuntauudistus, jolla luodaan mahdollisimman vahvat ja elinvoimaiset kunnat kaikkialle Suomeen. Tämän johdosta kuntarakennelakiin on lisätty 1 a luku, jonka mukaan kuntarakenneuudistuksen toteuttamiseksi kunnalla olisi velvollisuus selvittää kuntien yhdistymistä, jos yksikin laissa määritellyistä selvityspäätteistä osoittaa selvitystarvetta. Selvityselvollisuus astui voimaan heinäkuun alusta 2013.

Kuntauudistuksia on yleensä toteutettu lukuisia vuosittain ja kuntien lukumäärä on vähentynyt liki kolmanneksella 2000-luvulla. Kuntia oli 2000-luvun alussa 452. Vuonna 2014 kuntia oli 320. Viimeisimmät yhdistymiset tulivat voimaan vuoden 2015 alusta. Näitä ovat Maaningan yhdistyminen Kuopioon, Lavian yhdistyminen Poriin ja Tarvasjoen kunnan yhdistäminen Lietoon. Lisäksi vuoden 2016 alusta Jalasjärvi yhdistyy Kurikkaan ja 2017 alusta Juankoski Kuopioon. Vireillä olevia yhdistymiselvityksiä on tällä hetkellä yhteensä yli 40, joissa on mukana lähes 190 kuntaa. Kuntajaon muuttumisella on osaltaan merkitystä käräjäoikeusverkostoa arvioitaessa.

3.1.6 Poliisihallinto

Sisäministeriö vastaa poliisin toimialan ohjauksesta ja valvonnasta. Poliisin organisaatio on kaksipuolinen. Siitä säädetään *laissa poliisin hallinnosta* (110/1992). Sisäministeriön alainen Poliisihallitus johtaa ja ohjaa operatiivista poliisitoimintaa. Poliisihallituksen tehtävänä on suunnitella, johtaa, kehittää ja valvoa poliisitoimintaa ja sen tukitoimintoja. Lisäksi se vastaa poliisin palvelujen tasapuolisesta saatavuudesta maan eri osissa, päättää poliisiyksiköiden välisestä yhteistoiminnasta sekä vastaa poliisiyksiköiden tuulosohjauksesta.

Suoraan Poliisihallituksen alaisuudessa toimivat poliisilaitokset ja poliisin valtakunnalliset yksiköt. Poliisin valtakunnallisia yksiköitä ovat Keskusrikospoliisi, Suojelupoliisi ja Poliisiammattikorkeakoulu. Poliisin koko henkilöstön määrä vuonna 2013 oli noin 10 500, josta poliiseja oli noin 7 500.

Poliisilaitosta johtaa poliisipäällikkö. Paikallispoliisin palveluverkkona on pääpoliisiase-
ma, poliisiasemia, poliisin palvelupisteitä sekä yhteispalvelupisteitä. Paikallispoliisin tehtävänä on ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta, toimia rikollisuuden ennalta estämiseksi, tutkia rikoksia ja muita yleistä järjestystä tai turvallisuutta vaarantavia tapahtumia, ohjata ja valvoa liikennettä sekä toimia liikenneturvallisuuden edistämiseksi ja suorittaa muut poliisille säädetyt tai määrätyt tehtävät. Paikallispoliisi vastaa poliisin lupapalveluista, joita on tarjolla poliisin toimipisteiden lisäksi useissa yhteispalvelupisteissä ympäri maata.

Poliisin hallintoa on uudistettu voimakkaasti. Sisäministeriö asetti vuonna 2012 valtioneuvoston kehyspäättökseen perusteella hankkeen poliisin hallintorakenteen kehittämiseksi (PORA III). Aiemmin on jo toteutettu poliisin hallintorakennemuutosten I ja II vaiheet siten, että vuoden 2009 alusta toteutettiin paikallispoliisin rakennemuutos ja vuoden 2010 alusta uudistuksen toinen vaihe, johon sisältyivät poliisin valtakunnallisten yksiköiden, poliisin ylijohdon, poliisin lääninjohtojen ja Helsingin poliisilaitoksen rakennemuutokset.

Vuoden 2010 alusta poliisin lääninjohtot ja sisäministeriön poliisiosasto yhdistyivät Poliisihallitukseksi. Poliisihallinnon kolmannen vaiheen uudistukset (PORA III) tulivat voimaan 1.1.2014. Liikkuva poliisi ja Poliisin tekniikkakeskus hallinnollisina yksikköinä lakkautettiin, Poliisihallitusta ja Keskusrikospoliisia virtaviivaistettiin ja aluehallintovirastojen poliisin vastualueet lakkautettiin. Keskeisimpänä uudistuksena poliisilaitosten määrää vähennettiin 24:stä 11:een. Poliisihallinnon uudistamisen tavoitteena on säilyttää poliisin toimintakyky hyvänä. Siihen pyritään vähentämällä hallinto-, tuki- ja johtotehtävissä toimivien määrää, jotta kenttä- ja rikostorjuntatehtävissä toimivien poliisimiesten riittävyys pystytään turvaamaan. Tämä edellyttää rakenteellisia ja muita kehittämistoimia, kuten esimerkiksi poliisin hallintorakenteen uudistamista, palveluverkkouudistuksen toteuttamista ja sähköisten palveluiden kehittämistä.

Tavoitteena oli, että palveluverkkouudistus toteutetaan niin, että poliisin asiakaspalvelujen alueellinen kattavuus turvataan. Erityisesti tuli huolehtia palveluiden saatavuudesta harvaan asutuilla alueilla. Tavoitteena oli tehokas ja taloudellinen poliisin toimipiste- ja asiakaspalveluverkosto, joka huomioi palveluiden kysynnän ja sopeutuu asiakaspalvelun muutoksiin. Myös ruotsinkielisen palvelun saatavuus tuli varmistaa ja kieli-
lain mukaiset alueelliset yksiköt säilyttää ennallaan.

Paikallispoliisi koostuu 1.1.2014 lukien 11 poliisilaitoksesta, joiden toimialueet perustuvat edelleen vuonna 2008 lakaneeseen kihlakuntajakoon. Toimialueista säädetään hiljattain uudistetulla *valtioneuvoston asetuksella poliisilaitosten toimialueista* (415/2013).

Sisäministeriön päätöksellä määrätään poliisilaitosten toimipisteiden sijaintipaikoista (418/2013), joilla on joko pääpoliisiasema tai poliisiasema. Pääpoliisiasemalla tarkoitetaan poliisilaitoksen hallinnollista päätoimipistettä, josta poliisilaitosta johdetaan. Poliisiasemalla tarkoitetaan muuta poliisin toimipistettä. Pääpoliisiasemia on 11 ja poliisiasemia 108. Poliisilaitosten toimialueet ja pääpoliisiasemat ilmenevät oheisesta kartasta (Liite 11).

Ahvenanmaalla poliisitoiminnasta vastaa maakunnan oma poliisilaitos, joka on hallinnollisesti Ahvenanmaan maakuntahallituksen alainen.

Poliisin toimialuejako on lähes sama kuin syyttäjälaitoksella.

3.2 Oikeusministeriön hallinnonalan rakenneuudistukset

3.2.1 Syyttäjälaitos

Syyttäjälaitoksen organisaatiota on uudistettu merkittävästi 2000-luvulla alun perin vuoden 1996 kihlakuntajakoon perustuneesta 90 yksiköstä nykyiseen 11 paikalliseen syyttäjänvirastoon. Vuoteen 2007 asti syyttäjänvirastot toimivat 63 hallinnollisessa yksikössä: 13 kihlakunnan syyttäjän erillisvirastossa ja 50 kihlakunnan syyttäjäosastossa. Syyttäjälaitoksen paikallisorganisaatio uudistettiin 1. huhtikuuta 2007 lukien perustamalla 15 itsenäistä syyttäjänvirastoa, joiden toimialueet muodostuivat yhdestä tai useammasta kihlakunnasta. Lisäksi syyttäjänvirastoille määrättiin 50 palvelutoimistoa, jotka toimivat virastojen alaisuudessa sivutoimipisteinä. Se, mitä palveluja palvelutoimistossa on tarjolla, riippuu paikallisista tarpeista. Lisäksi kihlakuntajärjestelmä purettiin vuoden 2008 alusta, jolloin kihlakunnanvirastot lakkautettiin (ks. edellä kohta 3.1.4).

Uudistuksen tavoitteena oli tehostaa syyttäjälaitoksen ohjaamista ja toimintaa yleensäkin sekä varmistaa laadukkaat ja aikaisempaa tasapuolisemmat palvelut eri puolella maata. Tarkoituksena oli edistää työmäärien tasaista jakautumista sekä erityisasiantuntemuksen kehittämistä ja tehokasta kohdentamista.

Tämän jälkeen syyttäjävirstoja on edelleen yhdistetty niin, että tällä hetkellä niitä on 11. Myös niiden toimipaikkoja on vähennetty. Kehittämisen taustalla ovat käytännön toiminnassa ja johtamisessa havaitut organisaation laajuudesta ja monipaikkaisuudesta johtuvat haasteet. Myös uusi esitutkinta- ja pakkokeinolainsäädäntö, joka lisäsi poliisin ja syyttäjän esitutkintayhteistyötä, on lisännyt paineita yhdenmukaistaa viranomaisten toimialueiden rajoja. Käytännön asioista sopiminen ja niiden järjestäminen on yksinkertaisempaa, kun on vain yksi syyttäjävirston päällikkö ja yksi poliisipiirin päällikkö, jotka keskenään päättävät asioista. Myös alemmalla tasolla on yhteyshenkilöinä samat

tutkinnanjohtajat ja syyttäjät, joiden kanssa voidaan helpommin sopia pelisäännöistä. Tällöin käytännön asioista ei tarvitse sopia monen kanssa yli piirirajojen.

Nykyisin syyttäjien ja poliisien toimialueet ovat rajoiltaan lähes yhtenevät. Ainoana erona on se, että Salpausselän syyttäjänviraston toimialueella on kaksi poliisilaitosta (Häme ja Kaakkois-Suomi).

Syyttäjistä ja syyttäjälaitoksen organisaatiosta säädetään *syyttäjälaitoksesta annetussa laissa* (439/2011). Syyttäjäorganisaatio on kaksiportainen. Siihen kuuluvat Helsingissä sijaitseva Valtakunnansyyttäjänvirasto, joka on syyttäjälaitoksen keskushallintoviranomainen sekä 11 paikallista syyttäjänvirastoa, joista yksi on Ahvenanmaan maakunnansyyttäjänvirasto.

Valtakunnansyyttäjänvirasto huolehtii keskushallintoviranomaisena koko syyttäjälaitoksen toimintaedellytyksistä ja toimii valtakunnansyyttäjän esikuntana. Valtakunnansyyttäjä on ylin syyttäjä. Hän johtaa syyttäjälaitosta ja toimii syyttäjien esimiehenä. Hänen lisäksi syyttäjälaitoksen johtamistehtävissä ja tarvittaessa valtakunnansyyttäjän sijaisena toimii apulaisvaltakunnansyyttäjä. Valtakunnansyyttäjänvirastossa käsitellään myös rikosasioita, joissa tehdään normaalisti syyteharkinta ja ajetaan tarvittaessa asiat tuomioistuimissa eri puolella Suomea. Yleensä nämä ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä. Näissä syyttäjäntehtävissä toimii 13 valtiosyyttäjää, joilla on toimivalta koko maassa. Valtiosyyttäjä on syyttäjänä myös asioissa, jotka hovioikeus käsittelee ensimmäisenä oikeusasteena. Tällaisia ovat eräiden korkea-arvoisten virkamiesten virkarikosasiat.

Paikalliset yksiköt ovat johtavien kihlakunnansyyttäjien johtamia syyttäjänvirastoja, joita on 1.1.2014 lukien 11. Syyttäjänvirastojen toimialueista ja päätoimipaikoista säädetään *syyttäjälaitoksesta annetun valtioneuvoston asetuksen* (1390/2011) 9 §:ssä. Syyttäjänvirastot ja niiden toimialueet perustuvat kunta- tai maakuntajakoon.

Ahvenanmaan maakunnansyyttäjänviraston toimialue on Ahvenanmaan maakunta, ja sen päätoimipaikka on Maarianhamina (laki syyttäjälaitoksesta 18 §).

Paikallisissa syyttäjänvirastoissa on 26 palvelutoimistoa. Niistä säädetään *syyttäjänlaitoksen palvelutoimistoista annetulla oikeusministeriön asetuksella* (586/2014). Kussakin palvelutoimistossa on sijoitettuna ainakin yksi syyttäjä sekä muuta henkilöstöä. Ne sijaitsevat pääsääntöisesti siellä, missä poliisilla on muuta kuin niin sanottua tavanomaisrikollisuuden tutkintaa, tai missä käräjäoikeudella on kanslia tai istuntopaikka. Palvelutoimistossa ei ole kaikkia syyttäjänviraston palveluita vaan niissä hoidetaan yleensä tavalliset rikosasiat. Niissä on myös asiakaspalvelupiste ja syyttäjän vastaanotto. Syyttäjänvirastojen toimialueet ja palvelutoimistot ilmenevät oheisesta kartasta (Liite 12).

Syyttäjänvirastot ovat tulosvastuullisesti itsenäisiä yksiköjä, ja ne käyvät jokainen erikseen tulosneuvottelut Valtakunnansyyttäjänviraston kanssa. Syyttäjälaitoksessa työskenteli vuonna 2013 kaikkiaan noin 580 virkamiestä, joista syyttäjiä oli hieman alle 400.

Syyttäjälaitos on linjannut organisaatio- ja henkilöstörakenteen osalta viimeistään vuoteen 2020 mennessä saavutetuksi tavoitetilaksi, että syyttäjälaitoksella on käytettävissään riittävä henkilöstö, joka on sijoittunut alueellisesti tarkoituksenmukaisella ja tehtävämäärien edellyttämällä tasapuolisella tavalla. Toimivin rakennemalli on 25–45 syyttäjän yksikkö sijoittuneena samaan toimipisteeseen. Tästä voidaan poiketa suuntaan tai toiseen, jos tehtävämäärät, etäisyydet, pitkään voimassaolevat vuokrasopimukset tai muut alueelliset erityispiirteet sitä välttämättä edellyttävät. Myös keskeisten sidosryhmien eli poliisin ja tuomioistuinlaitoksen organisaatiomuutosten sekä kunta- ja maakuntarakenteen muutosten mahdolliset vaikutukset syyttäjälaitoksen rakenteeseen on arvioitava ja otettava huomioon. Hyvään vuorovaikutuskäyttäytymiseen perustuvalle esimiestyölle on parhaat rakenteelliset edellytykset, kun yhtä lähiesimiestä kohden on enintään 15 johdettavaa henkilöä. Syyttäjien sihteereiden osuus henkilöstöstä on mitoitettu silmälläpitäen työskentelyä tietotekniikkaan vahvasti perustuvassa AIPA (aineistopankki) -ympäristössä, jossa työkäytännöt ovat yhtenevät, ja ottaen huomioon sihteereiden mahdolliset erityistehtävät.¹⁶

Oikeusministeriön oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa vuosille 2013–2025 todetaan lyhyen ja keskipitkän aikavälin tavoitteena olevan, että syyttäjänvirastojen toimialueet on saatettu vastaamaan poliisilaitosten toimialueita niin, että jokainen syyttäjänvirasto on samarajainen yhden tai useamman poliisilaitoksen alueen kanssa. Henkilöstö on sijoittunut alueellisesti tarkoituksenmukaisella ja työmäärien edellyttämällä tasapuolisella tavalla eri toimipaikkoihin. Syyttäjälaitoksen 1.1.2014 voimaantulleilla muutoksilla tämä tavoite on toimialueiden osalta saavutettu. Lisäksi vielä selvitetään mahdollisuudet yhdistää Lapin ja Oulun syyttäjänvirastot.

3.2.2 Ulosottolaitos

Ulosoton organisaatio jakautuu ulosottoviranomaisiin ja ulosoton hallintoviranomaisiin. Ulosottolaitoksen organisaatiosta säädetään *ulosottokaaren* (705/2007) 1 luvussa. Ulosoton keskushallintovirasto, Valtakunnanvoudinvirasto, aloitti toimintansa 1.1.2010. Siitä säädetään *valtakunnanvoudinvirastosta annetussa laissa* (519/2009). Valtakunnanvoudinvirasto on oikeusministeriön alainen keskusvirasto, jonka perustehtävänä on huolehtia ulosottolaitoksen toimintaedellytyksistä ja kehittää ulosottotoimea. Valtakunnanvoudinviraston erityisenä tehtävänä on huolehtia ulosoton palvelui-

¹⁶ Syyttäjälaitoksen toimintalinjat 2020, 24.2.2012, s. 13.

den alueellisesta saatavuudesta. Valtakunnanvoudinvirastoa johtaa valtakunnanvouti. Oikeusministeriölle jää organisaatiomallissa hallinnonalan strateginen suunnittelu ja ohjaus sekä talousarviosuunnittelu ja säädösvalmistelu. Lisäksi Ahvenanmaan maakunnan maakunnanvoudinvirastoa koskee oma lakinsa (*laki Ahvenanmaan maakunnan maakunnanvoudinvirastosta*, 619/2012).

Ulosottotehtäviä hoitavat paikallisissa ulosottovirastoissa ulosottomiehet, joita ovat johtavat kihlakunnanvoudit, kihlakunnanvoudit ja Ahvenanmaan maakunnanvouti. Heidän apunaan toimivat kihlakunnanulosottomiehet ja Ahvenanmaalla maakunnan ulosottomiehet, jotka käytännössä hoitavat suurimman osan yksittäisistä ulosottoasioista (n. 2,5 miljoonaa asiaa/vuosi). Ulosottolaitoksessa työskentelevän henkilöstön kokonaismäärä vuonna 2013 oli hieman alle 1 300.

Kullakin ulosottovirastolla on oma toimialueensa (ulosottopiiri). Ulosottopiiri muodostuu yhdestä tai useammasta kihlakunnasta. Ulosottopiireistä säädetään valtioneuvoston asetuksella (865/2007). Sen mukaan ulosottopiirejä on yhteensä 22.

Ahvenanmaan maakunnan maakunnanvoudinviraston toimialue on Ahvenanmaan maakunta.

Ulosottovirastolla voi olla useita toimipaikkoja, joista säädetään oikeusministeriön asetuksella. Vuoden 2013 alusta voimaantulleella *oikeusministeriön asetuksella ulosottovirastojen toimipaikoista* (821/2012) toimipaikkojen lukumäärä väheni 178 toimipaikasta 66:een. 22 päätoimipaikkaa säilyivät uudistuksessa ennallaan, mutta toimipaikkojen sivutoimipaikkoja lakkautettiin siten, että sivutoimipaikkoja on nyt yhteensä 44. Osa virastojen sivutoimipaikoista toimii niin sanottuna päivystystoimipaikkana, jossa ei ole vakituisesti henkilöstöä, ja jossa on mahdollisuus vastaanottaa asiakkaita tiettyinä aikoina tai tarvittaessa. Ulosottopiirit ja ulosottovirastojen päätoimipaikat ja sivutoimipaikat ilmenevät oheisesta kartasta (Liite 13).

Kuten käräjäoikeuksien ja syyttäjälaitoksen rakenteiden uudistamisessa, myös ulosottolaitoksen organisaatiouudistuksen syyt olivat pääasiallisesti toiminnallisia. Henkilöstö oli jakautunut monissa virastoissa useisiin eri toimipaikkoihin siten, että yksiköt olivat epätarkoituksenmukaisen pieniä ja haavoittuvia. Henkilöstön työskentely hajautetusti hankaloitti johtamista, toiminnan organisointia ja tarkoituksenmukaista työnjakoa. Liikaksi hajautettu organisaatio ei tukenut myöskään toiminnan yhtenäisyysvaatimuksia. Kaikissa toimipaikoissa henkilöstölle ei kyetty tarjoamaan turvallisuusvaatimukset täyttävää työympäristöä. Organisaatiota oli tarpeen uudistaa myös siksi, että ulosotto on kehittynyt voimakkaasti. Ulosoton lainsäädäntö ja tietojärjestelmä on uudistettu ja tarve henkilökohtaiseen asiointiin on vähentynyt. Asiointi ulosotossa tapahtuu nykyisin pääsääntöisesti sähköisesti tai puhelimitse. Velallisten varallisuusselvitykset perustuvat pääosin suoraan tietojärjestelmästä saataviin tietoihin. Tiheä toimipaikkaverkko ei vastannut kansalaisten asiointitarvetta eikä ulosottolaitoksen toiminnallisia tarpeita ja oli ylimitoitettu.

Oikeusministeriön oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa vuosille 2013–2025 todetaan, että ulosoton rakenneuudistuksen yhteydessä selvitetään ulosottolaitoksen organisaation uudistustarve. Paikallisten virastojen määrän vähentämistarpeen ohella selvitetään mahdollisuus luopua kokonaan paikallispiireistä ja siirtyä yhden viraston malliin. Näin voitaisiin hallintoa keventää ja edistää samalla toiminnan yhdenmukaisuutta. Valtakunnanvoudinvirasto on 16.5.2013 asettanut ulosottotoimen rakenneuudistushanketta varten johtoryhmän, jonka toimikausi päättyi 31.12.2016. Rakenneuudistuksen valmistelun ja toteutuksen vaatimaa laaja-alaista selvitystyötä varten on 13.9.2013 asetettu tietotekniikka-, menettely- ja organisaatiotyöryhmät. Työryhmien toimikausi päättyi 31.12.2014.

Valtakunnanvoudinvirasto on 31.12.2014 antanut oikeusministeriölle kehittämissuunnitelman ulosottotoimen rakenneuudistuksesta. Sen mukaan ulosottolaitos organisoitaisiin yhdeksi virastoksi. Siihen sisältyisi sekä valtakunnallista, keskitettyä toimintaa että alueellista (paikallista) toimintaa. Alueellista toimintaa varten muodostettaisiin yksiköitä ja niiden toimipaikkaverkosto määräytyisi yleisön palveluntarpeen ja viranomaisten toiminnallisten tarpeiden perusteella. Johtosuhteet harkittaisiin tarkasti ja määriteltäisiin yksiselitteisesti, jotta valtakunnalliset ja alueelliset toiminnot toimivat sujuvasti ja tehokkaasti. Valtakunnanvoudinvirasto lakkaisi erillisenä keskusviranomaisena.

3.2.3 Oikeusaputoimistot

Valtion oikeusaputoimistoista annetun lain (258/2002) 2 §:n mukaan oikeusaputoimistot sijaitsevat oikeusapupalveluiden alueellisen tarpeen mukaan muodostettavissa oikeusapupiireissä. Oikeusaputoimistolla voi tarvittaessa olla useampi kuin yksi toimipaikka. Saman säännöksen mukaan oikeusapupiireistä ja oikeusaputoimistojen toimipaikoista säädetään tarkemmin oikeusministeriön asetuksella.

Holhustoimen edunvalvontapalveluiden järjestäminen siirtyi kunnilta oikeusministeriön hallinnonalalle ja oikeusaputoimistoihin vuoden 2009 alussa (*laki holhustoimen edunvalvontapalveluiden järjestämisestä*, 575/2008). Edunvalvontapalveluiden järjestämisellä tarkoitetaan huolehtimista siitä, että *holhustoimesta annetussa laissa* (442/1999) tarkoitettuja edunvalvojan tehtäviä varten on saatavissa alueellisesti riittävä määrä edunvalvontapalveluja. Edunvalvontapalveluiden järjestämisen yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluvat oikeusministeriölle. Edunvalvontapalveluiden järjestämisestä vastaa valtion oikeusaputoimisto sille asetuksella säädetyllä edunvalvontaluueella (1§). Oikeusaputoimistot huolehtivat siitä, että yleisen edunvalvojan palveluita on saatavilla alueellisesti riittävä määrä.

Oikeusapupiireistä sekä oikeusaputoimistojen toimipaikoista ja edunvalvonta-alueista annetun oikeusministeriön asetuksen (534/2013) mukaan Suomi on jaettu kuuteen oikeusapupiiriin, jotka ovat Turun, Vaasan, Itä-Suomen, Helsingin, Kouvolan ja Rovaniemen oikeusapupiirit. Valtion oikeusaputoimistoja on vuoden 2015 alusta lukien 27 ja niillä on toimipaikkoja yhteensä 165 (yhteensä 159 eri kunnassa). Näissä toimipaikoissa oikeusaputoimistot ottavat vastaan sekä oikeusavun että edunvalvonnan asiakkaita. Henkilökuntaa on paikalla päivittäin vajaassa puolessa toimipaikoista. Muissa toimipaikoissa käydään tarpeen mukaan. Liitteenä olevasta kartasta ilmenevät kunnat, joissa on oikeusaputoimiston toimipiste (Liite 14).

Oikeusapupiiriä johtaa oikeusaputoimen johtaja ja oikeusaputoimistoa johtava julkinen oikeusavustaja. Oikeusministeriö määrää oikeusaputoimen johtajan enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Oikeusaputoimen johtaja on samalla yhden piirinsä oikeusaputoimiston johtava julkinen oikeusavustaja. Tietyissä toimistoissa on lisäksi johtava yleinen edunvalvoja. Oikeusaputoimen johtajan ydintehtävä on vastata oikeusapupalvelujen tasapuolisesta tarjonnasta oikeusapupiirin alueella. Tämä oikeusavun saatavuuden kannalta keskeinen tehtävä edellyttää huolehtimista siitä, että voimavarat jakautuvat tasapuolisesti piirin alueella.

Valtion oikeusaputoimistoja on hallinnollisesti yhdistetty vuodesta 2007 lukien. Oikeusaputoimistot ovat olleet suhteellisen pieniä henkilöstömääriltään ja periaatteena yhdistämisissä on ollut, että pienimmät oikeusaputoimistot yhdistetään lähimpään toimistoon. Pienimpien oikeusaputoimistojen hallinnollinen yhdistäminen vähentää näiden toimistojen haavoittuvuutta, hallinto kevenee ja henkilöstön työtehtävien järjestelymahdollisuudet lisääntyvät. Samalla uusien muodostettujen oikeusaputoimistojen nimet on määritelty maakuntapohjaisesti. Oikeusministeriön toiminta- ja taloussuunnitelmassa vuosille 2013–2016 on linjattu, että oikeusaputoimistojen määrää vähennetään noin 30 oikeusaputoimistoon vuoteen 2014 mennessä. Tämä tavoite on saavutettu.

Oikeusaputoimistojen rakenteiden uudistamista on tarkasteltu hiljattain oikeusministeriön asettamassa valtion oikeusaputoimistojen rakennetyöryhmässä (Mietintöjä ja lausuntoja 25/2014). Selvitystyön taustalla on oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa vuosille 2013–2025 asetetut tavoitteet, joiden mukaan julkisen oikeusavun lyhyen aikavälin tavoitteena on valtion oikeusaputoimistojen organisaatorakenteen kokonaisuudistuksen tarpeen selvittäminen. Pitkällä aikavälillä tulee selvittää, mitä vaikutuksia yhden oikeusapuviraston perustamisella olisi.

Työryhmän lähtökohtana on ollut, että toimipaikkaverkostoa ei tule rakenneuudistuksen yhteydessä supistaa, koska työn luonteen vuoksi verkoston pitää olla tiheä ja toimipaikkojen lähellä asiakasta. Nykyisen organisaatorakenteen etuina on pidetty muun muassa sen edullisuutta ja hallinnon joustavuutta. Oikeusaputoimistojen monitoimipaikkaisuuden on kuitenkin katsottu heikentävän yleisesti lähiesimiesten ja työntekijöiden jokapäiväistä kanssakäymistä. Oman haasteensa nykyrakenteelle on asettanut

edunvalvontatehtävän siirto oikeusaputoimistoille. Kahden eri alan yhteistoiminta ei ole sujunut odotetulla tavalla.

Työryhmä päätyi useita eri organisaatiovaihtoehtoja harkittuaan suosittamaan, että nykyinen piirimäärä säilytetään, mutta piirikohtaisia toimistoja muutetaan tarpeellisilta osilta siten, että piirit vastaavat oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa esiintuotua poliisin ja syyttäjän toimialuejakoa. Toimialueet olisivat ulkorajoiltaan toisiaan vastaavat. Kussakin oikeusapupiirissä olisi useampi oikeusaputoimisto, joilla voisi olla useampia toimipaikkoja. Lisäksi työryhmä on esittänyt harkittavaksi, että oikeusapupalvelujen tarjoaminen ja edunvalvontapalvelujen järjestäminen eriytettäisiin omiksi toimistoikseen.

3.2.4 Rikosseuraamuslaitos

Rikosseuraamusalan organisaatio on uudistettu vuoden 2010 alusta siten, että Rikosseuraamusvirastosta ja sen ohjauksessa toimivista Kriminaalihuoltolaitoksesta ja Vankeinhoitolaitoksesta muodostettiin Rikosseuraamuslaitos-niminen viranomainen.

Uudistuksen tavoitteena oli uudistaa rikosseuraamusalan organisaatio siten, että se mahdollistaisi yhteiskunnallisesti vaikuttavan ja palvelukykyisen toiminnan, joka olisi samalla tuottavaa ja taloudellista. Yhden viranomaisen mallissa alan yhtenäinen kehittäminen sekä strategioiden ja tavoitteiden vieminen käytäntöön katsottiin olevan aikaisempaa helpompaa. Uudella organisaatiolla pyrittiin hallinnonalan yhtenäiseen ohjaukseen sekä täytäntöönpanon yhdenmukaisuuteen eri puolella maata.

Uudistuksella poistettiin päällekkäistä hallintoa sekä uudistettiin johtamista, tulosojusta ja toimintaprosesseja. Uudistuksella kehitettiin henkilökuntarakennetta ja osaamisen hyväksikäyttöä. Yhtenäisen organisaation katsottiin lisäävän henkilökunnan mahdollisuuksia monipuolisempiin ja vaihtelevampiin tehtäviin sekä edistävän heidän urakiertomahdollisuuksiaan. Osaaminen on tällöin koko organisaation käytössä. Toimintaprosessien kehittämisen ja päällekkäisyyksien poistamisen arvioitiin keventävän myös henkilökunnan työmäärää.

Rikosseuraamuslaitoksesta säädetään *rikosseuraamuslaitoksesta annetussa laissa* (953/2009). Sen mukaan rangaistusten täytäntöönpanoa ja tutkintavankeuden toimeenpanoa varten on oikeusministeriön alainen Rikosseuraamuslaitos, jonka toimialueena on koko maa. Rikosseuraamuslaitoksella on keskushallintoyksikkö, joka sijaitsee Helsingissä. Muina valtakunnallisina yksiköinä ovat täytäntöönpanoyksikkö, terveydenhuoltoyksikkö ja koulutuskeskus. Täytäntöönpanoyksikkö hoitaa rikosseuraamusalueille aiemmin kuuluneet muodollisen täytäntöönpanon tehtävät. Muodollisen täytäntöönpanon ja tutkintavankeuden hallinnollisen toimeenpanon tehtävänä on

huolehtia vankeuden, valvontarangaistuksen ja tutkintavankeuden ajallisen keston toteutumisesta perustuslain edellyttämällä tavalla. Täytäntöönpanoyksikön päätoimipaikka sijaitsee Turussa ja muut toimipaikat Kuopiossa, Oulussa ja Vantaalla.

Rikosseuraamuslaitoksen toimintaa varten maa jakautuu täytäntöönpanoalueisiin, joilla on vankiloista, yhdyskuntaseuraamustoimistoista ja muista rangaistusten täytäntöönpanosta ja tutkintavankeuden toimeenpanosta vastaavia yksiköitä. Rikosseuraamuslaitoksella on *rikosseuraamuslaitoksesta annetun valtioneuvoston asetuksen* (1108/ 2009) mukaan kolme rikosseuraamusaluetta, joita ovat Etelä-Suomen (Helsinki) Länsi-Suomen (Tampere) ja Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalue (Kuopio). Alueet on määritelty maakunnittain.

Kullakin rikosseuraamusalueella toimii aluekeskus ja arviointikeskus sekä vankiloita ja yhdyskuntaseuraamustoimistoja. Rikosseuraamusalueet jakautuvat rikosseuraamuskeskuksiin, joiden alaisuudessa toimii vankiloita ja yhdyskuntaseuraamustoimistoja. Rikosseuraamuslaitoksella on 26 vankilaa, joista suljettuja laitoksia on 15 ja avovankiloita 11. Yhdyskuntaseuraamustoimistoja on 15. Niillä on tällä hetkellä yhteensä 25 toimipaikkaa. Rikosseuraamusalueet, vankilat ja yhdyskuntaseuraamustoimistot ilmenevät oheisesta kartasta (Liite 15).

3.2.5 Hovioikeudet

Hovioikeuslain (56/1994) mukaan yleisiä ylioikeuksia ovat Turun, Vaasan, Itä-Suomen, Helsingin ja Rovaniemen hovioikeudet. Ne sijaitsevat nimensä mukaisilla paikkakunnilla lukuun ottamatta Itä-Suomen hovioikeutta, jonka sijaintipaikka on Kuopio. Itä-Suomen hovioikeudella on Kuopion päätoimipaikan lisäksi henkilökuntaa Kouvolan istuntopaikalla. Se säilytettiin hovioikeuksien rakenneuudistuksessa, jossa Kouvolan ja Itä-Suomen hovioikeudet yhdistettiin uudeksi Itä-Suomen hovioikeudeksi, joka sijoitettiin Kuopioon. Hovioikeudet järjestävät tarvittaessa istuntoja muualla tuomiopiirinsä alueella.

Hovioikeuksien tuomiopiireistä säädetään valtioneuvoston asetuksella (337/2013). Sen perusteella hovioikeuden tuomiopiiriin kuuluu yksi tai useampi käräjäoikeus. Hovioikeuspiirit ilmenevät oheisesta kartasta (Liite 5).

Hovioikeuksille kuuluu myös käräjäoikeuksiin liittyviä oikeushallintoasioita. Hovioikeudet esimerkiksi julistavat haettaviksi vakinaiset käräjätuomarin virat ja antavat tuomarivalintalautakunnalle hakijoita koskevan lausunnon.

Hovioikeuksilla on myös hovioikeuslakiin perustuva velvollisuus valvoa käräjäoikeuksien toimintaan. Hovioikeuslain 2 §:n mukaan hovioikeus valvoo alaistensa tuomioistuinten toimintaa ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin havaitsemiensa epäkohtien poistamiseksi. *Hovioikeusasetuksen (211/1994)* mukaan hovioikeuden on laadittava alioikeuden valvonnassa havaitsemistaan asioista kertomus. Tarkastukset ovat viime vuosina keskittyneet käräjäoikeuksien toiminnan arviointiin.

Hovi- ja hallinto-oikeuksien rakenneuudistuksen tavoitteena oli muiden rakenteellisten uudistusten tavoin vahvistaa tuomioistuinten rakennetta siten, että oikeusturva voidaan taata muuttuvissa yhteiskunnallisissa oloissa ja asiat voidaan ratkaista oikeusvarmasti ja viivytyksettä. Riittävän suuret tuomioistuinryhmät mahdollistavat tuomioistuinten tärkeimmän voimavaran, asiantuntemuksen, takaamisen kaikissa asiaryhmissä. Näillä on myös paremmat mahdollisuudet kehittää henkilöstön yleis- ja erityisosaamista. Suuremmissa yksiköissä voidaan irrottaa henkilöstövoimavaroja työmenetelmien kehittämiseen ja tuomioistuintyön laadun parantamiseen liittyviin hankkeisiin. Suuremmissa yksiköissä voidaan myös hallita paremmin ruuhkatilanteita, erityisen laajojen ja vaativien asioiden käsittelyä sekä sairastumisista ja eläköitymisestä aiheutuvia ja muita poikkeustilanteita ratkaisutoiminnan häiriintymättä. Keskenään mahdollisimman tasavahvat tuomioistuinryhmät takaavat oikeusturvan toteutumisen eri puolilla maata yhdenvertaisesti (ks. HE 153/2014 vp).

Oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa ehdotettiin, että myös hovioikeuksien rakenneuudistusta tulisi jatkaa (kohta 12) niin, että hovioikeuksia olisi jatkossa enintään neljä. Perusteena uudistustarpeelle on todettu olevan se, että hovioikeuksien asiamäärät ovat laskeneet merkittävästi. Asiamäärän vähenemisen voidaan arvioida edelleen jatkuvan jatkokäsittelylupajärjestelmän vakiintumisen ja laajentumisen myötä, jolloin tuomioistuintoiminnan painopiste siirtyy yhä enemmän ensi asteen tuomioistuihin.

4 Verkoston uudistamisen hyödyt ja haitat

4.1 Hyötyjä

4.1.1 Lainkäytön painopiste ja kansalaisten yhdenvertaisuus

Viime vuosina tavoitteena on ollut siirtää lainkäytön painopistettä entistä enemmän käräjäoikeuksiin. Tämä edellyttää, että käräjäoikeuksien ratkaisut ovat sekä menettelyllisesti että sisällöllisesti niin laadukkaita, että tarvetta muutoksenhauille ei yleensä ole. Oikeusturvan tehokas toteutuminen edellyttää lisäksi, että ratkaisut tehdään kohtuullisessa ajassa. Keskenään mahdollisimman tasavahvat tuomioistuimet takaavat oikeusturvan toteutumisen eri puolilla maata yhdenvertaisesti.

4.1.2 Lainkäytön laatu sekä ammattitaidon ja osaamisen kehittäminen

Lainkäytön laadukkuutta tukee myös henkilöstön mahdollisuus ammattitaitonsa kehittämiseen. Tuomioistuinten yksikkökoon kasvattaminen luo pitkällä aikavälillä paremmat mahdollisuudet tuomioistuinten yleis- ja erityisosaamisen kehittämiseen yhä vaativammassa oikeusympäristössä. Suuremmissa yksiköissä myös lainkäyttö voi muodostua yhtenäisemmäksi kuin erillisissä pienissä tuomioistuimissa.

Suuremmat yksiköt ovat yleensä myös työpaikkoina houkuttelevampia. Suuremmissa tuomioistuimissa on paremmat mahdollisuudet syventää erityisosaamista sekä perinteisillä että uudemmilla oikeudenaloilla, kuten perus- ja ihmisoikeuksien ja EU-oikeuden aloilla. Sekä lainkäyttö- että kansliahenkilöstön työurat sekä mahdollisuudet ammatilliseen keskusteluun ja kokemusten vaihtoon voivat muodostua suuremmissa tuomioistuimissa monipuolisemmiksi kuin kovin pienissä yksiköissä.

Voimavarat voidaan myös tuomioistuimen sisällä keskittää tarkoituksenmukaisemmalta tavalla. Tämä voi olla tarpeen erityisesti keskitettyjen tai muiden vaikeiden asiaryhmien käsittelyssä. Mikäli tuomioistuinten erikokoisuudesta johtuu, että näitä mahdollisuuksia on vaihtelevasti, on sillä vaikutusta myös kansalaisten yhdenvertaisuuteen.

4.1.3 Johtaminen ja hallinto

Suuremmissa tuomioistuimissa johtamiseen voidaan panostaa muun muassa luomalla johdolle parempi tuki ja vastuuttamalla lähiesimiestaso selkeämmin. Näin voidaan paremmin huolehtia esimerkiksi siitä, että asioiden käsittelyajoissa ei ole olennaisia poikkeamia. Ylipäätään voidaan huolehtia yhtenäisistä toimintatavoista. Työtapojen ja -menetelmien yhdenmukaistamista edellyttävät myös uudet tietojärjestelmät, kuten AIPA.

Toisaalta osa henkilöstöstä on kokenut, että johtaminen suurissa tai monipaikkaisissa tuomioistuimissa voi olla laadultaan heikompaa kuin pienemmissä. Yhteistyö päällikkötuomarin tai hallinnollisen kanslian kanssa on koettu haasteelliseksi ja johto etäiseksi. Työtyytyväisyyskyselyn tuloksista ei kuitenkaan ole havaittavissa merkittäviä eroja isojen tai pienien taikka yhden tai useamman kanslian käräjäoikeuksien välillä. Hyviä kokemuksia on lisäksi saatu niistä käräjäoikeuksista, joissa laamanni on johtanut aktiivisesti ja pitänyt yhteyttä myös muihin kanslioihin. Yhteydenpitoa on joissakin käräjäoikeuksissa lisätty esimerkiksi videoyhteyksillä.

Pienissä tuomioistuimissa voi ilmetä jonkinasteista resurssien hukkakäyttöä hallinto-tehtävissä, koska niissä on huolehdittava samoista tehtävistä kuin suuremmissa. Lisäksi samankaltaisten hallintotoimintojen suorittamista 27 eri käräjäoikeudessa voidaan jo lähtökohtaisesti pitää tarpeettoman raskaana.

4.1.4 Työmäärän tasaaminen, resurssienjako ja pienten yksiköiden haavoittuvuus

Valtiontalouden taloudellinen tilanne edellyttää toimenpiteitä, joilla tuomioistuinten toimintaa voidaan tehostaa. Henkilöstöresurssien kohdistamiseen liittyviä rajoitteita on suuremmista yksiköistä koostuvassa tuomioistuinrakenteessa vähemmän. Oikeudenhoidon kokonaisresurssit voidaan siten jakaa tehokkaammin. Tämä puolestaan edistää oikeuden saatavuutta sekä kansalaisten yhdenvertaisuutta esimerkiksi asioiden käsittelyajoissa.

Suurissa tuomioistuimissa toimitiloihin, turvajärjestelyihin ja ICT:hen sitoutuu suhteessa vähemmän kustannuksia kuin pienissä tuomioistuimissa. Erityisesti tuomioistuinten salitilat, niiden varustaminen riittävillä tietoteknisillä laitteistoilla ja turvajärjestelyillä on kustannustehokkaampaa isoissa yksiköissä, joissa on laajempi tilojen käyttäjäkunta. Sähköisen asioinnin ja videoneuvottelun käytön lisääntyminen edellyttää entistä kalliimpia tietoteknisiä investointeja. Myös toimitilojen turvallisuudesta on kyettävä huolehtimaan sekä kanslioissa että istuntopaikoissa.

Kaikkein pienimmissä käräjäoikeuksissa lainkäyttöhenkilöstöön kuuluu 6–10 henkilöä ja henkilöstön kokonaismäärä jää alle 30. Näin pieneen yksikköön liittyy riskejä, jotka tiedostettiin jo vuoden 2010 uudistuksessa. Jo yksittäiset sairastapaukset ja lomajärjestelyt sekä tavanomaista laajemmat jutut edellyttävät yleensä viransijaisten tai määräaikaisten tuomareiden palkkaamista ja johtavat toiminnan merkittävään hidastumiseen. Tämän tyyppiset tilanteet lisäävät merkittävästi hallinnollista työtä. Koska oikeudenhoidossa yleisissä tuomioistuimissa pääpainon pitäisi olla käräjäoikeuksissa, niissä pitäisi voida myös nykyistä enemmän käyttää kolmen tuomarin kokoonpanoja. Mitä pienempi tuomioistuin sitä vaikeampaa käytännössä on näiden kokoonpanojen käyttö.

Tuomioistuinten henkilöstömäärän tulee olla riittävä ja samalla lukumääräisesti riittävän suuri, jotta toiminta voidaan järjestää hallinnollisesti tehokkaasti ja joustavasti myös poikkeuksellisen suurien juttujen osalta sekä poissaoloista huolimatta. Tuomioistuimen henkilöstö tulee mitoittaa työmäärän mukaan, joten toiminnallisesti järkevän tuomioistuimen työmäärän tulee olla riittävä. Tuomiopiirin väestömäärällä ei ole sinänsä ratkaisevaa merkitystä, koska työmäärään vaikuttavat myös muut seikat kuin väestömäärä, esimerkiksi yritystoiminta ja tiettyjen asiaryhmien käsitteleminen vain tietyissä käräjäoikeuksissa.

4.1.5 Sähköinen asiointi

Kansalaisten henkilökohtainen asiointi tuomioistuimissa on vähentynyt murto-osaan sen jälkeen, kun kirjaamisasiat siirrettiin Maanmittauslaitokselle. Tuomioistuimista oli jo tätä aiemmin poistettu muun muassa perukirjojen rekisteröintiin liittyvät asiat ja myös eräiden hakemusasioiden määrää on vähennetty. Valtaosalle väestöstä asiointi tuomioistuimissa on ainutkertainen tapahtuma elämän aikana. Lisäksi oikeudenhoidon uudistamisohjelman yhtenä tavoitteena on edelleen vähentää tuomioistuimissa käsiteltävien asioiden määrää. Kuten edellä on todettu, vireillä on lukuisia hankkeita, joilla tähän pyritään.

Myös oikeudenkäynteihin liittyvä henkilökohtainen asiointitarve on vähentynyt esimerkiksi rikosasioiden kirjallisen käsittelyn myötä. Noin 35 prosenttia kaikista noin 55 000 rikosasiasta ratkaistaan kirjallisessa menettelyssä, jossa asianosaiset eivät ole läsnä.

Samalla kun henkilökohtaisen asioinnin määrä vähenee, voidaan olettaa, että kukin asiointi on yksittäisen kansalaisen kannalta entistä merkittävämpi. Useimmiten on kysymys perhe- tai rikosoikeudesta taikka vaikeasta sopimusoikeudellisesta kysymyksestä kuten esimerkiksi hometaloriidasta. On siis otettava kantaa siihen, mikä merkitys asiointimatkan pituudella on harvoin tapahtuvaan mutta tärkeään asiointiin.

Oikeudenhoidon uudistamisohjelman mukaan lähivuosina panostetaan voimakkaasti sähköisen asioinnin, palvelun ja toiminnan lisäämiseen. Varsinkin todistajien kuuleminen voidaan sujuvasti hoitaa kauempaakin edellyttäen, että videoyhteys on järjestettävissä todistajan lähiseudulla. Myös asianosaisten videokuulemista on tarkoitus lisätä. Näillä toimenpiteillä voidaan selvästi vähentää pitkistä etäisyyksistä johtuvaa haittaa.

4.1.6 Yhteistyö muiden viranomaisten kanssa

Työryhmän kuulemien poliisihallinnon sekä syyttäjä- ja ulosottolaitoksen edustajien mukaan viranomaisten yhteistyön kannalta perusteltua olisi, että käräjäoikeuksien tuomiopiirit vastaisivat pääosin muiden viranomaisten toimialueita. Tämä helpottaisi käytännön asioista ja järjestelyistä sopimista, kun yhteyshenkilöitä ja yhteistyötahoja olisi mahdollisimman vähän.

Toimialueiden yhtenäisyyden voidaan arvioida myös selkeyttävän viranomaisten toimivallanjakoa kansalaisen näkökulmasta.

4.1.7 Toimitilat ja turvallisuus

Käräjäoikeuksien toimipaikkojen vähentäminen on mahdollista, jos henkilöstö sekä istuntomäärät kyetään sijoittamaan jäljelle jääviin toimitiloihin toimivasti ja turvallisesti. Käräjäoikeuksilta saatujen tietojen perusteella näyttäisi siltä, että eri kanslioissa nykyisin työskentelevän henkilöstön sijoittaminen päätoimipaikkaan edellyttää lisätilan hankkimista tai muita toimitilajärjestelyjä. Sama koskee niissä järjestettävien istuntojen siirtämistä päätoimipaikkaan. Toimitilarvetta arvioitaessa on kuitenkin otettava huomioon, että toimintojen yhtenäistämisen ja päällekkäisten toimintojen karsimisen myötä myös henkilöstötarve pienenee. Työryhmän henkilöstö- ja asiamääriin perustuvan laskelman mukaan toimistotilat ja salikapasiteetti olisivat valtaosassa käräjäoikeuksia riittävät tai lisätilan tarve voitaisiin kattaa tiivistämisellä. Merkittäviä muutoksia olisi tarpeen tehdä ainoastaan muutamassa toimipisteessä.

Lisäksi esimerkiksi muissa Pohjoismaissa viime aikoina tapahtuneet oikeusviranomaisiin kohdistuneet uhkatilanteet edellyttävät, että vastaisuudessa kiinnitetään entistä enemmän huomiota tuomioistuinten turvallisuuteen. Kaikissa toimipaikoissa ei nykyisin kyettä tarjoamaan turvallisuusvaatimukset täyttävää työympäristöä. Myös tuomioistuimissa asioiden turvallisuudesta on kyettävä huolehtimaan asianmukaisesti kaikissa kanslioissa ja istuntopaikoissa. Tämä edellyttää investointeja turvalaitteisiin ja -järjestelyihin.

4.1.8 ICT-investoinnit

AIPA:n käyttöönotto tulee edellyttämään investointeja tuomioistuinten tekniseen varustukseen. Tulevaisuudessa kaikissa tuomioistuinten toimipisteissä ja istuntosaleissa on oltava AIPA:n edellyttämät tekniset laitteistot. Sähköisen asioinnin lisäämiseen tähtäävät tavoitteet saattavat edellyttää myös asiointipisteitä, joissa esimerkiksi asian sähköinen vireillepano on mahdollista.

AIPA:n lisäksi myös videoneuvottelun käytön lisääminen asian käsittelyssä tulee edellyttämään laiteinvestointeja. Tämän merkitys korostuu entisestään, jos käräjäoikeuksissa kuullut lausunnot tullaan tulevaisuudessa tallentamaan videolle hovioikeuksia varten. Videoneuvottelun avulla voidaan myös vähentää tuomioistuinten toimipisteiden vähentymisestä aiheutuvaa haittaa.

ICT-investoinneilla voidaan tehostaa tuomioistuinten toimintaa. Niillä on vaikutuksia myös tuomioistuinten henkilöstöresursseihin. Näin olleen investoinneilla voidaan pidemmällä aikavälillä saavuttaa säästöjä.

4.2 Haittoja

4.2.1 Asiointietäisyyksien kasvaminen

Selvin haitta käräjäoikeuksien rakenneuudistuksen jatkamisessa liittyy maantieteellisiin etäisyyksiin. Asianosaisten ja todistajien asiointimatkat ja henkilöstön työmatkat saattavat pidentyä osalla merkittävästikin. Myös lautamiehet voisivat joutua matkustamaan istuntoihin entistä pidempiä matkoja. Jos istuntoja järjestetään erillisissä istuntopaikoissa, myös matkakäräjien määrä sekä niihin kustannukset lisääntyvät. Poliisivankiloita sijaitsee lähes kaikilla paikkakunnilla, joilla nykyisin on käräjäoikeuden toimipiste. Osa niistä on kuitenkin tarkoitus lakkauttaa lähiaikoina, mutta poliisivankiloita olisi tästä huolimatta varsin paljon. Asianosaisten noudoista käräjäoikeuksien istuntoihin kyettäisiin siten jatkossakin huolehtimaan.

Valtion rakennepoliittisen ohjelman mukaan velvollisuutta ottaa vastaan työtä työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä laajennetaan virkamieslaissa edellytetyn 80 km etäisyydellä olevan työssäkäyntialueen ulkopuolelle siten, että yhdensuuntainen matka-aika voi jatkossa olla korkeintaan 1,5 tuntia kokopäiväisessä työssä. Vaikka siis henkilöstön kannalta työmatkan piteneminen on selvä haitta, on valtion tasolla lähdetty siitä, että näinkin pitkät työmatkat ovat hyväksyttäviä. Kun jokapäiväisenä työmatkana 1,5 tunnin matkaa pidetään kohtuullisena, voidaan olettaa, että harvoin toteutuvan

asiointimatkan pituus tuomioistuimeen voi olla kohtuullinen nykyistä vastaavana tai hieman pidempänäkin.

Liikenneyhteydet julkisilla kulkuvälineillä ovat osassa maata varsin huonoja. Myös tämä on otettava huomioon kärjäoikeuksien määrää ja niiden toimipaikkaverkkoa arvioitaessa. Toisaalta tarvetta matkustaa voidaan vähentää lisäämällä sähköistä asiointia sekä perustamalla riittävä määrä etäpalvelupisteitä. Niistä käsin voitaisiin tarvittaessa osallistua myös kärjäoikeuden istuntoon videoyhteyden välityksellä.

Pelkästään etäpalveluilla ei kuitenkaan voida kokonaan hoitaa harvemmin asuttujen alueiden palvelutarvetta. Kun etäisyydet kasvavat riittävän suuriksi, on kärjäoikeuden kanslia tai istuntopaikka säilytettävä oikeuden saatavuuden turvaamiseksi.

4.2.2 Monipaikkaisuuden haasteet johtamiselle ja henkilöstölle

Kärjäoikeuksien rakenneuudistuksesta tehdyssä arviointiraportissa on yhtäältä tuotu selvästi esiin se, että tuomioistuimen toimiminen kahdessa tai sitäkin useammassa kansliassa asettaa haasteita sekä johtamiselle että henkilöstölle. Toisaalta osassa kärjäoikeuksia, kuten myös oikeusministeriön hallinnonalan muissa viranomaisissa, on monipaikkaisuudesta saatu hyviäkin kokemuksia. Tulevaisuudessa onkin kiinnitettävä erityistä huomiota tuomioistuinten johtamiseen ja sen tukemiseen.

Kärjäoikeuksien tyytyväisyystutkimus (VM-Baro) on osoittanut, että henkilöstön tyytyväisyys johtamiseen ja työoloihin on yleensä lisääntynyt vuoden 2010 uudistuksen jälkeen.

Tuomioistuimen henkilöstöstä suuri osa työskentelee ilman virka-aikaa ja toimintaa johdetaan toiminnan perusteella. Muilla aloilla organisaatiot toimivat onnistuneesti, vaikka toiminnot eivät ole samassa kiinteistössä. Vahvasti asiantuntijuuteen perustuvissa tuomioistuimissa toiminta on mahdollista organisoida onnistuneesti monipaikkaisuudesta huolimatta.

4.2.3 Vaikutukset muihin oikeudellisiin palveluihin

Mahdollisia haittoja voi myös olla muiden oikeudellisten palvelujen väheneminen siellä, missä kärjäoikeus ei uudistuksen jälkeen enää toimisi. Kärjäoikeuden kanslian tai istuntopaikan lakkauttaminen voidaan paikkakunnalla kokea myös yleisempänä menetyksenä. Vaikka asianajotoimistoja onkin siirtynyt pois paikkakunnilta, joista kärjäoikeus on lakannut, paikkakunnan elinvoimaisuus tai yleinen kehitys ei rakennu pelkäs-

tään käräjäoikeuksien varaan. Lisäksi on huomattava, että oikeusaputoimistojen toimipaikkaverkko on laaja.

Tuomioistuinpalveluja tarvitsevan kansalaisen näkökulmasta käräjäoikeuden nimeä tai hallintokanslian sijaintia tärkeämpää lienee se, että tuomioistuinpalvelut ja muut oikeudelliset palvelut ovat korkeatasoisia ja että ne ovat myös sijaintinsa tai asiointietäisyyksien puolesta saavutettavissa kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisin kustannuksin.

4.3 Kielellisten oikeuksien toteuttaminen

Uudistuksessa on kiinnitettävä huomiota siihen, että kansalaisten kielellisten oikeuksien toteutuminen ei heikenny. Tuomioistuinten yhdistäminen ja tuomiopiirien laajeneminen voivat muuttaa tuomiopiirien kielisuhteita ja siten myös tuomioistuimen tuomareiden kelpoisuusvaatimuksia.

Sekä suomen- että ruotsinkielisen väestön oikeuksia voidaan toteuttaa yhdenvertaisesti varmistamalla siitä, että kaksikielisissä tuomioistuimissa on riittävä määrä kielitaitoista henkilökuntaa. Tätä toteutetaan jo nykyisin kielituomarin viroilla, joita voidaan sijoittaa kaksikieliseen tuomioistuimeen riippumatta siitä, mikä sen pääkieli on. Kielellisten oikeuksien toteuttaminen edellyttää paneutumista tuomarien sekä muun henkilöstön rekrytointikysymyksiin ja kansalaisten kielellisiin asiointitarpeisiin.

Lapin alueella saamenkielisten oikeudet pystytään rakenteellisista ratkaisuista riippumatta jatkossakin turvaamaan.

5 Työryhmän ehdotukset

5.1 Työryhmän ehdotusten lähtökohdat ja tavoitteet

5.1.1 Lähtökohdat

Työryhmän toimeksianto edellyttää verkoston uudistamisen arvioimista lukuisista eri näkökulmista. Haasteita arvioinnille on asettanut se, että tuomioistuinten toimintaympäristö muuttuu ja kehittyy jatkuvasti. Niin ikään lukuisten muiden vireillä olevien hankkeiden huomioon ottaminen on lisännyt tehtävän vaikeutta. Edellä todettu huomioon ottaen työryhmä on pitänyt välttämättömänä, että se asettaa arviointinsa lähtökohdaksi tietyt reunaehdot, vaikka kaikkien vireillä olevien hankkeiden lopputulos ei tätä kirjoitettaessa ole vielä selvillä. Tämä on välttämätöntä, jotta kyetään luomaan käräjäoikeusverkosto, joka voisi perusrakenteiltaan säilyä muuttumattomana tulevista uudistuksista huolimatta. Työryhmän mielestä on tärkeää luoda strateginen visio käräjäoikeusverkoston kehittämisestä niin, että tuomioistuinten lukumäärää ja tuomiopiirejä ei tarvitse tarkastella 3–10 vuoden välein.

Työryhmä on arvioinnissaan ottanut huomioon sen mahdollisuuden, että summaariset asiat siirretään selvitysmiesten raportin ehdottamalla tavalla käräjäoikeuksista ulosotolaitokselle tai keskitetään muutamaaan käräjäoikeuteen. Tällä on huomattavan suuri merkitys käräjäoikeuksien asiamääriin ja henkilöstötarpeeseen tulevaisuudessa. Muiden asiamäärien vähentämiseen tähtäävien vireillä olevien hankkeiden vaikutus ei ole yhtä merkittävä. Työryhmän ehdotus ei kuitenkaan ole riippuvainen siitä, miten summaaristen asioiden tai esimerkiksi liikennerekosten käsittely tulevaisuudessa järjestetään.

Niin ikään lähtökohtana on pidetty, että sähköinen asiointi tulee lisääntymään AIPA:n käyttöönoton myötä. Työryhmä pitää ensiarvoisen tärkeänä, että myös videoneuvottelun käyttöä lisätään videoneuvottelutyöryhmien ehdotusten mukaisesti myös siltä osin kuin niitä ei vielä ole toteutettu. Käräjäoikeuksien toimipisteiden varustelussa tulee tulevaisuudessa ottaa huomioon myös mahdollisuudet videotallentamiseen. Työryhmä pitää perusteltuna, että tämänkin hankkeen selvittäminen käynnistettäisiin mahdollisimman pian.

Työryhmä on arvioinnissaan kiinnittänyt huomiota myös käräjäoikeuksien toimitilojen turvallisuuteen. Työryhmän näkemyksen mukaan kaikki uudistuksessa jäljelle jäävät toimipisteet tulee varustaa asianmukaisin turvavarustein ja -järjestelyin.

Työryhmä on ottanut huomioon, että oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa on ehdotettu, että myös lautamiesjärjestelmän tulevaisuus tulisi ottaa selvitettyväksi. Järjestelmän säilyttäminen ei kuitenkaan ole este ehdotetun käräjäoikeusverkoston toteuttamiselle.

Valmistelun edetessä on tarpeen tarkistaa ja täsmentää eri hankkeiden sekä tässä ehdotettujen erityisasiaryhmien keskittämisen vaikutuksia käräjäoikeuksien henkilöstöön ja toimitiloihin.

5.1.2 Tavoitteet

Työryhmän toimeksiannossa ei ole asetettu nimenomaisia käräjäoikeuksien lukumäärään liittyviä vaatimuksia. Oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa on todettu pidemmän aikavälin tavoitteena olevan käräjäoikeuksien määrän vähentämisen noin puoleen nykyisestä. Sen mukaan uudistus tulisi aloittaa yhdistämällä pienempiä käräjäoikeuksia. Työryhmä on pitänyt näitä tavoitteita perusteltuina. Työryhmä on päättänyt esittää kahta mallia, joista toisessa käräjäoikeuksien määrä olisi 17 ja toisessa 14.

Toimeksiannossa ei myöskään ole asetettu tavoitteita käräjäoikeuksien koolle. Työryhmän tavoitteena on kuitenkin ollut, että käräjäoikeuksien rakennetta vahvistetaan niin, että oikeusturvan saatavuus ja lainkäytön laatu voidaan jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä tulevaisuudessakin turvata. Tämä edellyttää käräjäoikeuksilta riittävän suurta kokoa. Riittävänä kokona on vuonna 2007 valmistuneessa työryhmämietinnössä pidetty yksikköä, jossa on vähintään kymmenen tuomaria ja henkilöstön kokonaismäärä on yhteensä vähintään 30. Noin kahdeksan vuoden aikana käräjäoikeuksien toimintaympäristön muutokset ovat johtaneet siihen, että tätä kokoa ei voida enää pitää riittävänä. Myös muut vireillä olevat uudistushankkeet vaikuttavat toteutuessaan siihen, että 10 tuomarin yksiköt jäävät liian pieniksi. Tästä syystä työryhmä on käräjäoikeusverkoston jatkokehittämisessä pitänyt vähimmäistavoitteena 20 tuomarin määrää, koska sen voidaan työryhmän näkemyksen mukaan luovan riittävät edellytykset esimerkiksi erityisosaamisen syventämiselle. Tästä vähimmäiskoosta on poikettu, mikäli siihen on ollut perusteltu syy.

Työryhmän tavoitteena on ollut vahvistaa käräjäoikeuksia muodostamalla hallinnollisesti suurempia yksiköitä, joissa työmäärä ja resurssit voidaan jakaa nykyistä tehokkaammin ja tasaisemmin. Työryhmän käsityksen mukaan toimintojen hajauttaminen useampaan toimipisteeseen ei ole este käräjäoikeuden hyvälle ja tehokkaalle toiminnalle. Se kuitenkin asettaa haasteita sekä johtamiselle että henkilöstölle. Tästä syystä johtamiseen ja henkilöstön hyvinvointiin on kiinnitettävä erityistä huomiota uudistusta toteutettaessa.

Edellä nykytilan arviointia koskevassa kohdassa tarkemmin selostetuilla, muun muassa kansalaisten yhdenvertaisuuden ja oikeudenhoidon laadun kehittämiseen ja hallinnon keventämiseen liittyvillä perusteilla työryhmän tavoitteena on ollut muodostaa nykyistä tasakokoisempia käräjäoikeuksia. Työryhmä on siten pyrkinyt muodostamaan käräjäoikeuksista sellaisia, että niiden henkilöstömäärä ja sitä myötä käräjäoikeuksien asiamäärät jakautuvat nykyistä tasaisemmin. Myös tuomarin erityisosaamista esimerkiksi tuomioistuinsovittelussa voitaisiin hyödyntää nykyistä laajemmalla maantieteellisellä alueella, mikä edistäisi kansalaisten yhdenvertaisuutta.

Työryhmä on pyrkinyt sijoittamaan tuomioistuimet ja niiden toimipisteet tavalla, joka turvaa oikeuden saatavuuden maantieteelliset etäisyydet ja väestön painopistealueet huomioon ottaen. Pyrkimyksenä on siten ollut sijoittaa tuomioistuimet paikkakunnille, jossa niille on suurin tarve. Tuomioistuinpalveluja tarvitaan tavanomaisesti eniten siellä, missä väestömäärä on suurin. Väestö on keskittynyt ja keskittyy tulevaisuudessakin maan eteläosiin. Tavoitteena on kuitenkin ollut muodostaa käräjäoikeusverkosto maantieteellisesti riittävän kattavaksi. Koska maantieteellisen kattavuuden merkitys on jo vähentynyt henkilökohtaisen asioinnin vähennyttyä ja tulee entisestään väheneään sähköisen asioinnin ja videoneuvotteluyhteyksien myötä, on toimintoja pyritty entistä enemmän keskittämään yhteen toimipisteeseen. Verkoston maantieteellistä kattavuudesta on kuitenkin pyritty huolehtimaan riittävällä määrällä kanslioita ja istuntopaikkoja.

Kansalaisen näkökulmasta olennaista merkitystä ei ole sillä, asioiko hän käräjäoikeuden hallintokansliassa, muussa kansliassa tai istuntopaikassa. Hänelle eniten merkitystä on oikeuden saatavuudella ja palvelujen laadulla. Kansalaisen oikeusturvan toteuttamiseksi on ollut välttämätöntä säilyttää toimipaikkaverkko riittävän tiheänä. Tämä on joiltakin osin edellyttänyt myös useamman kuin yhden kanslian säilyttämistä käräjäoikeuden tuomiopiirissä.

Työryhmä on pyrkinyt muodostamaan tuomiopiirit maakuntajakoon perustuen. Maakuntajaosta on toimeksiannossa todetulla tavalla kuitenkin voitu poiketa esimerkiksi liikenteellisistä, kulttuurisista ja kielellisistä syistä. Niin ikään syyttäjä- ja poliisipiirejä on pääosin noudatettu. Näiden viranomaisten toimialueiden laajuudesta johtuen käräjäoikeuksia on kuitenkin säilytetty lukumääräisesti enemmän. Tämä on perusteltua, koska tuomioistuimissa käsitellään rikosasioiden lisäksi myös riita- ja hakemusasioita.

Työryhmän tavoitteena on lisäksi ollut selkiyttää tuomiopiirijakoa myös vain tiettyihin käräjäoikeuksiin keskitetyissä asiaryhmissä. Näissä asioissa vaadittavan erityisasiantuntemuksen ja riittävän asiamäärän turvaamisen on katsottu puoltavan käsittelyn keskitämistä nykyistä harvempiin käräjäoikeuksiin.

Työryhmän tavoitteena on ollut huolehtia myös kielellisten oikeuksien turvaamisesta.

5.2 Käräjäoikeuksien tuomiopiirit

Käräjäoikeusverkostoa on arvioitu kokonaisuutena, mistä syystä työryhmä ehdottaa muutoksia lähes kaikkien käräjäoikeuksien tuomiopiireihin tai toimipaikkoihin. Poikkeuksena tästä olisi Ahvenanmaan käräjäoikeus, joka muodostaa kielellisesti ja alueellisesti selkeän kokonaisuuden, mistä syystä sen yhdistäminen toiseen käräjäoikeuteen ei ole tarkoituksenmukaista. Tuomiopiiriltään nykyistä vastaavana säilyisivät myös Helsingin, Keski-Suomen, Pirkanmaan, Satakunnan ja Varsinais-Suomen käräjäoikeudet. Näitä tuomioistuimia ei ole katsottu perustelluksi yhdistää toisiin tuomioistuimiin, koska näin muodostuvat yksiköt olisivat sekä henkilöstö- että asiamääriltään huomattavan suuria.

Työryhmä on päätenyt ehdottamaan kahta erilaista mallia käräjäoikeusverkoston jatkokehittämiseksi. Työryhmä ei ole asettanut malleja etusijajärjestykseen. Toisen mallin lähtökohtana on ollut asia- ja henkilöstömääriltään pienimpien käräjäoikeuksien¹⁷ sekä eräiden muiden käräjäoikeuksien yhdistäminen. Ahvenanmaan käräjäoikeus on edellä todetuista syistä jätetty tarkastelun ulkopuolelle. Mallin mukaan käräjäoikeuksia olisi 17.

Toinen malli taas vastaa pitkälti poliisin ja syyttäjän toimialueita. Eräiden käräjäoikeuksien osalta tuomiopiirejä ei kuitenkaan ole katsottu perustelluksi saattaa täysin yhteneviksi poliisin ja syyttäjälaitoksen toimialueiden kanssa. Näiden osalta katsottiin käräjäoikeuksien muodostuvan riittävän suuriksi ilman alueellista laajentamista. Näin ollen joidenkin poliisi- ja syyttäjäpiirien alueilla toimisi edelleen useampia käräjäoikeuksia. Mallin mukaan käräjäoikeuksia olisi 14.

Molemmat mallit noudattavat maakuntajakoa. Käräjäoikeuden tuomiopiiriin voisi kuulua useampi maakunta tai maakunnassa voisi olla useampi käräjäoikeus. Poikkeuksena maakuntajaosta olisi Kymenlaakson maakuntaan kuuluva kaksikielinen Pyhtään kunta, joka säilytettäisiin kielellisistä syistä edelleen Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden tuomiopiirissä. Tämä on perusteltua, koska kaikki muut Kymenlaakson maakunnan kunnat ovat yksikielisiä. Vastaava ratkaisu on tehty syyttäjäpiirien kohdalla.

Työryhmän tavoitteena on ollut vahvistaa käräjäoikeuksia niin, että lainkäytön laatu ja oikeusturvan saatavuus voidaan turvata toimintaympäristön muutoksista ja tiukoista taloudellisista resursseista huolimatta. Tämä edellyttää käräjäoikeudelta riittävän suurta kokoa. Molempien mallien perusteella käräjäoikeudet muodostuisivat henkilöstö-, asia- ja väestömäärältään nykyistä tasakokoisemmiksi.

¹⁷ Maamme kymmenen pienintä käräjäoikeutta ovat Ahvenanmaan, Etelä-Karjalan, Hyvinkään, Itä-Uudenmaan, Kainuun, Kanta-Hämeen, Kemi-Tornion, Keski-Pohjanmaan, Tuusulan ja Ylivieska-Raahen käräjäoikeudet

Uudistuksen myötä maassamme olisi ainoastaan yksi käräjäoikeus, jonka tuomiopiirin alueen väestömäärä olisi alle 100 000. Tämä käräjäoikeus olisi Ahvenanmaan käräjäoikeus. Myös 100 000–200 000 väestömäärän käräjäoikeuksien määrä vähenisi merkittävästi. Toisaalta ehdotukset tarkoittavat sitä, että suurien käräjäoikeuksien lukumäärä kasvaisi. Väestömäärällä mitattuna suurimpia käräjäoikeuksia olisi Helsingin ja Pirkanmaan käräjäoikeuden lisäksi Itä-Uudenmaan käräjäoikeus. Mikäli käräjäoikeuksia olisi 14, kaikkein suurimpien käräjäoikeuksien joukkoon lukeutuisi myös Itä-Suomen käräjäoikeus.

Taulukko 1: Käräjäoikeuksien jakautuminen väestömäärän perusteella

| Väestö 1.1.2014 | Käräjäoikeudet 2014 | Ehdotettu 17 malli | Ehdotettu 14 malli |
|-----------------|---------------------|--------------------|--------------------|
| -100 000 | 4 | 1 | 1 |
| 100–200 000 | 13 | 4 | 1 |
| 200–300 000 | 7 | 4 | 2 |
| 300–400 000 | 0 | 2 | 2 |
| 400–500 000 | 1 | 3 | 4 |
| 500 000– | 2 | 3 | 4 |
| Yhteensä | 27 | 17 | 14 |

Väestöennusteiden perusteella Itä- ja Kaakkois-Suomen väestömäärä vähenee. Vuoteen 2040 mennessä näiden alueiden väestömäärän on arvioitu laskevan viitisen prosenttia. Muualla Suomessa väestömäärän on arvioitu säilyvän ennallaan (Lappi) tai nousevan. Suurinta väestönkasvun on arvioitu olevan Uudellamaalla ja Ahvenanmaalla. Väestöennuste kuitenkin vaihtelee myös paikkakunnittain. Suurimmat kaupungit näyttäisivät olevan muuttovoittoisimpia. Niihin myös käräjäoikeuksien toimipaikkoja ehdotetaan sijoitettavaksi. Käräjäoikeuskohtaiset väestöennusteet ovat liitteenä (Liite 16).

Myös saapuvien asiamäärien perusteella käräjäoikeudet muodostuisivat nykyistä tasakokoisemmiksi. Ehdotusten perusteella Ahvenanmaan käräjäoikeus olisi ainoa käräjäoikeus, johon saapuisi alle 10 000 asiaa vuosittain (vuonna 2014 saapui 1711 asiaa). Yhdistämisten seurauksena myös niiden käräjäoikeuksien määrä, joihin saapuu vuosittain alle 20 000 asiaa, vähenisi vaihtoehdosta riippuen ainakin puolella. Yli 50 000 asiaa saapuisi jatkossa Helsingin käräjäoikeuden lisäksi Itä-Uudenmaan käräjäoikeuteen. Kokonaisasiamäärään vaikuttaa keskeisesti se, miten paljon summaarisia asioita saapuu. Muissa kuin summaarisissa asioissa saapuvien asioiden määrä on käräjäoikeuksittain 1 000–21 000 asiaa.

Taulukko 2: Käräjäoikeuksien jakautuminen saapuvien asioiden kokonaismäärän perusteella

| Saapuneet asiat | Käräjäoikeudet 2014 | Ehdotettu 17 malli | Ehdotettu 14 malli |
|-----------------|---------------------|--------------------|--------------------|
| -10 000 | 6 | 1 | 1 |
| 10–20 000 | 13 | 6 | 2 |
| 20–30 000 | 5 | 3 | 2 |
| 30–40 000 | 0 | 3 | 4 |
| 40–50 000 | 2 | 2 | 3 |
| 50 000– | 1 | 2 | 2 |
| Yhteensä | 27 | 17 | 14 |

Työryhmän tavoitteena on ollut muodostaa käräjäoikeuksia, joissa on vähintään 20 tuomaria. Ainoa käräjäoikeus, jossa tuomareita olisi alle 10, olisi Ahvenanmaan käräjäoikeus. Ehdotuksen mukaan se säilyisikin kaikilta osin nykyisellään. Myös 10–20 tuomarin käräjäoikeuksien määrä vähenisi huomattavasti. 14 käräjäoikeuden mallissa tällaisia käräjäoikeuksia olisi vain yksi. Yli 50 tuomarin käräjäoikeuksien lukumäärä nousisi molemmissa ehdotetuissa malleissa yhdellä. Itä-Uudenmaan käräjäoikeudessa olisi ehdotuksen mukaan 52 tuomaria.

Taulukko 3: Käräjäoikeuksien jakautuminen tuomareiden lukumäärän perusteella

| Tuomarit | Tuomari htv 2014 | Ehdotettu 17 malli | Ehdotettu 14 malli |
|-----------------|------------------|--------------------|--------------------|
| -10 | 6 | 1 | 1 |
| 10–20 | 13 | 5 | 1 |
| 20–30 | 5 | 5 | 4 |
| 30–40 | 1 | 3 | 4 |
| 40–50 | 1 | 1 | 2 |
| 50– | 1 | 2 | 2 |
| Yhteensä | 27 | 17 | 14 |

Tarkemmat käräjäoikeuskohtaiset tilastot ovat liitteenä (Liite 17).

Työryhmä ehdottaa, että käräjäoikeuksien toimipaikkojen lukumäärää vähennetään nykyisestä 57¹⁸ toimipaikasta 33 toimipaikkaan. Toimipaikkojen sijainnit olisivat samat molemmissa työryhmän ehdottamissa malleissa (ks. jäljempänä kohta 5.3). Erona olisi hallinnollisten kanslioiden ja laamannien määrä.

Käräjäoikeuksien tuomiopiireistä voitaisiin jatkossa säätää maakunta- ja kuntajakoon perustuen, kun piirijaottelu on nykyisin yksinomaan kuntaperusteinen. Ehdotusten toteuttaminen edellyttää käräjäoikeuslain, käräjäoikeuksien tuomiopiireistä annetun valtioneuvoston asetuksen sekä käräjäoikeuksien kanslioiden ja istuntopaikkojen sijainnista annetun oikeusministeriön asetuksen muuttamista. Myös hovioikeuksien tuomiopiireistä annettua valtioneuvoston asetusta olisi tarkistettava. Työryhmä ei kuitenkaan tässä vaiheessa ota kantaa siihen, mihin hovioikeuspiiriin kukin käräjäoikeus kuuluisi.

5.2.1 17 KÄRÄJÄOIKEUDEN MALLI

Työryhmä on päätenyt ehdottamaan mallia, joka perustuu siihen, että kymmenen käräjäoikeutta yhdistettäisiin keskenään tai muihin käräjäoikeuksiin. Näistä yhdeksän luokituu maamme pienimpiin käräjäoikeuksiin, jos Ahvenanmaan käräjäoikeutta ei oteta huomioon. Alueellisen yhteyden vuoksi työryhmä pitää perusteltuna, että myös

¹⁸ Tässä lukumäärässä on huomioitu kansliat ja istuntopaikat, jotka on esitetty lakkautettavaksi (ks. kohta 2.2.4, s. 21)

Uudenmaan maakunnan alueella yhdistettäisiin käräjäoikeuksia, vaikka niistä kaikki eivät lukeudu pienimpiin käräjäoikeuksiin.

Ehdotuksen mukaan Etelä-Suomessa noudatettaisiin Uudenmaan ja Kanta-Hämeen maakuntien välistä aluejakoa. Sen perusteella Tuusulan, Vantaan ja Itä-Uudenmaan käräjäoikeudet ja osa Hyvinkään käräjäoikeuden tuomiopiiristä muodostaisivat Uudenmaan maakunnan itäisen osan käräjäoikeuden. Osa Hyvinkään käräjäoikeuden tuomiopiiristä sekä Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen käräjäoikeudet muodostaisivat yhden käräjäoikeuden, jonka tuomiopiiri käsittäisi Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen maakuntien alueet kokonaisuudessaan. Hyvinkään käräjäoikeuden tuomiopiiristä Hausjärvi, Loppi ja Riihimäki kuuluisivat siten Hämeen käräjäoikeuteen, muut kunnat Itä-Uudenmaan käräjäoikeuteen.

Myös Uudenmaan maakunnan läntisen alueen eli Espoon ja Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudet yhdistettäisiin. Helsingin käräjäoikeuden tuomiopiiriin ei tehtäisi muutoksia.

Muutoksia tehtäisiin lisäksi Pohjois-Suomen käräjäoikeuksien tuomiopiireihin yhdistämällä Lapin ja Kemi-Tornion käräjäoikeudet sekä Kainuun, Oulun ja Ylivieska-Raahen käräjäoikeudet. Myös Pohjanmaan ja Kaakkois-Suomen alueella yhdistettäisiin käräjäoikeuksia.

Mallin mukaan käräjäoikeuksia olisi 17. Käräjäoikeuksia yhdistettäisiin seuraavasti:

- Kemi-Tornion ja Lapin käräjäoikeudet Lapin käräjäoikeudeksi,
- Kainuun, Oulun ja Ylivieska-Raahen käräjäoikeudet Oulun käräjäoikeudeksi,
- Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan käräjäoikeudet Pohjanmaan käräjäoikeudeksi,
- Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson käräjäoikeudet Kaakkois-Suomen käräjäoikeudeksi,
- Hyvinkään käräjäoikeuden tuomiopiirin pohjoiset kunnat, Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen käräjäoikeudet Hämeen käräjäoikeudeksi,
- Hyvinkään käräjäoikeuden tuomiopiirin eteläiset kunnat, Itä-Uudenmaan, Tuusulan ja Vantaan käräjäoikeudet Itä-Uudenmaan käräjäoikeudeksi sekä
- Espoon ja Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudet Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudeksi

Muiden käräjäoikeuksien tuomiopiireihin ei tehtäisi muutoksia. Sen sijaan niiden toimipaikkoja tarkistettaisiin (ks. jäljempänä kohta 5.3).

Mallissa ehdotettujen käräjäoikeuksien tuomiopiirit ja niiden toimipaikat ilmenevät oheisesta kartasta (Liite 18). Käräjäoikeuskohtaiset kuvaukset ovat liitteessä 19.

5.2.2 14 KÄRÄJÄOIKEUDEN MALLI

Toinen työryhmän ehdottama malli noudattaa pitkälti poliisi- ja syyttäjäpiirijakoa. Kahden poliisipiirin ja kolmen syyttäjäpiirin alueella toimisi kuitenkin kaksi käräjäoikeutta. Erona sekä poliisi- että syyttäjäpiireihin olisi se, että Länsi-Suomen alueella toimisivat nykyistä vastaavasti Satakunnan ja Varsinais-Suomen käräjäoikeudet. Niin ikään Sisä-Suomen poliisi- ja syyttäjäpiirin alueella toimisivat nykyistä vastaavasti Pirkanmaan ja Keski-Suomen käräjäoikeudet. Kaakkois-Suomen ja Hämeen alueella poliisien ja syyttäjien toimialueet eroavat toisistaan, koska Salpausselän syyttäjänviraston alue käsittää sekä Kaakkois-Suomen että Hämeen poliisilaitokset. Käräjäoikeuksien tuomiopiirit vastaisivat tältä osin poliisin toimialueita.

Malli eroaa edellä esitellystä 17 käräjäoikeuden mallista siinä, että Itä-Suomen alueella yhdistettäisiin Etelä- ja Pohjois-Savon sekä Pohjois-Karjalan käräjäoikeudet. Yhdistetyn käräjäoikeuden tuomiopiiri käsittäisi kolme maakuntaa (Etelä-Savo, Pohjois-Savo ja Pohjois-Karjala). Sen alueella asuu tällä hetkellä yli 560 000 ihmistä, mutta väestömäärän ennustetaan vähenevän.

Niin ikään Pohjanmaan alueella yhdistettäisiin Etelä- ja Keski-Pohjanmaan sekä Pohjanmaan käräjäoikeudet. Uuden käräjäoikeuden tuomiopiiri käsittäisi siten Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakunnat. Käräjäoikeus olisi kaksikielinen. Tuomiopiirin väestön enemmistön kielenä olisi suomi. Näin olisi riippumatta siitä, kumpi malli valitaan. Ruotsinkielisen väestön oikeudet kyetään tästä huolimatta turvaamaan (ks. tarkemmin jäljempänä kohta 5.7).

Yhdistämissä tehtäisiin siten seuraavasti (erot 17 käräjäoikeuden malliin merkitty tummennetulla):

- Kemi-Tornion ja Lapin käräjäoikeudet Lapin käräjäoikeudeksi,
- Kainuun, Oulun ja Ylivieska-Raahen käräjäoikeudet Oulun käräjäoikeudeksi,
- **Etelä-Pohjanmaan**, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan käräjäoikeudet Pohjanmaan käräjäoikeudeksi,
- Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson käräjäoikeudet Kaakkois-Suomen käräjäoikeudeksi,
- **Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon käräjäoikeudet Itä-Suomen käräjäoikeudeksi**
- Hyvinkään käräjäoikeuden tuomiopiirin pohjoiset kunnat, Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen käräjäoikeudet Hämeen käräjäoikeudeksi,
- Hyvinkään käräjäoikeuden tuomiopiirin eteläiset kunnat, Itä-Uudenmaan, Tuusulan ja Vantaan käräjäoikeudet Itä-Uudenmaan käräjäoikeudeksi sekä
- Espoon ja Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudet Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudeksi

Muiden käräjäoikeuksien tuomiopiireihin ei tehtäisi muutoksia. Sen sijaan niiden toimipaikkoja tarkistettaisiin (ks. jäljempänä kohta 5.3). Toimipaikkojen lukumäärä ja sijainti olisi sama kuin 17 käräjäoikeuden mallissa.

Mallissa ehdotettujen käräjäoikeuksien tuomiopiirit ja niiden toimipaikat ilmenevät oheisesta kartasta (Liite 20). Käräjäoikeuskohtaiset kuvaukset ovat liitteessä 21.

5.3 Käräjäoikeuksien toimipaikat

Työryhmän tavoitteena on ollut säilyttää käräjäoikeuksien toimipaikkaverkko riittävän kattavana kansalaisten oikeusturvan saatavuuden kannalta. Huomiota on siten kiinnitetty siihen, että etäisyydet eivät muodostu kohtuuttoman pitkiksi ja että toimipaikat sijoittuvat sinne, missä väestömäärän perusteella niille on eniten tarvetta. Huomioon on otettu myös henkilökohtaisen asiointitarpeen vähentyminen ja teknisten ratkaisujen mahdollistama etäasiointi. Koska toimipaikkojen varustaminen AIPA- ja videotekniikalla edellyttää huomattavia investointeja, käräjäoikeuksien toimipaikkoja ei voida säilyttää, ellei sille ole pitkistä välimatkoista taikka väestö- tai asiamäärästä johtuvaan tosiasialliseen tarvetta. Niin ikään asiakkaiden ja henkilöstön turvallisuuden varmistamisen edellyttää turvalaiteinvestointeja.

Työryhmä ehdottaa, että käräjäoikeuksien toimipaikkojen määrää vähennetään nykyisestä 57:stä 33:een. Käräjäoikeuksilla olisi 17 tai 14 hallinnollisen kanslian lisäksi 7 tai 10 muuta kansliaa. Istuntopaikkoja olisi lisäksi 9 paikkakunnalla.

Työryhmän ehdottamassa 17 käräjäoikeuden mallissa käräjäoikeuksilla olisi hallinnollisten kanslioidensa lisäksi 7 muuta kansliaa sekä 9 istuntopaikkaa. Ehdotetussa 14 käräjäoikeuden mallissa kanslioiden määrä olisi sama kuin 17 käräjäoikeuden mallissa, mutta ne jakautuisivat eri tavoin. Hallinnollisia kanslioita olisi luonnollisesti vain 14, jolloin muita kanslioita olisi 10. Istuntopaikkoja olisi 9. Kanslioiden ja istuntopaikkojen sijaintipaikat olisivat samat riippumatta siitä, kumpi malleista valitaan.

Käräjäoikeus tai kanslia lakkaisi 12 paikkakunnalta. Näistä kolme on sellaisia, joilla on käräjäoikeuden hallinnollinen kanslia. Ne kaikki sijaitsevat Etelä-Suomessa. (Järvenpää, Porvoo ja Raasepori). Muista kanslioista lakkaisivat ne viisi, jotka vuoden 2010 uudistuksessa säilytettiin (Iisalmi, Kotka, Lohja, Raahe ja Sodankylä) ja ne neljä, joille uudistuksessa jäi toimintaa siirtymäkaudeksi (Imatra, Kuusamo, Savonlinna ja Varkaus).

Forssan, Heinolan, Rauman ja Salon kansliat sekä Ylitornion ja Äänekosken istuntopaikat lakkautettaisiin jo käynnissä olevien suunnitelmien mukaisesti (ks. tarkemmin kohta 2.2.4, s. 21).

Järvenpäässä, Porvoossa ja Raaseporissa nykyisin sijaitsevien Tuusulan, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuksien päätoimipaikkojen lakkauttamista puoltaa niiden sijainti eteläisessä Suomessa, jossa välimatkat ovat lyhyitä ja liikenneyhteydet hyviä¹⁹. Ehdotuksen mukaan Raaseporiin jäisi istuntopaikka.

Muiden kanslioiden lakkauttamista puoltaa se, että niissä käsiteltävien asioiden tai asiakaskäyntien määrä ei ole huomattavan suuri. Käräjäoikeuksille toimitettuun kyselyyn annetut vastaukset osaltaan vahvistavat sitä, että jo vuoden 2010 uudistuksessa lakkautettuja, mutta siirtymäkaudesta johtuen toiminnassa vielä olevia, kanslioita koskeva ratkaisu on ollut perusteltu. Tämä koskee myös Kuusamon ja Savonlinnan niin sanottuja kokeilukanslioita. Osittain tämä koskee myös niitä viittä kansliaa, jotka edellisessä uudistuksessa säilytettiin. Pienimpiä näistä ovat Raahe ja Sodankylä. Niissä käsiteltävien asioiden, järjestettyjen istuntojen tai asiakaskäyntien määrä ei puolla niiden säilyttämistä. Myös välimatkat muihin toimipisteisiin jäivät kohtuullisiksi²⁰. Ehdotuksen mukaan Sodankylään jäisi kuitenkin istuntopaikka. Iisalmen, Lohjan ja Kotkan sivukansliat ovat asia- ja henkilöstömääriltään suurempia. Välimatkat ja monessa tapauksessa hyvät liikenneyhteydet kuitenkin puoltavat niidenkin lakkauttamista²¹.

Nykyisistä istuntopaikoista lakkautettaisiin valtaosa, koska ne ovat vähäisellä käytöllä, niiden turvallisuudessa on puutteita ja niiden vaatima tekninen varustelutaso edellyttäisi käyttötärpeeseen nähden suuria investointeja. Ainoastaan Lapin käräjäoikeuden alueella säilytettäisiin nykyiset Kittilän ja Utsjoen sekä Ivalossa sijaitseva Inarin istuntopaikka. Nykyisistä kansliapaikkakunnista Kuusamossa, Raaseporissa, Savonlinnassa ja Sodankylässä säilyisi istuntopaikka. Myös tätä kirjoitettaessa lakkaavaksi vahvistetun Salon kanslian ja lakkautettavaksi esitetyn Rauman kanslian sijaan näillä paikkakunnilla säilytettäisiin istuntopaikka.

Käräjäoikeuksien nykyiset ja ehdotetut kansliat sekä istuntopaikat ilmenevät oheisista liitteistä (Liite 4, 18 ja 20). Yhteenveto käräjäoikeuksille toimitettuun kyselyyn annetuista vastauksista on niin ikään liitteenä (Liite 22).

Väestöennusteet tukevat työryhmän ehdotuksia. Käräjäoikeuksien toimipaikat sijoituisivat väestökeskittymiin eli suurimpiin kaupunkeihin. Toisaalta istuntopaikkoja olisi välimatkoista johtuen säilytettävä myös muualla.

Työryhmän ehdotukset käräjäoikeuksien hallintokanslioiden sijaintipaikoiksi vastaavat pitkälti syyttäjänvirastojen, ulosottovirastojen ja poliisilaitosten päätoimipaikkojen sijaintia. Myös oikeusaputoimistojen toimipaikkoja sijaitsisi kaikilla käräjäoikeuksien

¹⁹ Järvenpäästä Vantaalle on 29 km ja Hyvinkäälle 25 km sekä Porvoosta Vantaalle 43 km. Raaseporista Espooseen on 82 km.

²⁰ Raahesta Ouluun on 74 km ja Sodankylästä Rovaniemelle 130 km.

²¹ Lohjalta Espooseen on 42 km, Kotkasta Kouvolaan on 58 km ja Iisalimesta Kuopioon 84 km.

kansliapaikkakunnilla. Niin ikään hovi- ja hallinto-oikeudet sijaitsevat niillä paikkakunnilla, joissa jatkossakin olisi kärjäoikeus. Myös poliisivankilat sijoittuisivat näille paikkakunnille, mikä helpottaa vangittujen asioiden käsittelyn järjestämistä. Näin ollen kaikilla niillä paikkakunnilla, joilla olisi kärjäoikeuden toimipiste, olisi myös muiden viranomaisten toimipisteitä. Uudistuksen hyötyjä ja haittoja koskevassa kohdassa todetulla tavalla tuomioistuinten ja oikeushallinnon muiden viranomaisten sijaitsemisesta samoilla paikkakunnilla on etuja sekä toimitilaratkaisuissa että käytännön työskentelyn järjestämisessä.

Työryhmä on tunnistanut riskin siitä, että muut, varsinkin yksityiset oikeudelliset palvelut keskittyvät kärjäoikeuksien toimipaikoille. Yksityisten oikeudellisten palveluiden vähenemistä tietyiltä paikkakunnilta ei kuitenkaan yksin voida pitää ratkaisevana seikkana kärjäoikeusverkostoa arvioitaessa. Lisäksi valtion oikeusaputoimistojen toimipaikkaverkko on kattava.

Etäisyyksien piteneminen aiheuttaa lisäkustannuksia esimerkiksi asianosaisten, avustajien ja lautamiesten matkakustannuksina. Toisaalta lautamiesten osallistuminen istuntoihin on vähentynyt keväällä 2014 voimaan tulleen uudistuksen seurauksena. Väli-matkojen piteneminen vaikuttaa myös haastemiesten työskentelyyn. Haastemiestiedoksiantojen määrä on kuitenkin vähentynyt uusien tiedoksiantotapojen myötä. Tämä kehitys tulee jatkumaan, mikäli summaaristen asioissa otetaan käyttöön uutena tiedoksiantotapana tavallinen postitiedoksianto, kuten selvitysmiehet ovat raportissaan esittäneet.

Toimipaikkoja arvioitaessa ratkaisevaa merkitystä ei ole haluttu antaa nykyisten toimiltilojen vuokrasopimusten kestolle. Uudistuksella pyritään luomaan pitkäkestoinen rakenteellinen ratkaisu, mikä edellyttää paitsi pitkää siirtymäkautta myös toimitiloihin investoimista.

5.4 Kärjäoikeuksien asiamäärät

Työryhmä on pyrkinyt muodostamaan kärjäoikeuksista asiamääriltään nykyistä tasakokoisempia ja näin vahvistamaan niiden toimintaedellytyksiä. Tämä tavoite toteutuisi molemmissa malleissa. Työryhmän ehdottamassa 14 kärjäoikeuden mallissa kärjäoikeuksien koko olisi keskimäärin suurempi kuin 17 kärjäoikeuden mallissa. Se myös tasaisi tuomioistuinten asiamääriä enemmän kuin 17 kärjäoikeuden malli.

Lähtökohdaksi työmääriä arvioitaessa työryhmä on ottanut vuonna 2014 saapuneiden ja ratkaistujen asioiden määrät. Arvioinnissa on otettu huomioon yhdistettäväksi esitettyjen tuomioistuinten juttukanta vahvistettujen painokertoimien mukaisesti.

Asiamäärät tasaantuisivat myös maa-oikeus-, ulosottovalitus- ja yrityssaneerausasioissa sekä sotilasoikeudenkäyntiasioissa, kun niitä keskitettäisiin nykyistä harvempiin kärjäoikeuksiin ja tarkistettaisiin tuomiopiirejä (ks. jäljempänä kohta 5.8). Näiden asiaryhmien asiamäärien vähäisyys huomioon ottaen ehdotetuilla muutoksilla ei ole ratkaisevaa merkitystä kärjäoikeuksien työmäärää kokonaisuutena arvioiden. Keskittämiskäsitteet on kuitenkin otettu huomioon työmäärä- ja henkilöstötarvelaskelmissa.

Työryhmän ehdotus ei ole riippuvainen siitä, siirtyvätkö summaariset riita-asiat käsiteltäväksi ulosottolaitokseen tai keskitetäänkö ne muutamaan kärjäoikeuteen. Tämä johtuu siitä, että summaaristen asioiden käsittely tapahtuu valtaosin kirjallisessa menettelyssä. Summaarisista asioista riitautuu ja päättyy istuntoon vain murto-osa (0,2 %). Myös asiointi voidaan pitkälti hoitaa muutoin kuin henkilökohtaisesti kärjäoikeudessa. Summaaristen asioiden käsittelyyn sitoutuu huomattavasti henkilöstövoimavaroja. Niiden käsittelyn kehittämiskäsitteillä on siten ensisijaisesti vaikutusta henkilöstön määrään sekä sitä kautta myös toimitilatarpeeseen. Sen sijaan ratkaisevaa merkitystä kärjäoikeuksien toimipisteiden sijoittamisen kannalta ei ole sillä, miten summaaristen asioiden käsittely tulevaisuudessa hoidetaan.

Edellä todettu koskee myös kaavailuja liikenne-rikosasioiden siirtämisestä hallinnollisen sanktiojärjestelmän piiriin. Kyseinen hanke on vielä niin alkuvaiheessa, ettei sen vaikutuksia kärjäoikeuksien asiamääriin ole käytännössä mahdollista ennakoita. Sen piiriin kuuluvat asiat olisivat oletettavasti niitä, jotka käsitellään kärjäoikeudessa nykyisin kirjallisessa menettelyssä. Tämä huomioon ottaen niiden mahdollisella siirrolla muun viranomaisen käsiteltäväksi ei olisi vaikutusta kärjäoikeuksien toimipaikkoihin.

Tarkemmat tilastot asiamäärien jakautumisesta ovat liitteenä (Liite 17).

5.5 Kärjäoikeuksien henkilöstömäärät

Työryhmä on ehdotettujen kärjäoikeuksien henkilöstötarvetta arvioitaessa ottanut huomioon sekä vuonna 2014 toteutuneet että vuodelle 2015 sovitut henkilötyövuosimäärät. Henkilöstötarvetta arvioitaessa on lähtökohdaksi otettu vuonna 2014 saapuneiden ja ratkaistujen asioiden määrät niiden vaativuusluokat huomioon ottaen. Henkilöstöresursseja arvioitaessa on siten kiinnitetty huomiota kunkin kärjäoikeuden juttukantaan. Henkilöstötarpeen arvioinnissa on käytetty vaativuusluokkiin perustuvia painokertoimia. Myös asiaryhmien keskittämistä koskevat ehdotukset on pääosin otettu huomioon työmäärää arvioitaessa.

Niiden kuuden kärjäoikeuden, joiden tuomiopiirit ehdotetaan säilytettäväksi nykyisellään, resurssien määrään ei ole tässä tarkastelussa puututtu. Henkilöstömuutokset kohdistuisivat siten ainoastaan uudistuksen kohteena oleviin kärjäoikeuksiin. Laskelmissa on otettu huomioon sekä vakinainen että määräaikainen henkilöstö.

Työryhmän näkemyksen mukaan uudistuksessa ei tulisi juurikaan vähentää tuomareiden määrää, kun otetaan huomioon kärjäoikeuksiin tällä hetkellä saapuvien asioiden laatu ja määrä. Tämä olisi myös vastoin tavoitetta vahvistaa kärjäoikeuksia ja siirtää lainkäytön painopistettä entistä voimakkaammin niihin. Tuomareihin kohdistuvat vähennykset muodostuisivat lähinnä siitä, että kärjäoikeuksien hallinnollisen yhdistymisen seurauksena voitaisiin osasta laamannien virkoja pitkällä aikavälillä luopua. Osa laamannin viroista muutettaisiin kuitenkin kärjätuomarin viroiksi. Vapautuvia tuomarin virkoja voitaisiin tarvittaessa myös kohdentaa ruuhkautuneimpiin tuomioistuimiin.

Hallinnon keskittämisen ja päällekkäisten toimintojen poistumisen myötä voidaan myös hallinnossa työskentelevän henkilöstön määrää vähentää. Kärjäoikeuksien koon kasvamisesta sekä johtamisen tukemiseen ja kehittämiseen liittyvistä syistä johtuen työryhmä pitää kuitenkin perusteltuna, että nykyistä useammassa kärjäoikeuksissa olisi hallintopäälliköitä. Jatkovalmistelussa on otettava huomioon myös tammikuussa 2015 oikeusministeriölle luovutetussa arviomuistiossa (Selvityksiä ja ohjeita 2/2015) esitetty tuomioistuinviraston perustaminen ja sen vaikutukset tuomioistuinten hallinnossa työskentelevään henkilöstöön.

Työryhmän arvion mukaan henkilöstömäärä riippuisi siitä, kumpi malli toteutettaisiin. Vuodelle 2015 tulosneuvotteluissa sovittuun verrattuna vähennys olisi noin 50–60 henkilötyövuotta.

Ehdotetussa 17 kärjäoikeuden mallissa kärjäoikeuksien henkilöstön määrä olisi noin 1832 henkilötyövuotta, mikä olisi noin 83 henkilötyövuotta vähemmän kuin vuonna 2014. Vuonna 2014 menoihin oli käytettävissä 1 miljoonan euron määräaikainen lisärahoitus ruuhkautuneisiin tuomioistuimiin ja lisätalousarviossa osoitettu 0,9 miljoonan euron lisäys summaaristen asioiden suuresta määrästä johtuen. Nämä yhteensä vastaavat noin 30 henkilötyövuoden palkkausmenoja. Vuodelle 2015 tulosneuvotteluissa sovittuun verrattuna vähennys olisi noin 53 henkilötyövuotta. Ehdotetussa 14 kärjäoikeuden mallissa vähennys olisi 6 henkilötyövuotta enemmän.

Taulukko 4: Vuonna 2014 toteutuneet, vuodelle 2015 sovitut ja työryhmän ehdotusten mukaiset henkilöstömäärät henkilöstöryhmittäin

| | Tuom. | Visk. | Not. | Kanslia | Haastem. | Yht. | Ero / tot. 2014 | Ero / sov. 2015 |
|-----------|-------|-------|-------|---------|----------|---------|-----------------|-----------------|
| Malli 17 | 491,0 | 3,0 | 128,0 | 946,4 | 263,1 | 1 831,5 | -83,4 | -52,7 |
| Malli 14 | 490,0 | 3,0 | 128,0 | 941,4 | 263,1 | 1 825,5 | -89,4 | -58,7 |
| Sov. 2015 | 497,2 | 6,3 | 134,5 | 982,0 | 264,2 | 1 884,2 | -30,7 | 0,0 |
| Tot. 2014 | 508,1 | 6,9 | 136,4 | 997,1 | 266,3 | 1 914,9 | 0,0 | 30,7 |

Kuten taulukosta ilmenee, vähennykset kohdistuisivat pääosin kansliahenkilöstöön ja erityisesti hallinnossa työskenteleviin. Uudistuksessa olisi perusteltua luopua myös osasta jäljellä olevista kärjäviskaalin viroista. Toimipisteiden lakkauttamisen myötä

myös haastemiesten tarve jonkin verran vähenisi. Taulukkoon on otettu eri henkilöstöryhmien käräjäoikeuskohtaisista luvuista saatavat koko maan summatiedot. Käräjänotaarien määrä on tarkoitus pitää koko maan osalta nykyisellä tasolla. Käräjänotaareja koskeva taulukossa oleva muutos on käytännössä uudelleenkohdennusvara.

Kansliahenkilöstöstä noin 95 henkilöä täyttää 65 vuotta vuoteen 2018 mennessä. Vähennykset voitaisiin siten toteuttaa eläköitymisen kautta eikä irtisanomisiin olisi tarvetta ryhtyä.

Tarkemmat käräjäoikeuskohtaiset laskelmat ovat liitteenä (Liite 17).

Mikäli summaariset asiat siirtyvät pois käräjäoikeuksista, sen seurauksena kohdistuu kansliahenkilöstöön ja haastemiehiin edellä kuvattua suuremmat vähennykset.

5.6 Käräjäoikeuksien toimitilat

Työryhmä on arvioinut ehdotetun käräjäoikeusverkoston toimitilatarpeet ja niistä aiheutuvat kustannusvaikutukset. Arviossaan työryhmä on huomionnut valtion toimitilastrategian, oikeusministeriön toimitilastrategian sekä oikeushallinnon työympäristö- ja toimitilakonseptin asettamat vaatimukset.

Edellä oleva huomioiden toimistotilojen mitoituksen perusteena on käytetty 18 m²/htv. Laskennallisen istuntosalitarpeen kartoittamisessa on käytetty oikeushallinnon työympäristö- ja toimitilakonseptin salilaskentakaavaa sekä todellisiin istuntomääriin perustuvaa diaaritietoa.

Laskelmissa ei ole huomioitu summaaristen asioiden mahdollista siirtoa pois käräjäoikeuksista tai niiden keskittämistä tiettyihin käräjäoikeuksiin. Summaaristen asioiden siirto vähentäisi henkilöstömäärää ja siten myös toimistotilatarvetta. Summaaristen asioiden keskittäminen joihinkin käräjäoikeuksiin puolestaan kasvattaisi toimistotilatarvetta niissä ja pienentäisi sitä muissa.

Työryhmän arviossa toimitilatarpeet on eritelty toimistotiloihin ja istuntotiloihin. Toimistotilojen osalta arvion perusteena on käytetty ehdotuksen mukaan säilyvien toimistotilojen olemassa olevia pinta-aloja sekä työpisteitä. Arvion sisältämä mahdollinen työpisteiden lisääminen olemassa olevassa tilassa perustuu edellä mainittujen valtion toimitilastrategian, oikeusministeriön toimitilastrategian sekä oikeushallinnon työympäristö- ja toimitilakonseptin asettamiin reunaehtoihin. Työpisteiden lisääminen tulee toteuttaa pääosin olemassa olevaa toimitilaa tiivistämällä eli tilatehokkuutta (m²/htv) parantamalla. Tilatehokkuuden parantaminen tiivistämällä ei kuitenkaan kaikissa tilanteissa ole kustannustehokkain ratkaisu ja näin ollen joissakin toimitiloissa tulee harkittavaksi myös lisätilan hankkiminen.

Istuntotilojen osalta toimitilararve on arvioitu vertaamalla säilyvien toimipisteiden olemassa olevaa istuntosali-alueen neliömäärää, salien lukumäärää ja salityyppejä laskennalliseen salitarpeeseen. Istuntosalien ja oheistilojen pinta-ala, tarvittava laskennallinen lukumäärä ja salityyppi perustuvat muodostettavien käräjäoikeuksien juttumääriin ja juttutyyppeihin. Laskennallinen salien pinta-ala on kerrottu kahdella, koska istuntosali-alueen pinta-ala sisältää keskimäärin puolet salitilaa ja puolet oheistilaa (odotusaula, takakäytävät ym.).

Joissakin käräjäoikeuksien toimipaikoissa on jo meneillään toimitilahankkeita, jotka eivät ole seurausta ehdotetusta uudesta käräjäoikeusrakenteesta. Jo meneillään olevissa hankkeissa voidaan huomioida ehdotetun rakennemuutoksen aiheuttamat toimitilararpeet. Suurimmat yksittäiset hankkeet ovat meneillään Joensuussa, Lahdessa ja Lappeenrannassa.

Ehdotuksen mukaan toimitilaverkosto on molemmissa työryhmän ehdottamissa vaihtoehtoisissa täsmälleen sama. Pieniä paikkakuntakohtaisia eroja toimitilararpeeseen aiheuttaa henkilöstön sijoittuminen tiloihin hiukan eri tavalla eri vaihtoehtoisissa. Ero ei ole kuitenkaan toimitilararpeiden kannalta merkittävä ja koskee pääosin toimistotiloja.

Ehdotuksen mukaan muodostettaviin 14 tai 17 käräjäoikeuteen merkittäviä toimitilamuutoksia tulisi tehdä vain kolmella paikkakunnalla, Kuopiossa, Vantaalla ja Espoossa. Osassa käräjäoikeuksia työryhmän ehdotus lakkautettavien toimipaikkojen osalta voitaisiin toimitilojen puolesta toteuttaa heti, koska henkilöstölle olisi tilaa nykyisessä hallintokansliassa ja säilyvissä muissa kanslioissa, ja toisaalta istuntosali-kapasiteetti olisi riittävä.

Myös niissä käräjäoikeuksissa, joissa olemassa olevat työtilat eivät ole muodostettavan käräjäoikeuden henkilöstömäärälle riittävät, voidaan toimitilararve kattaa tiivistämällä nykyisin käytössä olevia toimistotiloja ja osassa käräjäoikeuksista voitaisiin jopa luopua ylimääräisestä tilasta. Salitarvelaskelman perusteella uusia istuntosaleja tarvittaisiin ainoastaan Kuopioon ja Vantaalle.

Toimipaikkakohtaiset arvioinnit ilmenevät käräjäoikeuskohtaisista kuvauksista (Liite 19 ja 21)

5.7 Kielellisten oikeuksien toteuttaminen

5.7.1 Ruotsinkielisten kielelliset oikeudet

Käräjäoikeuksista kahdeksan on kaksikielisiä. Niitä ovat Espoon, Helsingin, Itä-Uudenmaan, Keski-Pohjanmaan, Länsi-Uudenmaan, Pohjanmaan, Vantaan ja Varsinais-Suomen käräjäoikeudet. Näissä tuomioistuimissa on yhteensä 25 niin sanottua kieli-tuomarin virkaa eli tuomarin virkaa, joihin nimitettävältä edellytetään tuomioistuimen tuomiopiirin väestön vähemmistön kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä enemmistön kielen tyydyttävää suullista ja kirjallista taitoa.

Taulukko 5: Kaksikieliset käräjäoikeudet vuonna 2014.

| Käräjäoikeus | Kielituomarit | Rkielisen väestön osuus | Rkielisten asioiden osuus / ratkaistut 2014 |
|-----------------|---------------|-------------------------|---|
| Espoo | 2 | 9 % | 2 % |
| Helsinki | 3 | 6 % | 1 % |
| Itä-Uusimaa | 2 | 30 % | 18 % |
| Keski-Pohjanmaa | 2 | 9 % | 3 % |
| Länsi-Uusimaa | 3 | 21 % | 13 % |
| Pohjanmaa | 8 (suomi) | 50 % | 14 % |
| Vantaa | 1 | 3 % | 1 % |
| Varsinais-Suomi | 4 | 6 % | 2 % |

Pohjanmaan käräjäoikeus on ainoa kaksikielinen käräjäoikeus, jonka pääkielenä on ruotsi. Tuomioistuimen kielituomareilta edellytetään siten suomen kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa. Ruotsinkielisten osuus käräjäoikeuden tuomiopiirissä on noin 50 %:ia. Käräjäoikeuden ratkaisemista asioista kuitenkin valtaosa on suomenkielisiä (86 %). Tämä on myös syy siihen, että Pohjanmaan käräjäoikeudessa on verrattain paljon kielituomareita, joilta edellytetään erinomaista suomen kielen taitoa.

Työryhmän ehdotusten myötä kaksikielisten käräjäoikeuksien määrä vähenisi viiteen. Riippumatta siitä, kumpi edellä kuvatuista malleista toteutettaisiin, Pohjanmaan alueen käräjäoikeus muuttuisi enemmistökieleltään suomenkieliseksi. Sen työkieli muuttuisi ruotsista suomeksi. Asioiden käsittelykieli määräytyisi kuitenkin kielilain 3 luvun perusteella siten, että rikosasiassa käytettäisiin pääsääntöisesti vastaajan kieltä ja riita-asiassa jommankumman asianosaisen kieltä. Ehdotetussa 17 käräjäoikeuden mallissa Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan käräjäoikeuksien yhdistymisen seurauksena tuomiopiirin väestön ruotsinkielisten osuus olisi 39 %. Mikäli myös Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeus yhdistettäisiin Pohjanmaan käräjäoikeuteen, olisi sen tuomiopiirin väestön ruotsinkielisten osuus 22 %.

Työryhmä katsoo, että Pohjanmaan käräjäoikeuden tuomiopiirin ruotsinkielisen väestön oikeudet kyetään jatkossakin turvaamaan niin, että sinne sijoitetaan riittävä määrä kielituomarin virkoja. Niihin edellytettäisiin ruotsin kielen erinomaista taitoa. Käytännössä tarkoittaisi sitä, että nykyisten suomenkielisten kielituomareiden sijaan Pohjan-

maan käräjäoikeudessa olisi ruotsinkielisiä kielituomareita. Ruotsinkielisten asioiden ja tuomiopiirin ruotsinkielisen väestön määrä huomioon ottaen kielituomareita tulisi työryhmän arvion mukaan olla 6–7. Tämä olisi riittävä määrä muodostamaan myös vahvennettuja ruotsinkielisiä asioita käsitteleviä kokoonpanoja. Väestöpohjasta johtuen on varmistuttava siitä, että myös käräjäoikeuden muuhun henkilöstöön kuuluu riittävä määrä sekä suomen että ruotsin kielen taitoisia henkilöitä.

Muiden kaksikielisten tuomioistuinten osalta perusteltua olisi, että nykyiset kielituomarit sijoitetaan käräjäoikeuksiin ehdotettujen yhdistämisten mukaisesti. Kielituomarin virkojen lukumäärää ei ole tarpeellista muuttaa. Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudessa kielituomareita tulisi siten olla 5 ja Itä-Uudenmaan käräjäoikeudessa 3. Helsingin tai Varsinais-Suomen käräjäoikeuksien kielituomareiden lukumääriin ei puututtaisi.

Taulukko 6: Työryhmän ehdotusten mukaiset kaksikieliset käräjäoikeudet.

| Käräjäoikeus | Kielituomarit | Rkielisen väestön osuus | Rkielisten asioiden osuus / ratkaistut 2014 |
|-----------------|---------------|-------------------------|---|
| Helsinki | 3 | 6 % | 1 % |
| Itä-Uusimaa | 3 | 7 % | 5 % |
| Länsi-Uusimaa | 5 | 14 % | 6 % |
| Pohjanmaa | 7 tai 6 | 39 tai 22 % | 10 tai 5 % |
| Varsinais-Suomi | 4 | 6 % | 2 % |

Kaksikieliset tuomioistuimet voisivat jatkossakin perustaa kieliosastoja, jonka työkielenä voitaisiin käyttää tuomiopiirin väestön vähemmistön kieltä. Tämä mahdollisuus on tarkoitus säilyttää myös tulevaisuudessa, vaikka käräjäoikeuslain kieliosastoa koskevista erityissäännöksistä luovuttaisiin tuomioistuinlakityöryhmän ehdottamalla tavalla²².

Kielellisten oikeuksien turvaamista edesauttaa myös se, että muihin kaksikielisiin tuomioistuimiin voitaisiin jatkossa sijoittaa kielituomarin virkoja. Tätä koskevan hallituksen esityksen (HE 224/2014 vp) mukaan kaksikielisissä hovioikeuksissa eli Turun, Vaasan ja Helsingin hovioikeuksissa voisi olla yhteensä yhdeksän kielituomarin virkaa.

Ruotsinkielisten oikeuden kyettäisiin turvaamaan myös tiettyihin käräjäoikeuksiin keskitetyissä asiaryhmissä, koska niissä toimivaltaisista ovat muiden ohella edellä mainitut kaksikieliset käräjäoikeudet.

²² Ks. tarkemmin Tuomioistuinlakityöryhmän mietintö (Mietintöjä ja lausuntoja 26/2014).

5.7.2 Saamelaisten kielelliset oikeudet

Voimassa olevan tuomiopiirijaotuksen mukaan saamelaisten kotiseutualue kuuluu kokonaisuudessaan Lapin käräjäoikeuden tuomiopiiriin. Lapin käräjäoikeudessa on siten sovellettava saamen kielilakia.

Työryhmän ehdotuksen mukaan Lapin käräjäoikeuden tuomiopiiri laajenisi, kun Kemi-Tornion käräjäoikeus yhdistettäisiin siihen. Ehdotus ei heikennä saamelaisten kielellisiä oikeuksia. Lapin käräjäoikeuden toimipaikkaverkko muuttuisi tuomiopiirin pohjoisosassa siten, että Sodankylän kanslia lakkautettaisiin. Sodankylään jäisi kuitenkin istunto-paikka. Muut saamelaisten kotiseutualueella sijaitsevat istuntopaikat säilytettäisiin.

Saamen kielilakia sovelletaan lisäksi niissä erityisasiaryhmissä, jotka on keskitetty käsiteltäväksi vain osaan käräjäoikeuksia. Lapin käräjäoikeus säilyisi toimivaltaisena maa-oikeus- ja sotilasoikeudenkäyntiasioissa. Sen sijaan Lapin käräjäoikeuden tuomiopiirin alueelta tulevat ulosotto- ja yrityssaneerausasiat on ehdotettu keskitettäväksi Oulun käräjäoikeuteen. Vastaava tilanne on nykyisin myös merioikeus- ja ryhmäkanneasioiden osalta. Tilanne ei näiden osalta muutu sillä, että asiat keskitettäisiin Helsingin käräjäoikeuteen. Työryhmä katsoo, että saamenkielisten oikeudet kyetään keskittämistä huolimatta turvaamaan riittävällä tavalla ottaen huomioon asiämäärien ja asiointitilanteiden vähäisyys.

5.8 Tuomiopiirit keskitetyissä asiaryhmissä

5.8.1 Maa-oikeudet

Maa-oikeuksia on tällä hetkellä kahdeksan: Etelä-Savon, Kanta-Hämeen, Lapin, Oulun, Pohjanmaan, Pohjois-Savon, Vantaan ja Varsinais-Suomen käräjäoikeudet. Niissä käsitellään vuosittain yhteensä noin 600–700 asiaa, joista noin 500 on varsinaisia asiaratkaisuja. Asiamäärät huomioon ottaen maa-oikeuksia voisi olla nykyistä vähemmän. Riittävänä on pidettävä, että niitä olisi ainakin yksi kussakin hovioikeuspiirissä. Kanta-Hämeen käräjäoikeus käsittelee kuitenkin eniten maa-oikeusasioita vuosittain. Tästä syystä perusteltua on, että sen yhdistyessä Päijät-Hämeen käräjäoikeuteen myös uusi Hämeen käräjäoikeus toimisi maa-oikeutena. Se käsittelee jatkossakin Kanta-Hämeen, Pirkanmaan ja Päijät-Hämeen alueelta tulevia maa-oikeusasioita.

Lapin ja Oulun käräjäoikeuksilla on jo nykyisin yhteinen maa-oikeusinsinööri. Asiamäärät huomioon ottaen molempien käräjäoikeuksien ei ole välttämätöntä toimia maa-oikeuksina. Välimatkojen pituudet huomioon ottaen olisi kuitenkin perusteltua, että maa-oikeus säilyy sekä Lapissa että Oulussa. Välimatkojen merkitys korostuu, koska

maaoikeusasioissa järjestetään säännönmukaisesti katselmuksia. Lapin maaoikeus käsittelee vuosittain enemmän asioita kuin Oulun. Tämä johtunee osittain siitä, että Oulun maaoikeuden tuomiopiiri on varsin pieni: se käsittää vain osan Pohjois-Pohjanmaan maakunnasta. Etäisyydet huomioon ottaen työryhmä pitää perusteltuna, että maaoikeuksien tuomiopiirijako noudattaisi jatkossa Lapin ja Oulun käräjäoikeuksien tuomiopiirejä. Tällöin Kainuun maakunnan sekä Kuusamon, Taivalkosken ja Pudasjärven alueelta tulevat asiat käsiteltäisiin Oulun maaoikeudessa.

Asiamäärät ja välimatkat huomioon ottaen on riittävää, että Itä-Suomen alueella toimii yksi maaoikeus. Ehdotetussa 17 käräjäoikeuden mallissa maantieteellisen sijaintinsa puolesta nykyisistä maaoikeuksista Etelä-Savon käräjäoikeus olisi perustellumpi valinta kuin Pohjois-Savon käräjäoikeus. Mikäli Itä-Suomen alueen käräjäoikeudet yhdistetään ehdotetun 14 käräjäoikeuden mallin mukaisesti Itä-Suomen käräjäoikeudeksi, olisi tämä toimivaltainen maaoikeusasioissa.

Maaoyikeus voi tarvittaessa järjestää istuntoja myös muun käräjäoikeuden tiloissa.

Edellä todetun perusteella ehdotetaan, että maaoikeuksina toimisivat seuraavat seitsemän käräjäoikeutta: Etelä-Savon²³, Hämeen, Itä-Uudenmaan, Lapin, Oulun, Pohjanmaan ja Varsinais-Suomen käräjäoikeus. Tuomiopiirit perustuisivat nykyisestä poiketen maakuntajakoon lukuun ottamatta Pyhtään kuntaa. Tuomiopiirimuutosten myötä asiamäärät tasaantuisivat jonkin verran.

Tuomiopiirit määriteltäisiin käräjäoikeuksittain. Ne ilmenevät oheisesta kartasta (Liite 23).

Ehdotus edellyttää kiinteistönmuodostamislain ja käräjäoikeuksien tuomiopiireistä maaoikeuden käsiteltäväksi säädetyissä asioissa annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamista. Lisäksi maaoikeusinsinöörien yhteistoiminta-alueista annettu oikeusministeriön määräys vuodelta 2001 olisi perusteltua korvata oikeusministeriön asetuksella. Samalla yhteistoiminta-alueita tulee tarkistaa vastaamaan uusia maaoikeuspiirejä.

Maaoyikeusinsinöörit ovat tuomareita. Tuomioistuinlaitoksen uudelleenjärjestelyssä heitä koskevat siten samat virkajärjestelysäännökset kuin lainoppineita tuomareita. Uudistuksen seurauksena Pohjois-Savon käräjäoikeuden maaoikeusinsinööri tulisi siirtää Etelä-Savon käräjäoikeuteen. Siirtoa ei tarvitsisi tehdä, jos sanotut käräjäoikeudet yhdistettäisiin 14 käräjäoikeuden mallin mukaisesti.

Maaoyikeusinsinöörien laskennallinen tarve ja yhteistoiminta-alueet tulee selvittää jatkovalmistelussa.

²³ 14 käräjäoikeuden mallissa Itä-Suomen käräjäoikeus.

5.8.2 Merioikeudet

Merioikeuksia on nykyisin kuusi: Ahvenanmaan, Etelä-Savon, Helsingin, Oulun, Pohjanmaan ja Varsinais-Suomen kärjäoikeudet. Merioikeudellisten asioiden asiamäärät ovat vähäisiä. Vuonna 2014 kärjäoikeudet ratkaisivat yhteensä 57 merioikeusasiaa, joista 15 oli meriselityksiä. Kaikki muut kuin meriselitystä koskevat 42 merioikeusasiaa käsiteltiin Helsingin kärjäoikeudessa, joka käsitteli myös yhden meriselitysasian. Asiar ryhmä edellyttää erityistä asiantuntemusta. Näistä syistä ehdotetaan, että asiat keskitettäisiin Manner-Suomessa vain yhteen kärjäoikeuteen. Työryhmä katsoo olevan perusteltua, että Ahvenanmaan kärjäoikeus toimisi jatkossakin merioikeutena.

Työryhmä ehdottaa, että Manner-Suomessa merioikeutena toimisi Helsingin kärjäoikeus. On selvää, että välimatkat pitenevät, kun tuomioistuimen tuomipiirinä on koko maa. Asiointi- ja palvelupisteillä voidaan kuitenkin helpottaa asiointia. Myös sähköisen asiointin mahdollisuuksia tulee lisätä. Merioikeus voisi tarvittaessa järjestää istuntoja myös muualla maassa. Asian käsittelyssä tulisi mahdollisuuksien mukaan hyödyntää myös videoneuvottelua.

Ehdotuksen toteuttaminen edellyttää merilain muuttamista. Merioikeuksiin määrättyjen asiantuntijoiden sijoittaminen tulee selvittää jatkovalmistelussa.

5.8.3 Ryhmäkanneasiat

Ryhmäkanneasioita käsitteleviä kärjäoikeuksia on viisi eli yksi kussakin hovioikeuspiirissä: Helsingin, Oulun, Pohjanmaan, Pohjois-Savon ja Varsinais-Suomen kärjäoikeudet. Ryhmäkannelaki on tullut voimaan lokakuun alusta 2007. Oikeus ryhmäkanteen vireillepanoon on yksinomaan kuluttaja-asiamiehellä. Tätä kirjoitettaessa kärjäoikeuksissa ei työryhmän käsityksen mukaan ole käsitelty yhtään ryhmäkanneasiaa.

Oikeudenhoidon uudistamisohjelman (kohta 28) mukaan tulisi selvittää ryhmäkannelain soveltamisalan tai ryhmäkanejärjestelmän muuttamista siten, että se mahdollistaisi nykyistä monipuolisemmin juttujen viemisen tuomioistuimeen ryhmäkanteena. Valmistelua ei ole vielä aloitettu.

Asiamäärien vähäisyys sekä edellä merioikeuksien kohdalla todetut perusteet huomioiden ottaen ehdotetaan, että ryhmäkanneasiat keskitetään käsiteltäväksi yksinomaan Helsingin kärjäoikeuteen. Jatkovalmistelussa on arvioitava, mikä ryhmäkannelain mahdollisen soveltamisalan laajennuksen vaikutus on asiamääriin.

Ehdotus edellyttää ryhmäkannelain muuttamista.

5.8.4 Yrityssaneerausasiat ja ulosottovalitusasiat

Yrityssaneerausasiat ja ulosottovalitusasiat on keskitetty käsiteltäviksi 14 käräjäoikeuteen. Ne ovat pääosin samoja: Ahvenanmaan, Espoon, Etelä-Karjalan, Helsingin, Keski-Suomen, Lapin, Oulun, Pirkanmaan, Pohjanmaan, Pohjois-Savon, Päijät-Hämeen, Satakunnan ja Varsinais-Suomen käräjäoikeudet. Yrityssaneerausasioissa toimivaltainen on lisäksi Pohjois-Karjalan käräjäoikeus ja ulosottoasioissa Vantaan käräjäoikeus. Tuomiopiireissä on jonkin verran eroja, koska yrityssaneerausasioissa ne perustuvat käräjäoikeuksien tuomiopiireihin ja ulosottoasioissa ulosottovirastojen toimialueisiin.

Yrityssaneerausasioita saapuu yhteensä noin 600–700 ja ulosottoasioita noin 1000–1200 vuosittain. Näissäkin asiaryhmissä voidaan asiamäärät huomioon ottaen pitää perusteltuna, että niitä keskitetään nykyistä harvempiin käräjäoikeuksiin. Myös nämä asiat edellyttävät erityisasiantuntemusta, mikä osaltaan puoltaa keskittämistä. Toimivaltaperusteiden selkeyden vuoksi tarkoituksenmukaista olisi, että näitä asioita käsitelisivät samat käräjäoikeudet.

Edellä todettu huomioon ottaen ehdotetaan, että yrityssaneerausasiat ja ulosottovalitusasiat keskitettäisiin kuuteen käräjäoikeuteen. Ehdotetussa 17 käräjäoikeuden mallissa näitä olisivat Kaakkois-Suomen, Länsi-Uudenmaan, Oulun, Pohjanmaan ja Varsinais-Suomen käräjäoikeudet. Tämän lisäksi toimivaltainen olisi jatkossakin Ahvenanmaan käräjäoikeus. Kouvolaan sijoitettava Kaakkois-Suomen käräjäoikeus sijaitsee Itä-Suomen hovioikeuden tuomiopiirin eteläreunassa. Välimatka Joensuusta Kouvolaan on noin 320 kilometriä ja Kuopiosta Kouvolaan 270 kilometriä. Liikenneyhteydet ovat kuitenkin hyvät. Lisäksi asioita voitaisiin käsitellä myös Lappeenrannan kansliassa, joka on lähempänä Joensuuta (noin 230 km). Toimivalta on perusteltua säilyttää, koska Etelä-Karjalan käräjäoikeus jo nykyisin käsittelee näitä asioita.

Mikäli Itä-Suomen alueen muut käräjäoikeudet yhdistetään 14 käräjäoikeuden mallin mukaisesti Itä-Suomen käräjäoikeudeksi, perusteltua olisi, että yrityssaneeraus- ja ulosottoasiat keskitettäisiin käsiteltäväksi sinne. Ottaen huomioon käräjäoikeuden keskeinen sijainti Itä-Suomen hovioikeuspiirissä ja sille suunnitellut kansliat ja istuntopaikat olisi välimatkojen kannalta perusteltua, että nämä erityisasiaryhmät keskitettäisiin sinne. Tarvittava asiantuntemus säilyisi, koska nykyinen Pohjois-Savon käräjäoikeus on toimivaltainen sekä yrityssaneeraus- että ulosottovalitusasioissa. Lisäksi Pohjois-Karjalan käräjäoikeus käsittelee yrityssaneerausasioita.

Kuten maa-oikeusasioissa, myös yrityssaneeraus- ja ulosottoasioissa tuomiopiirijako noudattaisi maakuntajakoa lukuun ottamatta Pyhtään kuntaa.

Tuomiopiirit määritettäisiin käräjäoikeuksittain. Ne ilmenevät oheisesta kartasta (Liite 24).

Koska ulosottolaitosten piirit noudattavat nykyisin pitkälti maakuntajakoa, ei käräjäoikeuksien tuomiopiirin määrittelyperusteen muuttuminen ulosottoviraston alueesta maakuntajakopohjaiseen käräjäoikeuden tuomiopiirijakoon aiheuttaisi suurta muutosta nykytilaan. Ulosottolaitoksen rakenneuudistuksessa on kuitenkin tarkoituksena keskittää joitakin toimintoja. Tällä on vaikutusta muutoksenhakuun, mikäli ulosottovalitusasioita keskitetään tiettyyn tai tiettyihin ulosoton toimipisteisiin. Jatkossa on siten varmistettava eri viranomaisten toimivaltaperusteiden yhdenmukaisuudesta.

Ehdotuksen toteuttaminen edellyttää yrityksen saneerauksesta annetun lain, ulosottokaaren sekä niiden nojalla annettujen käräjäoikeuksien tuomiopiireistä yrityssaneerasta ja ulosottovalituksia koskevissa asioissa annettujen valtioneuvoston asetusten muuttamista.

5.8.5 Sotilasoikeudenkäyntiasiat

Suomen puolustusvoimissa on vuosina 2012–2015 toteutettu puolustusvoimauudistus, jonka tarkoituksena on ollut muun muassa sopeuttaa organisaatio ja henkilöstö käytävissä olevaan rahoitukseen. Muutoksia on tehty niin maa-, meri- kuin ilmavoimiinkin. Viimeisimmät uudistukset on saatettu voimaan vuoden 2015 alusta. Uudistuksissa on lakannut kuusi joukko-osastoa ja neljä on yhdistetty toisiin yksiköihin²⁴.

Uudistetut maavoimat koostuvat 1.1.2015 alkaen Maavoimien esikunnasta sekä kahdeksasta uusimuotoisesta joukko-osastosta, joita ovat Karjalan prikaati, Porin prikaati, Kainuun prikaati, Panssariprikaati, Jääkäriprikaati, Kaartin jääkärirykmenni, Utin jääkärirykmenni ja Maasotakoulu.

Merivoimat koostuvat vuoden 2015 alusta lukien Turussa sijaitsevasta Merivoimien Esikunnasta sekä neljästä joukko-osastosta. Merivoimilla on kaksi merellistä valmiusyhytymää: Turussa sijaitseva Rannikkolaivasto ja Kirkkonummella sijaitseva Rannikkoprikaati. Puolustusvoimien ainoa ruotsinkielinen joukko-osasto on Uudenmaan prikaati Raaseporissa. Varusmiehiä, kadetteja ja henkilökuntaa kouluttava sekä merivoimien tutkimustoiminnasta vastaava Merisotakoulu sijaitsee Helsingissä.

²⁴ Vuonna 2013 lakkautettiin Pohjois-Karjalan prikaati Kontiolahdella, Kotkan rannikkopataljoona ja Ilmavoimien teknillinen koulu Jämsässä. Vuonna 2014 lakkasi Keuruun Pioneerirykmenni, Hämeen rykmenni Lahdessa ja Kauhavan Lentosotakoulu. Neljän joukko-osaston asema itsenäisinä hallintoyksikköinä lakkasi vuoden 2015 alusta: Niinisalon Tykistöprikaati liitettiin Porin prikaatiin, Riihimäen Viestirykmenni Hattulan Panssariprikaatiin, Lapin ilmatorjuntarykmenni Sodankylän Jääkäriprikaatiin ja Haminan Reserviupseerikoulu Lappeenrannan Maasotakouluun.

Ilmavoimissa on Ilmavoimien Esikunnan lisäksi Ilmasotakoulu, joka sijaitsee Jyväskylän varuskunnassa Tikkakoskella, sekä kolme muuta joukko-osastoa: Lapin Lennosto (Rovaniemi), Karjalan Lennosto (Kuopio) ja Satakunnan Lennosto (Tampere).

Sotilasoikeudenkäyntiasioita käsittelee tällä hetkellä 15 käräjäoikeutta. Toimivaltainen on pääsääntöisesti se käräjäoikeus, joka sijaitsee lähinnä varusmiehen palveluspaikan joukko-osastoa.

Joukko-osastojen lakkauttamisesta johtuen perusteltua on, että myös sotilasoikeudenkäyntiasioita käsittelevien käräjäoikeuksien määrää vähennetään merkittävästi nykyisestä. Asiat tulee keskittää käräjäoikeuksiin, jota sijaitsevat niiden joukko-osastojen läheisyydessä, joista voidaan varusmiesmäärät huomioon ottaen olettaa saapuvan määrällisesti eniten asioita. Sotilasoikeudenkäyntiasioiden kokonaismäärä huomioon ottaen (2014 yhteensä 286 asiaa) toimivaltaisia käräjäoikeuksia ei tarvitse olla kuutta enempää.

Varusmiesmäärältään suurimpia joukko-osastoja ovat Porin Prikaati Säkylässä (noin 4000 varusmiestä/vuosi), Kainuun Prikaati Kajaanissa (3800), Karjalan Prikaati Kouvolassa (3600) ja Jääkäriprikaati Sodankylässä (2600). Tämän lisäksi Kaartin Jääkärirykmentissä Helsingissä ja Panssariprikaatissa Hämeenlinnassa on kummassakin noin 2000 varusmiestä vuosittain. Muiden yksiköiden varusmiesmäärät ovat huomattavasti pienempiä.

Työryhmä ehdottaa, että sotilasoikeudenkäyntiasioissa toimivaltaisia käräjäoikeuksia olisivat Hämeen, Kaakkois-Suomen, Lapin, Länsi-Uudenmaan, Oulun ja Satakunnan käräjäoikeudet. Käräjäoikeuksien ja joukko-osastojen sijainti ilmenee oheisesta kartasta (Liite 25)

Kun toimivaltaperusteena on välimatka joukko-osaston ja käräjäoikeuden välillä, asiat jakautuisivat seuraavasti: Kaakkois-Suomen käräjäoikeudessa käsiteltäisiin Itä-Suomessa sijaitsevilta joukko-osastoilta²⁵ saapuvat sotilasoikeudenkäyntiasiat.

Hämeenlinnassa sijaitsevan Panssariprikaatin asiat samoin kuin Jyväskylässä sijaitsevista Ilmavoimien Esikunnasta ja Ilmasotakoulusta mahdollisesti tulevat asiat kuuluisivat Hämeen käräjäoikeuden käsiteltäviksi (välimatka Jyväskylä–Lahti 170 km).

Satakunnan käräjäoikeuteen ohjautuisivat asiat Porin Prikaatista Säkylästä ja Satakunnan Lennostosta Tampereelta. Lapin käräjäoikeudessa käsiteltäisiin Sodankylän Jääkäriprikaatista ja Rovaniemen Lapin lennostosta saapuvat asiat.

²⁵ Maavoimien Esikunta (Mikkeli), Karjalan Prikaati (Kouvola), Utin jääkärirykmentti (Kouvola, Utti), Karjalan Lennosto (Kuopio).

Kajaanissa sijaitsee maan toiseksi suurin joukko-osasto. Kainuun käräjäoikeuden yhdistyessä Oulun käräjäoikeuteen on perusteltua, että sotilasoikeudenkäyntiasioita käsiteltäisiin uudessa Oulun käräjäoikeudessa. Välimatka Kajaanista Ouluun on noin 180 kilometriä. Kajaaniin jäisi kuitenkin kanslia.

Helsingin käräjäoikeus ratkaisi vuonna 2014 yhteensä 26 sotilasoikeudenkäyntiasiaa. Jo muutoinkin suurta Helsingin käräjäoikeutta ei ole perusteltua rasittaa tällä erityisasia-ryhmällä ottaen huomioon myös sen, että eräitä muita asiaryhmiä on edellä esitetty keskitettäväksi yksinomaan sinne. Tästä syystä Kaartin Jääkärirykmentistä ja Merisotakoulusta Helsingistä saapuvat asiat käsittelee Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus. Sinne ohjautuisi myös Merivoimien Raaseporissa ja Kirkkonummella sijaitsevien joukko-osastojen asiat. Käräjäoikeudella olisi kanslia Espoossa ja istuntopaikka Raaseporissa. Sen sijaan Merivoimien Turussa sijaitsevista joukko-osastoista asiat todennäköisesti ohjautuisivat käsiteltäväksi Satakunnan käräjäoikeuteen (välimatka Turku–Pori 141 km). Toisaalta asiat voitaisiin tarvittaessa käsitellä myös Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuden Raaseporin istuntopaikassa (välimatka Turku–Raasepori 110 km).

Ehdotuksen toteuttaminen edellyttää sotilasoikeudenkäyntiasioita käsittelevistä käräjäoikeuksista annetun lain muuttamista. Perusteltua voisi olla, että tämä laki kumottaisiin ja sen säännös sotilasoikeudenkäyntiasioissa toimivaltaisista käräjäoikeuksista sijoitettaisiin sotilasoikeudenkäyntilain 1 §:ään. Käräjäoikeuksiin määrättyjen sotilajäsenten sijoittaminen tulee selvittää jatkovalmistelussa.

6 Ehdotusten vaikutukset

6.1 Oikeusturvan toteutuminen

Käräjäoikeuksien rakennetta vahvistamalla voidaan varmistua siitä, että oikeusturvaa kyetään jatkossakin tuottamaan laadukkaasti ja viivytyksettä. Hallinnon päällekkäisiä toimintoja purkamalla käräjäoikeuksien voimavarat voidaan entistä paremmin kohdistaa niiden perustehtävän hoitamiseen eli lainkäyttöön. Suuremmissa yksiköissä henkilöstön asiantuntemus ja osaaminen saadaan nykyistä monipuolisemmin ja laajemmin käyttöön. Rakenteelliset muutokset voivat myös osaltaan edesauttaa ratkaisukäytäntöjen yhtenäistämistä ja siten lisätä kansalaisten yhdenvertaisuutta lain edessä.

Työryhmän ehdotukset väistämättä tarkoittavat sitä, että joissain tapauksissa välimatka tuomioistuimeen jonkin verran kasvaa. Yksittäinen kansalainen asioi tuomioistuimessa elämänsä aikana vain satunnaisesti, jos lainkaan. Hänelle merkityksellisintä on oikeudellisten palveluiden korkea laatu, eikä niinkään välimatka tuomioistuimeen. Työryhmän ehdottama toimipaikkaverkko olisi käräjäoikeuksien yhdistämisestä huolimatta varsin kattava. Sen ei voida katsoa merkittävästi heikentävän oikeuden saatuutta. Välimatkojen pitenemisestä aiheutuvaa haittaa voidaan vähentää sähköistä asiointia ja etäyhteyksien käyttömahdollisuuksia lisäämällä.

Työryhmän ehdotuksilla ei myöskään heikennetä kansalaisten kielellisten oikeuksien toteuttamista. Kielellisten oikeuksien turvaamisesta kyettäisiin jatkossakin huolehtimaan sijoittamalla kaksikielisiin käräjäoikeuksiin riittävä määrä kielituomarin virkoja. Ehdotuksen myötä Pohjanmaan käräjäoikeuden pääkieli vaihtuisi ruotsista suomeksi. Viranomaisen työkieli ei kuitenkaan ole ratkaisevassa asemassa kansalaisten oikeusturvan toteuttamisen kannalta, vaan hänen oikeutensa asioida omalla kielellään on kielilain säännöksillä turvattu käräjäoikeuden työkielestä riippumatta.

6.2 Taloudelliset vaikutukset

6.2.1 Henkilöstö

Uudistus merkitsisi muutoksia käräjäoikeuksien organisaatioon. Tuomioistuinten yhdistymisen seurauksena käräjäoikeuksien henkilöstöä voidaan pidemmällä aikavälillä vähentää arviolta 50–60 henkilötyövuodella vuodelle 2015 tulosneuvotteluissa

sovittuihin henkilötyövuosiin verrattuna. Tämä on toteutettavissa hyödyntämällä nykyistä suurempien yksiköiden mahdollisuutta kehittää työmenetelmiään ja tuottavuuttaan sekä poistamalla päällekkäisiä toimintoja. Erityisesti tämä koskee käräjäoikeuksien hallintoa. Vähentäminen tehtäisiin sitä mukaa kuin eläköitymisen myötä tai muutoin vapautuu virkoja eli irtisanomisiin ei olisi tarvetta.

Käräjäoikeuksien yksikkökoon kasvaessa on tarpeen perustaa hallintopäällikön virkoja pääosin kaikkiin käräjäoikeuksiin. Yksikkökoon kasvu vaikuttaa myös tiettyjen virkojen palkkausperusteisiin. Mainitut lisäkustannukset huomioon ottaen saataisiin kuitenkin valittavasta mallista riippuen 1,5–2,0 miljoonan euron vuotuiset säästöt.

Lisäksi on varauduttava matkakäräjien ja lautamiesten matkakustannuksista aiheutuviin lisäkustannuksiin.

Myös tuomioistuinten henkilöstöön muutostilanteessa kohdistuvista tukitoimenpiteistä syntyisi jonkin verran kustannuksia.

6.2.2 Asianosaisten ja avustajien matkakustannukset

Asiointimatkojen piteneminen tulee lisäämään myös asianosaisille ja heidän avustajilleen aiheutuvia matkakustannuksia, joista osa maksetaan valtion varoista. Niiden määrää on tässä vaiheessa mahdotonta selvittää sellaisella tarkkuudella, että se voitaisiin ottaa huomioon ehdotuksen kokonaistaloudellisia vaikutuksia arvioitaessa.

Sähköistä asiointia lisäämällä ja videoneuvottelun käyttöalaa työryhmän esittämällä tavalla lisäämällä voidaan kuitenkin vähentää asiointimatkojen pitenemisestä aiheutuvia kustannuksia.

Matkakustannusten määrä tulee ottaa huomioon jatkovalmistelussa.

6.2.3 Toimitilat

Työryhmä on arvioinut kustannuksia ottaen huomioon toimitilojen tiivistämistarpeet niillä paikkakunnilla, joihin henkilökuntaa siirtyy. Työryhmä on arvioinut myös säästöjä, jotka syntyvät toimintojen keskittämisestä harvempiin yksiköihin sekä kanslioiden ja käräjäoikeuksien istuntopaikkojen vähentämisestä.

Ehdotuksen mukaisissa toimitiloissa oleellista tiivistämistä pitäisi tehdä viidessä kansliassa. Toimipisteisiin sijoitettavien lisähenkilöiden, toimitiloihin liittyvä tiivistäminen ja

tiloille mahdollisesti tarvittavien muutostöiden tarkempi arvio ehdotetaan tehtäväksi muutoksen suunnittelun yhteydessä. Istuntosalitilat ovat pääosin riittävät. Istuntosali-kapasiteettia tulisi kasvattaa arvion mukaan vain kahdella paikkakunnalla. Laskelmissa on huomioitu myös tiivistämisen ja mahdollisen lisätilan vuokraamisen aiheuttamat kustannukset.

Ehdotetun käräjäoikeusverkoston myötä voitaisiin irtisanoa kolmen hallinnollisen kanslian, kahdeksan muun kanslian ja 16 istuntopaikan vuokrasopimukset. Lisäksi voitaisiin irtisanoa neljän kanslian toimistotilat tilanteissa, joissa kanslia lakkaa mutta istuntopaikka säilyy.

Irtisanottavista toimitiloista kertyvät säästöt on laskettu niin, että toistaiseksi voimassa olevat sopimukset irtisanottaisiin päättymään 1.1.2017 lukien ja muut irtisanomisaikojen puitteissa. Vireillä oleviin hankkeisiin liittyvät toimitilojen irtisanomiset on ajoitettu kyseisten hankkeiden tiedossa olevien aikataulujen mukaisesti.

Ehdotetun käräjäoikeusverkoston kustannusvaikutukset vuosille 2015–2025 on kuvattu liitteenä olevassa taulukossa (Liite 26). Toimitilakustannukset laskisivat ja olisivat arviolta 1,5–2,0 miljoonaa euroa vähemmän vuodessa verrattuna vuoden 2014 tasoon.

Käräjäoikeuksilla on tällä hetkellä yhteensä noin 330 istuntosalia, joista pääkäsitte-lysaleja on 214 ja valmistelusaleja 118. Työryhmän arvion mukaan ehdotettujen käräjäoikeuksien istuntomääriin perustuva salitarve olisi noin 170 pääkäsitte-lysaleja ja 98 valmistelusaleja. Tämä määrä olisi riippumaton siitä, kumpi ehdotetuista malleista toteutettaisiin.

6.2.4 AIPA:n edellyttämät investoinnit

Tarkkaa selvitystä ei vielä ole saatavilla siitä, paljonko nykyisten istuntosalien varustamisesta AIPA:n edellyttämällä teknisillä laitteistoilla aiheuttaisi lisäkustannuksia. AIPA:n käyttö edellyttää useiden näyttöjen hankkimista kokoonpanolle sekä yhtä näyttöä todistajalle. Lisäksi jokaisessa salissa tulisi olla yksi iso esitysnäyttö ja mahdollisesti joitakin pienempiä asianosaisia varten. Saleissa tulee olla myös asianmukainen verkkokaa-pelointi sekä esitysnäyttöjen ohjausjärjestelmä. Myös videolaitteita ja kalustusta voidaan joutua uusimaan. Kustannusten määrä riippuu merkittävästi siitä, mikä on salien nykytila. Pienimmillään istuntosalin varustamisesta aiheutuvat kustannukset olisivat vain noin 1 000 euron luokkaa, mutta suurimmillaan ne voivat nousta jopa 20 000 euroon. Alustavana keskimääräisenä kustannusarviona on käytetty noin 10 000 euroa.

Työryhmän keskimääräisen kustannusarvion perusteella kaikkien nykyisten pääkäsitte-lysalien varustamisesta aiheutuva investointitarve olisi enimmillään noin 2 miljoonaa

euroa. Mikäli pääkäsitteilyalien määrää vähennettäisiin työryhmän ehdottamalla tavalla lähes 45, säästettäisiin tällä AIPA-varustelukustannuksia noin 400 000–500 000 euroa. Jos AIPA:n edellyttämät tekniset laitteistot sijoitettaisiin myös kaikkiin valmistelusalaisiin (nyt 118), olisi käräjäoikeusverkoston uudistamisesta aiheutuvat laskennalliset säästöt suuremmat. Työryhmän arvion mukaan valmistelusalien määrää voitaisiin uudistuksessa vähentää nykyisestä noin kahdellakymmenellä, mikä tarkoittaisi noin 200 000 euron lisäsäästöä AIPA-investoinneissa.

AIPA-hankkeessa tehdään tarkempi kustannusarvio istuntosalien varustamisen aiheuttamista kustannuksista.

6.2.5 Turvallisuusjärjestelyt

Oikeushallinnon työympäristö- ja toimitilakonseptin linjauksien mukaan toimitilojen rakennus- ja korjaushankkeissa pyritään siihen, että kiinteistössä olisi yksi yhteinen pääsisäänkäynti kaikille siellä asioiville oikeushallinnon asiakkaille. Tavoitteena on, että virastoissa olisi yksi yhteinen eteisaula säätelemässä kulkua kaikkiin viranomaisiin ja että lähtökohtaisesti kaikkien asiakkaiden turvatarkastus mahdollistetaan. *Turvatar- kastuksista tuomioistuimissa annettua lakia* (1121/1999) ollaan muuttamassa siten, että myös muissa oikeushallinnon viranomaisissa asioivat voitaisiin turvatarkastaa.

Tällä hetkellä kiinteitä turvatarkastuspisteitä, joissa on myös läpivalaisulaitteet, on 11 käräjäoikeudessa. Näissä pisteissä turvatarkastus on jatkuvaa, eli kaikki tuomioistui- men tiloihin saapuvat henkilöt tarkastetaan. Lisäksi muutamassa käräjäoikeudessa on metallinpaljastinportit. Useissa käräjäoikeuksissa turvatarkastukset on järjestetty siten, että tarkastuksia suoritetaan vain istuntopäivinä tai erikseen niinä istuntopäivinä, joi- den juttukannasta on tunnustettu erityinen turvariski.

Nykyisen käräjäoikeusverkoston toimipaikoista kiinteä ja jatkuva turvatarkastus puut- tuu 16 hallinnollisesta kansliasta, 13 muusta kansliasta sekä 21 erillisestä istuntopai- kasta. Näistä toimipaikoista useimmissa turvatarkastuksista on huolehdittu muilla edel- lä mainituilla tavoilla ilman kiinteää turvatarkastusta.

Jos käräjäoikeusverkosto supistuisi ehdotuksen mukaiseen muotoon, kiinteä ja jatkuva turvatarkastus puuttuisi 13 kansliasta ja 9 erillisestä istuntopaikasta.

Turvatar- kastuksien asianmukaisesta järjestämisestä tulee huolehtia myös niillä paikka- kunnilla, joilla sijaitsee muu kuin hallinnollinen kanslia tai erillinen istuntopaikka. Ehd- otuksen mukaiset kansliat ovat kokoluokaltaan niin suuria, että on perusteltua olettaa, että kaikkiin ehdotuksen mukaisiin kanslioihin tarvitaan kiinteä turvatarkastus riippu- matta siitä, onko kyseessä hallintokanslia vai muu kanslia. Erillisten istuntopaikkojen osalta turvatarkastukset voitaneen järjestää jatkossakin siten, että turvatarkastuksia

tehdään istuntopäivinä tai erikseen niinä istuntopäivinä, jolloin erityistä tarvetta turvatarkastuksille on.

Kiinteän ja jatkuvan turvatarkastuksen järjestäminen keskikokoisen käräjäoikeuden kanslian osalta maksaa noin 150 000 euroa ensimmäisenä vuonna sisältäen laitehankinnat. Seuraavat vuodet ovat kustannukseltaan noin 100 000 euroa vuosittain. Erillisissä istuntopaikoissa järjestettävien turvatarkastuksien kustannukset vaihtelevat sen mukaisesti, kuinka paljon istuntopäiviä järjestetään. Istuntopäivien lukumäärissä on paikkakuntaakohtaisesti varsin suuret erot. Keskimäärin erillisen istuntopaikan turvatarkastuksesta aiheutuvat kustannukset ovat noin 40 000 euroa vuodessa, olettaen että tarkastuksia järjestetään kaikkina istuntopaikassa järjestettävänä istuntopäivinä.

Näin ollen ehdotuksen mukaisen käräjäoikeusverkoston kaikkien toimipisteiden turvajärjestelyjen saattaminen edellä kuvatulle tasolle aiheuttaisi ensimmäisenä vuonna noin 2,3 miljoonan euron kustannukset ja seuraavina vuosina noin 1,7 miljoonan euron kustannukset.

Nykyisellä toimipaikkaverkostolla kustannukset olisivat ensimmäisenä vuonna noin 5,2 miljoonaa euroa ja seuraavina vuosina 3,7 miljoonaa euroa.

Kustannusten kasvu jakautuisi todennäköisesti useammalle vuodelle, koska kaikkien toimipisteiden varustaminen ei käytännössä ole mahdollista kerralla ja kiinteiden turvatarkastuspisteiden rakentaminen ja varustelu on järkevintä tehdä muiden toimitilajärjestelyjen yhteydessä.

6.3 Henkilöstövaikutukset

Työryhmä on katsonut, että henkilöstön määrää voitaisiin uudistuksen perusteella vähentää 50–60 henkilötyövuotta vuodelle 2015 tulosneuvotteluissa sovittuun verrattuna. Suurin osa vähennyksistä kohdistuisi hallinnon henkilöstöön. Lisäksi osassa käräjäoikeuksia henkilöstön toimipaikka vaihtuisi.

Henkilöstön asemaan sovellettaisiin yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annettua lakia sekä *valtion virkamieslain* (750/1995) säännöksiä henkilöstön asemasta valtionhallinnon toimintojen uudelleenjärjestelyssä (5a–5 d §). Tuomareiden osalta on luonnollisesti otettava huomioon perustuslain 103 §:ssä säädetyt edellytykset tuomarin siirtämisestä. Tuomareita koskevat lisäksi eräät virkamieslain 12 luvun erityissäännökset. Muutostilanteissa noudatettavaksi tulevat myös valtion henkilöstön aseman järjestämisestä organisaation muutostilanteissa 26.1.2012 annetussa valtioneuvoston periaatepäätöksessä (VM/201.00.00.02.2012) kuvatut menettelytavat.

Päällikkötuomarina toimivien laamannien määrä vähenisi nykyisestä 27 kymmenellä tai kolmellatoista riippuen uudistuksen toteuttamistavasta. Heidän osaltaan yhdistämislanteet on otettu huomioon käräjäoikeuslaissa. Sen mukaan tuomiopiirejä yhdistämällä perustetussa käräjäoikeudessa voi olla tilapäisesti useampi kuin yksi laamannin virka. Virkoihin nimitetyistä vain yksi toimii päällikkötuomarina. Kuten vuoden 2010 uudistuksessa, myös nyt perusteltua olisi, että yhdistettävien käräjäoikeuksien laamannin virat täytettäisiin ensimmäistä kertaa niin, että ne julistetaan vain asianomaisten tuomioistuinten laamannien haettavaksi. Muutoin virka täytettäisiin tuomarin nimittämisestä annetussa laissa säädettyä menettelyä noudattaen.

6.4 Monipaikkaisuuden vaikutukset johtamiseen ja henkilöstöön

Käräjäoikeuksien koon kasvattaminen korostaa johtamiselle, hallinnolle ja käräjäoikeuden sisäiselle organisaatiolle asetettavia vaatimuksia. Johtamiseen ja sen tukemiseen on kiinnitettävä huomiota. Suurissa käräjäoikeuksissa päällikkötuomarin apuna johtamisessa tulisi olla paitsi hallintopäällikkö myös osaston johtajat. Jokaisessa kansliassa tulisi olla nimetty vastuutuomari.

Uudistuksen tavoitteena on muodostaa hallinnollisesti suurempia yksiköitä, joissa henkilöstön osaamista ja ammattitaitoa voidaan hyödyntää nykyistä monipuolisemmin ja maantieteellisesti laajemmalla tuomiopiirillä. Vuoden 2010 uudistuksesta laaditun arviointiraportin mukaisesti olennaista uudistuksen onnistumisen kannalta on, että yhdistetyt tuomioistuimet kykenevät jatkossa toimimaan yhtenä tuomioistuimena. Tämä korostuu niissä käräjäoikeuksissa, jotka uudistuksen jälkeen toimisivat useammassa kansliassa. Johtamisen ja henkilöstön tukemiseen onkin kiinnitettävä erityistä huomiota. Yhteydenpidon eri toimipaikkojen välillä tulisi olla tiivistä. Tässä voidaan tarvittaessa hyödyntää myös etäyhteyksiä.

6.5 Vaikutukset muiden viranomaisten ja sidosryhmien toimintaan

Käräjäoikeuksien tärkeimpiä sidosryhmiä ovat poliisi, syyttäjänvirastot, oikeusaputoimistot, asianajo- tai lakiasiantoimistot sekä hovioikeudet.

Ehdotuksella yhtenäistettäisiin käräjäoikeuksien tuomiopiirejä vastaamaan pitkälti poliisin ja syyttäjänvirastojen toimialueita. Tämä edesauttaa sekä hallinnollista yhteistyötä että käytännön työskentelyä. Eri viranomaisten toimialueet noudattaisivat pitkälti

maakuntajakoa. Pääsääntöisesti kaikilla niillä paikkakunnilla, joilla olisi kärjäoikeuden toimipiste, olisi syyttäjänviraston toimipaikka ja poliisiasema, kuten myös poliisivankila.

Myös oikeusaputoimistoja sijaitsisi kaikilla kärjäoikeuspaikkakunnilla. Asianajajat ja lupalakimiehet ovat yleensä keskittäneet toimintansa niille paikkakunnille, joilla on kärjäoikeus. Tämä tulee todennäköisesti jatkumaan kärjäoikeusuudistuksen myötä. Näin ollen yksityiset oikeudelliset palvelut tulevat entistä enemmän keskittymään tietyille paikkakunnille. Oikeusaputoimistojen toimipaikkaverkko on, ja tulisi suunnitteilla olevasta rakenneuudistuksesta huolimatta olemaan jatkossakin, maantieteellisesti kattava. Myös asianajajat ja lupalakimiehet voivat toimia useissa eri toimipisteissä. Oikeudellisten palveluiden saatavuuden ei siten voida arvioida merkittävästi heikentyvän.

Niin ikään ulosottolaitoksella ja rikosseuraamuslaitoksella olisi toimipaikkoja samoilla paikkakunnilla kuin kärjäoikeuksilla. Vankiloiden sijainnilla on merkitystä erityisesti vangitsemisasioiden ja vangittujen rikosasioiden vastaajien asioiden käsittelyn kannalta. Mikäli videokuulemisen käyttöä laajennetaan niin, että myös rikosasian vastaaja voisi osallistua istuntoon videon välityksellä, ei vankiloiden sijainnilla olisi enää vastaavaa merkitystä. Ulosottolaitoksen kannalta kärjäoikeuden sijainnilla on merkitystä ulosottovalitusasioita käsiteltäessä, koska ulosottomies osallistuu asian käsittelyyn. Välimatkojen pitenemisestä aiheutuvaa haittaa voidaan vähentää videoyhteyksien käytöllä. Ulosottovalitusasiat edellyttävät erityisosaamista, mikä puoltaa niiden keskittämistä nykyistä harvempiin kärjäoikeuksiin.

Kärjäoikeus sijaitsisi myös kaikilla niillä paikkakunnilla, joilla on hovi- tai hallinto-oikeus. Tämä edesauttaisi toimitilajärjestelyjä ja tarvittaessa esimerkiksi istuntosalien yhteiskäyttöä. Kärjäoikeuksien lukumäärän vähentymisen myötä myös hovioikeuksien valvontatehtävän suorittamisesta aiheutuva työmäärä vähenee. Työryhmän ehdotuksilla on vaikutusta hovioikeuspiireihin ja sitä kautta hovioikeuksien asiamääriin. Hovioikeuspiirijaon tarkoituksenmukaisuudesta on varmistuttava jatkovalmistelussa.

Vaikka keskittäminen voi tarkoittaa palveluiden vähenemistä harvemmin asutuilla seuduilla, on sillä myös etunsa. Vahvojen oikeudellisten keskusten luominen voi edesauttaa henkilöstön rekrytointia. Suuremmissa kaupungeissa sijaitsee yleensä myös yliopisto tai muita oppilaitoksia. Rekrytointipohjan lisäksi korkeakoulut tarjoavat mahdollisuuksia myös henkilöstön ammattitaidon kehittämiseen. Lisäksi sidosryhmien välinen vuoropuhelu on helpompaa, kun toiminnot sijaitsevat samalla paikkakunnalla. Yhteistyöllä voidaan kehittää sekä oikeuslaitoksen että sen sidosryhmien toimintaa.

7 Ehdotusten toteuttamisvaiheista

Työryhmä katsoo, että ratkaisut summaaristen asioiden käsittelyn kehittämisestä ja käräjäoikeusverkoston jatkovalmistelusta tulisi tehdä mahdollisimman samanaikaisesti. Työryhmän ehdotus ei kuitenkaan ole riippuvainen siitä, miten summaaristen asioiden käsittelyä tullaan kehittämään. Mikäli uudistus toteutetaan, se olisi mahdollisuuksien mukaan perusteltua ajoittaa tulemaan voimaan samanaikaisesti verkostouudistuksen kanssa.

Työryhmä katsoo, että ensi vaiheessa tulee toteuttaa ne kanslioiden ja istuntopaikkojen lakkauttamiset, jotka ovat tätä kirjoitettaessa vireillä. Edellä kohdassa 2.2.4 selostetulla tavalla näitä ovat Kanta-Hämeen käräjäoikeuden Forssan, Päijät-Hämeen käräjäoikeuden Heinolan, Satakunnan käräjäoikeuden Rauman ja Varsinais-Suomen käräjäoikeuden Salon kanslioiden sekä Kemi-Tornion käräjäoikeuden Ylitornion ja Keski-Suomen käräjäoikeuden Äänekosken istuntopaikkojen lakkauttaminen. Raumalle ja Saloon jäisi kuitenkin istuntopaikat.

Myös muita vuoden 2010 uudistuksessa lakkautettavaksi päätettyjä toimipisteitä voidaan työryhmän näkemyksen mukaan lakkauttaa suunnitelman mukaisesti jo ennen tässä esityksessä ehdotetun uudistuksen toteuttamista.

Työryhmä pitää tärkeänä, että uudistuksen toteuttamista koskeva ratkaisu tulisi tehdä pikaisesti, jotta voidaan tarkemmin arvioida työmenetelmien kehittämisen (AIPA, videokuulemisen ja -tallenteiden käyttö) sekä toimitilojen ja turvalaitteiden edellyttämiä investointitarpeita. Uudistuksen vaikutukset tuleville toimitilahankkeille tulisi pystyä ennakoimaan mahdollisimman hyvin.

ERIÄVÄ MIELIPIDE

Olen työryhmän enemmistön kanssa eri mieltä mietinnössä esitettyyn seuraavilta osin.

1) Työryhmä on esittänyt 17 käräjäoikeuden vaihtoehdossa yhdistettäväksi nykyiset Vantaan, Itä-Uudenmaan, Tuusulan ja Hyvinkään käräjäoikeudet Uudenmaan maakuntaan kuuluvien kuntien osalta uudeksi Itä-Uudenmaan käräjäoikeudeksi kanslian pääpaikkana Vantaa ja sivukanslian paikkana Hyvinkää. Hyvinkään käräjäoikeuteen kuuluvat Kanta-Hämeen maakuntaan sijoittuvat kunnat Riihimäki, Hausjärvi ja Loppi on esitetty siirrettäväksi Hämeen käräjäoikeuteen. Esitetyn uuden Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden väestömäärä 535 185 olisi Helsingin käräjäoikeuden väestömäärän 612 664 jälkeen maan toiseksi suurin.

Katson, että parempi ratkaisu järjestää ko. käräjäoikeuksien tuomiopiirit olisi muodostaa nykyisistä Hyvinkään ja Tuusulan käräjäoikeuksista niihin kuuluvine kuntineen Keski-Uudenmaan käräjäoikeus, kanslian sijaintipaikkakuntana Hyvinkää. Kanta-Hämeen maakuntaan sijoittuvat Riihimäki, Loppi ja Hausjärvi muodostavat Hyvinkään ja muiden Keski-Uudenmaan kuntien kanssa yhteisen työssäkäyntialueen. Maakuntarajalla ei ole suurempaa merkitystä. Tuomiopiiri olisi yhteneväinen Keski-Uudenmaan oikeusaputoimiston toimipiirin kanssa. Uuden Keski-Uudenmaan käräjäoikeuden väestöpohja olisi yhteensä 272 503 asukasta. Väestöpohjaltaan käräjäoikeus olisi 18 käräjäoikeuden joukossa 10. suurin, samaa suuruusluokkaa kuin Keski-Suomen käräjäoikeus. Tuottavuus ja taloudellisuusluvut ovat keskisuurissa käräjäoikeuksissa yleensä parempia kuin isoissa ja pienissä. Johtamisen ja kustannustehokkaan toiminnan kannalta yksi kansliainen käräjäoikeus on parempi kuin useampia kanslioita käsittävä käräjäoikeus. Uuden Keski-Uudenmaan käräjäoikeuden kansliatoimintojen ja istuntojen järjestäminen Hyvinkään virastotaloon on ongelmatonta. Tuusulan käräjäoikeuden nykyinen henkilöstö on hyvin sijoitettavissa Hyvinkäällä oleviin tiloihin. Uudet asianmukaiset ja turvalliset toimitilat on otettu käyttöön syksyllä 2013. Vantaan käräjäoikeus ja nykyinen Itä-Uudenmaan käräjäoikeus muodostaisivat uuden Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden, jonka väestöpohja 309 149 olisi näinkin keskimääräistä käräjäoikeuksien väestömäärää suurempi.

2) Työryhmä on toisena mallina esittänyt, että käräjäoikeuksia olisi vain 14. Tämä tarkoittaisi nykyisten Pohjois-Savon, Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan käräjäoikeuksien yhdistämistä uudeksi Itä-Suomen käräjäoikeudeksi, jonka keskuspaikaksi on esitetty Kuopiota ja sivukansliapaikkakunniksi Joensuuta ja Mikkeliä. Myös läntisessä Suomessa on esitetty yhdistettäväksi Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeus nykyisten Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan käräjäoikeuksien kanssa yhteiseksi uudeksi Pohjanmaan käräjäoikeudeksi, jonka kanslian keskuspaikkana olisi Vaasa ja sivukanslioiden sijaintipaikkakuntina Kokkola ja Seinäjoki.

Katson, että nykyinen Pohjois-Savon käräjäoikeus 248 430 väestöllä, Etelä-Savon käräjäoikeus 152 518 väestöllä ja Pohjois-Karjalan käräjäoikeus 165 445 väestöllä ovat riittävän suuria kustannustehokkaan toiminnan kannalta. Kukin näistä käräjäoikeuksista on myös alueellisesti laaja. Esitetyn uuden Itä-Suomen käräjäoikeuden väestöpohja 566 393 olisi Helsingin käräjäoikeuden jälkeen maan toiseksi suurin 14 käräjäoikeuden mallissa. Myös alueellisesti Itä-Suomen käräjäoikeus olisi toiseksi suurin Lapin käräjäoikeuden jälkeen. Esitetyn kaltainen yhdistäminen ei mielestäni ole perusteltua.

Samalla tavalla katson, että tässä vaiheessa ei ole perusteltua yhdistää Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeutta, Pohjanmaan käräjäoikeuden ja Keski-Pohjanmaan käräjäoikeuden kanssa uudeksi Pohjanmaan käräjäoikeudeksi, jonka väestömäärä olisi 443 038. Mielestäni Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeus 193 977 väestömäärällä on riittävän suuri toiminnan kannalta. Keski-Pohjanmaan käräjäoikeus 68 677 väestömäärällään on toiminnan kannalta pieni, minkä vuoksi sen yhdistäminen nykyisen Pohjanmaan käräjäoikeuden kanssa uudeksi Pohjanmaan käräjäoikeudeksi, jonka väestöpohja olisi 249 061, on perusteltua.

Käräjäoikeuksien lukumäärän vähentämisen tulisi nyt valmisteltavissa järjestelyissä rajoittua siihen, että käräjäoikeuksia olisi nykyisten 27 käräjäoikeuden sijaan 18.

Ahti Penttinen

LIITTEET

- LIITE 1: SAAPUNEET JA RATKAISTUT ASIAT, KÄSITTELYAIKA VUONNA 2014
- LIITE 2: HENKILÖSTÖMÄÄRÄ VUONNA 2014
- LIITE 3: TYÖMÄÄRÄ, TOIMINTAMENOT, TUOTTAVUUS JA TALOUDELLISUUS VUONNA 2014
- LIITE 4: KÄRÄJÄOIKEUKSIEN TUOMIOPIIRIT 1.1.2014
- LIITE 5: HOVIOIKEUKSIEN TUOMIOPIIRIT 1.4.2014
- LIITE 6: KÄRÄJÄOIKEUKSIEN TUOMIOPIIRIT MAAOIKEUSASIOISSA
- LIITE 7: KÄRÄJÄOIKEUKSIEN TUOMIOPIIRIT YRITYSSANEERAUSASIOISSA
- LIITE 8 KÄRÄJÄOIKEUKSIEN TUOMIOPIIRIT ULOSOTTOVALITUSASIOISSA
- LIITE 9: SOTILASOIKEUDENKÄYNTIASIOITA KÄSITTELEVÄT KÄRÄJÄOIKEUDET
- LIITE 10: MAAKUNNAT 1.1.2014
- LIITE 11: POLIISILAITOSALUEET 1.1.2014
- LIITE 12: SYYTTÄJÄNVIRASTOJEN TOIMIALUEET JA TOIMIPAIKAT 1.8.2014
- LIITE 13: ULOSOTTOVIRASTOJEN TOIMIALUEET JA TOIMIPAIKAT 1.1.2013
- LIITE 14: OIKEUSAPUTOIMISTOJEN TOIMIPAIKAT 1.1.2015
- LIITE 15: RIKOSSEURAAMUSALUEET, VANKILAT JA YHDYSKUNTASEURAAMUS-TOIMISTOT
- LIITE 16: VÄESTÖMÄÄRÄ JA -ENNUSTEET KÄRÄJÄOIKEUKSIEN TUOMIOPIIRIEN ALUEELLA; KÄRÄJÄOIKEUDET NYT JA EHDOTETTujen MALLIEN MUKAAN
- LIITE 17: LASKELMA SAAPUVISTA ASIOISTA JA HENKILÖSTÖTARPEESTA EHDOTETTujen MALLIEN MUKAAN (VUODEN 2014 JA 2015 TIETOJEN PERUSTEELLA)
- LIITE 18: TYÖRYHMÄN EHDOTUS KÄRÄJÄOIKEUKSIEN TUOMIOPIIREIKSI JA TOIMIPAIKOIKSI / 17 KÄRÄJÄOIKEUDEN MALLI
- LIITE 19: KÄRÄJÄOIKEUSKOHTAISET KUVAUKSET / 17 KÄRÄJÄOIKEUDEN MALLI
- LIITE 20: TYÖRYHMÄN EHDOTUS KÄRÄJÄOIKEUKSIEN TUOMIOPIIREIKSI JA TOIMIPAIKOIKSI / 14 KÄRÄJÄOIKEUDEN MALLI
- LIITE 21: KÄRÄJÄOIKEUSKOHTAISET KUVAUKSET / 14 KÄRÄJÄOIKEUDEN MALLI
- LIITE 22: YHTEENVETO KÄRÄJÄOIKEUKSILLE TOIMITETUSTA KYSELYSTÄ
- LIITE 23: EHDOTETUT TUOMIOPIIRIT MAAOIKEUSASIOISSA
- LIITE 24: EHDOTETUT TUOMIOPIIRIT YRITYSSANEERAUSASIOISSA JA ULOSOTTOVALITUSASIOISSA
- LIITE 25: EHDOTETUT SOTILASOIKEUDENKÄYNTIASIOITA KÄSITTELEVÄT KÄRÄJÄOIKEUDET
- LIITE 26: LASKELMA TOIMITILATARPEESTA EHDOTETTujen MALLIEN MUKAAN

KÄRÄJÄOIKEUKSIIN SAAPUNEET ASIAT 1.1.-31.12.2014

| Alioikeus | Rikos-asiat | Muut rikos-oik.asiat | Pakko-keinoas. | Sakon muutoas. | Maa-oikeus-asiat | Laajat riita-as. | Erill. turv.-toimet | Summaariset | Avio-eroas. | Muut hak.as. | Velka-järjestely | Yritys-saneeraus | Konk. asiat | Ulosotto-asiat | Yhteensä |
|-----------------|---------------|----------------------|----------------|----------------|------------------|------------------|---------------------|----------------|---------------|---------------|------------------|------------------|--------------|----------------|----------------|
| KOKO MAA | 54 409 | 4 303 | 8 787 | 10 728 | 584 | 10 093 | 238 | 349 437 | 18 542 | 23 043 | 5 053 | 623 | 3 372 | 1 314 | 490 526 |

| | | | | | | | | | | | | | | | | |
|-----|-----------------------------------|---------------|--------------|--------------|--------------|------------|--------------|-----------|----------------|--------------|--------------|--------------|------------|--------------|------------|----------------|
| 769 | Ahvenanmaan ko | 351 | 27 | 19 | 9 | | 71 | | 969 | 89 | 153 | 2 | 1 | 9 | 11 | 1 711 |
| 708 | Kanta-Hämeen ko | 1 273 | 76 | 92 | 264 | 86 | 181 | 3 | 8 893 | 414 | 522 | 81 | | 67 | | 11 952 |
| 750 | Länsi-Uudenmaan ko | 1 640 | 175 | 175 | 260 | | 273 | 11 | 11 425 | 690 | 568 | 136 | | 114 | | 15 467 |
| 758 | Pirkanmaan ko | 5 450 | 406 | 728 | 1 046 | | 799 | 14 | 32 385 | 1 787 | 1 872 | 522 | 67 | 287 | 164 | 45 527 |
| 761 | Varsinais-Suomen ko | 5 088 | 298 | 669 | 878 | 101 | 898 | 14 | 32 454 | 1 646 | 1 928 | 373 | 89 | 297 | 105 | 44 838 |
| | Turun hovioikeuspiiri | 13 802 | 982 | 1 683 | 2 457 | 187 | 2 222 | 42 | 86 126 | 4 626 | 5 043 | 1 114 | 157 | 774 | 280 | 119 495 |
| 757 | Etelä-Pohjanmaan ko | 1 619 | 116 | 214 | 241 | | 199 | 6 | 11 060 | 556 | 732 | 215 | | 133 | | 15 091 |
| 723 | Keski-Pohjanmaan ko | 513 | 52 | 61 | 80 | | 65 | | 3 313 | 172 | 318 | 48 | | 34 | | 4 656 |
| 715 | Keski-Suomen ko | 2 993 | 282 | 339 | 376 | | 325 | 8 | 17 058 | 888 | 1 086 | 179 | 23 | 132 | 58 | 23 747 |
| 764 | Pohjanmaan ko | 1 202 | 105 | 254 | 189 | 58 | 203 | 7 | 7 934 | 431 | 600 | 70 | 45 | 105 | 84 | 11 287 |
| 747 | Satakunnan ko | 2 187 | 134 | 202 | 396 | | 344 | 12 | 14 286 | 737 | 744 | 229 | 37 | 144 | 55 | 19 507 |
| | Vaasan hovioikeuspiiri | 8 514 | 689 | 1 070 | 1 282 | 58 | 1 136 | 33 | 53 651 | 2 784 | 3 480 | 741 | 105 | 548 | 197 | 74 288 |
| 731 | Etelä-Karjalan ko | 1 436 | 85 | 299 | 209 | | 201 | 10 | 7 465 | 408 | 501 | 122 | 32 | 68 | 72 | 10 908 |
| 736 | Etelä-Savon ko | 1 487 | 113 | 151 | 280 | 63 | 170 | 4 | 9 057 | 422 | 738 | 121 | | 73 | | 12 679 |
| 725 | Kymenlaakson ko | 1 908 | 150 | 250 | 288 | | 217 | 3 | 11 585 | 634 | 824 | 277 | | 95 | | 16 231 |
| 713 | Pohjois-Karjalan ko | 1 496 | 129 | 204 | 272 | | 195 | 10 | 8 512 | 491 | 833 | 138 | 13 | 64 | | 12 357 |
| 726 | Pohjois-Savon ko | 2 450 | 188 | 262 | 546 | 57 | 363 | 16 | 17 529 | 696 | 930 | 244 | 48 | 131 | 123 | 23 583 |
| 729 | Päijät-Hämeen ko | 1 968 | 222 | 216 | 398 | | 308 | 6 | 13 679 | 701 | 885 | 253 | 59 | 142 | 53 | 18 890 |
| | Itä-Suomen hovioikeuspiiri | 10 745 | 887 | 1 382 | 1 993 | 120 | 1 454 | 49 | 67 827 | 3 352 | 4 711 | 1 155 | 152 | 573 | 248 | 94 648 |
| 702 | Espoon ko | 2 193 | 219 | 499 | 573 | | 622 | 13 | 15 592 | 1 072 | 876 | 158 | 59 | 189 | 120 | 22 185 |
| 706 | Helsingin ko | 7 299 | 466 | 2 352 | 2 125 | | 2 457 | 59 | 45 829 | 2 419 | 3 106 | 273 | 75 | 527 | 174 | 67 161 |
| 707 | Hyvinkään ko | 1 011 | 98 | 107 | 177 | | 271 | 4 | 9 662 | 510 | 484 | 203 | | 92 | | 12 619 |
| 748 | Itä-Uudenmaan ko | 802 | 53 | 225 | 133 | | 188 | 2 | 6 176 | 356 | 385 | 109 | | 55 | | 8 484 |
| 763 | Tuusulan ko | 1 031 | 92 | 130 | 222 | | 219 | 4 | 9 473 | 567 | 516 | 89 | | 103 | | 12 446 |
| 766 | Vantaan ko | 2 846 | 194 | 518 | 462 | 98 | 459 | 7 | 15 962 | 873 | 1 133 | 175 | | 140 | 131 | 22 998 |
| | Helsingin hovioikeuspiiri | 15 182 | 1 122 | 3 831 | 3 692 | 98 | 4 216 | 89 | 102 694 | 5 797 | 6 500 | 1 007 | 134 | 1 106 | 425 | 145 893 |
| 717 | Kainuun ko | 887 | 62 | 70 | 146 | | 107 | 2 | 4 264 | 213 | 436 | 109 | | 34 | | 6 330 |
| 771 | Kemi -Tornion ko | 697 | 48 | 94 | 211 | | 134 | 7 | 4 566 | 217 | 439 | 88 | | 40 | | 6 541 |
| 730 | Lapin ko | 1 274 | 98 | 231 | 262 | 78 | 247 | 4 | 7 559 | 326 | 731 | 273 | 16 | 70 | 58 | 11 227 |
| 742 | Oulun ko | 2 332 | 280 | 375 | 499 | 43 | 461 | 8 | 16 421 | 918 | 1 148 | 455 | 59 | 167 | 106 | 23 272 |
| 768 | Ylivieska-Raahen ko | 976 | 135 | 51 | 186 | | 116 | 4 | 6 329 | 309 | 555 | 111 | | 60 | | 8 832 |
| | Rovaniemen hovioikeuspiiri | 6 166 | 623 | 821 | 1 304 | 121 | 1 065 | 25 | 39 139 | 1 983 | 3 309 | 1 036 | 75 | 371 | 164 | 56 202 |

KÄRÄJÄOIKEUKSISSA RATKAISTUT ASIAT 1.1.-31.12.2014

| Alioikeus | Rikosasiat Asiaratkai- sut | Rikosasiat Käs. Ratk. | Muut rikos- oik. asiat Asiaratkai- sut | Muut rikos- oik. asiat Käs.ratk | Pakko- keinoasiat Asiaratkai- sut | Pakko- keinoasiat Käs.ratk | Sakon- muuntoas | Maoioikeus- asiat | Laajat riita- as. | Erill. turv- toimet | Summaa- riset | Avioero- asiat | Muut hake- musasiat | Velka- järjestely | Yritys-san. | Konk. asiat | Ulosotto- asiat | Yhteensä |
|-----------------------------------|----------------------------------|--------------------------|---|---------------------------------------|--|----------------------------------|--------------------|----------------------|----------------------|------------------------|------------------|-------------------|------------------------|----------------------|-------------|----------------|--------------------|----------------|
| KOKO MAA | 48 013 | 6 233 | 4 134 | 204 | 7 094 | 112 | 10 728 | 651 | 10 513 | 216 | 360 517 | 18 325 | 22 532 | 4 814 | 653 | 3 489 | 1 347 | 499 575 |
| 769 Ahvenanmaan ko | 249 | 78 | 22 | | 16 | | 9 | | 58 | | 1 007 | 71 | 143 | 2 | 1 | 8 | 8 | 1 672 |
| 708 Kanta-Hämeen ko | 1072 | 112 | 79 | | 69 | | 264 | 114 | 190 | 3 | 9 452 | 463 | 507 | 89 | | 75 | | 12 489 |
| 750 Länsi-Uudenmaan ko | 1465 | 136 | 172 | 5 | 98 | | 260 | | 251 | 6 | 11 756 | 653 | 559 | 124 | | 116 | | 15 601 |
| 758 Pirkanmaan ko | 4783 | 778 | 348 | 48 | 653 | 4 | 1 046 | | 745 | 15 | 32 604 | 1 816 | 1 776 | 503 | 73 | 263 | 185 | 45 640 |
| 761 Varsinais-Suomen ko | 4384 | 472 | 292 | 19 | 444 | 3 | 878 | 113 | 893 | 15 | 33 503 | 1 549 | 1 849 | 344 | 77 | 325 | 104 | 45 264 |
| Turun hovioikeuspiiri | 11953 | 1576 | 913 | 72 | 1280 | 7 | 2 457 | 227 | 2 137 | 39 | 88 322 | 4 552 | 4 834 | 1 062 | 151 | 787 | 297 | 120 666 |
| 757 Etelä-Pohjanmaan ko | 1447 | 129 | 162 | 5 | 162 | | 241 | | 229 | 5 | 12 737 | 537 | 706 | 213 | | 161 | | 16 734 |
| 723 Keski-Pohjanmaan ko | 464 | 49 | 55 | | 67 | | 80 | | 64 | 1 | 3 547 | 192 | 306 | 50 | | 42 | | 4 917 |
| 715 Keski-Suomen ko | 2608 | 298 | 262 | 25 | 311 | 1 | 376 | | 340 | 5 | 17 780 | 841 | 1 078 | 130 | 25 | 146 | 61 | 24 287 |
| 764 Pohjanmaan ko | 1087 | 105 | 89 | 3 | 147 | 1 | 189 | 51 | 199 | 7 | 7 451 | 407 | 573 | 51 | 44 | 116 | 85 | 10 605 |
| 747 Satakunnan ko | 2110 | 132 | 132 | 1 | 175 | 4 | 396 | | 325 | 9 | 15 738 | 766 | 737 | 222 | 23 | 135 | 45 | 20 950 |
| Vaasan hovioikeuspiiri | 7716 | 713 | 700 | 34 | 862 | 6 | 1 282 | 51 | 1 157 | 27 | 57 253 | 2 743 | 3 400 | 666 | 92 | 600 | 191 | 77 493 |
| 731 Etelä-Karjalan ko | 1288 | 115 | 80 | 4 | 203 | 3 | 209 | | 161 | 11 | 6 955 | 389 | 511 | 120 | 36 | 84 | 78 | 10 247 |
| 736 Etelä-Savon ko | 1376 | 114 | 99 | 1 | 139 | | 280 | 63 | 190 | 6 | 9 246 | 450 | 719 | 112 | | 81 | | 12 876 |
| 725 Kymenlaakson ko | 1730 | 117 | 154 | 3 | 273 | 1 | 288 | | 248 | 4 | 11 612 | 564 | 955 | 291 | | 101 | | 16 341 |
| 713 Pohjois-Karjalan ko | 1414 | 108 | 123 | | 202 | 1 | 272 | | 192 | 11 | 8 926 | 492 | 863 | 114 | 14 | 77 | | 12 809 |
| 726 Pohjois-Savon ko | 2131 | 156 | 180 | 1 | 184 | 1 | 546 | 67 | 327 | 13 | 17 932 | 718 | 890 | 245 | 55 | 152 | 129 | 23 727 |
| 729 Päijät-Hämeen ko | 1815 | 187 | 174 | 24 | 190 | | 398 | | 330 | 5 | 14 137 | 727 | 831 | 239 | 61 | 157 | 64 | 19 339 |
| Itä-Suomen hovioikeuspiiri | 9754 | 797 | 810 | 33 | 1191 | 6 | 1 993 | 130 | 1 448 | 50 | 68 808 | 3 340 | 4 769 | 1 121 | 166 | 652 | 271 | 95 339 |
| 702 Espoon ko | 1666 | 300 | 223 | 6 | 369 | 2 | 573 | | 602 | 15 | 16 656 | 1 046 | 839 | 181 | 54 | 188 | 112 | 22 832 |
| 706 Helsingin ko | 6192 | 1638 | 477 | 12 | 1926 | | 2 125 | | 2 489 | 43 | 47 118 | 2 325 | 3 132 | 300 | 98 | 511 | 173 | 68 559 |
| 707 Hyvinkään ko | 890 | 96 | 94 | 2 | 92 | | 177 | | 296 | 3 | 10 185 | 496 | 463 | 195 | | 90 | | 13 079 |
| 748 Itä-Uudenmaan ko | 701 | 85 | 56 | 1 | 184 | | 133 | | 204 | 3 | 6 318 | 356 | 387 | 69 | | 56 | | 8 553 |
| 763 Tuusulan ko | 1001 | 129 | 80 | 4 | 97 | | 222 | | 236 | 4 | 9 708 | 544 | 475 | 96 | | 83 | | 12 679 |
| 766 Vantaan ko | 2540 | 267 | 188 | 18 | 454 | 1 | 462 | 114 | 865 | 6 | 15 707 | 901 | 1 143 | 170 | | 130 | 133 | 23 099 |
| Helsingin hovioikeuspiiri | 12990 | 2515 | 1118 | 43 | 3122 | 3 | 3 692 | 114 | 4 692 | 74 | 105 692 | 5 668 | 6 439 | 1 011 | 152 | 1 058 | 418 | 148 801 |
| 717 Kainuun ko | 735 | 180 | 47 | 4 | 61 | | 146 | | 92 | 2 | 4 435 | 213 | 446 | 98 | | 46 | | 6 505 |
| 771 Kemi -Tornion ko | 648 | 103 | 44 | | 75 | | 211 | | 159 | 3 | 4 932 | 227 | 411 | 86 | | 41 | | 6 940 |
| 730 Lapin ko | 1070 | 137 | 93 | 6 | 109 | 90 | 262 | 80 | 247 | 4 | 8 254 | 334 | 543 | 218 | 35 | 72 | 65 | 11 619 |
| 742 Oulun ko | 2301 | 136 | 277 | 8 | 356 | | 499 | 49 | 453 | 12 | 16 394 | 916 | 1 136 | 459 | 57 | 176 | 105 | 23 334 |
| 768 Ylivieska-Raahen ko | 846 | 76 | 132 | 4 | 38 | | 186 | | 128 | 5 | 6 427 | 332 | 554 | 93 | | 57 | | 8 878 |
| Rovaniemen hovioikeuspiiri | 5600 | 632 | 593 | 22 | 639 | 90 | 1 304 | 129 | 1 079 | 26 | 40 442 | 2 022 | 3 090 | 954 | 92 | 392 | 170 | 57 276 |

KÄRÄJÄOIKEUKSIIN SAAPUNEIDEN ASIOIDEN %-MUUTOS; VUOSI 2014 VERRATTUNA VUOTEEN 2013
1.1. - 31.12.

| | Alioikeus | Rikos-asiat | Muut rikos-oik.asiat | Pakko-keinoas. | Sakon muutoas. | Maa-oikeus-asiat | Laajat riita-as. | Erill. turv.-toimet | Summaa-riset | Avio-eroas. | Muut hak.as. | Velka-järjestely | Yritys-saneeraus | Konk. asiat | Ulosotto-asiat | Yh-teensä |
|-----|-----------------------------------|-------------|----------------------|----------------|----------------|------------------|------------------|---------------------|----------------|-------------|--------------|------------------|------------------|--------------|----------------|----------------|
| | KOKO MAA | -2 % | -5 % | -12 % | 4 % | -13 % | 3 % | -5 % | -19 % | 2 % | 4 % | 6 % | -10 % | -5 % | 7 % | -14 % |
| | Lkm muutos | -922 | -203 | -1 163 | 402 | -86 | 322 | -12 | -79 982 | 357 | 869 | 281 | -69 | -181 | 82 | -80 305 |
| 769 | Ahvenanmaan ko | -7 % | 17 % | 6 % | -36 % | | 18 % | | -6 % | 33 % | 20 % | | | -47 % | 22 % | -2 % |
| 708 | Kanta-Hämeen ko | 6 % | -11 % | -27 % | -5 % | -36 % | 9 % | -50 % | -19 % | -13 % | -15 % | -32 % | | -24 % | | -16 % |
| 750 | Länsi-Uudenmaan ko | 5 % | 2 % | -7 % | -11 % | | 6 % | 120 % | -17 % | 7 % | 6 % | 14 % | | 1 % | | -12 % |
| 758 | Pirkanmaan ko | -7 % | 15 % | -15 % | 11 % | | -5 % | -46 % | -20 % | 1 % | -1 % | -3 % | 10 % | 12 % | 12 % | -16 % |
| 761 | Varsinais-Suomen ko | 9 % | 13 % | -26 % | 0 % | -12 % | 12 % | -26 % | -16 % | 9 % | 14 % | -13 % | 1 % | -15 % | 2 % | -11 % |
| | Turun hovioikeuspiiri | 1 % | 10 % | -19 % | 2 % | -25 % | 5 % | -25 % | -18 % | 4 % | 4 % | -8 % | 5 % | -6 % | 8 % | -14 % |
| 757 | Etelä-Pohjanmaan ko | 2 % | -26 % | 3 % | -5 % | | -10 % | 200 % | -17 % | 5 % | 4 % | -1 % | | -28 % | | -13 % |
| 723 | Keski-Pohjanmaan ko | -6 % | -42 % | -36 % | 21 % | | -4 % | -100 % | -22 % | -9 % | 9 % | 17 % | | -21 % | | -18 % |
| 715 | Keski-Suomen ko | 10 % | -3 % | -19 % | 5 % | | 1 % | 60 % | -21 % | 12 % | -5 % | 32 % | -8 % | -3 % | -6 % | -15 % |
| 764 | Pohjanmaan ko | -14 % | 18 % | -7 % | | 12 % | -2 % | 133 % | -16 % | 8 % | 8 % | 6 % | 7 % | -14 % | 24 % | -13 % |
| 747 | Satakunnan ko | 0 % | 6 % | 20 % | | | 21 % | 200 % | -25 % | -3 % | -6 % | 7 % | 61 % | -1 % | 25 % | -19 % |
| | Vaasan hovioikeuspiiri | 1 % | -8 % | -8 % | 2 % | 12 % | 3 % | 106 % | -21 % | 4 % | 0 % | 10 % | 17 % | -13 % | 13 % | -16 % |
| 731 | Etelä-Karjalan ko | -2 % | -23 % | 15 % | -13 % | | 15 % | 43 % | -17 % | 10 % | -14 % | 16 % | -24 % | -11 % | 11 % | -13 % |
| 736 | Etelä-Savon ko | -12 % | -8 % | -19 % | -11 % | -20 % | 4 % | -20 % | -20 % | -10 % | -2 % | 12 % | | -17 % | | -17 % |
| 725 | Kymenlaakson ko | 12 % | -4 % | 3 % | 13 % | | -17 % | -25 % | -18 % | 11 % | -16 % | | | 2 % | | -13 % |
| 713 | Pohjois-Karjalan ko | -9 % | -3 % | -14 % | -22 % | | -6 % | -55 % | -25 % | -3 % | -2 % | 8 % | 30 % | -12 % | | -21 % |
| 726 | Pohjois-Savon ko | -3 % | -8 % | -45 % | -1 % | -28 % | 6 % | 45 % | -17 % | -9 % | 3 % | 7 % | -28 % | -15 % | -2 % | -14 % |
| 729 | Päijät-Hämeen ko | -7 % | -13 % | -11 % | -4 % | | -10 % | -33 % | -19 % | -3 % | 10 % | 20 % | -12 % | -7 % | | -15 % |
| | Itä-Suomen hovioikeuspiiri | -4 % | -10 % | -16 % | -6 % | -24 % | -3 % | -16 % | -19 % | -1 % | -3 % | 9 % | -18 % | -10 % | 2 % | -15 % |
| 702 | Espoon ko | 29 % | -4 % | -2 % | 44 % | | 4 % | 18 % | -13 % | | 12 % | -12 % | -5 % | -2 % | -8 % | -7 % |
| 706 | Helsingin ko | -8 % | -8 % | -5 % | 8 % | | 5 % | 16 % | -16 % | 8 % | 0 % | -10 % | -21 % | 6 % | 16 % | -12 % |
| 707 | Hyvinkään ko | -5 % | 1 % | -31 % | -9 % | | 11 % | 100 % | -13 % | 4 % | 11 % | 8 % | | -12 % | | -10 % |
| 748 | Itä-Uudenmaan ko | 8 % | -39 % | -17 % | | | 7 % | -85 % | -13 % | -4 % | -19 % | 106 % | | | | -11 % |
| 763 | Tuusulan ko | -11 % | -1 % | -20 % | | | -16 % | -20 % | -17 % | 6 % | 27 % | 25 % | | 8 % | | -14 % |
| 766 | Vantaan ko | 1 % | -20 % | -10 % | 1 % | 14 % | -2 % | 133 % | -18 % | -4 % | 31 % | 6 % | | 22 % | 3 % | -13 % |
| | Helsingin hovioikeuspiiri | -2 % | -11 % | -7 % | 9 % | 14 % | 3 % | 5 % | -16 % | 3 % | 7 % | 5 % | -15 % | 4 % | 4 % | -11 % |
| 717 | Kainuun ko | -5 % | -3 % | -4 % | -12 % | | 11 % | -33 % | -24 % | 8 % | -8 % | 35 % | | -13 % | | -18 % |
| 771 | Kemi -Tornion ko | -12 % | 4 % | -5 % | 42 % | | -4 % | -13 % | -27 % | -6 % | 25 % | 26 % | | -9 % | | -20 % |
| 730 | Lapin ko | -2 % | 21 % | 12 % | 32 % | -4 % | 30 % | -43 % | -20 % | 2 % | 32 % | 54 % | -71 % | -23 % | -18 % | -12 % |
| 742 | Oulun ko | -10 % | -8 % | -2 % | | | 7 % | -43 % | -26 % | -1 % | 5 % | 7 % | 11 % | -6 % | 38 % | -20 % |
| 768 | Ylivieska-Raahen ko | -1 % | 8 % | -67 % | 22 % | | 7 % | 33 % | -19 % | -13 % | 34 % | -2 % | | 25 % | | -14 % |
| | Rovaniemen hovioikeuspiiri | -7 % | 0 % | -10 % | 12 % | -2 % | 11 % | -29 % | -24 % | -3 % | 15 % | 19 % | -31 % | -7 % | 11 % | -18 % |

KÄSITTELYAIKA 1.1.-31.12.2014 RATKAISTUISSA ASIOISSA

| | Alioikeus | Rikos-asiat | Muu rikos-oik asia | Pakkokei-not | Maa-oikeus-asiat | Laajat riita-as. | Erill. turv.-toimet | Summaa-riset | Avio-eroas. | Muut hak.as. | Velka-järjest. | Yritys-saneeraus | Konk. asiat | Ulosotto-asiat | Kaikki riita-asiain menettelytavat | | |
|-----|-----------------------------------|-------------|--------------------|--------------|------------------|------------------|---------------------|--------------|-------------|--------------|----------------|------------------|-------------|----------------|------------------------------------|-------------------|-----------------|
| | | | | | | | | | | | | | | | Keski-arvo | Kirjallinen valm. | Istuntokäs. yht |
| | KOKO MAA | 4,1 | 2,2 | 2,1 | 6,7 | 10,1 | 3,0 | 2,5 | 8,1 | 2,4 | 5,8 | 6,6 | 8,3 | 3,5 | 3,0 | 2,8 | 10,6 |
| 769 | Ahvenanmaan ko | 6,7 | 1,5 | 3,0 | | 11,3 | | 2,3 | 8,4 | 2,5 | 10,9 | 1,0 | 4,7 | 2,4 | 3,1 | 2,6 | 12,3 |
| 708 | Kanta-Hämeen ko | 3,4 | 1,6 | 1,7 | 7,0 | 7,3 | 1,0 | 2,1 | 8,2 | 2,3 | 5,4 | | 8,3 | | 2,6 | 2,5 | 9,2 |
| 750 | Länsi-Uudenmaan ko | 3,8 | 2,1 | 2,5 | | 9,2 | 1,3 | 2,3 | 8,3 | 2,6 | 7,8 | | 5,8 | | 2,8 | 2,7 | 10,8 |
| 758 | Pirkanmaan ko | 3,3 | 1,2 | 1,3 | | 7,1 | 2,6 | 1,8 | 8,0 | 2,7 | 4,7 | 5,9 | 9,1 | 4,1 | 2,4 | 2,3 | 8,6 |
| 761 | Varsinais-Suomen ko | 3,4 | 4,3 | 1,0 | 4,8 | 7,5 | 2,8 | 2,3 | 8,1 | 2,4 | 5,1 | 6,8 | 12,2 | 4,6 | 2,8 | 2,7 | 9,0 |
| | Turun hovioikeuspiiri | 3,5 | 2,4 | 1,3 | 5,9 | 7,6 | 2,4 | 2,1 | 8,1 | 2,5 | 5,3 | 6,4 | 9,8 | 4,2 | 2,6 | 2,5 | 9,2 |
| 757 | Etelä-Pohjanmaan ko | 2,2 | 5,9 | 2,0 | | 7,0 | 1,7 | 3,8 | 7,9 | 1,8 | 5,7 | | 9,5 | | 4,0 | 3,9 | 7,9 |
| 723 | Keski-Pohjanmaan ko | 3,4 | 1,6 | 1,3 | | 9,7 | 4,6 | 2,1 | 8,1 | 1,6 | 4,4 | | 10,7 | | 2,6 | 2,4 | 9,7 |
| 715 | Keski-Suomen ko | 3,3 | 1,3 | 0,6 | | 6,6 | 2,0 | 1,9 | 8,3 | 2,7 | 8,0 | 7,7 | 7,5 | 3,2 | 2,4 | 2,3 | 7,7 |
| 764 | Pohjanmaan ko | 4,5 | 1,3 | 2,2 | 7,7 | 11,1 | 2,5 | 1,6 | 8,0 | 2,5 | 6,3 | 6,3 | 9,1 | 4,6 | 2,3 | 2,1 | 11,1 |
| 747 | Satakunnan ko | 2,7 | 1,9 | 1,6 | | 7,0 | 3,5 | 2,9 | 8,3 | 2,0 | 5,1 | 10,2 | 6,3 | 4,0 | 3,2 | 3,1 | 9,8 |
| | Vaasan hovioikeuspiiri | 3,1 | 2,5 | 1,4 | 7,7 | 7,7 | 2,7 | 2,6 | 8,2 | 2,3 | 5,9 | 7,7 | 8,3 | 4,0 | 3,0 | 2,9 | 9,0 |
| 731 | Etelä-Karjalan ko | 2,5 | 2,4 | 0,9 | | 8,9 | 3,4 | 2,4 | 8,0 | 1,8 | 5,5 | 4,9 | 8,8 | 1,9 | 2,9 | 2,8 | 9,0 |
| 736 | Etelä-Savon ko | 3,8 | 1,6 | 0,9 | 6,8 | 10,3 | 7,0 | 1,8 | 8,1 | 2,1 | 6,2 | | 5,8 | | 2,4 | 2,2 | 10,2 |
| 725 | Kyminlaakson ko | 2,4 | 1,4 | 2,5 | | 7,6 | 2,4 | 1,9 | 7,9 | 2,4 | 6,2 | | 7,4 | | 2,4 | 2,3 | 8,5 |
| 713 | Pohjois-Karjalan ko | 1,9 | 0,8 | 1,1 | | 5,0 | 3,0 | 1,8 | 8,3 | 1,6 | 5,9 | 3,6 | 5,5 | | 2,2 | 2,1 | 6,3 |
| 726 | Pohjois-Savon ko | 3,6 | 1,5 | 1,5 | 5,8 | 9,9 | 2,8 | 1,7 | 8,3 | 2,1 | 6,1 | 7,5 | 7,8 | 5,0 | 2,3 | 2,1 | 10,4 |
| 729 | Päijät-Hämeen ko | 2,3 | 1,0 | 1,4 | | 5,7 | 1,7 | 1,5 | 7,7 | 2,0 | 5,8 | 6,2 | 9,5 | 3,1 | 2,1 | 2,0 | 6,9 |
| | Itä-Suomen hovioikeuspiiri | 2,8 | 1,3 | 1,5 | 6,3 | 7,8 | 3,3 | 1,8 | 8,0 | 2,0 | 6,0 | 6,1 | 7,8 | 3,6 | 2,3 | 2,2 | 8,5 |
| 702 | Espoon ko | 5,6 | 2,6 | 1,1 | | 10,5 | 3,6 | 2,1 | 7,9 | 3,1 | 6,4 | 6,3 | 8,4 | 2,8 | 2,8 | 2,6 | 12,6 |
| 706 | Helsingin ko | 8,4 | 2,9 | 4,1 | | 12,3 | 2,3 | 4,8 | 8,2 | 2,6 | 5,4 | 6,1 | 8,8 | 2,8 | 5,2 | 4,9 | 16,5 |
| 707 | Hyvinkään ko | 3,3 | 1,1 | 2,8 | | 6,1 | 6,5 | 1,7 | 8,1 | 2,2 | 4,9 | | 8,5 | | 2,2 | 2,1 | 6,8 |
| 748 | Itä-Uudenmaan ko | 3,9 | 2,1 | 1,4 | | 10,9 | 9,1 | 1,8 | 8,2 | 3,2 | 11,8 | | 6,1 | | 2,6 | 2,3 | 12,3 |
| 763 | Tuusulan ko | 3,9 | 1,3 | 1,9 | | 6,9 | 2,2 | 2,1 | 8,1 | 2,6 | 5,4 | | 6,1 | | 2,6 | 2,5 | 9,1 |
| 766 | Vantaan ko | 4,3 | 1,7 | 0,9 | 5,3 | 20,6 | 1,2 | 2,1 | 8,5 | 2,1 | 5,1 | | 7,5 | 2,3 | 3,3 | 3,1 | 11,6 |
| | Helsingin hovioikeuspiiri | 6,3 | 2,3 | 3,0 | 5,3 | 12,8 | 2,9 | 3,2 | 8,2 | 2,6 | 5,9 | 6,2 | 8,2 | 2,6 | 3,9 | 3,6 | 13,4 |
| 717 | Kainuun ko | 3,3 | 0,9 | 0,9 | | 7,6 | 0,9 | 1,4 | 7,8 | 1,9 | 5,7 | | 7,3 | | 1,9 | 1,8 | 8,5 |
| 771 | Kemi -Tornion ko | 3,9 | 1,5 | 0,9 | | 7,7 | 3,0 | 1,8 | 8,2 | 2,2 | 6,8 | | 5,2 | | 2,3 | 2,2 | 9,0 |
| 730 | Lapin ko | 4,4 | 1,7 | 1,7 | 10,2 | 13,3 | 6,2 | 1,9 | 8,1 | 2,5 | 6,7 | 9,0 | 8,6 | 5,1 | 2,7 | 2,4 | 16,2 |
| 742 | Oulun ko | 4,9 | 3,0 | 0,9 | 8,2 | 6,6 | 4,7 | 2,3 | 8,4 | 2,5 | 5,4 | 6,2 | 7,0 | 2,8 | 2,9 | 2,7 | 8,2 |
| 768 | Ylivieska-Raahen ko | 3,2 | 1,7 | 2,3 | | 10,1 | 3,0 | 2,4 | 8,0 | 4,5 | 6,6 | | 4,6 | | 3,0 | 2,9 | 10,2 |
| | Rovaniemen hovioikeuspiiri | 4,2 | 2,3 | 1,1 | 9,4 | 8,8 | 4,1 | 2,1 | 8,2 | 2,7 | 6,0 | 7,3 | 6,8 | 3,7 | 2,7 | 2,5 | 10,1 |

KÄRÄJÄOIKEUKSISSA TOTEUTUNEET HENKILÖTYÖVUODET VUONNA 2014

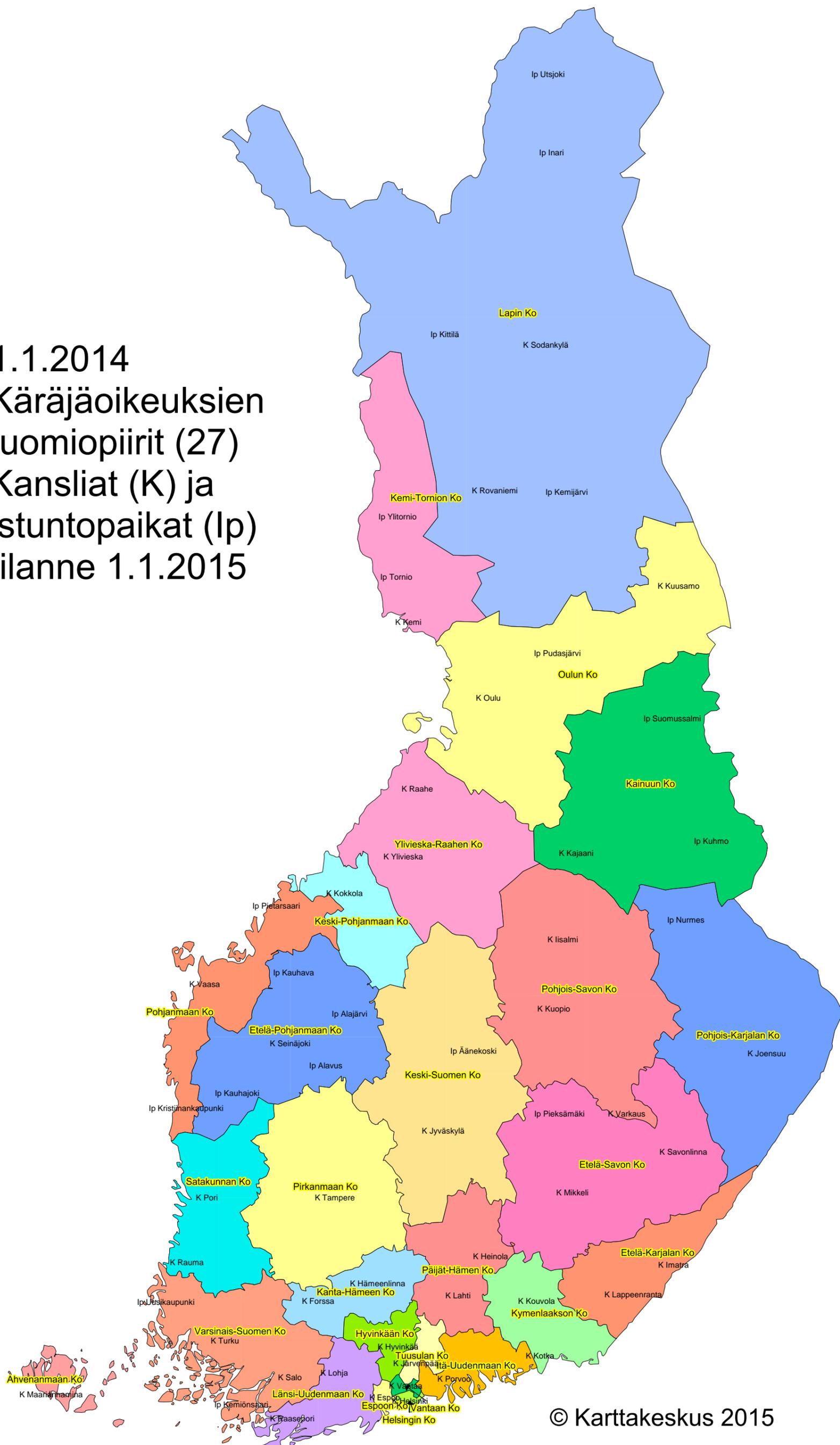
| | | Henkilötyövuodet yhteensä (htv:na) | | | | | | Vakinaiset virat (htv:na) | | | | | | Määräaikaiset (htv:na) | | | | | | HTV | |
|-----|---|------------------------------------|--------|-------|---------|-------|---------|---------------------------|--------|-------|---------|-------|---------|------------------------|--------|------|---------|-------|---------|-------|-------|
| | | Tuom. | Kävisk | Not | Kanslia | HM | Yht. | Tuom. | Kävisk | Not | Kanslia | HM | Yht. | Tuom. | Kävisk | Not | Kanslia | HM | Yht ma | YHT. | |
| | | 508,1 | 6,9 | 136,4 | 997,1 | 266,3 | 1 914,9 | 466,4 | 6,9 | 130,9 | 943,7 | 258,0 | 1 805,8 | 41,8 | 5,6 | 53,4 | 8,3 | 109,1 | 1 914,9 | | |
| 702 | 4 | Espeen ko | 25,1 | | 5,2 | 42,2 | 9,8 | 82,3 | 21,3 | | 5,2 | 39,3 | 9,0 | 74,8 | 3,8 | | 2,9 | 0,8 | 7,5 | 82,3 | |
| 706 | 4 | Helsingin ko | 96,5 | | 17,6 | 182,8 | 54,0 | 351,0 | 84,1 | | 16,6 | 167,2 | 53,6 | 321,4 | 12,4 | | 1,0 | 15,7 | 0,4 | 29,6 | 351,0 |
| 707 | 5 | Hyvinkään ko | 11,8 | | 3,5 | 24,6 | 5,8 | 45,6 | 10,0 | | 3,0 | 23,3 | 5,6 | 41,9 | 1,8 | | 0,5 | 1,3 | 0,2 | 3,8 | 45,6 |
| 708 | 1 | Kanta-Hämeen ko | 11,4 | | 3,4 | 20,8 | 5,2 | 40,8 | 10,7 | | 3,4 | 20,1 | 5,0 | 39,2 | 0,7 | | 0,8 | 0,2 | 1,6 | 40,8 | |
| 713 | 3 | Pohjois-Karjalan ko | 11,7 | | 3,0 | 26,5 | 7,0 | 48,2 | 11,4 | | 3,0 | 25,5 | 7,0 | 46,9 | 0,2 | | 1,0 | | 1,2 | 48,2 | |
| 715 | 2 | Keski-Suomen ko | 21,2 | | 6,2 | 43,7 | 10,3 | 81,4 | 20,0 | | 5,0 | 41,6 | 8,5 | 75,1 | 1,3 | | 1,2 | 2,2 | 1,8 | 6,3 | 81,4 |
| 717 | 3 | Kainuun ko | 6,1 | | 2,4 | 12,7 | 4,0 | 25,2 | 6,1 | | 1,7 | 12,2 | 4,0 | 24,0 | | | 0,8 | 0,5 | | 1,3 | 25,2 |
| 723 | 2 | Keski-Pohjanmaan ko | 6,0 | | 1,9 | 12,9 | 3,0 | 23,8 | 6,0 | | 1,9 | 11,9 | 3,0 | 22,8 | | | 1,0 | | 3,0 | 1,0 | 23,8 |
| 725 | 5 | Kymenlaakson ko | 14,0 | | 4,2 | 34,3 | 9,0 | 61,5 | 14,0 | | 4,2 | 33,8 | 9,0 | 61,0 | | | 0,5 | | | 0,5 | 61,5 |
| 726 | 3 | Pohjois-Savon ko | 24,3 | | 7,0 | 47,8 | 11,8 | 90,9 | 20,8 | | 6,8 | 46,1 | 11,5 | 85,2 | 3,5 | | 0,2 | 1,8 | 0,3 | 5,7 | 90,9 |
| 729 | 5 | Päijät-Hämeen ko | 17,0 | 1,0 | 5,5 | 39,7 | 11,0 | 74,2 | 17,0 | 1,0 | 5,5 | 39,3 | 11,0 | 73,8 | | | 0,4 | | | 0,4 | 74,2 |
| 730 | 6 | Lapin ko | 13,3 | 1,0 | 3,5 | 23,3 | 6,5 | 47,6 | 12,1 | 1,0 | 3,0 | 21,7 | 5,7 | 43,4 | 1,2 | | 0,5 | 1,6 | 0,8 | 4,2 | 47,6 |
| 731 | 5 | Etelä-Karjalan ko | 11,5 | | 4,0 | 25,1 | 7,0 | 47,6 | 11,2 | | 4,0 | 24,0 | 6,0 | 45,2 | 0,2 | | 1,1 | 1,0 | 2,4 | 47,6 | |
| 736 | 3 | Etelä-Savon ko | 13,8 | 1,0 | 4,0 | 25,5 | 6,0 | 50,3 | 12,9 | 1,0 | 4,0 | 24,7 | 6,0 | 48,6 | 0,8 | | 0,8 | | | 1,7 | 50,3 |
| 742 | 6 | Oulun ko | 24,7 | | 7,0 | 50,7 | 9,5 | 91,9 | 23,0 | | 6,0 | 46,4 | 9,5 | 84,9 | 1,8 | | 1,0 | 4,3 | | 7,0 | 91,9 |
| 747 | 2 | Satakunnan ko | 16,7 | | 5,0 | 35,8 | 10,6 | 68,2 | 15,2 | | 5,0 | 35,2 | 10,6 | 66,0 | 1,5 | | 0,7 | | | 2,2 | 68,2 |
| 748 | 4 | Itä-Uudenmaan ko | 7,7 | | 2,0 | 12,7 | 4,2 | 26,5 | 5,8 | | 2,0 | 12,2 | 4,0 | 24,0 | 1,9 | | 0,5 | 0,2 | 2,5 | 26,5 | |
| 750 | 1 | Länsi-Uudenmaan ko | 13,0 | | 5,0 | 24,3 | 8,0 | 50,4 | 12,0 | | 5,0 | 22,7 | 7,0 | 46,7 | 1,0 | | 1,7 | 1,0 | 3,7 | 50,4 | |
| 757 | 2 | Etelä-Pohjanmaan ko | 12,8 | 1,0 | 4,2 | 28,2 | 8,0 | 54,1 | 12,8 | 1,0 | 4,2 | 27,9 | 8,0 | 53,9 | | | 0,3 | | | 0,3 | 54,1 |
| 758 | 1 | Pirkanmaan ko | 37,0 | 0,8 | 11,0 | 76,4 | 21,4 | 146,6 | 36,9 | 0,8 | 11,0 | 73,2 | 20,9 | 142,8 | 0,2 | | 3,2 | 0,4 | 3,8 | 146,6 | |
| 761 | 1 | Varsinais-Suomen ko | 40,6 | 1,3 | 11,3 | 81,0 | 22,9 | 157,2 | 40,6 | 1,3 | 11,3 | 80,0 | 22,4 | 155,7 | | | 1,0 | 0,5 | 1,5 | 157,2 | |
| 763 | 4 | Tuusulan ko | 12,6 | | 3,5 | 21,9 | 5,2 | 43,2 | 10,6 | | 3,0 | 19,9 | 5,0 | 38,5 | 2,0 | | 0,5 | 2,0 | 0,3 | 4,7 | 43,2 |
| 764 | 2 | Pohjanmaan ko | 14,6 | 0,8 | 3,7 | 26,4 | 7,6 | 53,1 | 14,0 | 0,8 | 3,7 | 25,1 | 7,0 | 50,6 | 0,7 | | 1,3 | 0,6 | 2,5 | 53,1 | |
| 766 | 4 | Vantaan ko | 25,8 | | 5,9 | 38,3 | 10,0 | 80,0 | 21,0 | | 5,9 | 33,9 | 10,0 | 70,7 | 4,9 | | 4,4 | | | 9,3 | 80,0 |
| 768 | 6 | Ylivieska-Raahen ko | 7,0 | | 3,0 | 18,8 | 4,6 | 33,4 | 7,0 | | 3,0 | 17,1 | 4,6 | 31,7 | | | 1,7 | | | 1,7 | 33,4 |
| 769 | 1 | Ahvenanmaan ko | 4,5 | | 2,0 | 5,9 | 1,1 | 13,4 | 4,0 | | 2,0 | 5,9 | 1,0 | 12,9 | 0,5 | | | 0,1 | | 0,6 | 13,4 |
| 771 | 6 | Kemi -Tornion ko | 7,3 | | 1,6 | 14,6 | 3,0 | 26,5 | 6,0 | | 1,6 | 13,7 | 3,0 | 24,3 | 1,3 | | 0,9 | | | 2,3 | 26,5 |

KÄRÄJÄOIKEUKSIEN TYÖMÄÄRÄ, HENKILÖTYÖVUODET, TOIMINTAMENOT, TUOTTAVUUS JA TALOUDELLISUUS VUONNA 2014

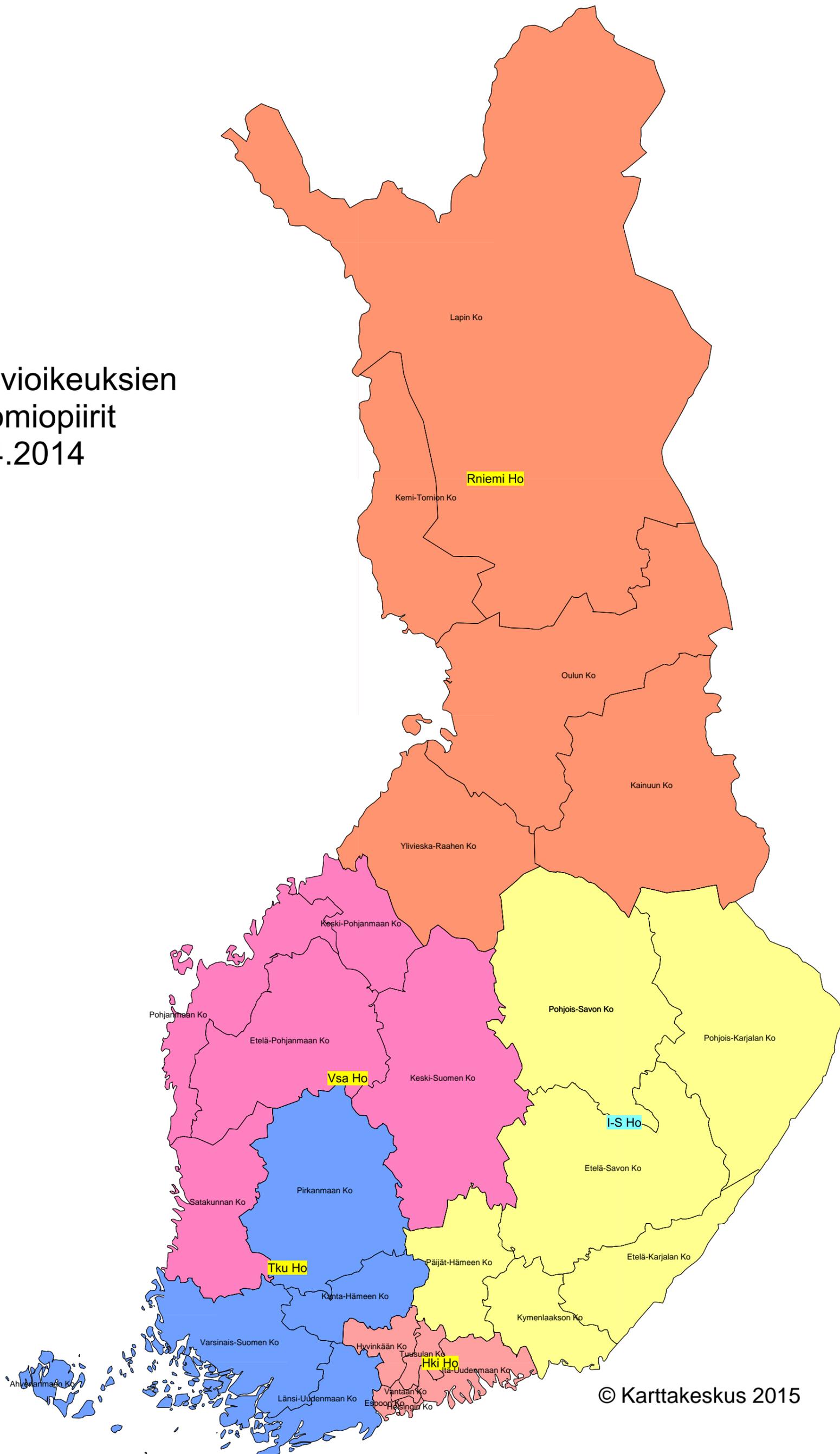
*) Työmäärä= työmääräpainotettu ratkaistujen asioiden lukumäärä. Luku on laskettu suhteuttamalla eri asiaryhmissä ratkaistut asiat niiden laadun ja vaativuustason mukaan.

| KO kdi | Alioikeus | Työmäärä (*) | | | Henkilötyövuosien määrä ¹⁾ | | | Toimintamenot (TP sis. yhteisvastuualue) | | | Tuottavuus | | | Taloudellisuus | | | |
|---|-----------|-----------------|----------------|--------------|---------------------------------------|----------------|-----------|--|--------------------------|--------------|------------|------------|--------------|----------------|------------|-------------|-------|
| | | Arvioitu | Toteutunut | Poikk. | Arvioitu | Toteutunut | Poikk. | Arvioitu | Toteutunut ²⁾ | Poikk. | Arvioitu | Toteutunut | Poikk. | Arvioitu | Toteutunut | Poikk. | |
| Yhteensä | | 239 542 | 220 735 | -8 % | 1 881 | 1 915 | 34 | 138 790 500 | 139 533 553 | 0,5 % | 127 | 115 | -9 % | 579 | 632 | 9 % | |
| 1) Ahvenanmaan käräjäoikeudessa on kaksi henkilötyövuotta hallinto-oikeusasioissa (sisältyy koko maan yhteissummaan). | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 2) Yhteensä summa sisältää myös yhteisvastuualueelle kirjatut menot | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 1 | 769 | Ahvenanmaa | 1 085 | 1 043 | -4 % | 11,0 | 11,4 | 0 | 886 400 | 898 810 | 1,4 % | 99 | 91 | -8 % | 817 | 862 | 5 % |
| 1 | 708 | Kanta-Häme | 4 712 | 4 969 | 5 % | 40,2 | 40,8 | 1 | 2 995 900 | 3 036 899 | 1,4 % | 117 | 122 | 4 % | 636 | 611 | -4 % |
| 1 | 750 | Länsi-Uusimaa | 6 388 | 5 873 | -8 % | 50,0 | 50,4 | 0 | 3 798 700 | 3 775 204 | -0,6 % | 128 | 117 | -9 % | 595 | 643 | 8 % |
| 1 | 758 | Pirkanmaa | 20 288 | 19 942 | -2 % | 143,5 | 146,6 | 3 | 10 557 100 | 10 460 988 | -0,9 % | 141 | 136 | -4 % | 520 | 525 | 1 % |
| 1 | 761 | Varsinais-Suomi | 18 951 | 18 937 | 0 % | 154,5 | 157,2 | 3 | 10 731 100 | 10 869 528 | 1,3 % | 123 | 120 | -2 % | 566 | 574 | 1 % |
| Turun hovioikeuspiiri | | 51 424 | 50 764 | -1 % | 399,2 | 406,3 | 7 | 28 969 200 | 29 041 427 | 0,2 % | 129 | 125 | -3 % | 563 | 572 | 2 % | |
| 2 | 757 | Etelä-Pohjanmaa | 6 657 | 6 782 | 2 % | 54,1 | 54,1 | 0 | 4 177 900 | 4 153 433 | -0,6 % | 123 | 125 | 2 % | 628 | 612 | -2 % |
| 2 | 723 | Keski-Pohjanmaa | 2 191 | 1 884 | -14 % | 23,0 | 23,8 | 1 | 1 639 500 | 1 656 391 | 1,0 % | 95 | 79 | -17 % | 748 | 879 | 18 % |
| 2 | 715 | Keski-Suomi | 10 223 | 9 924 | -3 % | 78,7 | 81,4 | 3 | 5 715 900 | 5 892 780 | 3,1 % | 130 | 122 | -6 % | 559 | 594 | 6 % |
| 2 | 764 | Pohjanmaa | 5 524 | 5 170 | -6 % | 51,7 | 53,1 | 1 | 3 877 800 | 3 905 629 | 0,7 % | 107 | 97 | -9 % | 702 | 755 | 8 % |
| 2 | 747 | Satakunta | 8 039 | 7 816 | -3 % | 67,5 | 68,2 | 1 | 4 829 900 | 4 848 996 | 0,4 % | 119 | 115 | -4 % | 601 | 620 | 3 % |
| Vaasan hovioikeuspiiri | | 32 634 | 31 576 | -3 % | 275,0 | 280,6 | 6 | 20 241 000 | 20 457 229 | 1,1 % | 119 | 113 | -5 % | 620 | 648 | 4 % | |
| 3 | 731 | Etelä-Karjala | 5 573 | 4 666 | -16 % | 46,0 | 47,6 | 2 | 3 174 700 | 3 200 588 | 0,8 % | 121 | 98 | -19 % | 570 | 686 | 20 % |
| 3 | 736 | Etelä-Savo | 5 834 | 5 524 | -5 % | 49,8 | 50,3 | 1 | 3 523 100 | 3 528 810 | 0,2 % | 117 | 110 | -6 % | 604 | 639 | 6 % |
| 3 | 725 | Kymeenlaakso | 6 134 | 6 687 | 9 % | 60,6 | 61,5 | 1 | 4 629 500 | 4 636 951 | 0,2 % | 101 | 109 | 8 % | 755 | 693 | -8 % |
| 3 | 713 | Pohjois-Karjala | 5 671 | 5 626 | -1 % | 48,5 | 48,2 | 0 | 3 369 100 | 3 234 034 | -4,0 % | 117 | 117 | 0 % | 594 | 575 | -3 % |
| 3 | 726 | Pohjois-Savo | 11 628 | 9 156 | -21 % | 88,7 | 90,9 | 2 | 6 386 600 | 6 589 622 | 3,2 % | 131 | 101 | -23 % | 549 | 720 | 31 % |
| 3 | 729 | Päijät-Häme | 8 225 | 7 721 | -6 % | 74,5 | 74,2 | 0 | 5 430 200 | 5 426 454 | -0,1 % | 110 | 104 | -5 % | 660 | 703 | 6 % |
| Itä-Suomen hovioikeuspiiri | | 43 064 | 39 380 | -9 % | 368,1 | 372,6 | 5 | 26 513 200 | 26 616 459 | 0,4 % | 117 | 106 | -10 % | 616 | 676 | 10 % | |
| 4 | 702 | Espoo | 10 201 | 10 013 | -2 % | 77,0 | 82,3 | 5 | 5 661 200 | 5 859 834 | 3,5 % | 132 | 122 | -8 % | 555 | 585 | 5 % |
| 4 | 706 | Helsinki | 47 654 | 37 726 | -21 % | 349,0 | 351,0 | 2 | 27 076 500 | 27 136 292 | 0,2 % | 137 | 107 | -22 % | 568 | 719 | 27 % |
| 4 | 707 | Hyvinkää | 5 171 | 4 749 | -8 % | 45,3 | 45,6 | 0 | 3 166 000 | 3 273 405 | 3,4 % | 114 | 104 | -9 % | 612 | 689 | 13 % |
| 4 | 748 | Itä-Uusimaa | 3 102 | 3 422 | 10 % | 26,0 | 26,5 | 1 | 1 862 700 | 1 901 098 | 2,1 % | 119 | 129 | 8 % | 601 | 556 | -8 % |
| 4 | 763 | Tuusula | 5 148 | 4 816 | -6 % | 41,3 | 43,2 | 2 | 2 974 000 | 2 948 943 | -0,8 % | 125 | 111 | -11 % | 578 | 612 | 6 % |
| 4 | 766 | Vantaa | 14 219 | 11 970 | -16 % | 78,1 | 80,0 | 2 | 5 947 800 | 5 849 637 | -1,7 % | 182 | 150 | -18 % | 418 | 489 | 17 % |
| Helsingin hovioikeuspiiri | | 85 494 | 72 696 | -15 % | 616,6 | 628,6 | 12 | 46 688 200 | 46 969 208 | 0,6 % | 139 | 116 | -17 % | 546 | 646 | 18 % | |
| 6 | 717 | Kainuu | 2 620 | 3 050 | 16 % | 24,5 | 25,2 | 1 | 1 713 600 | 1 692 416 | -1,2 % | 107 | 121 | 13 % | 654 | 555 | -15 % |
| 6 | 771 | Kemi-Tornio | 3 232 | 2 987 | -8 % | 26,0 | 26,5 | 1 | 2 149 100 | 2 169 003 | 0,9 % | 124 | 113 | -9 % | 665 | 726 | 9 % |
| 6 | 730 | Lappi | 5 624 | 5 672 | 1 % | 47,4 | 47,6 | 0 | 3 592 400 | 3 586 784 | -0,2 % | 119 | 119 | 0 % | 639 | 632 | -1 % |
| 6 | 742 | Oulu | 11 193 | 11 105 | -1 % | 89,6 | 91,9 | 2 | 6 387 900 | 6 445 856 | 0,9 % | 125 | 121 | -3 % | 571 | 580 | 2 % |
| 6 | 768 | Ylivieska-Raahe | 4 258 | 3 506 | -18 % | 33,0 | 33,4 | 0 | 2 535 900 | 2 554 783 | 0,7 % | 129 | 105 | -19 % | 596 | 729 | 22 % |
| Rovaniemen hovioikeuspiiri | | 26 926 | 26 320 | -2 % | 220,5 | 224,7 | 4 | 16 378 900 | 16 448 842 | 0,4 % | 122 | 117 | -4 % | 608 | 625 | 3 % | |
| Kaikki yhteensä | | 239 542 | 220 735 | -8 % | 1881,3 | 1 914,9 | 34 | 138 790 500 | 139 533 553 | 0,5 % | 127 | 115 | -9 % | 579 | 632 | 9 % | |

1.1.2014
 Käräjäoikeuksien
 tuomiopiirit (27)
 Kansliat (K) ja
 istuntoapaikat (Ip)
 tilanne 1.1.2015



Hovioikeuksien tuomiopiirit 1.4.2014



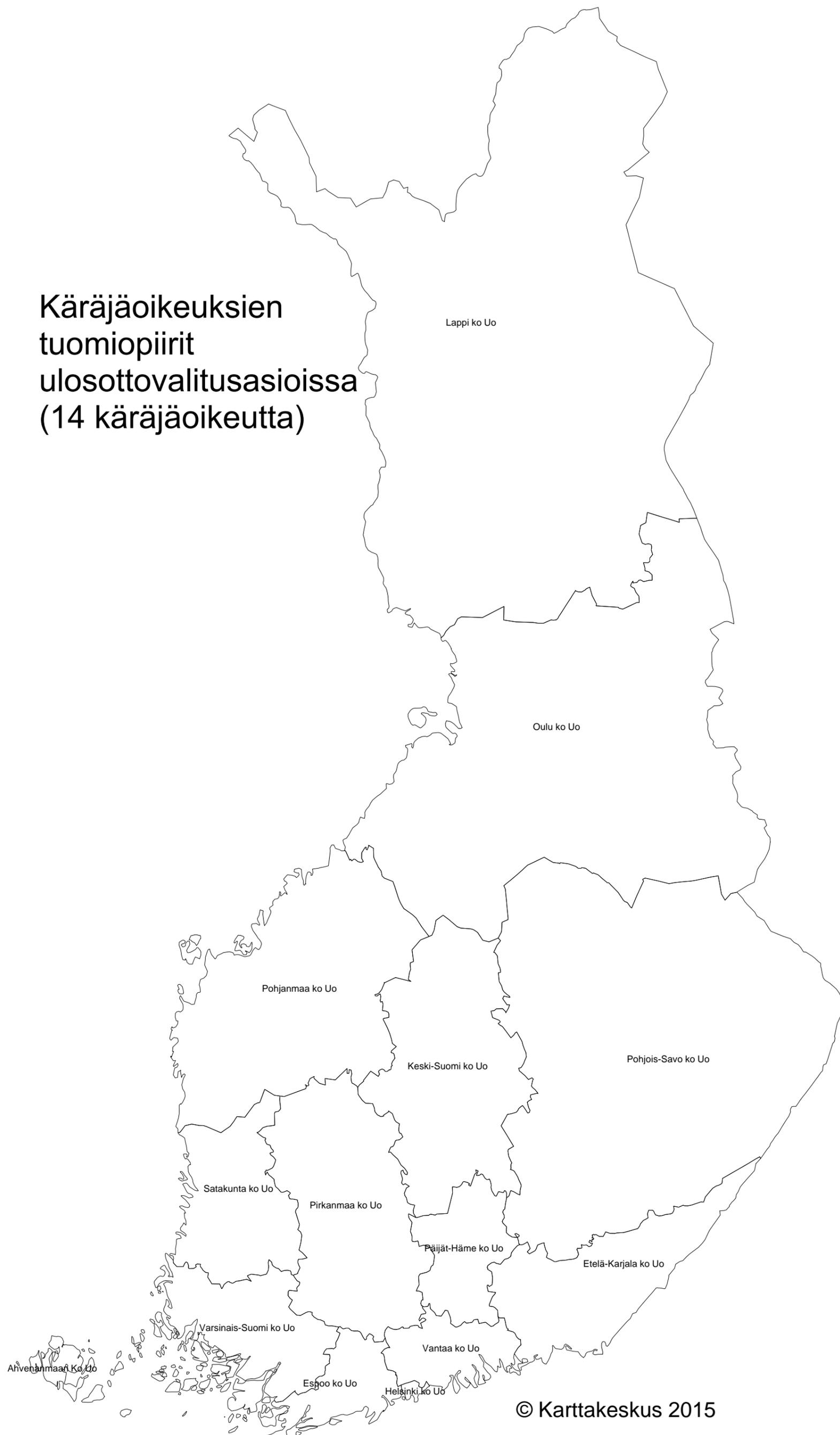
**Käräjäoikeuksien
tuomiopiirit
maaoikeusasioissa
(8 käräjäoikeutta)**



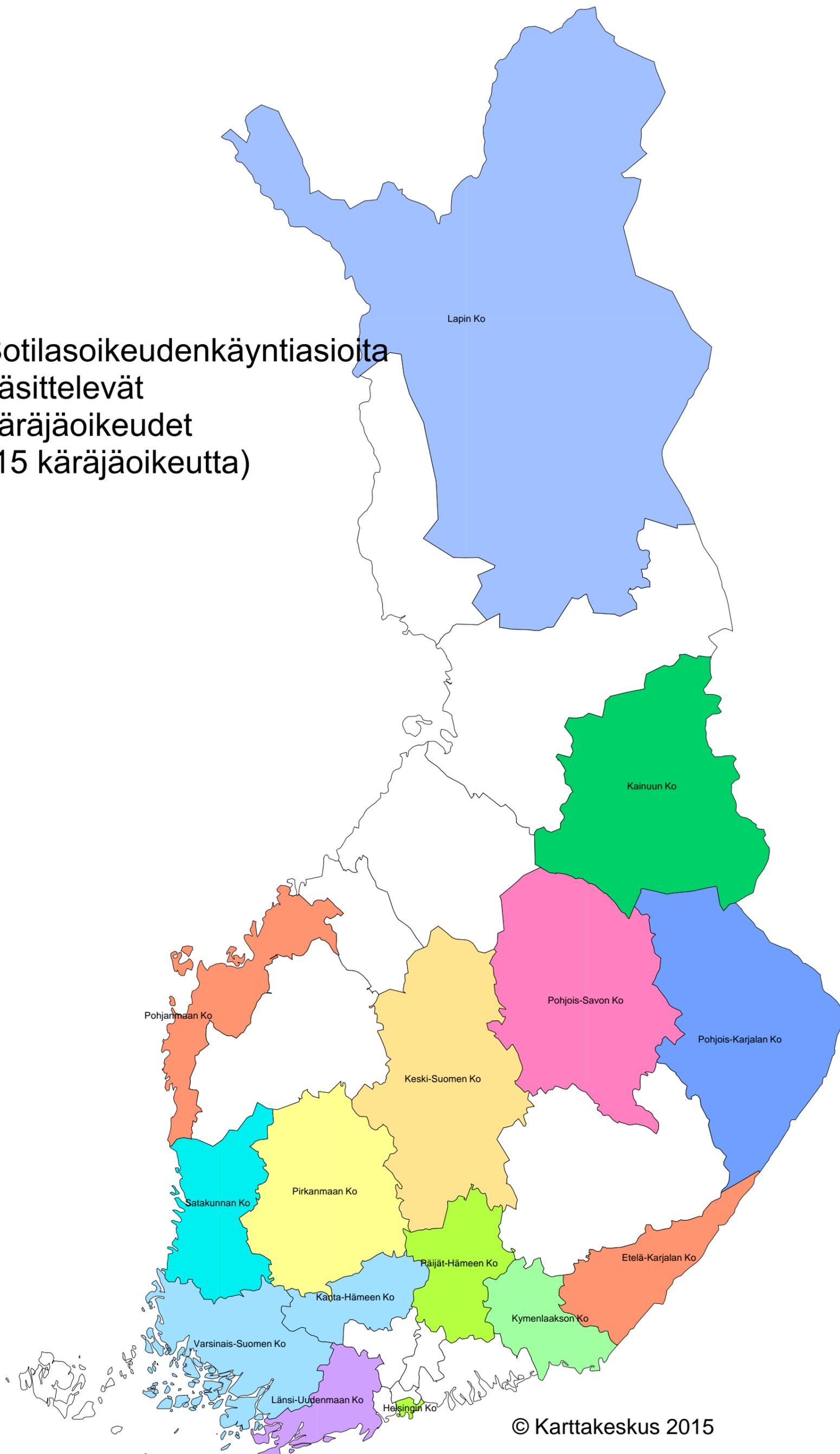
Käräjäoikeuksien
tuomiopiirit
yrityssaneeraus-
asioissa
(14 käräjäoikeutta)



**Käräjäoikeuksien
tuomiopiirit
ulosottovalitusasioissa
(14 käräjäoikeutta)**

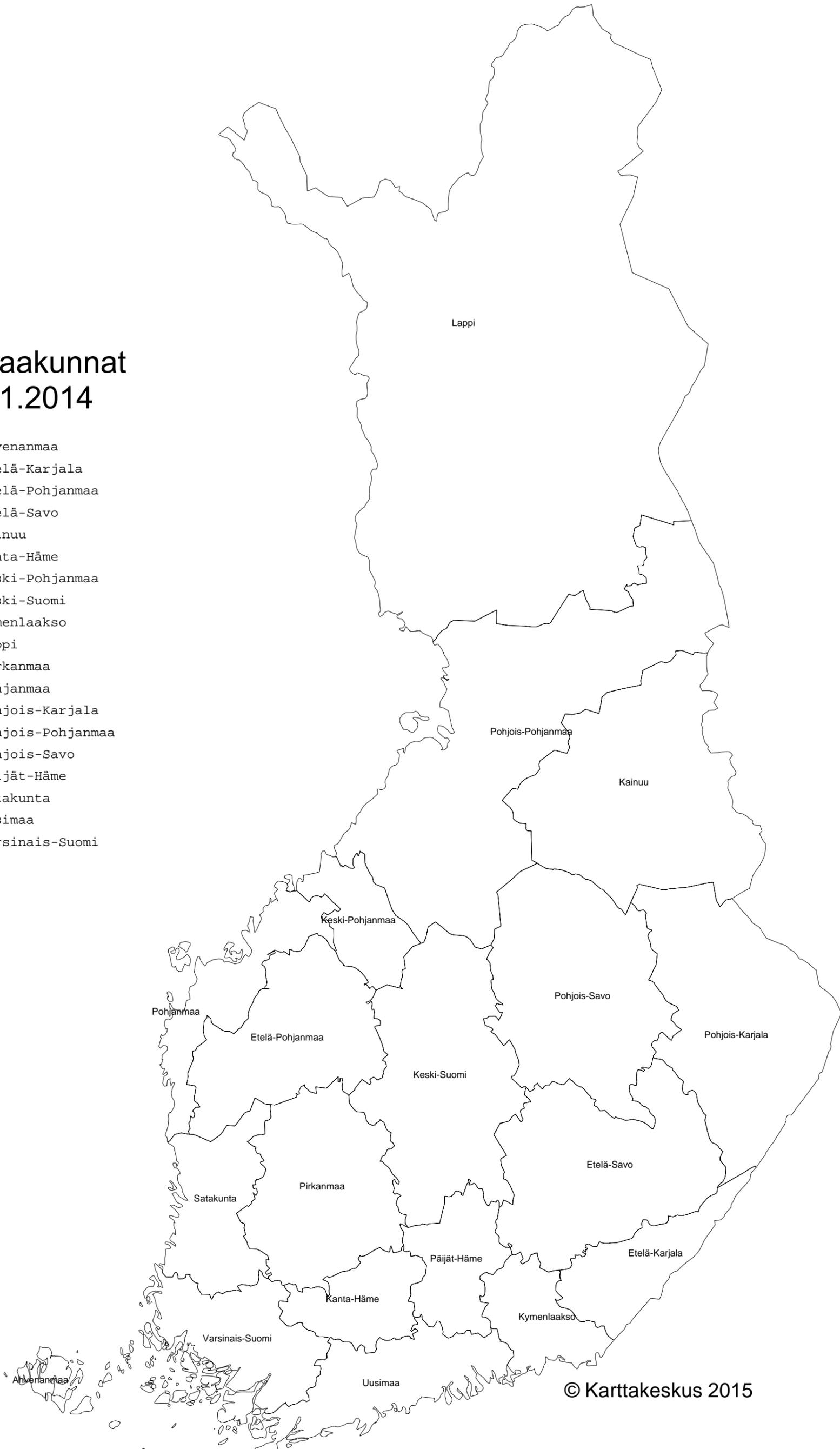


Sotilasoikeudenkäyntiasioita
käsittelevät
käräjäoikeudet
(15 käräjäoikeutta)



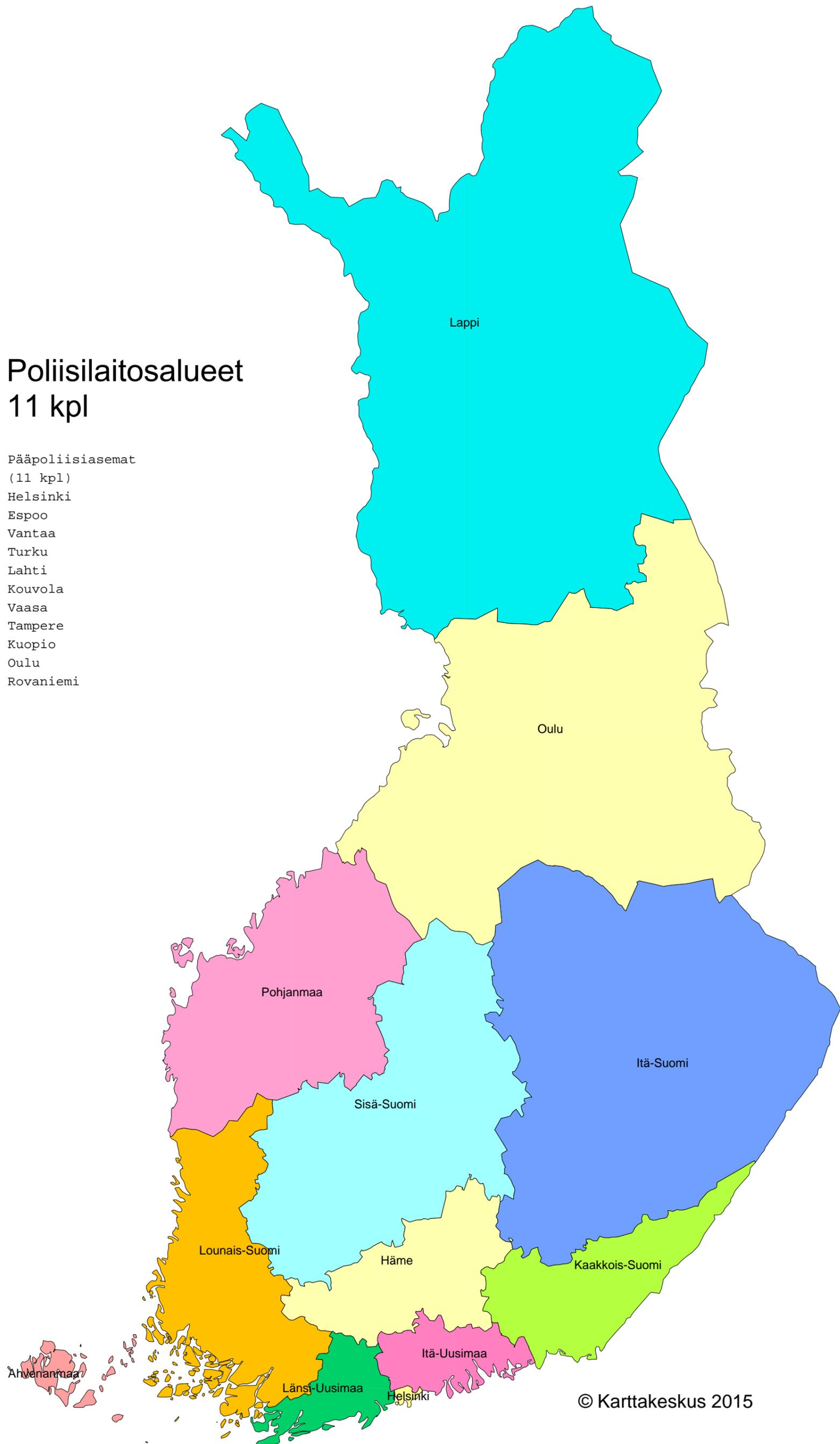
Maakunnat 1.1.2014

Ahvenanmaa
 Etelä-Karjala
 Etelä-Pohjanmaa
 Etelä-Savo
 Kainuu
 Kanta-Häme
 Keski-Pohjanmaa
 Keski-Suomi
 Kymenlaakso
 Lappi
 Pirkanmaa
 Pohjanmaa
 Pohjois-Karjala
 Pohjois-Pohjanmaa
 Pohjois-Savo
 Päijät-Häme
 Satakunta
 Uusimaa
 Varsinais-Suomi

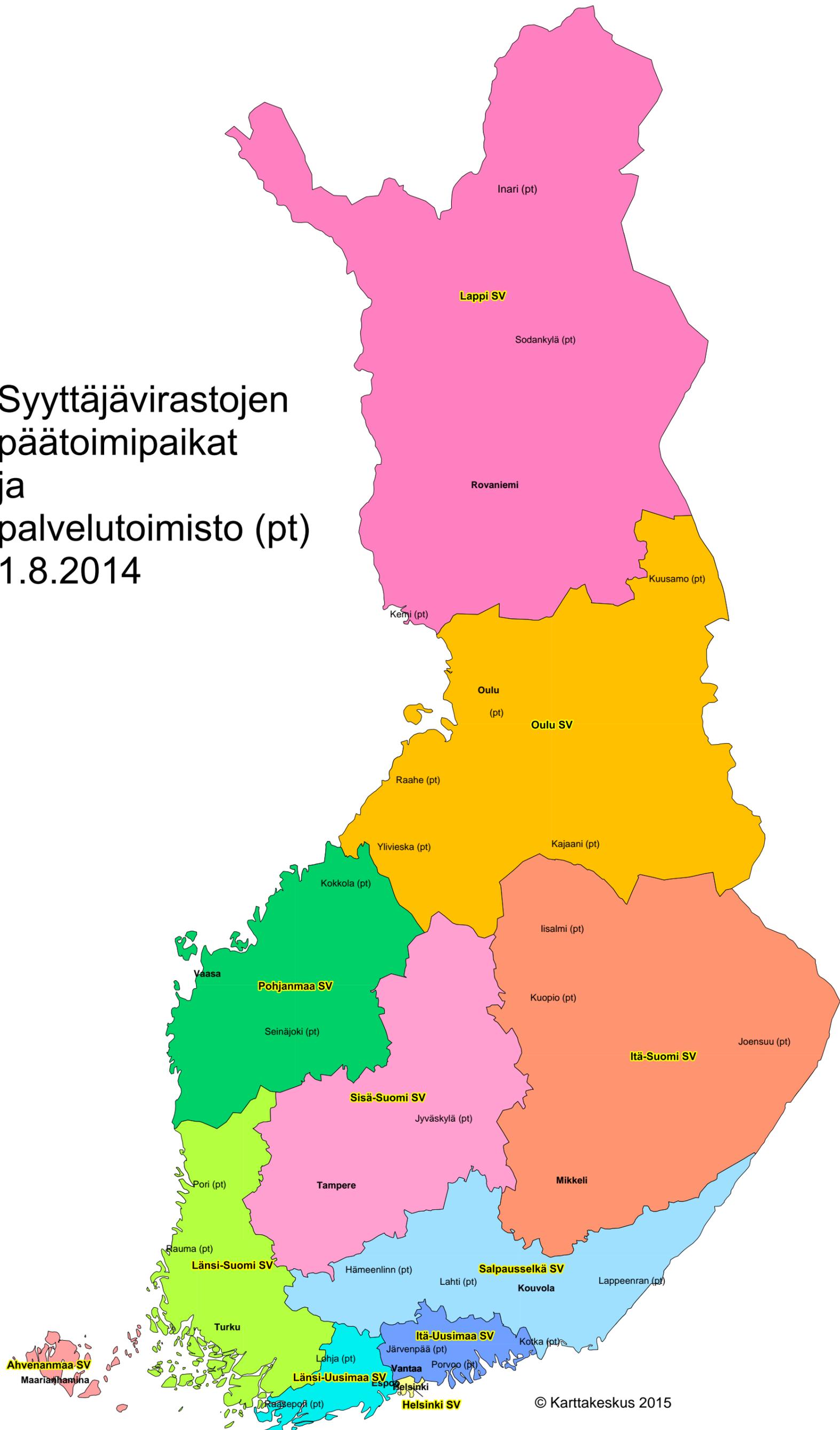


Poliisilaitosalueet 11 kpl

- Pääpoliisiasemat
(11 kpl)
Helsinki
Espoo
Vantaa
Turku
Lahti
Kouvola
Vaasa
Tampere
Kuopio
Oulu
Rovaniemi



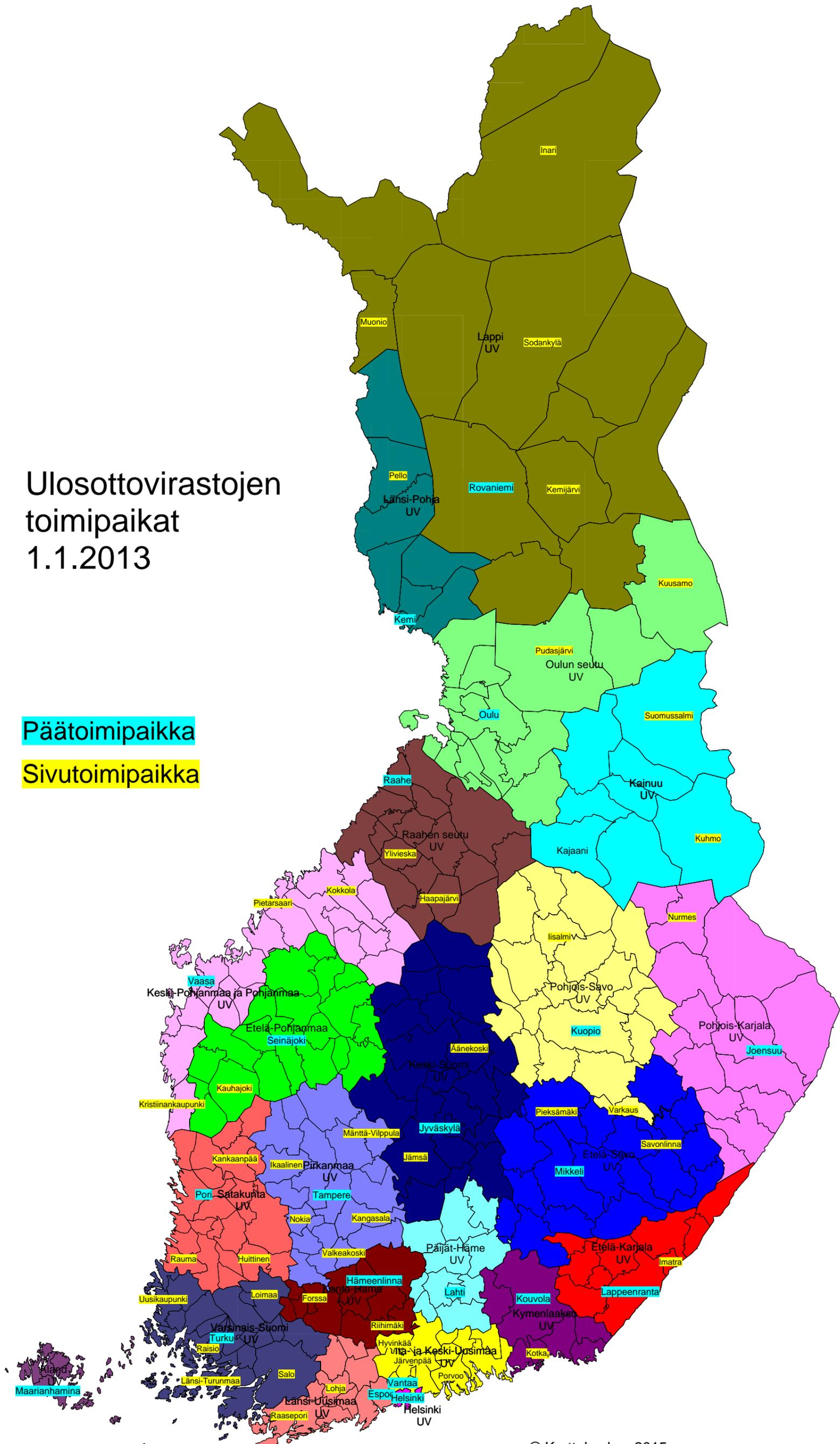
Syyttäjävirastojen
päätoimipaikat
ja
palvelutoimisto (pt)
1.8.2014



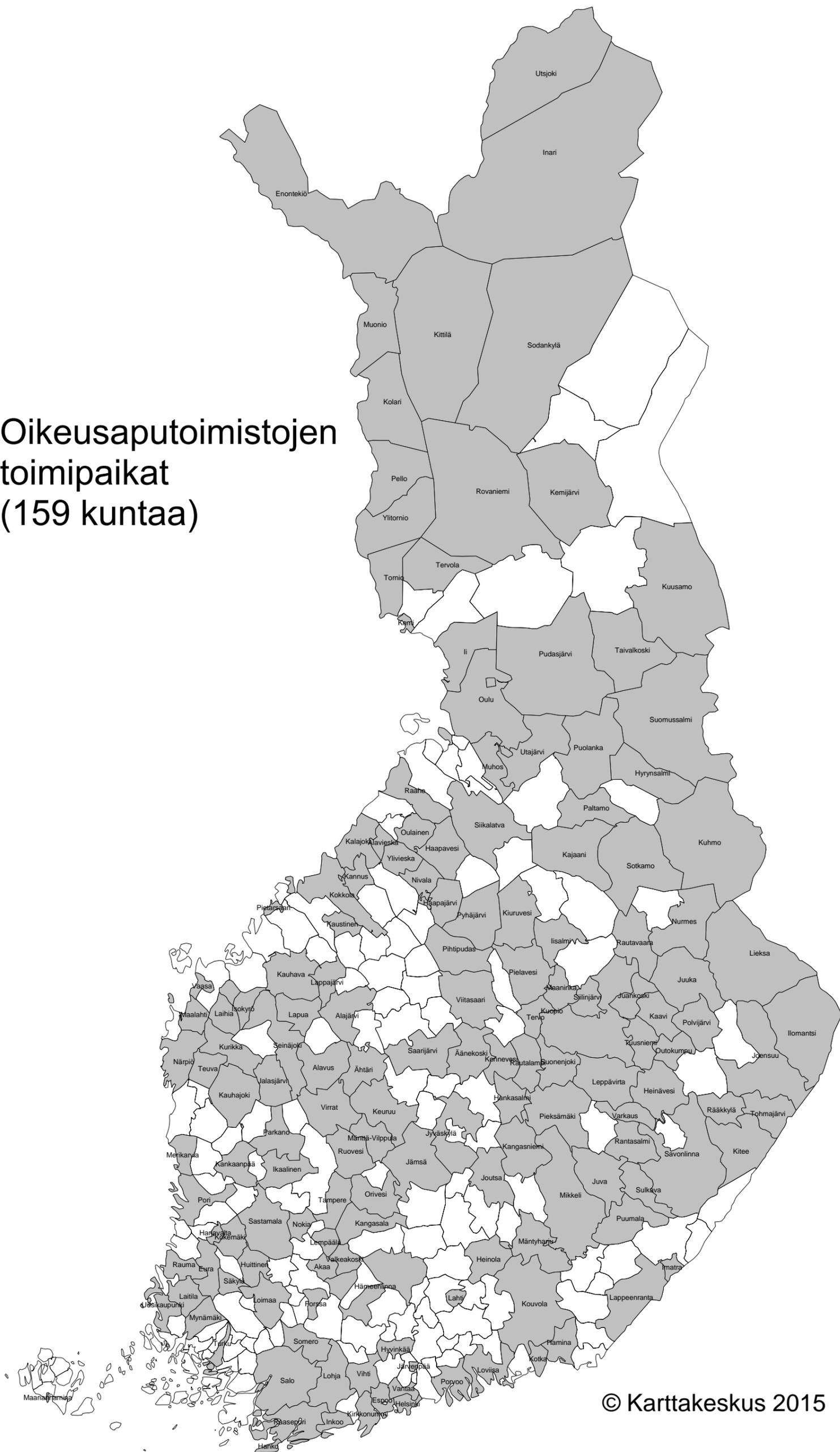
Ulosottovirastojen toimipaikat 1.1.2013

Päätoimipaikka

Sivutoimipaikka



Oikeusaputoimistojen
toimipaikat
(159 kuntaa)



VANKILAT JA YHDYSKUNTASEURAAMUSTOIMISTOT

VANKILAT

- | | |
|--|--|
| 1. Helsinki | 14. Pello |
| 2. Hämeenlinna | 15. Pyhäselkä |
| 3. Jokela | 16. Riihimäki |
| 4. Juuka | 17. Satakunta (Köyliö ja Huittinen) |
| 5. Kerava | 18. Sukeva |
| 6. Kestilä | 19. Sulkava |
| 7. Kuopio ja Kuopion vapauttamisyksikkö | 20. Suomenlinna |
| 8. Kylmäkoski | 21. Turku |
| 9. Käyrä | 22. Vaasa |
| 10. Laukaa | 23. Vanaja (Vanaja ja Ojoinen) |
| 11. Mikkeli | 24. Vantaa |
| 12. Naarajärvi | 25. Vilppula |
| 13. Oulu ja Oulun vapauttamisyksikkö | 26. Ylitornio |

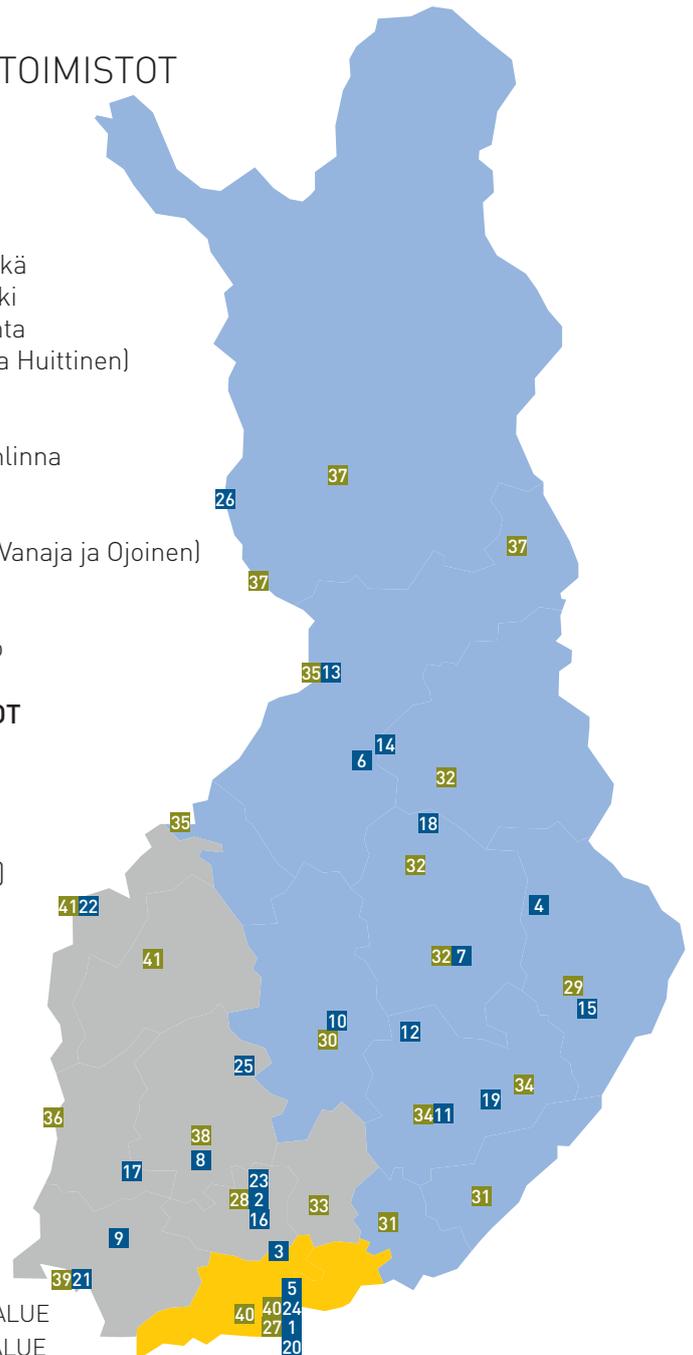
YHDYSKUNTASEURAAMUSTOIMISTOT JA TOIMIPISTEET

27. Helsinki
28. Hämeenlinna
29. Joensuu
30. Jyväskylä
31. Kouvola (Kouvola ja Lappeenranta)
32. Kuopio (Kuopio, Iisalmi ja Kajaani)
33. Lahti
34. Mikkeli (Mikkeli ja Savonlinna)
35. Oulu (Oulu ja Kokkola)
36. Pori
37. Rovaniemi (Rovaniemi, Kemi ja
Kuusamo)
38. Tampere
39. Turku (Turku ja Ahvenanmaa)
40. Uusimaa (Espoo ja Vantaa)
41. Vaasa (Vaasa ja Seinäjoki)

- ETELÄ-SUOMEN RIKOSSEURAAMUSALUE
- LÄNSI-SUOMEN RIKOSSEURAAMUSALUE
- ITÄ- JA POHJOIS-SUOMEN RIKOSSEURAAMUSALUE

■ vankilat

■ yhdyskuntaseuraamustoimistot ja toimipisteet



Käräjäoikeudet 1.1.2014

| Käräjäoikeus | Väestö yht | Ruotsinkieliset | Ruotsinkie- | | Väestö | Väestö | 2040/2014 | |
|------------------------|------------------|-----------------|-------------|--------|------------------|------------------|------------------|-------------|
| | | | liset % | Väestö | ennuste | ennuste | Väestömuu- | |
| | | | | | 2020 | 2030 | 2040 | tos % |
| Ahvenanmaan Ko | 28 666 | 25 424 | 89 % | | 31 244 | 34 394 | 36 876 | 29 % |
| Espoon Ko | 269 854 | 23 540 | 9 % | | 291 871 | 317 991 | 335 649 | 24 % |
| Etelä-Karjalan Ko | 132 252 | 210 | 0 % | | 130 308 | 128 881 | 127 022 | -4 % |
| Etelä-Pohjanmaan Ko | 193 977 | 538 | 0 % | | 195 844 | 199 682 | 201 977 | 4 % |
| Etelä-Savon Ko | 152 518 | 223 | 0 % | | 146 813 | 141 832 | 137 351 | -10 % |
| Helsingin Ko | 612 664 | 35 844 | 6 % | | 646 860 | 692 183 | 727 605 | 19 % |
| Hyvinkään Ko | 133 833 | 1 071 | 1 % | | 141 790 | 151 200 | 157 751 | 18 % |
| Itä-Uudenmaan Ko | 101 051 | 29 970 | 30 % | | 105 603 | 111 676 | 115 764 | 15 % |
| Kainuun Ko | 76 782 | 64 | 0 % | | 74 202 | 72 108 | 70 454 | -8 % |
| Kanta-Hämeen Ko | 129 014 | 417 | 0 % | | 134 564 | 140 564 | 144 539 | 12 % |
| Kemi-Tornion Ko | 71 824 | 205 | 0 % | | 70 616 | 69 807 | 69 016 | -4 % |
| Keski-Pohjanmaan Ko | 68 677 | 6 351 | 9 % | | 70 122 | 72 027 | 73 089 | 6 % |
| Keski-Suomen Ko | 275 320 | 452 | 0 % | | 282 644 | 289 980 | 293 756 | 7 % |
| Kymenlaakson Ko | 175 461 | 952 | 1 % | | 172 484 | 169 624 | 166 355 | -5 % |
| Lapin Ko | 110 690 | 202 | 0 % | | 111 170 | 112 664 | 113 364 | 2 % |
| Länsi-Uudenmaan Ko | 173 154 | 36 443 | 21 % | | 185 249 | 197 651 | 205 904 | 19 % |
| Oulun Ko | 283 191 | 554 | 0 % | | 301 306 | 318 701 | 329 472 | 16 % |
| Pirkanmaan Ko | 500 166 | 1 839 | 0 % | | 526 438 | 556 385 | 577 171 | 15 % |
| Pohjanmaan Ko | 180 384 | 90 270 | 50 % | | 188 253 | 197 064 | 202 706 | 12 % |
| Pohjois-Karjalan Ko | 165 445 | 128 | 0 % | | 164 318 | 163 265 | 160 807 | -3 % |
| Pohjois-Savon Ko | 248 430 | 235 | 0 % | | 246 869 | 246 139 | 243 597 | -2 % |
| Päijät-Hämen Ko | 202 424 | 657 | 0 % | | 208 729 | 215 728 | 219 893 | 9 % |
| Satakunnan Ko | 224 556 | 785 | 0 % | | 222 156 | 220 157 | 217 246 | -3 % |
| Tuusulan Ko | 138 670 | 1 676 | 1 % | | 149 108 | 161 361 | 169 815 | 22 % |
| Vantaan Ko | 208 098 | 5 722 | 3 % | | 225 483 | 244 517 | 257 595 | 24 % |
| Varsinais-Suomen Ko | 470 880 | 26 964 | 6 % | | 484 209 | 499 915 | 509 109 | 8 % |
| Ylivieska-Raahen Ko | 123 289 | 174 | 0 % | | 122 764 | 122 182 | 121 015 | -2 % |
| Kaikki yhteensä | 5 451 270 | 290 910 | 5 % | | 5 631 017 | 5 847 678 | 5 984 898 | 10 % |

17 käräjäoikeuden malli

| Käräjäoikeus | Väestö yht | Ruotsinkieliset | Ruotsinkie- | | Väestö | Väestö | 2040/2014 | |
|------------------------|------------------|-----------------|-------------|--------|------------------|------------------|------------------|-------------|
| | | | liset % | Väestö | ennuste | ennuste | Väestömuu- | |
| | | | | | 2020 | 2030 | 2040 | tos % |
| Ahvenanmaan Ko | 28 666 | 25 424 | 89 % | | 31 244 | 34 394 | 36 876 | 29 % |
| Etelä-Pohjanmaan Ko | 193 977 | 538 | 0 % | | 195 844 | 199 682 | 201 977 | 4 % |
| Etelä-Savon Ko | 152 518 | 223 | 0 % | | 146 813 | 141 832 | 137 351 | -10 % |
| Helsingin Ko | 612 664 | 35 844 | 6 % | | 646 860 | 692 183 | 727 605 | 19 % |
| Hämeen Ko | 377 905 | 1 291 | 0 % | | 393 251 | 409 703 | 420 149 | 11 % |
| Itä-Uudenmaan Ko | 535 185 | 38 222 | 7 % | | 572 026 | 615 343 | 645 208 | 21 % |
| Kaakkois-Suomen Ko | 307 713 | 1 162 | 0 % | | 302 792 | 298 505 | 293 377 | -5 % |
| Keski-Suomen Ko | 275 320 | 452 | 0 % | | 282 644 | 289 980 | 293 756 | 7 % |
| Lapin Ko | 182 514 | 407 | 0 % | | 181 786 | 182 471 | 182 380 | 0 % |
| Länsi-Uudenmaan Ko | 443 008 | 59 983 | 14 % | | 477 120 | 515 642 | 541 553 | 22 % |
| Oulun Ko | 483 262 | 792 | 0 % | | 498 272 | 512 991 | 520 941 | 8 % |
| Pirkanmaan Ko | 500 166 | 1 839 | 0 % | | 526 438 | 556 385 | 577 171 | 15 % |
| Pohjanmaan Ko | 249 061 | 96 621 | 39 % | | 258 375 | 269 091 | 275 795 | 11 % |
| Pohjois-Karjalan Ko | 165 445 | 128 | 0 % | | 164 318 | 163 265 | 160 807 | -3 % |
| Pohjois-Savon Ko | 248 430 | 235 | 0 % | | 246 869 | 246 139 | 243 597 | -2 % |
| Satakunnan Ko | 224 556 | 785 | 0 % | | 222 156 | 220 157 | 217 246 | -3 % |
| Varsinais-Suomen Ko | 470 880 | 26 964 | 6 % | | 484 209 | 499 915 | 509 109 | 8 % |
| Kaikki yhteensä | 5 451 270 | 290 910 | 5 % | | 5 631 017 | 5 847 678 | 5 984 898 | 10 % |

14 käräjäoikeuden malli

| Käräjäoikeus | Väestö yht | Ruotsinkieliset | Ruotsinkie- | | Väestö | Väestö | 2040/2014 | |
|------------------------|------------------|-----------------|-------------|--------|------------------|------------------|------------------|-------------|
| | | | liset % | Väestö | ennuste | ennuste | Väestömuu- | |
| | | | | | 2020 | 2030 | 2040 | tos % |
| Ahvenanmaan Ko | 28 666 | 25 424 | 89 % | | 31 244 | 34 394 | 36 876 | 29 % |
| Helsingin Ko | 612 664 | 35 844 | 6 % | | 646 860 | 692 183 | 727 605 | 19 % |
| Hämeen Ko | 377 905 | 1 291 | 0 % | | 393 251 | 409 703 | 420 149 | 11 % |
| Itä-Suomen Ko | 566 393 | 586 | 0 % | | 558 000 | 551 236 | 541 755 | -4 % |
| Itä-Uudenmaan Ko | 535 185 | 38 222 | 7 % | | 572 026 | 615 343 | 645 208 | 21 % |
| Kaakkois-Suomen Ko | 307 713 | 1 162 | 0 % | | 302 792 | 298 505 | 293 377 | -5 % |
| Keski-Suomen Ko | 275 320 | 452 | 0 % | | 282 644 | 289 980 | 293 756 | 7 % |
| Lapin Ko | 182 514 | 407 | 0 % | | 181 786 | 182 471 | 182 380 | 0 % |
| Länsi-Uudenmaan Ko | 443 008 | 59 983 | 14 % | | 477 120 | 515 642 | 541 553 | 22 % |
| Oulun Ko | 483 262 | 792 | 0 % | | 498 272 | 512 991 | 520 941 | 8 % |
| Pirkanmaan Ko | 500 166 | 1 839 | 0 % | | 526 438 | 556 385 | 577 171 | 15 % |
| Pohjanmaan Ko | 443 038 | 97 159 | 22 % | | 454 219 | 468 773 | 477 772 | 8 % |
| Satakunnan Ko | 224 556 | 785 | 0 % | | 222 156 | 220 157 | 217 246 | -3 % |
| Varsinais-Suomen Ko | 470 880 | 26 964 | 6 % | | 484 209 | 499 915 | 509 109 | 8 % |
| Kaikki yhteensä | 5 451 270 | 290 910 | 5 % | | 5 631 017 | 5 847 678 | 5 984 898 | 10 % |

LASKELMA SAAPUVISTA ASIOISTA EHDOTETTujen MALLIEN MUKAAN

KÄRÄJÄOIKEUSIIN SAAPUVAT ASIAT 17 KÄRÄJÄOIKEUDEN MALLISSA *)

| Alioikeus | Rikosasiat | Muut rikosoik. asiat | Pakkokeinoas. | Sakon muuntoas. | Maoikeus-asiat | Laajat riita-as. | Erill. turv.-toimet | Summaariset asiat | Avio- eroas. | Muut hak.as. | Velka-järjestely | Yritys-saneeraus | Konk. asiat | Ulosotto-asiat | Yhteensä |
|---------------------|---------------|----------------------|---------------|-----------------|----------------|------------------|---------------------|-------------------|---------------|---------------|------------------|------------------|--------------|----------------|----------------|
| KOKO MAA | 54 409 | 4 303 | 8 787 | 10 728 | 584 | 10 093 | 238 | 349 437 | 18 542 | 23 043 | 5 053 | 623 | 3 372 | 1 314 | 490 526 |
| Ahvenanmaan ko | 351 | 27 | 19 | 9 | | 71 | | 969 | 89 | 153 | 2 | 1 | 9 | 11 | 1 711 |
| Etelä-Pohjanmaan ko | 1 619 | 116 | 214 | 241 | | 199 | 6 | 11 060 | 556 | 732 | 215 | | 133 | | 15 091 |
| Etelä-Savon ko | 1 487 | 113 | 151 | 280 | 100 | 170 | 4 | 9 057 | 422 | 738 | 121 | | 73 | | 12 716 |
| Helsingin ko | 7 299 | 466 | 2 352 | 2 125 | | 2 457 | 59 | 45 829 | 2 419 | 3 106 | 273 | | 527 | | 66 912 |
| Hämeen ko | 3 595 | 332 | 345 | 724 | 86 | 584 | 10 | 25 954 | 1 294 | 1 576 | 405 | | 241 | | 35 147 |
| Itä-Uudenmaan ko | 5 336 | 403 | 943 | 932 | 93 | 1 042 | 16 | 37 891 | 2 128 | 2 349 | 505 | | 358 | | 51 994 |
| Kaakkois-Suomen ko | 3 344 | 235 | 549 | 497 | | 418 | 13 | 19 050 | 1 042 | 1 325 | 399 | 93 | 163 | 195 | 27 323 |
| Keski-Suomen ko | 2 993 | 282 | 339 | 376 | | 325 | 8 | 17 058 | 888 | 1 086 | 179 | | 132 | | 23 666 |
| Lapin ko | 1 971 | 146 | 325 | 473 | 61 | 381 | 11 | 12 125 | 543 | 1 170 | 361 | | 110 | | 17 677 |
| Länsi-Uudenmaan ko | 3 833 | 394 | 674 | 833 | | 895 | 24 | 27 017 | 1 762 | 1 444 | 294 | 134 | 303 | 425 | 38 032 |
| Oulun ko | 4 195 | 477 | 496 | 831 | 60 | 684 | 14 | 27 014 | 1 440 | 2 139 | 675 | 75 | 261 | 164 | 38 525 |
| Pirkanmaan ko | 5 450 | 406 | 728 | 1 046 | | 799 | 14 | 32 385 | 1 787 | 1 872 | 522 | | 287 | | 45 296 |
| Pohjanmaan ko | 1 715 | 157 | 315 | 269 | 108 | 268 | 7 | 11 247 | 603 | 918 | 118 | 105 | 139 | 197 | 16 166 |
| Pohjois-Karjalan ko | 1 496 | 129 | 204 | 272 | | 195 | 10 | 8 512 | 491 | 833 | 138 | | 64 | | 12 344 |
| Pohjois-Savon ko | 2 450 | 188 | 262 | 546 | | 363 | 16 | 17 529 | 696 | 930 | 244 | | 131 | | 23 355 |
| Satakunnan ko | 2 187 | 134 | 202 | 396 | | 344 | 12 | 14 286 | 737 | 744 | 229 | | 144 | | 19 415 |
| Varsinais-Suomen ko | 5 088 | 298 | 669 | 878 | 76 | 898 | 14 | 32 454 | 1 646 | 1 928 | 373 | 215 | 297 | 322 | 45 156 |

KÄRÄJÄOIKEUSIIN SAAPUVAT ASIAT 14 KÄRÄJÄOIKEUDEN MALLISSA *)

| Alioikeus | Rikosasiat | Muut rikosoik. asiat | Pakkokeinoas. | Sakon muuntoas. | Maoikeus-asiat | Laajat riita-as. | Erill. turv.-toimet | Summaariset asiat | Avio- eroas. | Muut hak.as. | Velka-järjestely | Yritys-saneeraus | Konk. asiat | Ulosotto-asiat | Yhteensä |
|---------------------|---------------|----------------------|---------------|-----------------|----------------|------------------|---------------------|-------------------|---------------|---------------|------------------|------------------|--------------|----------------|----------------|
| KOKO MAA | 54 409 | 4 303 | 8 787 | 10 728 | 584 | 10 093 | 238 | 349 437 | 18 542 | 23 043 | 5 053 | 623 | 3 372 | 1 314 | 490 526 |
| Ahvenanmaan ko | 351 | 27 | 19 | 9 | | 71 | | 969 | 89 | 153 | 2 | 1 | 9 | 11 | 1 711 |
| Helsingin ko | 7 299 | 466 | 2 352 | 2 125 | | 2 457 | 59 | 45 829 | 2 419 | 3 106 | 273 | | 527 | | 66 912 |
| Hämeen ko | 3 595 | 332 | 345 | 724 | 86 | 584 | 10 | 25 954 | 1 294 | 1 576 | 405 | | 241 | | 35 147 |
| Itä-Suomen ko | 5 433 | 430 | 617 | 1 098 | 100 | 728 | 30 | 35 098 | 1 609 | 2 501 | 503 | 93 | 268 | 195 | 48 703 |
| Itä-Uudenmaan ko | 5 336 | 403 | 943 | 932 | 93 | 1 042 | 16 | 37 891 | 2 128 | 2 349 | 505 | | 358 | | 51 994 |
| Kaakkois-Suomen ko | 3 344 | 235 | 549 | 497 | | 418 | 13 | 19 050 | 1 042 | 1 325 | 399 | | 163 | | 27 035 |
| Keski-Suomen ko | 2 993 | 282 | 339 | 376 | | 325 | 8 | 17 058 | 888 | 1 086 | 179 | | 132 | | 23 666 |
| Lapin ko | 1 971 | 146 | 325 | 473 | 61 | 381 | 11 | 12 125 | 543 | 1 170 | 361 | | 110 | | 17 677 |
| Länsi-Uudenmaan ko | 3 833 | 394 | 674 | 833 | | 895 | 24 | 27 017 | 1 762 | 1 444 | 294 | 134 | 303 | 425 | 38 032 |
| Oulun ko | 4 195 | 477 | 496 | 831 | 60 | 684 | 14 | 27 014 | 1 440 | 2 139 | 675 | 75 | 261 | 164 | 38 525 |
| Pirkanmaan ko | 5 450 | 406 | 728 | 1 046 | | 799 | 14 | 32 385 | 1 787 | 1 872 | 522 | | 287 | | 45 296 |
| Pohjanmaan ko | 3 334 | 273 | 529 | 510 | 108 | 467 | 13 | 22 307 | 1 159 | 1 650 | 333 | 105 | 272 | 197 | 31 257 |
| Satakunnan ko | 2 187 | 134 | 202 | 396 | | 344 | 12 | 14 286 | 737 | 744 | 229 | | 144 | | 19 415 |
| Varsinais-Suomen ko | 5 088 | 298 | 669 | 878 | 76 | 898 | 14 | 32 454 | 1 646 | 1 928 | 373 | 215 | 297 | 322 | 45 156 |

*) saapuvat asiat on yhdistetty nykyisistä käräjäoikeuksista ehdotettujen mallien mukaan

LASKELMA HENKILÖSTÖTARPEESTA EHDOTETTujen MALLIEN MUKAAN

KÄRÄJÄOIKEUKSIEN HENKILÖSTÖTARVE 17 KÄRÄJÄOIKEUDEN MALLISSA *)

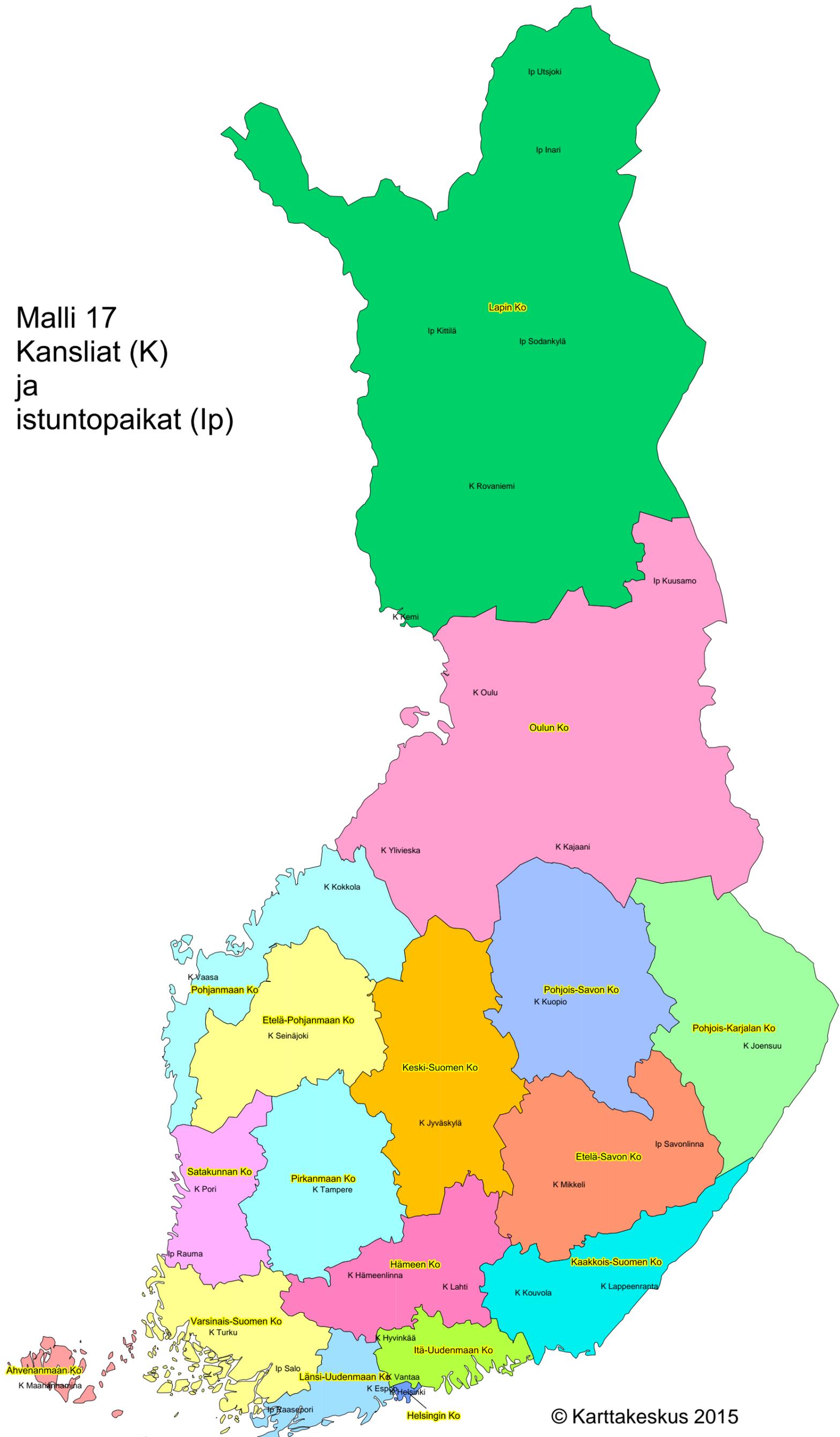
| Alioikeus | Tuomarit htv | | | Käräjäviskaalit htv | | | Käräjänotaarit | | | Kanslia htv | | | Haastemiehet htv | | | Yhteensä | | |
|---------------------|-----------------|-------------------------|-----------------|---------------------|-------------------------|-----------------|-----------------|-------------------------|-----------------|-----------------|-------------------------|-----------------|------------------|-------------------------|-----------------|-----------------|-------------------------|-----------------|
| | Toteutunut 2014 | Tulosneuv. sovittu 2015 | Arvio tarpeesta | Toteutunut 2014 | Tulosneuv. sovittu 2015 | Arvio tarpeesta | Toteutunut 2014 | Tulosneuv. sovittu 2015 | Arvio tarpeesta | Toteutunut 2014 | Tulosneuv. sovittu 2015 | Arvio tarpeesta | Toteutunut 2014 | Tulosneuv. sovittu 2015 | Arvio tarpeesta | Toteutunut 2014 | Tulosneuv. sovittu 2015 | Arvio tarpeesta |
| KOKO MAA | 508,1 | 497,2 | 491,0 | 6,9 | 6,3 | 3,0 | 136,4 | 134,5 | 128,0 | 997,1 | 982,0 | 946,4 | 266,3 | 264,2 | 263,1 | 1 914,9 | 1 884,2 | 1 831,5 |
| Ahvenanmaan ko | 4,5 | 4,0 | 4,0 | | | | 2,0 | 2,0 | 2,0 | 5,9 | 6,0 | 6,0 | 1,1 | 1,1 | 1,1 | 13,4 | 13,1 | 13,1 |
| Etelä-Pohjanmaan ko | 12,8 | 13,0 | 13,0 | 1,0 | 0,3 | | 4,2 | 4,0 | 4,0 | 28,2 | 28,3 | 28,0 | 8,0 | 8,0 | 8,0 | 54,1 | 53,5 | 53,0 |
| Etelä-Savon ko | 13,8 | 13,3 | 12,0 | 1,0 | 1,0 | | 4,0 | 4,0 | 4,0 | 25,5 | 25,3 | 24,0 | 6,0 | 6,0 | 6,0 | 50,3 | 49,5 | 46,0 |
| Helsingin ko | 96,5 | 95,0 | 95,0 | | | | 17,6 | 17,0 | 17,0 | 182,8 | 181,8 | 181,8 | 54,0 | 54,0 | 54,0 | 351,0 | 347,8 | 347,8 |
| Hämeen ko | 32,5 | 32,0 | 29,0 | 1,0 | 1,0 | | 10,1 | 9,7 | 10,0 | 69,1 | 69,1 | 61,0 | 18,2 | 18,1 | 18,0 | 130,9 | 130,0 | 118,0 |
| Itä-Uudenmaan ko | 53,8 | 50,7 | 52,0 | | | | 13,6 | 13,8 | 12,0 | 88,9 | 87,9 | 85,0 | 23,1 | 22,9 | 23,0 | 179,4 | 175,3 | 172,0 |
| Kaakkois-Suomen ko | 25,5 | 25,5 | 24,0 | | | | 8,2 | 8,0 | 8,0 | 59,4 | 59,2 | 53,0 | 16,0 | 16,0 | 15,0 | 109,1 | 108,7 | 100,0 |
| Keski-Suomen ko | 21,2 | 20,5 | 20,5 | | | | 6,2 | 6,0 | 6,0 | 43,7 | 42,0 | 42,0 | 10,3 | 10,0 | 10,0 | 81,4 | 78,5 | 78,5 |
| Lapin ko | 20,6 | 20,0 | 20,0 | 1,0 | 1,0 | 1,0 | 5,1 | 5,5 | 5,0 | 37,9 | 38,0 | 36,0 | 9,5 | 9,0 | 9,0 | 74,1 | 73,5 | 71,0 |
| Länsi-Uudenmaan ko | 38,1 | 37,5 | 38,0 | | | | 10,2 | 10,0 | 10,0 | 66,5 | 63,8 | 62,0 | 17,8 | 17,2 | 17,0 | 132,6 | 128,5 | 127,0 |
| Oulun ko | 37,8 | 38,5 | 39,0 | | | | 12,4 | 12,5 | 11,0 | 82,2 | 80,7 | 76,0 | 18,1 | 18,6 | 19,0 | 150,6 | 150,3 | 145,0 |
| Pirkanmaan ko | 37,0 | 37,0 | 37,0 | 0,8 | 1,0 | 1,0 | 11,0 | 11,0 | 11,0 | 76,4 | 76,0 | 76,0 | 21,4 | 21,0 | 21,0 | 146,6 | 146,0 | 146,0 |
| Pohjanmaan ko | 20,6 | 20,2 | 18,0 | 0,8 | 1,0 | | 5,6 | 5,5 | 5,0 | 39,2 | 38,1 | 34,0 | 10,6 | 10,3 | 10,0 | 76,9 | 75,1 | 67,0 |
| Pohjois-Karjalan ko | 11,7 | 12,5 | 12,0 | | | | 3,0 | 3,0 | 3,0 | 26,5 | 26,3 | 26,0 | 7,0 | 7,0 | 7,0 | 48,2 | 48,8 | 48,0 |
| Pohjois-Savon ko | 24,3 | 21,0 | 21,0 | | | | 7,0 | 7,0 | 6,0 | 47,8 | 45,5 | 43,0 | 11,8 | 12,0 | 12,0 | 90,9 | 85,5 | 82,0 |
| Satakunnan ko | 16,7 | 16,0 | 16,0 | | | | 5,0 | 5,0 | 5,0 | 35,8 | 35,5 | 34,0 | 10,6 | 10,0 | 10,0 | 68,2 | 66,5 | 65,0 |
| Varsinais-Suomen ko | 40,6 | 40,5 | 40,5 | 1,3 | 1,0 | 1,0 | 11,3 | 10,5 | 9,0 | 81,0 | 78,8 | 78,8 | 22,9 | 23,0 | 23,0 | 157,2 | 153,8 | 152,3 |

KÄRÄJÄOIKEUKSIEN HENKILÖSTÖTARVE 14 KÄRÄJÄOIKEUDEN MALLISSA *)

| Alioikeus | Tuomarit htv | | | Käräjäviskaalit htv | | | Käräjänotaarit | | | Kanslia htv | | | Haastemiehet htv | | | Yhteensä | | |
|---------------------|-----------------|-------------------------|-----------------|---------------------|-------------------------|-----------------|-----------------|-------------------------|-----------------|-----------------|-------------------------|-----------------|------------------|-------------------------|-----------------|-----------------|-------------------------|-----------------|
| | Toteutunut 2014 | Tulosneuv. sovittu 2015 | Arvio tarpeesta | Toteutunut 2014 | Tulosneuv. sovittu 2015 | Arvio tarpeesta | Toteutunut 2014 | Tulosneuv. sovittu 2015 | Arvio tarpeesta | Toteutunut 2014 | Tulosneuv. sovittu 2015 | Arvio tarpeesta | Toteutunut 2014 | Tulosneuv. sovittu 2015 | Arvio tarpeesta | Toteutunut 2014 | Tulosneuv. sovittu 2015 | Arvio tarpeesta |
| KOKO MAA | 508,1 | 497,2 | 490,0 | 6,9 | 6,3 | 3,0 | 136,4 | 134,5 | 128,0 | 997,1 | 982,0 | 941,4 | 266,3 | 264,2 | 263,1 | 1 914,9 | 1 884,2 | 1 825,5 |
| Ahvenanmaan ko | 4,5 | 4,0 | 4,0 | | | | 2,0 | 2,0 | 2,0 | 5,9 | 6,0 | 6,0 | 1,1 | 1,1 | 1,1 | 13,4 | 13,1 | 13,1 |
| Helsingin ko | 96,5 | 95,0 | 95,0 | | | | 17,6 | 17,0 | 17,0 | 182,8 | 181,8 | 181,8 | 54,0 | 54,0 | 54,0 | 351,0 | 347,8 | 347,8 |
| Hämeen ko | 32,5 | 32,0 | 29,0 | 1,0 | 1,0 | | 10,1 | 9,7 | 10,0 | 69,1 | 69,1 | 61,0 | 18,2 | 18,1 | 18,0 | 130,9 | 130,0 | 118,0 |
| Itä-Suomen ko | 49,7 | 46,8 | 46,0 | 1,0 | 1,0 | | 14,0 | 14,0 | 13,0 | 99,9 | 97,0 | 91,0 | 24,7 | 25,0 | 25,0 | 189,3 | 183,8 | 175,0 |
| Itä-Uudenmaan ko | 53,8 | 50,7 | 52,0 | | | | 13,6 | 13,8 | 12,0 | 88,9 | 87,9 | 85,0 | 23,1 | 22,9 | 23,0 | 179,4 | 175,3 | 172,0 |
| Kaakkois-Suomen ko | 25,5 | 25,5 | 23,0 | | | | 8,2 | 8,0 | 8,0 | 59,4 | 59,2 | 52,0 | 16,0 | 16,0 | 15,0 | 109,1 | 108,7 | 98,0 |
| Keski-Suomen ko | 21,2 | 20,5 | 20,5 | | | | 6,2 | 6,0 | 6,0 | 43,7 | 42,0 | 42,0 | 10,3 | 10,0 | 10,0 | 81,4 | 78,5 | 78,5 |
| Lapin ko | 20,6 | 20,0 | 20,0 | 1,0 | 1,0 | 1,0 | 5,1 | 5,5 | 5,0 | 37,9 | 38,0 | 36,0 | 9,5 | 9,0 | 9,0 | 74,1 | 73,5 | 71,0 |
| Länsi-Uudenmaan ko | 38,1 | 37,5 | 38,0 | | | | 10,2 | 10,0 | 10,0 | 66,5 | 63,8 | 62,0 | 17,8 | 17,2 | 17,0 | 132,6 | 128,5 | 127,0 |
| Oulun ko | 37,8 | 38,5 | 39,0 | | | | 12,4 | 12,5 | 11,0 | 82,2 | 80,7 | 76,0 | 18,1 | 18,6 | 19,0 | 150,6 | 150,3 | 145,0 |
| Pirkanmaan ko | 37,0 | 37,0 | 37,0 | 0,8 | 1,0 | 1,0 | 11,0 | 11,0 | 11,0 | 76,4 | 76,0 | 76,0 | 21,4 | 21,0 | 21,0 | 146,6 | 146,0 | 146,0 |
| Pohjanmaan ko | 33,4 | 33,2 | 30,0 | 1,8 | 1,3 | | 9,7 | 9,5 | 9,0 | 67,4 | 66,4 | 60,0 | 18,6 | 18,3 | 18,0 | 131,0 | 128,6 | 117,0 |
| Satakunnan ko | 16,7 | 16,0 | 16,0 | | | | 5,0 | 5,0 | 5,0 | 35,8 | 35,5 | 34,0 | 10,6 | 10,0 | 10,0 | 68,2 | 66,5 | 65,0 |
| Varsinais-Suomen ko | 40,6 | 40,5 | 40,5 | 1,3 | 1,0 | 1,0 | 11,3 | 10,5 | 9,0 | 81,0 | 78,8 | 78,8 | 22,9 | 23,0 | 23,0 | 157,2 | 153,8 | 152,3 |

*) henkilötyövuodet on yhdistetty nykyisten käräjäoikeuksien vuoden 2014 toteutuneista ja vuoden 2015 tulosneuvotteluissa sovituista henkilötyövuosista ehdotettujen mallien mukaan

Malli 17
Kansliat (K)
ja
istuntoaikat (Ip)



EHDOTETTAVIEN KÄRÄJÄOIKEUKSIEN KUVAUKSET

17 käräjäoikeuden malli

KÄRÄJÄOIKEUS: Ahvenanmaan kärjäoikeus

V. 2014 tiedot ehdotetulla jaotuksella

Maakunta: Ahvenanmaa
Asukasmäärä: 28 666
Ruotsinkielisiä: 25 424
% osuus: 88,7

Rikosasiat: 351
Laajat riita-asiat: 71
Summaariset: 969
Velkajärjestelyasiat: 2
Saap. asioiden työmäärä: 1113

Yhdistetyt kärjäoikeudet:

| Kärjäoikeus | Väestö | Hovioikeus | Kunnat ja kaupungit |
|----------------|--------|------------|--|
| Ahvenanmaan ko | 28666 | Turku | Brändö, Eckerö, Finström, Föglö, Geta, Hammarland, Jomala, Kumlinge, Kökar, Lemland, Lumparland, Maarianhamina, Saltvik, Sottunga, Sund, Vårdö |
| | | | |
| | | | |
| | | | |

Toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaika |
|------------------------|---------|-------------|
| Maarianhamina | | |

Lakkautettavat toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaika |
|------------------------|---------|-------------|
| | | |

Henkityövuodet (htv):

| | Tulosneuvotteluissa sovittu 2015 (ehdotetulla jaolla *) | Arvio tarpeesta *) |
|--------------------------------|---|--------------------|
| Yhteensä | 13,1 | 13,1 |
| Tuomarit | 4,0 | 4,0 |
| Kärjäviskaalit | | |
| Kansliahenkilöstö | 6,0 | 6,0 |
| Kärjänotaarit | 2,0 | 2,0 |
| Haastemiehet | 1,1 | 1,1 |
| | | |
| Tuottavuusarvio (työmäärä/htv) | 101 | 101 |

*) sisältää Ahvenanmaan hallintotuomioistuimen henkilöstön

Toimivalta keskitetyissä asiaryhmissä:

Merioikeusasiat, Yritysaneerausasiat, Ulosottoasiat

Toimitilat:

| Hallinnollinen kanslia | Toimenpiteet |
|------------------------|------------------|
| Maarianhamina | Ei toimenpiteitä |
| Kanslia | Toimenpiteet |
| | |
| | |
| Istuntoaika | Toimenpiteet |
| | |
| | |
| | |

KÄRÄJÄOIKEUS: Etelä-Pohjanmaan kärjäoikeus

Maakunta: Etelä-Pohjanmaa
Asukasmäärä: 193 977
Ruotsinkielisiä: 538
% osuus: 0,3

V. 2014 tiedot ehdotetulla jaotuksella

Rikosasiat: 1619
Laajat riita-asiat: 199
Summaariset: 11060
Velkajärjestelyasiat: 215
Saap. asioiden työmäärä: 6544

Yhdistetyt kärjäoikeudet:

| Kärjäoikeus | Väestö | Hovioikeus | Kunnat ja kaupungit |
|---------------------|--------|------------|---|
| Etelä-Pohjanmaan ko | 193977 | Vaasa | Alajärvi, Alavus, Evijärvi, Ilmajoki, Isojoki, Jalasjärvi, Karijoki, Kauhajoki, Kauhava, Kuortane, Kurikka, Lappajärvi, Lapua, Seinäjoki, Soini, Teuva, Vimpeli, Ähtäri |
| | | | |
| | | | |
| | | | |

Toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaika |
|------------------------|---------|-------------|
| Seinäjoki | | |

Lakkautettavat toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaika |
|------------------------|---------|--------------------------------------|
| | | Alajärvi, Alavus, Kauhajoki, Kauhava |

Henkivuoset (htv):

| | Tulosneuvotteluissa sovittu 2015 (ehdotetulla jaolla) | Arvio tarpeesta |
|--------------------------------|---|-----------------|
| Yhteensä | 53,5 | 53,0 |
| Tuomarit | 13,0 | 13,0 |
| Kärjäviskaalit | 0,3 | |
| Kansliahenkilöstö | 28,3 | 28,0 |
| Kärjänotaarit | 4,0 | 4,0 |
| Haastemiehet | 8,0 | 8,0 |
| | | |
| Tuottavuusarvio (työmäärä/htv) | 122 | 123 |

Toimivalta keskitetyissä asiaryhmissä:

-

Toimitilat:

| Hallinnollinen kanslia | Toimenpiteet |
|------------------------|------------------|
| Seinäjoki | Ei toimenpiteitä |
| Kanslia | Toimenpiteet |
| | |
| | |
| Istuntoaika | Toimenpiteet |
| | |
| | |
| | |
| | |

KÄRÄJÄOIKEUS: Etelä-Savon kärjäoikeus

V. 2014 tiedot ehdotetulla jaotuksella

Maakunta: Etelä-Savo
Asukasmäärä: 152 518
Ruotsinkielisiä: 223
% osuus: 0,1

Rikosasiat: 1487
Laajat riita-asiat: 170
Summaariset: 9057
Velkajärjestelyasiat: 121
Saap. asioiden työmäärä: 5801

Yhdistetyt kärjäoikeudet:

| Kärjäoikeus | Väestö | Hovioikeus | Kunnat ja kaupungit |
|----------------|--------|------------|--|
| Etelä-Savon ko | 152518 | Itä-Suomi | Enonkoski, Heinävesi, Hirvensalmi, Joroinen, Juva, Kangasniemi, Mikkeli, Mäntyharju, Pertunmaa, Pieksämäki, Puumala, Rantasalmi, Savonlinna, Sulkava |
| | | | |
| | | | |
| | | | |

Toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaika |
|------------------------|---------|-------------|
| Mikkeli | | Savonlinna |

Lakkautettavat toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaika |
|------------------------|---------------------|-------------|
| | Savonlinna (ip jää) | Pieksämäki |

Henkivuosvuodet (htv):

| | Tulosneuvotteluissa sovittu 2015 (ehdotetulla jaolla) | Arvio tarpeesta |
|--------------------------------|---|-----------------|
| Yhteensä | 49,5 | 46,0 |
| Tuomarit | 13,3 | 12,0 |
| Kärjäviskaalit | 1,0 | |
| Kansliahenkilöstö | 25,3 | 24,0 |
| Kärjänotaarit | 4,0 | 4,0 |
| Haastemiehet | 6,0 | 6,0 |
| | | |
| Tuottavuusarvio (työmäärä/htv) | 117 | 126 |

Toimivalta keskitetyissä asiaryhmissä:

Maa-oikeusasiat

Toimitilat:

| Hallinnollinen kanslia | Toimenpiteet |
|------------------------|----------------------------|
| Mikkeli | Ei toimenpiteitä |
| Kanslia | Toimenpiteet |
| | |
| | |
| Istuntoaika | Toimenpiteet |
| Savonlinna | Toimistotilat irtisanotaan |
| | |
| | |
| | |

KÄRÄJÄOIKEUS: Helsingin kärjäoikeus

V. 2014 tiedot ehdotetulla jaotuksella

Maakunta: Uusimaa
Asukasmäärä: 612 664
Ruotsinkielisiä: 35 844
% osuus: 5,9

Rikosasiat: 7299
Laajat riita-asiat: 2457
Summaariset: 45829
Velkajärjestelyasiat: 273
Saap. asioiden työmäärä: 36497

Yhdistetyt kärjäoikeudet:

| Kärjäoikeus | Väestö | Hovioikeus | Kunnat ja kaupungit |
|--------------|--------|------------|---------------------|
| Helsingin ko | 612664 | Helsinki | Helsinki |
| | | | |
| | | | |

Toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntopaikka |
|------------------------|---------|---------------|
| Helsinki | | |

Lakkautettavat toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntopaikka |
|------------------------|---------|---------------|
| | | |

Henkityövuodet (htv):

| | Tulosneuvotteluissa sovittu 2015 (ehdotetulla jaolla) | Arvio tarpeesta |
|-----------------------------------|--|-----------------|
| Yhteensä | 347,8 | 347,8 |
| Tuomarit | 95,0 | 95,0 |
| Kärjäviskaalit | | |
| Kansliahenkilöstö | 181,8 | 181,8 |
| Kärjänotaarit | 17,0 | 17,0 |
| Haastemiehet | 54,0 | 54,0 |
| | | |
| Tuottavuusarvio (työmäärä/htv) | 105 | 105 |

Toimivalta keskitetyissä asiaryhmissä:

Merioikeusasiat, Ryhmäkanneasiat

Toimitilat:

| Hallinnollinen kanslia | Toimenpiteet |
|------------------------|------------------|
| Helsinki | Ei toimenpiteitä |
| Kanslia | Toimenpiteet |
| | |
| | |
| Istuntopaikka | Toimenpiteet |
| | |
| | |
| | |

KÄRÄJÄOIKEUS: Hämeen kärjäoikeus

V. 2014 tiedot ehdotetulla jaotuksella

Maakunta: Kanta-Häme, Päijät-Häme
Asukasmäärä: 377 905
Ruotsinkielisiä: 1 291
% osuus: 0,3

Rikosasiat: 3595
Laajat riita-asiat: 584
Summaariset: 25954
Velkajärjestelyasiat: 405
Saap. asioiden työmäärä: 13836

Yhdistetyt kärjäoikeudet:

| Kärjäoikeus | Väestö | Hovioikeus | Kunnat ja kaupungit |
|-------------------|--------|------------|---|
| Hyvinkään ko(osa) | 46467 | Helsinki | Hausjärvi, Loppi, Riihimäki |
| Kanta-Hämeen ko | 129014 | Turku | Forssa, Hattula, Humppila, Hämeenlinna, Janakkala, Jokioinen, Tammela, Ypäjä |
| Päijät-Hämeen ko | 202424 | Itä-Suomi | Asikkala, Hartola, Heinola, Hollola, Hämeenkoski, Kärkölä, Lahti, Nastola, Orimattila, Padasjoki, Sysmä |
| | | | |

Toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaika |
|------------------------|-------------|-------------|
| Lahti | Hämeenlinna | |

Lakkautettavat toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaika |
|------------------------|-----------------|-------------|
| | Forssa, Heinola | |

Henkivuoset (htv):

| | Tulosneuvotteluissa sovittu 2015 (ehdotetulla jaolla) | Arvio tarpeesta |
|--------------------------------|---|-----------------|
| Yhteensä | 130,0 | 118,0 |
| Tuomarit | 32,0 | 29,0 |
| Kärjäviskaalit | 1,0 | |
| Kansliahenkilöstö | 69,2 | 61,0 |
| Kärjänotaarit | 9,7 | 10,0 |
| Haastemiehet | 18,1 | 18,0 |
| | | |
| Tuottavuusarvio (työmäärä/htv) | 106 | 117 |

Toimivalta keskitetyissä asiaryhmissä:

Maa-oikeusasiat, Sotilasoikeudenkäyntiasiat

Toimitilat:

| Hallinnollinen kanslia | Toimenpiteet |
|------------------------|----------------|
| Lahti | Hanke vireillä |
| Kanslia | Toimenpiteet |
| Hämeenlinna | Hanke vireillä |
| | |
| Istuntoaika | Toimenpiteet |
| | |
| | |
| | |
| | |

KÄRÄJÄOIKEUS: Itä-Uudenmaan käräjäoikeus

V. 2014 tiedot ehdotetulla jaotuksella

Maakunta: Uusimaa
Asukasmäärä: 535 185
Ruotsinkielisiä: 38 222
% osuus: 7,1

Rikosasiat: 5336
Laajat riita-asiat: 1042
Summaariset: 37891
Velkajärjestelyasiat: 505
Saap. asioiden työmäärä: 22533

Yhdistetyt käräjäoikeudet:

| Käräjäoikeus | Väestö | Hovioikeus | Kunnat ja kaupungit |
|--------------------|--------|------------|---|
| Itä-Uudenmaan ko | 101051 | Helsinki | Askola, Lapinjärvi, Loviisa, Myrskylä, Porvoo, Pukkila, Pyhtää, Sipoo |
| Tuusulan ko | 138670 | Helsinki | Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Pornainen, Tuusula |
| Vantaan ko | 208098 | Helsinki | Vantaa |
| Hyvinkään ko (osa) | 87366 | Helsinki | Hyvinkää, Nurmijärvi |

Toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntopaikka |
|------------------------|----------|---------------|
| Vantaa | Hyvinkää | |

Lakkautettavat toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntopaikka |
|------------------------|---------|---------------|
| Tuusula, Porvoo | | |

Henkityövuodet (htv):

| | Tulosneuvotteluissa sovittu 2015 (ehdotetulla jaolla) | Arvio tarpeesta |
|--------------------------------|---|-----------------|
| Yhteensä | 175,3 | 172,0 |
| Tuomarit | 50,7 | 52,0 |
| Käräjäviskaalit | | |
| Kansliahenkilöstö | 87,9 | 85,0 |
| Käräjänotaarit | 13,8 | 12,0 |
| Haastemiehet | 22,9 | 23,0 |
| | | |
| Tuottavuusarvio (työmäärä/htv) | 129 | 131 |

Toimivalta keskitetyissä asiaryhmissä:

Maa-oikeusasiat

Toimitilat:

| Hallinnollinen kanslia | Toimenpiteet |
|------------------------|--|
| Vantaa | Toimistotilan tiivistäminen ja lisätila, lisää salikapasiteettia |
| Kanslia | Toimenpiteet |
| Hyvinkää | Ei toimenpiteitä |
| | |
| Istuntopaikka | Toimenpiteet |
| | |
| | |
| | |

KÄRÄJÄOIKEUS: Kaakkois-Suomen kärjäoikeus

V. 2014 tiedot ehdotetulla jaotuksella

Maakunta: Etelä-Karjala, Kymenlaakso
Asukasmäärä: 307 713
Ruotsinkielisiä: 1 162
% osuus: 0,4

Rikosasiat: 3344
Laajat riita-asiat: 418
Summaariset: 19050
Velkajärjestelyasiat: 399
Saap. asioiden työmäärä: 11771

Yhdistetyt kärjäoikeudet:

| Kärjäoikeus | Väestö | Hovioikeus | Kunnat ja kaupungit |
|-------------------|--------|------------|---|
| Etelä-Karjalan ko | 132252 | Itä-Suomi | Imatra, Lappeenranta, Lemi, Luumäki, Parikkala, Rautjärvi, Ruokolahti, Savitaipale, Taipalsaari |
| Kymenlaakson ko | 175461 | Itä-Suomi | Hamina, Iitti, Kotka, Kouvola, Miehikkälä, Virolahti |
| | | | |
| | | | |

Toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaika |
|------------------------|--------------|-------------|
| Kouvola | Lappeenranta | |

Lakkautettavat toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaika |
|------------------------|---------------|-------------|
| | Kotka, Imatra | |

Henkivuoset (htv):

| | Tulosneuvotteluissa sovittu 2015 (ehdotetulla jaolla) | Arvio tarpeesta |
|--------------------------------|---|-----------------|
| Yhteensä | 108,7 | 100,0 |
| Tuomarit | 25,5 | 24,0 |
| Kärjäviskaalit | | |
| Kansliahenkilöstö | 59,2 | 53,0 |
| Kärjänotaarit | 8,0 | 8,0 |
| Haastemiehet | 16,0 | 15,0 |
| | | |
| Tuottavuusarvio (työmäärä/htv) | 108 | 118 |

Toimivalta keskitetyissä asiaryhmissä:

Sotilasoikeudenkäyntiasiat, Yrityssaneerausasiat, Ulosottoasiat

Toimitilat:

| Hallinnollinen kanslia | Toimenpiteet |
|------------------------|---|
| Kouvola | Toimistotilan tiivistäminen ja lisätila |
| Kanslia | Toimenpiteet |
| Lappeenranta | Hanke vireillä |
| | |
| Istuntoaika | Toimenpiteet |
| | |
| | |
| | |

KÄRÄJÄOIKEUS: Keski-Suomen kärjäoikeus

Maakunta: Keski-Suomi
Asukasmäärä: 275 320
Ruotsinkielisiä: 452
% osuus: 0,2

V. 2014 tiedot ehdotetulla jaotuksella

Rikosasiat: 2993
Laajat riita-asiat: 325
Summaariset: 17058
Velkajärjestelyasiat: 179
Saap. asioiden työmäärä: 10013

Yhdistetyt kärjäoikeudet:

| Kärjäoikeus | Väestö | Hovioikeus | Kunnat ja kaupungit |
|-----------------|--------|------------|--|
| Keski-Suomen ko | 275320 | Vaasa | Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Jämsä, Kannonkoski, Karstula, Keuruu, Kinnula, Kivijärvi, Konnevesi, Kuhmoinen, Kyyjärvi, Laukaa, Luhanka, Multia, Muurame, Petäjavesi, Pihtipudas, Saarijärvi, Toivakka, Uurainen, Viitasaari, Äänekoski |
| | | | |
| | | | |
| | | | |

Toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaika |
|------------------------|---------|-------------|
| Jyväskylä | | |

Lakkautettavat toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaika |
|------------------------|---------|-------------|
| | | Äänekoski |

Henkityövuodet (htv):

| | Tulosneuvotteluissa sovittu 2015 (ehdotetulla jaolla) | Arvio tarpeesta |
|--------------------------------|---|-----------------|
| Yhteensä | 78,5 | 78,5 |
| Tuomarit | 20,5 | 20,5 |
| Kärjäviskaalit | | |
| Kansliahenkilöstö | 42,0 | 42,0 |
| Kärjänotaarit | 6,0 | 6,0 |
| Haastemiehet | 10,0 | 10,0 |
| | | |
| Tuottavuusarvio (työmäärä/htv) | 128 | 128 |

Toimivalta keskitetyissä asiaryhmissä:

-

Toimitilat:

| Hallinnollinen kanslia | Toimenpiteet |
|------------------------|------------------|
| Jyväskylä | Ei toimenpiteitä |
| Kanslia | Toimenpiteet |
| | |
| | |
| Istuntoaika | Toimenpiteet |
| | |
| | |
| | |
| | |

KÄRÄJÄOIKEUS: Lapin kärjäoikeus

V. 2014 tiedot ehdotetulla jaotuksella

Maakunta: Lappi
 Asukasmäärä: 182 514
 Ruotsinkielisiä: 407
 % osuus: 0,2

Rikosasiat: 1971
 Laajat riita-asiat: 381
 Summaariset: 12125
 Velkajärjestelyasiat: 361
 Saap. asioiden työmäärä: 8408

Yhdistetyt kärjäoikeudet:

| Kärjäoikeus | Väestö | Hovioikeus | Kunnat ja kaupungit |
|-----------------|--------|------------|--|
| Kemi-Tornion ko | 71824 | Rovaniemi | Kemi, Keminmaa, Kolari, Pello, Simo, Tervola, Tornio, Ylitornio |
| Lapin ko | 110690 | Rovaniemi | Enontekiö, Inari, Kemijärvi, Kittilä, Muonio, Pelkosenniemi, Posio, Ranua, Rovaniemi, Salla, Savukoski, Sodankylä, Utsjoki |
| | | | |
| | | | |

Toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntopaikka |
|------------------------|---------|------------------------------------|
| Rovaniemi | Kemi | Sodankylä, Kittilä, Inari, Utsjoki |

Lakkautettavat toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntopaikka |
|------------------------|--------------------|------------------------------|
| | Sodankylä (ip jää) | Kemijärvi, Tornio, Ylitornio |

Henkityövuodet (htv):

| | Tulosneuvotteluissa sovittu 2015 (ehdotetulla jaolla) | Arvio tarpeesta |
|--------------------------------|---|-----------------|
| Yhteensä | 73,5 | 71,0 |
| Tuomarit | 20,0 | 20,0 |
| Kärjäviskaalit | 1,0 | 1,0 |
| Kansliahenkilöstö | 38,0 | 36,0 |
| Kärjänotaarit | 5,5 | 5,0 |
| Haastemiehet | 9,0 | 9,0 |
| | | |
| Tuottavuusarvio (työmäärä/htv) | 114 | 118 |

Toimivalta keskitetyissä asiaryhmissä:

Maa-oikeusasiat, Sotilasoikeudenkäyntiasiat

Toimitilat:

| Hallinnollinen kanslia | Toimenpiteet |
|------------------------|-----------------------------|
| Rovaniemi | Toimistotilan tiivistäminen |
| Kanslia | Toimenpiteet |
| Kemi | Ei toimenpiteitä |
| | |
| Istuntopaikka | Toimenpiteet |
| Sodankylä | Toimistotilat irtisanotaan |
| Kittilä | Ei toimenpiteitä |
| Inari | Ei toimenpiteitä |
| Utsjoki | Ei toimenpiteitä |

KÄRÄJÄOIKEUS: Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus

V. 2014 tiedot ehdotetulla jaotuksella

Maakunta: Uusimaa
Asukasmäärä: 443 008
Ruotsinkielisiä: 59 983
% osuus: 13,5

Rikosasiat: 3833
Laajat riita-asiat: 895
Summaariset: 27017
Velkajärjestelyasiat: 294
Saap. asioiden työmäärä: 17269

Yhdistetyt kärjäoikeudet:

| Kärjäoikeus | Väestö | Hovioikeus | Kunnat ja kaupungit |
|--------------------|--------|------------|---|
| Espoon ko | 269854 | Helsinki | Espoo, Kauniainen |
| Länsi-Uudenmaan ko | 173154 | Turku | Hanko, Inkoo, Karkkila, Kirkkonummi, Lohja, Raasepori, Siuntio, Vihti |
| | | | |
| | | | |

Toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntopaikka |
|------------------------|---------|---------------|
| Espoo | | Raasepori |

Lakkautettavat toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntopaikka |
|------------------------|---------|---------------|
| Raasepori (jää ip) | Lohja | Kirkkonummi |

Henkityövuodet (htv):

| | Tulosneuvotteluissa sovittu 2015 (ehdotetulla jaolla) | Arvio tarpeesta |
|--------------------------------|---|-----------------|
| Yhteensä | 128,5 | 127,0 |
| Tuomarit | 37,5 | 38,0 |
| Kärjäviskaalit | | |
| Kansliahenkilöstö | 63,8 | 62,0 |
| Kärjänotaarit | 10,0 | 10,0 |
| Haastemiehet | 17,2 | 17,0 |
| | | |
| Tuottavuusarvio (työmäärä/htv) | 134 | 136 |

Toimivalta keskitetyissä asiaryhmissä:

Sotilasoikeudenkäyntiasiat, Yrityssaneerausasiat, Ulosottoasiat

Toimitilat:

| Hallinnollinen kanslia | Toimenpiteet |
|------------------------|-----------------------------|
| Espoo | Toimistotilan tiivistäminen |
| Kanslia | Toimenpiteet |
| | |
| | |
| Istuntopaikka | Toimenpiteet |
| Raasepori | Toimistotilat irtisanotaan |
| | |
| | |
| | |

KÄRÄJÄOIKEUS: Oulun käräjäoikeus

V. 2014 tiedot ehdotetulla jaotuksella

Maakunta: Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu
 Asukasmäärä: 483 262
 Ruotsinkielisiä: 792
 % osuus: 0,2

Rikosasiat: 4195
 Laajat riita-asiat: 684
 Summaariset: 27014
 Velkajärjestelyasiat: 675
 Saap. asioiden työmäärä: 17656

Yhdistetyt käräjäoikeudet:

| Käräjäoikeus | Väestö | Hovioikeus | Kunnat ja kaupungit |
|---------------------|--------|------------|--|
| Kainuun ko | 76782 | Rovaniemi | Hyrnsalmi, Kajaani, Kuhmo, Paltamo, Puolanka, Ristijärvi, Sotkamo, Suomussalmi |
| Ylivieska-Raahen ko | 123289 | Rovaniemi | Alavieska, Haapajärvi, Haapavesi, Kalajoki, Kärsämäki, Merijärvi, Nivala, Oulainen, Pyhäjoki, Pyhäjärvi, Pyhäntä, Raahen, Reisjärvi, Sievi, Siikajoki, Siikalatva, Ylivieska |
| Oulun ko | 283191 | Rovaniemi | Hailuoto, Ii, Kempele, Kuusamo, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulu, Pudasjärvi, Taivalkoski, Tyrnävä, Utajärvi, Vaala |

Toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaika |
|------------------------|--------------------|-------------|
| Oulu | Ylivieska, Kajaani | Kuusamo |

Lakkautettavat toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaika |
|------------------------|--------------------------|--------------------------------|
| | Raahen, Kuusamo (ip jää) | Pudasjärvi, Kuhmo, Suomussalmi |

Henkivuoset (htv):

| | Tulosneuvotteluissa sovittu 2015 (ehdotetulla jaolla) | Arvio tarpeesta |
|--------------------------------|---|-----------------|
| Yhteensä | 150,3 | 145,0 |
| Tuomarit | 38,5 | 39,0 |
| Käräjäviskaalit | | |
| Kansliahenkilöstö | 80,7 | 76,0 |
| Käräjänotaarit | 12,5 | 11,0 |
| Haastemiehet | 18,6 | 19,0 |
| | | |
| Tuottavuusarvio (työmäärä/htv) | 117 | 122 |

Toimivalta keskitetyissä asiaryhmissä:

Maa- ja metsätalouden oikeudenneuvottelut, Yrityssaneerausasiat, Ulosottoasiat

Toimitilat:

| Hallinnollinen kanslia | Toimenpiteet |
|------------------------|-----------------------------|
| Oulu | Toimistotilan tiivistäminen |
| Kanslia | Toimenpiteet |
| Ylivieska | Ei toimenpiteitä |
| Kajaani | Ei toimenpiteitä |
| Istuntoaika | Toimenpiteet |
| Kuusamo | Toimistotilat irtisanotaan |
| | |
| | |

KÄRÄJÄOIKEUS: Pirkanmaan kärjäoikeus

V. 2014 tiedot ehdotetulla jaotuksella

Maakunta: Pirkanmaa
Asukasmäärä: 500 166
Ruotsinkielisiä: 1 839
% osuus: 0,4

Rikosasiat: 5450
Laajat riita-asiat: 799
Summaariset: 32385
Velkajärjestelyasiat: 522
Saap. asioiden työmäärä: 19545

Yhdistetyt kärjäoikeudet:

| Kärjäoikeus | Väestö | Hovioikeus | Kunnat ja kaupungit |
|---------------|--------|------------|--|
| Pirkanmaan ko | 500166 | Turku | Akaa, Hämeenkyrö, Ikaalinen, Juupajoki, Kangasala, Kihniö, Lempäälä, Mänttä-Vilppula, Nokia, Orivesi, Parkano, Pirkkala, Punkalaidun, Pälkäne, Ruovesi, Sastamala, Tampere, Urjala, Valkeakoski, Vesilahti, Virrat, Ylöjärvi |
| | | | |
| | | | |
| | | | |

Toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaika |
|------------------------|---------|-------------|
| Tampere | | |

Lakkautettavat toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaika |
|------------------------|---------|-------------|
| | | |

Henkityövuodet (htv):

| | Tulosneuvotteluissa sovittu 2015 (ehdotetulla jaolla) | Arvio tarpeesta |
|--------------------------------|---|-----------------|
| Yhteensä | 146,0 | 146,0 |
| Tuomarit | 37,0 | 37,0 |
| Kärjäviskaalit | 1,0 | 1,0 |
| Kansliahenkilöstö | 76,0 | 76,0 |
| Kärjänotaarit | 11,0 | 11,0 |
| Haastemiehet | 21,0 | 21,0 |
| | | |
| Tuottavuusarvio (työmäärä/htv) | 134 | 134 |

Toimivalta keskitetyissä asiaryhmissä:

-

Toimitilat:

| Hallinnollinen kanslia | Toimenpiteet |
|------------------------|------------------|
| Tampere | Ei toimenpiteitä |
| Kanslia | Toimenpiteet |
| | |
| | |
| Istuntoaika | Toimenpiteet |
| | |
| | |
| | |
| | |

KÄRÄJÄOIKEUS: Pohjanmaan kärjäoikeus

Maakunta: Keski-Pohjanmaa, Pohjanmaa
Asukasmäärä: 249 061
Ruotsinkielisiä: 96 621
% osuus: 38,8

V. 2014 tiedot ehdotetulla jaotuksella

Rikosasiat: 1715
Laajat riita-asiat: 268
Summaariset: 11247
Velkajärjestelyasiat: 118
Saap. asioiden työmäärä: 7883

Yhdistetyt kärjäoikeudet:

| Kärjäoikeus | Väestö | Hovioikeus | Kunnat ja kaupungit |
|---------------------|--------|------------|---|
| Keski-Pohjanmaan ko | 68677 | Vaasa | Halsua, Kannus, Kaustinen, Kokkola, Lestijärvi, Perho, Toholampi, Veteli |
| Pohjanmaan ko | 180384 | Vaasa | Isokyrö, Kaskinen, Korsnäs, Kristiinankaupunki, Kruunupyy, Laihia, Luoto, Maalahti, Mustasaari, Närpiö, Pedersöre, Pietarsaari, Uusikaarlepyy, Vaasa, Vöyri |
| | | | |
| | | | |

Toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaika |
|------------------------|---------|-------------|
| Vaasa | Kokkola | |

Lakkautettavat toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaika |
|------------------------|---------|---------------------------------|
| | | Kristiinankaupunki, Pietarsaari |

Henkityövuodet (htv):

| | Tulosneuvotteluissa sovittu 2015 (ehdotetulla jaolla) | Arvio tarpeesta |
|--------------------------------|---|-----------------|
| Yhteensä | 75,1 | 67,0 |
| Tuomarit | 20,2 | 18,0 |
| Kärjäviskaalit | 1,0 | |
| Kansliahenkilöstö | 38,1 | 34,0 |
| Kärjänotaarit | 5,5 | 5,0 |
| Haastemiehet | 10,3 | 10,0 |
| | | |
| Tuottavuusarvio (työmäärä/htv) | 105 | 118 |

Toimivalta keskitetyissä asiaryhmissä:

Maa- ja metsätalouden oikeusasiat, Yrityssaneerausasiat, Ulosottoasiat

Toimitilat:

| Hallinnollinen kanslia | Toimenpiteet |
|------------------------|------------------|
| Vaasa | Ei toimenpiteitä |
| Kanslia | Toimenpiteet |
| Kokkola | Ei toimenpiteitä |
| | |
| Istuntoaika | Toimenpiteet |
| | |
| | |
| | |
| | |

KÄRÄJÄOIKEUS: Pohjois-Karjalan kärjäoikeus

Maakunta: Pohjois-Karjala
Asukasmäärä: 165 445
Ruotsinkielisiä: 128
% osuus: 0,1

V. 2014 tiedot ehdotetulla jaotuksella

Rikosasiat: 1496
Laajat riita-asiat: 195
Summaariset: 8512
Velkajärjestelyasiat: 138
Saap. asioiden työmäärä: 5565

Yhdistetyt kärjäoikeudet:

| Kärjäoikeus | Väestö | Hovioikeus | Kunnat ja kaupungit |
|---------------------|--------|------------|---|
| Pohjois-Karjalan ko | 165445 | Itä-Suomi | Ilomantsi, Joensuu, Juuka, Kitee, Kontiolahti, Lieksa, Liperi, Nurmes, Outokumpu, Polvijärvi, Rääkkylä, Tohmajärvi, Valtimo |
| | | | |
| | | | |
| | | | |

Toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaika |
|------------------------|---------|-------------|
| Joensuu | | |

Lakkautettavat toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaika |
|------------------------|---------|-------------|
| | | Nurmes |

Henkityövuodet (htv):

| | Tulosneuvotteluissa sovittu 2015 (ehdotetulla jaolla) | Arvio tarpeesta |
|--------------------------------|---|-----------------|
| Yhteensä | 48,8 | 48,0 |
| Tuomarit | 12,5 | 12,0 |
| Kärjäviskaalit | | |
| Kansliahenkilöstö | 26,3 | 26,0 |
| Kärjänotaarit | 3,0 | 3,0 |
| Haastemiehet | 7,0 | 7,0 |
| | | |
| Tuottavuusarvio (työmäärä/htv) | 114 | 116 |

Toimivalta keskitetyissä asiaryhmissä:

-

Toimitilat:

| Hallinnollinen kanslia | Toimenpiteet |
|------------------------|----------------|
| Joensuu | Hanke vireillä |
| Kanslia | Toimenpiteet |
| | |
| | |
| Istuntoaika | Toimenpiteet |
| | |
| | |
| | |
| | |

KÄRÄJÄOIKEUS: Pohjois-Savon kärjäoikeus

V. 2014 tiedot ehdotetulla jaotuksella

Maakunta: Pohjois-Savo
Asukasmäärä: 248 430
Ruotsinkielisiä: 235
% osuus: 0,1

Rikosasiat: 2450
Laajat riita-asiat: 363
Summaariset: 17529
Velkajärjestelyasiat: 244
Saap. asioiden työmäärä: 8911

Yhdistetyt kärjäoikeudet:

| Kärjäoikeus | Väestö | Hovioikeus | Kunnat ja kaupungit |
|------------------|--------|------------|--|
| Pohjois-Savon ko | 248430 | Itä-Suomi | Iisalmi, Juankoski, Kaavi, Keitele, Kiuruvesi, Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Maaninka, Pielavesi, Rautalampi, Rautavaara, Siilinjärvi, Sonkajärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi, Varkaus, Vesanto, Vieremä |
| | | | |
| | | | |
| | | | |

Toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaika |
|------------------------|---------|-------------|
| Kuopio | | |

Lakkautettavat toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaika |
|------------------------|------------------|-------------|
| | Iisalmi, Varkaus | |

Henkityövuodet (htv):

| | Tulosneuvotteluissa sovittu 2015 (ehdotetulla jaolla) | Arvio tarpeesta |
|--------------------------------|---|-----------------|
| Yhteensä | 85,5 | 82,0 |
| Tuomarit | 21,0 | 21,0 |
| Kärjäviskaalit | | |
| Kansliahenkilöstö | 45,5 | 43,0 |
| Kärjänotaarit | 7,0 | 6,0 |
| Haastemiehet | 12,0 | 12,0 |
| | | |
| Tuottavuusarvio (työmäärä/htv) | 104 | 109 |

Toimivalta keskitetyissä asiaryhmissä:

-

Toimitilat:

| Hallinnollinen kanslia | Toimenpiteet |
|------------------------|--|
| Kuopio | Toimistotilan tiivistäminen, lisää salikapasiteettia |
| Kanslia | Toimenpiteet |
| | |
| | |
| Istuntoaika | Toimenpiteet |
| | |
| | |
| | |

KÄRÄJÄOIKEUS: Satakunnan kärjäoikeus

V. 2014 tiedot ehdotetulla jaotuksella

Maakunta: Satakunta
Asukasmäärä: 224 556
Ruotsinkielisiä: 785
% osuus: 0,3

Rikosasiat: 2187
Laajat riita-asiat: 344
Summaariset: 14286
Velkajärjestelyasiat: 229
Saap. asioiden työmäärä: 7618

Yhdistetyt kärjäoikeudet:

| Kärjäoikeus | Väestö | Hovioikeus | Kunnat ja kaupungit |
|---------------|--------|------------|--|
| Satakunnan ko | 224556 | Vaasa | Eura, Eurajoki, Harjavalta, Honkajoki, Huittinen, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Kokemäki, Köyliö, Lavia, Luvia, Merikarvia, Nakkila, Pomarkku, Pori, Rauma, Siikainen, Säkyli, Ulvila |
| | | | |
| | | | |
| | | | |

Toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntopaikka |
|------------------------|---------|---------------|
| Pori | | Rauma |

Lakkautettavat toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntopaikka |
|------------------------|----------------|---------------|
| | Rauma (ip jää) | |

Henkityövuodet (htv):

| | Tulosneuvotteluissa sovittu 2015 (ehdotetulla jaolla) | Arvio tarpeesta |
|--------------------------------|---|-----------------|
| Yhteensä | 66,5 | 65,0 |
| Tuomarit | 16,0 | 16,0 |
| Kärjäviskaalit | | |
| Kansliahenkilöstö | 35,5 | 34,0 |
| Kärjänotaarit | 5,0 | 5,0 |
| Haastemiehet | 10,0 | 10,0 |
| | | |
| Tuottavuusarvio (työmäärä/htv) | 115 | 117 |

Toimivalta keskitetyissä asiaryhmissä:

Sotilasoikeudenkäyntiasiat

Toimitilat:

| Hallinnollinen kanslia | Toimenpiteet |
|------------------------|----------------------------|
| Pori | Hanke vireillä |
| Kanslia | Toimenpiteet |
| | |
| | |
| Istuntopaikka | Toimenpiteet |
| Rauma | Toimistotilat irtisanotaan |
| | |
| | |
| | |

KÄRÄJÄOIKEUS: Varsinais-Suomen kärjäoikeus

Maakunta: Varsinais-Suomi
Asukasmäärä: 470 880
Ruotsinkielisiä: 26 964
% osuus: 5,7

V. 2014 tiedot ehdotetulla jaotuksella

Rikosasiat: 5088
Laajat riita-asiat: 898
Summaariset: 32454
Velkajärjestelyasiat: 373
Saap. asioiden työmäärä: 19803

Yhdistetyt kärjäoikeudet:

| Kärjäoikeus | Väestö | Hovioikeus | Kunnat ja kaupungit |
|---------------------|--------|------------|---|
| Varsinais-Suomen ko | 470880 | Turku | Aura, Kaarina, Kemiönsaari, Koski, Tl, Kustavi, Laitila, Lieto, Loimaa, Marttila, Masku, Mynämäki, Naantali, Nousiainen, Oripää, Paimio, Parainen, Pyhäranta, Pöytyä, Raisio, Rusko, Salo, Sauvo, Somero, Taivassalo, Tarvasjoki, Turku, Uusikaupunki, Vehmaa |
| | | | |
| | | | |
| | | | |

Toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntopaikka |
|------------------------|---------|---------------|
| Turku | | Salo |

Lakkautettavat toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntopaikka |
|------------------------|----------------|---------------------|
| | Salon (ip jää) | Kemiö, Uusikaupunki |

Henkityövuodet (htv):

| | Tulosneuvotteluissa sovittu 2015 (ehdotetulla jaolla) | Arvio tarpeesta |
|--------------------------------|---|-----------------|
| Yhteensä | 153,8 | 152,3 |
| Tuomarit | 40,5 | 40,5 |
| Kärjäviskaalit | 1,0 | 1,0 |
| Kansliahenkilöstö | 78,8 | 78,8 |
| Kärjänotaarit | 10,5 | 9,0 |
| Haastemiehet | 23,0 | 23,0 |
| | | |
| Tuottavuusarvio (työmäärä/htv) | 129 | 130 |

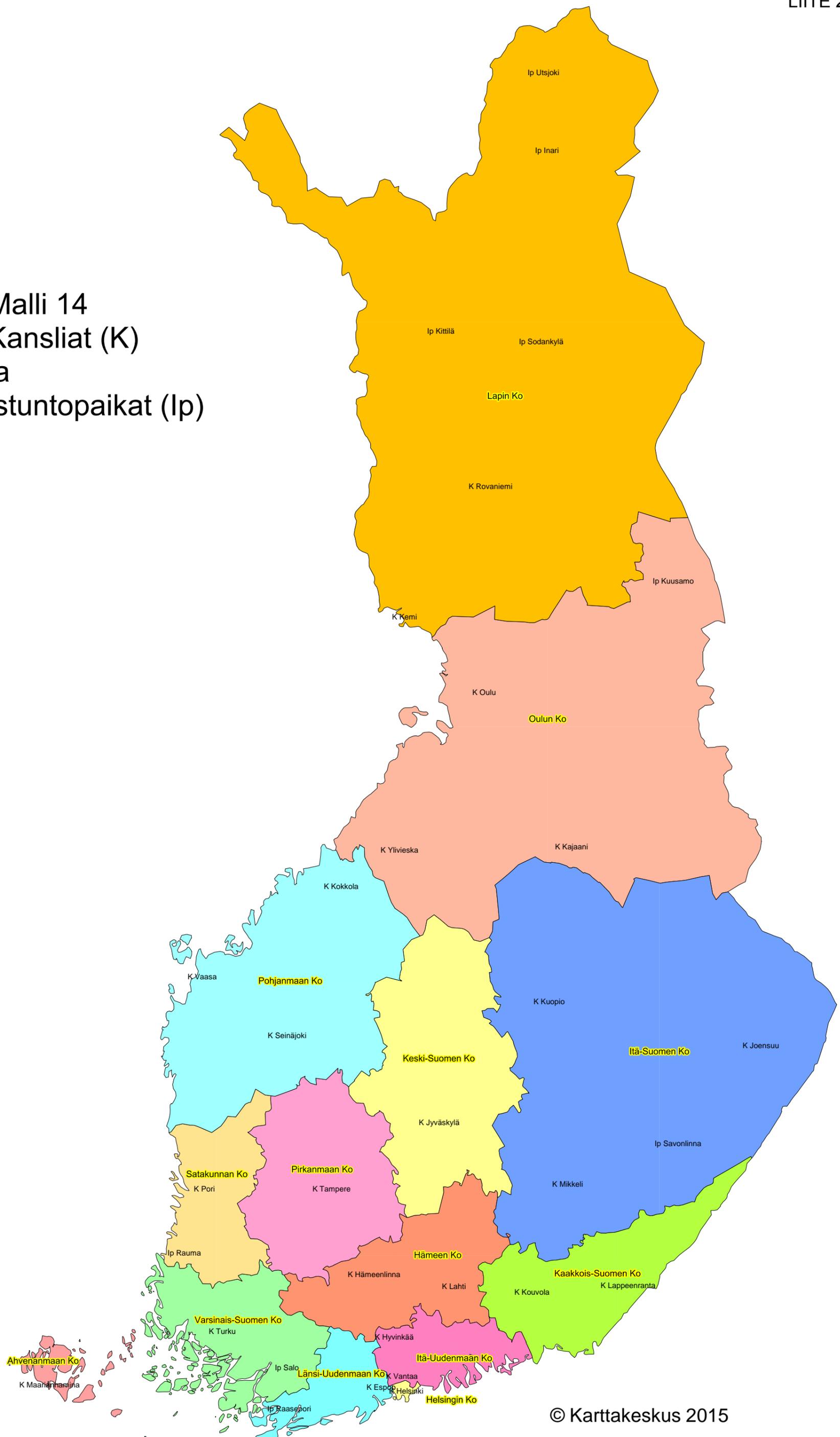
Toimivalta keskitetyissä asiaryhmissä:

Maa- ja metsätalouden oikeusasiat, Yrityssaneerausasiat, Ulosottoasiat

Toimitilat:

| Hallinnollinen kanslia | Toimenpiteet |
|------------------------|------------------|
| Turku | Ei toimenpiteitä |
| Kanslia | Toimenpiteet |
| | |
| | |
| Istuntopaikka | Toimenpiteet |
| Salon | Ei toimenpiteitä |
| | |
| | |

Malli 14
Kansliat (K)
ja
istuntoaikat (Ip)



EHDOTETTAVIEN KÄRÄJÄOIKEUKSIEN KUVAUKSET

14 käräjäoikeuden malli

Osa mallissa ehdotetuista käräjäoikeuksista ovat samanlaisia kuin mallissa 17

Ks. Liite 19 käräjäoikeuksien kuvaukset 1/17, 4–6/17, 8-12/17 ja 16–17/17

KÄRÄJÄOIKEUS: Itä-Suomen kärjäoikeus (14 kärjäoikeuden malli)

V. 2014 tiedot ehdotetulla jaotuksella

Maakunta: Etelä-Savo, Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo
 Asukasmäärä: 566 393
 Ruotsinkielisiä: 586
 % osuus: 0,0

Rikosasiat: 5433
 Laajat riita-asiat: 728
 Summaariset: 35098
 Velkajärjestelyasiat: 503
 Saap. asioiden työmäärä: 20812

Yhdistetyt kärjäoikeudet:

| Kärjäoikeus | Väestö | Hovioikeus | Kunnat ja kaupungit |
|---------------------|--------|------------|--|
| Etelä-Savon ko | 152518 | Itä-Suomi | Enonkoski, Heinävesi, Hirvensalmi, Joroinen, Juva, Kangasniemi, Mikkeli, Mäntyharju, Pertunmaa, Pieksämäki, Puumala, Rantasalmi, Savonlinna, Sulkava |
| Pohjois-Karjalan ko | 165445 | Itä-Suomi | Ilomantsi, Joensuu, Juuka, Kitee, Kontiolahti, Lieksa, Liperi, Nurmes, Outokumpu, Polvijärvi, Rääkkylä, Tohmajärvi, Valtimo |
| Pohjois-Savon ko | 248430 | Itä-Suomi | Iisalmi, Juankoski, Kaavi, Keitele, Kiuruvesi, Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Maaninka, Pielavesi, Rautalampi, Rautavaara, Siilinjärvi, Sonkajärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi, Varkaus, Vesanto, Vieremä |

Toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaika |
|------------------------|------------------|-------------|
| Kuopio | Joensuu, Mikkeli | Savonlinna |

Lakkautettavat toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaika |
|------------------------|---------------------------------------|--------------------|
| | Savonlinna (ip jää), Iisalmi, Varkaus | Pieksämäki, Nurmes |

Henkivuoset (htv):

| | Tulosneuvotteluissa sovittu 2015 (ehdotetulla jaolla) | Arvio tarpeesta |
|--------------------------------|---|-----------------|
| Yhteensä | 183,8 | 175,0 |
| Tuomarit | 46,8 | 46,0 |
| Kärjäviskaalit | 1,0 | |
| Kansliahenkilöstö | 97,0 | 91,0 |
| Kärjänotaarit | 14,0 | 13,0 |
| Haastemiehet | 25,0 | 25,0 |
| | | |
| Tuottavuusarvio (työmäärä/htv) | 113 | 119 |

Toimivalta keskitetyissä asiaryhmissä:

Maa- ja oikeusasiat, Yrityssaneerausasiat, Ulosottoasiat

Toimitilat:

| Hallinnollinen kanslia | Toimenpiteet |
|------------------------|--|
| Kuopio | Toimistotilan tiivistäminen, lisää salikapasiteettia |
| Kanslia | Toimenpiteet |
| Joensuu | Hanke vireillä |
| Mikkeli | Ei toimenpiteitä |
| Istuntoaika | Toimenpiteet |
| Savonlinna | Toimistotilat irtisanotaan |

KÄRÄJÄOIKEUS: Kaakkois-Suomen kärjäoikeus (14 kärjäoikeuden malli)

V. 2014 tiedot ehdotetulla jaotuksella

Maakunta: Etelä-Karjala, Kymenlaakso
Asukasmäärä: 307 713
Ruotsinkielisiä: 1 162
% osuus: 0,4

Rikosasiat: 3344
Laajat riita-asiat: 418
Summaariset: 19050
Velkajärjestelyasiat: 399
Saap. asioiden työmäärä: 11235

Yhdistetyt kärjäoikeudet:

| Kärjäoikeus | Väestö | Hovioikeus | Kunnat ja kaupungit |
|-------------------|--------|------------|---|
| Etelä-Karjalan ko | 132252 | Itä-Suomi | Imatra, Lappeenranta, Lemi, Luumäki, Parikkala, Rautjärvi, Ruokolahti, Savitaipale, Taipalsaari |
| Kymenlaakson ko | 175461 | Itä-Suomi | Hamina, Iitti, Kotka, Kouvola, Miehikkälä, Virolahti |
| | | | |
| | | | |

Toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntopaikka |
|------------------------|--------------|---------------|
| Kouvola | Lappeenranta | |

Lakkautettavat toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntopaikka |
|------------------------|---------------|---------------|
| | Kotka, Imatra | |

Henkityövuodet (htv):

| | Tulosneuvotteluissa sovittu 2015 (ehdotetulla jaolla) | Arvio tarpeesta |
|--------------------------------|---|-----------------|
| Yhteensä | 108,7 | 98,0 |
| Tuomarit | 25,5 | 23,0 |
| Kärjäviskaalit | | |
| Kansliahenkilöstö | 59,2 | 52,0 |
| Kärjänotaarit | 8,0 | 8,0 |
| Haastemiehet | 16,0 | 15,0 |
| | | |
| Tuottavuusarvio (työmäärä/htv) | 103 | 115 |

Toimivalta keskitetyissä asiaryhmissä:

Sotilasoikeudenkäyntiasiat

Toimitilat:

| Hallinnollinen kanslia | Toimenpiteet |
|------------------------|---|
| Kouvola | Toimistotilan tiivistäminen ja lisätila |
| Kanslia | Toimenpiteet |
| Lappeenranta | Hanke vireillä |
| | |
| Istuntopaikka | Toimenpiteet |
| | |
| | |
| | |
| | |

KÄRÄJÄOIKEUS: Pohjanmaan kärjäoikeus (14 kärjäoikeuden malli)

V. 2014 tiedot ehdotetulla jaotuksella

Maakunta: Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Pohjanmaa
Asukasmäärä: 443 038
Ruotsinkielisiä: 97 159
% osuus: 22,0

Rikosasiat: 3334
Laajat riita-asiat: 467
Summaariset: 22307
Velkajärjestelyasiat: 333
Saap. asioiden työmäärä: 14427

Yhdistetyt kärjäoikeudet:

| Kärjäoikeus | Väestö | Hovioikeus | Kunnat ja kaupungit |
|---------------------|--------|------------|---|
| Etelä-Pohjanmaan ko | 193977 | Vaasa | Alajärvi, Alavus, Evijärvi, Ilmajoki, Isojoki, Jalasjärvi, Karijoki, Kauhajoki, Kauhava, Kuortane, Kurikka, Lappajärvi, Lapua, Seinäjoki, Soini, Teuva, Vimpeli, Ähtäri |
| Keski-Pohjanmaan ko | 68677 | Vaasa | Halsua, Kannus, Kaustinen, Kokkola, Lestijärvi, Perho, Toholampi, Veteli |
| Pohjanmaan ko | 180384 | Vaasa | Isokyrö, Kaskinen, Korsnäs, Kristiinankaupunki, Kruunupyö, Laihia, Luoto, Maalahti, Mustasaari, Närpiö, Pedersöre, Pietarsaari, Uusikaarlepyy, Vaasa, Vöyri |
| | | | |

Toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaikka |
|------------------------|--------------------|--------------|
| Vaasa | Seinäjoki, Kokkola | |

Lakkautettavat toimipaikat:

| Hallinnollinen kanslia | Kanslia | Istuntoaikka |
|------------------------|---------|---|
| | | Alajärvi, Alavus, Kauhajoki, Kauhava, Kristiinankaupunki, Pietarsaari |

Henkityövuodet (htv):

| | Tulosneuvotteluissa sovittu 2015 (ehdotetulla jaolla) | Arvio tarpeesta |
|--------------------------------|---|-----------------|
| Yhteensä | 128,6 | 117,0 |
| Tuomarit | 33,2 | 30,0 |
| Kärjäviskaalit | 1,3 | |
| Kansliahenkilöstö | 66,4 | 60,0 |
| Kärjänotaarit | 9,5 | 9,0 |
| Haastemiehet | 18,3 | 18,0 |
| | | |
| Tuottavuusarvio (työmäärä/htv) | 112 | 123 |

Toimivalta keskitetyissä asiaryhmissä:

Maa-oikeusasiat, Yrityssaneerausasiat, Ulosottoasiat

Toimitilat:

| Hallinnollinen kanslia | Toimenpiteet |
|------------------------|------------------|
| Vaasa | Ei toimenpiteitä |
| Kanslia | Toimenpiteet |
| Seinäjoki | Ei toimenpiteitä |
| Kokkola | Ei toimenpiteitä |
| Istuntoaikka | Toimenpiteet |
| | |
| | |
| | |

YHTEENVETO KÄRÄJÄOIKEUKSILLE TOIMITETUSTA KYSELYSTÄ

Kysely

Työryhmä teetti kyselyn, joka osoitettiin kaikille niille käräjäoikeuksille, joilla on tällä hetkellä useampia toimipaikkoja. Kyselyssä tiedusteltiin muussa kuin hallinnollisessa kansliassa ja istuntopaikassa vuosina 2013 ja 2014 käsiteltyjen asioiden, järjestettyjen istuntopäivien ja asiakaskäyntien määrää. Niin ikään toimipaikkaan sijoitetun henkilöstön määrästä, vuokra- ja muista kustannuksista oltiin kiinnostuneita. Käräjäoikeuksilta pyydettiin tietoja myös toimipaikkojen välisistä välimatkoista ja liikenneyhteyksistä. Niin ikään pyydettiin arvioimaan, voidaanko toimipaikassa työskentelevä henkilöstö ja siellä järjestettävät istunnot sijoittaa muihin kanslioihin. Myös turvatekniikan tasosta haluttiin tietoja.

Yhteenveto

Oikeusministeriöön saapui vastaukset lähes kaikilta käräjäoikeuksilta, joilla on useampia kuin yksi toimipiste. Vastausta ei saapunut Päijät-Hämeen käräjäoikeudelta. Vastauksen antoi myös Pirkanmaan käräjäoikeus, vaikka sen toiminnot on jo keskitetty Tampereelle eikä sillä ole enää istuntopaikkoja.

Käsiteltävät asiat, istunnot ja asiakaskäynnit

Vastausten perusteella käräjäoikeuksien välillä on jonkin verran eroja siinä, minkälaisia asioita kanslioissa käsitellään tai istuntopaikoissa istutaan. Valtaosa ilmoitti, että kanslioissa käsitellään kaikenlaisia asioita. Osassa on kuitenkin keskitetty joitakin asiaryhmiä tietyn kanslian käsiteltäväksi, jolloin muissa kanslioissa ei käsitellä lainkaan tiettyjä asiaryhmiä. Osassa kanslioita myös valmistellaan istuttavaksi asioita hallinnollisessa kansliassa. Istuntopaikoissa käsitellään niin ikään pääosin kaikenlaisia asioita. Toisaalta osassa käräjäoikeuksia istuntopaikoilla käsitellään vain niin sanottuja tavanomaisia rikosjuttuja.

Yhteenvetona vastauksista voidaan todeta, että muissa kanslioissa kuin hallinnollisissa käsiteltyjen asioiden osuus kaikista asioista ei ole merkittävä. Esimerkiksi vuonna 2014 näissä kanslioissa käsiteltiin lähes 59 000 asiaa. Tämä on vain noin 12 % kaikkiin käräjäoikeuksiin saapuneista asioista. Valtaosa oli summaarisia asioita (lähes 42 000). Muissa kanslioissa käsiteltävien asioiden määrä kuitenkin vaihtelee huomattavasti käräjäoikeuksittain. Vaihteluväli on todella suuri (75–12 000 asiaa vuonna 2014). Tätä selittää se, että joissakin käräjäoikeuksissa on esimerkiksi summaarisia asioita keskitetty käsiteltäväksi vain yhteen kansliaan. Keskimääräisenä summaaristen asioiden määränä on muissa kuin hallinnollisissa kanslioissa ollut noin 3000–4000 asiaa vuosittain.

Valtaosassa kanslioita on käsitelty keskimäärin enemmän rikosasioita kuin riita-asioita. Poikkeuksena tästä on Kymenlaakson käräjäoikeuden Kotkan kanslia, jossa käsiteltiin lähes 6000 riita-asiaa. Riita-asioiden määrät vaihtelivat parinkymmenen ja noin tuhanen asian välillä ollen keskimäärin noin 400–500 asiaa. Muissa kuin hallinnollisissa kanslioissa vuonna 2014 käsiteltyjen rikosasioiden määrä vaihteli 150 ja lähes 1000 asian välillä, mutta keskimääräisesti se oli 500–600 asiaa. Näissä kanslioissa käsiteltyjen asioiden määrät näyttäisivät olevan laskussa vuosien 2013 ja 2014 tietojen perusteella. Muissa kuin hallinnollisissa kanslioissa järjestettyjen istuntopäivien määrä vaihteli alle sadasta yli kolmeensataan päivään vuodessa. Keskimääräisesti istuntopäiviä oli vuonna 2014 noin 200.

Muissa kanslioissa kuin hallinnollisissa kanslioissa asioi kuukausittain keskimäärin noin 300 henkilöä. Näistä yksityishenkilöitä oli valtaosa. Asiakasmäärät vaihtelivat kansliasta riippuen parista kymmenestä yli 650 käyntiin.

Käräjäoikeuksien istuntopaikoissa käsiteltiin vuonna 2014 hieman alle 2000 asiaa. Niistä valtaosa eli yli 1700 oli rikosasioita. Istuntopaikoissa järjestettyjen istuntopäivien määrä vuonna 2014 oli noin 750 päivää. Istuntopäivien määrä vaihteli toimipaikasta riippuen nollassa hieman yli sataan päivään vuodessa. Keskimäärin istuntopäiviä oli kolmisenkymmentä vuodessa.

Henkilöstö

Muissa kuin hallinnollisissa kanslioissa vakituisesti työskentelevän henkilöstön määrä on vastausten perusteella keskimäärin 10–15 henkilöä. Suurin näistä kanslioista on Kymenlaakson käräjäoikeuden Kotkan kanslia, jossa on 28 henkilöä. Istuntopaikoissa ei pääsääntöisesti ole sijoitettuna henkilökuntaa. Osassa on kuitenkin enintään kaksi henkilöä.

Toimitilat

Muista kanslioista vuosittain aiheutuvat vuokratustannukset ovat pienimmillään noin 70 000 euroa ja suurimmillaan yli 400 000 euroa. Muut toimitilakustannukset vaihtelevat noin 8000 eurosta 70 000 euroon. Vuokratustannukset ovat keskimäärin noin 200 000 euroa ja muut toimitilakustannukset noin 20 000 euroa vuodessa.

Istuntopaikkojen vuokratustannukset vaihtelevat muutamasta tuhannesta eurosta yli 80 000 euroon vuodessa ja muut toimitilakustannukset joistakin sadoista euroista lähes kymmeneen tuhanteen. Keskimäärin istuntopaikkojen vuokratustannukset ovat noin 20 000 euroa ja muut kustannukset noin 3000 euroa vuodessa. Yhteensä sivutoimipaikkojen kustannukset ovat yli 3 miljoonaa euroa vuodessa.

Kanslioissa ja istuntopaikoissa nykyisin työskentelevän henkilöstön sijoittaminen hallinnolliseen kansliaan edellyttää käräjäoikeuksien ilmoitusten perusteella valtaosin lisätoimitilaa. Sama koskee niissä järjestettävien istuntojen siirtämistä hallintokansliaan. Salikapasiteetti ei valtaosassa käräjäoikeuksia riitä.

Hallinnollisia kanslioita lukuun ottamatta lähes kaikissa muissa kanslioissa ja istunto-paikoissa turvatekniikan taso on huono eli niissä ei pääosin ole lainkaan turvalaitteistoa. Useat käräjäoikeudet ostavat turvapalvelut yksityisiltä palveluntarjoajilta istuntopäiviksi. Osassa toimipisteitä turvallisuudesta ja järjestyksestä vastaa istuntopäivinä virastomestari tai haastemies.

Välimatkat

Välimatkat käräjäoikeuksien toimipaikkojen välillä ovat pääosin alle 100 kilometriä. Pisimmät etäisyydet ovat Lapin ja Oulun käräjäoikeuksien tuomiopiireissä. Niissä etäisyys hallinnollisen ja muun toimipaikan välillä saattaa olla enimmillään jopa yli 400 kilometriä.

Istuntopaikoille matkustamisesta käräjäoikeudelle aiheutuvat kulut ovat keskimäärin noin 150 euroa/istuntopäivä (vaihteluväli 30–330 euroa).

**Ehdotetut
tuomiopiirit
maaoikeusasioissa
(7 käräjäoikeutta)**

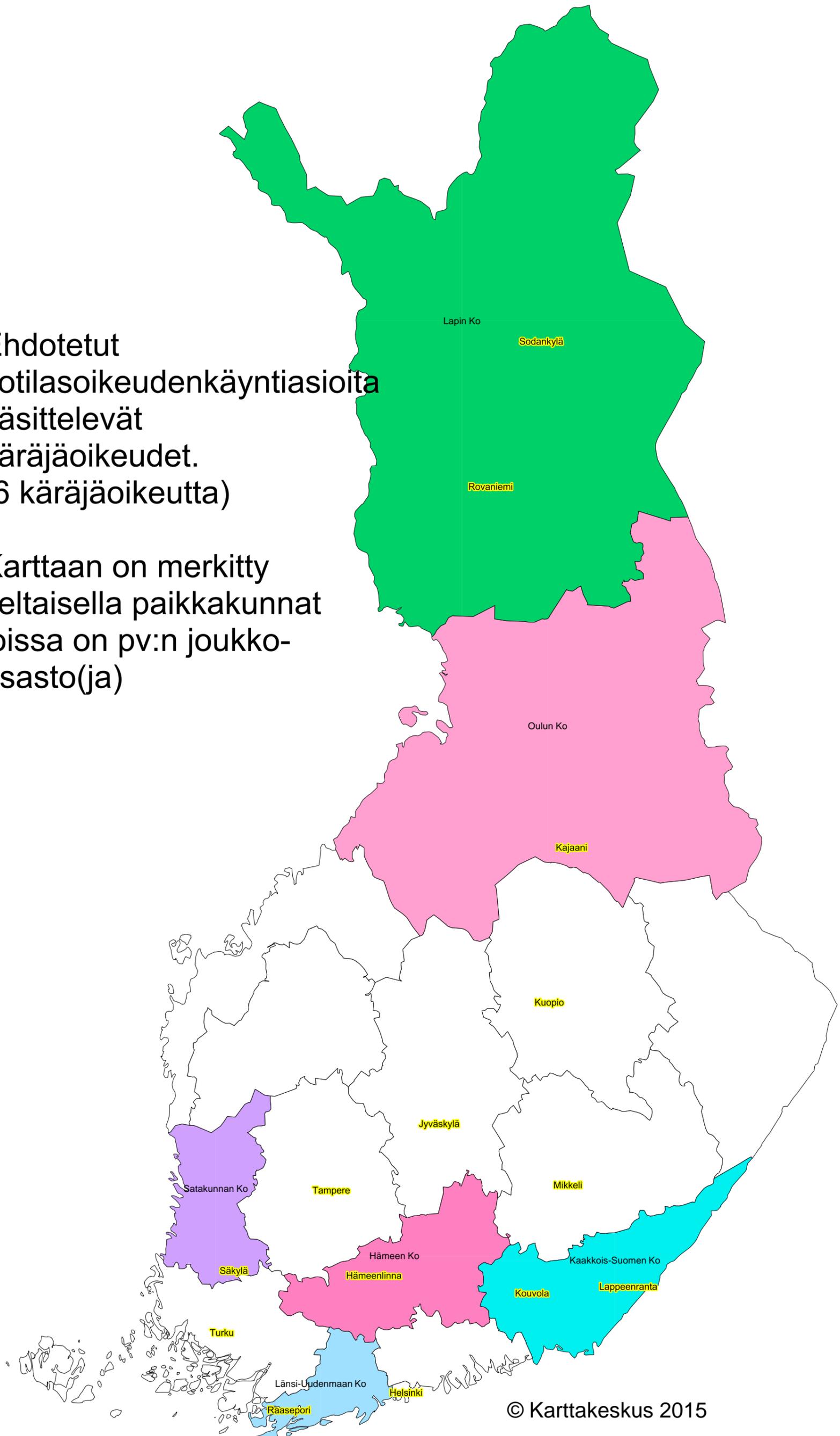


**Ehdotetut
tuomiopiirit
yrityssaneeraus-
asioissa ja
ulosottovalitusasioissa
(6 käräjäoikeutta)**



Ehdotetut
sotilasoikeudenkäyntiasioita
käsittelevät
käräjäoikeudet.
(6 käräjäoikeutta)

Karttaan on merkitty
keltaisella paikkakunnat
joissa on pv:n joukko-
osasto(ja)



TOIMITILASUUNNITELMA 2015-2025

| | 2 015 | 2 016 | 2 017 | 2 018 | 2 019 | 2 020 | 2 021 | 2 022 | 2 023 | 2 024 | 2 025 |
|---|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| Kehys | | | | | | | | | | | |
| Sidotut kulut (sopimus voimassa) | 21 993 314 | 20 397 676 | 16 014 458 | 15 300 636 | 13 473 814 | 10 144 484 | 8 820 003 | 8 427 327 | 8 097 277 | 8 097 277 | 8 097 277 |
| Sopimus voidaan irtisanoa irtisanomisajan puitteissa | 388 349 | 1 355 686 | 2 198 415 | 3 019 024 | 4 570 226 | 7 628 876 | 8 747 701 | 9 051 733 | 9 051 733 | 9 051 733 | 9 051 733 |
| Määrittely ja toteutusvaiheen hankkeet, joista ei vielä vuokrasopimusta | 0 | 62 500 | 1 236 864 | 1 236 864 | 1 236 864 | 1 236 864 | 1 236 864 | 1 236 864 | 1 236 864 | 1 236 864 | 1 236 864 |
| Irtisanottavissa olevat määrittely ja toteutusvaiheen hankkeet | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Yhteensä | 22 381 663 | 21 815 863 | 19 449 737 | 19 556 524 | 19 280 904 | 19 010 224 | 18 804 568 | 18 715 924 | 18 385 873 | 18 385 873 | 18 385 873 |
| indeksi (2 %) sidotut kulut | 0 | 407 954 | 646 984 | 936 521 | 1 110 676 | 1 055 846 | 1 112 753 | 1 253 023 | 1 389 974 | 1 579 719 | 1 773 258 |
| indeksi irtisanottavissa olevat | 0 | 27 114 | 88 816 | 184 788 | 376 734 | 794 020 | 1 103 631 | 1 345 863 | 1 553 815 | 1 765 926 | 1 982 279 |
| Määrittely ja toteutusvaiheen hankkeiden indeksit | 0 | 1 250 | 49 969 | 75 706 | 101 957 | 128 734 | 156 046 | 183 904 | 212 319 | 241 303 | 270 866 |
| Irtisanottavissa olevat määrittely ja toteutusvaiheen hankkeiden indeksit | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Indeksillä korotetut vuokrat (vuokrakehys) | 22 381 663 | 22 252 180 | 20 235 506 | 20 753 539 | 20 870 270 | 20 988 823 | 21 176 998 | 21 498 713 | 21 541 981 | 21 972 821 | 22 412 277 |
| Kehykseen ehdotettavat hankkeet | 36 070 | 543 440 | 1 783 229 | 1 783 229 | 1 731 562 | 1 813 229 | 1 379 789 | 1 395 089 | 1 471 589 | 1 471 589 | 1 471 589 |
| Kehykseen ehdotettavien indeksit | 0 | 10 869 | 72 042 | 109 148 | 142 736 | 188 722 | 174 078 | 207 430 | 252 612 | 287 096 | 322 270 |
| Toistaiseksi voimassa olevat kehykseen ehdotettavat hankkeet | 45 087 | 108 209 | 108 209 | 108 209 | 218 209 | 218 209 | 651 649 | 651 649 | 651 649 | 651 649 | 651 649 |
| Toistaiseksi voimassa olevat kehykseen ehdotettavien hankkeiden indeksi | 0 | 2 164 | 4 372 | 6 623 | 17 987 | 22 711 | 82 214 | 96 891 | 111 862 | 127 132 | 142 707 |
| Kaikki yhteensä | 22 462 820 | 22 916 862 | 22 203 358 | 22 760 748 | 22 980 765 | 23 231 695 | 23 464 727 | 23 849 771 | 24 029 692 | 24 510 286 | 25 000 492 |
| Yhteensä ind. 0% | 22 462 820 | 22 467 511 | 21 341 175 | 21 447 961 | 21 230 675 | 21 041 662 | 20 836 006 | 20 762 661 | 20 509 111 | 20 509 111 | 20 509 111 |
| Muutos v.2014 tasoon (ind 0%) | | 4 691 | -1 121 645 | -1 014 859 | -1 232 145 | -1 421 158 | -1 626 814 | -1 700 159 | -1 953 709 | -1 953 709 | -1 953 709 |

Taulukko sisältää kaikki vuokrat, joista on sopimus ja ottaa huomioon sopimusten päättymiset



OIKEUSMINISTERIÖ  JUSTITIEMINISTERIET

ISSN-L 1798-7105
ISBN 978-952-259-441-9 (PDF)

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
www.oikeusministerio.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 Statsrådet
www.oikeusministerio.fi

